

ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ

ΟΙ ΜΟΓΕΝΕΛΑ

ΕΤΟΣ Α'

ΤΟΜΟΣ 14

ENTMONT
ΓΚΟΝΚΟΥΡ

Ραγισμένες μασoches

ΟΙΜΟΓΕΝΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

(ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑ)

ΕΤΟΣ 11 - 18 Ιουνίου 1937 ΑΡΙΘ. 14

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΤΟΜΟΥ ΔΡΧ. 4

Ίδρυτής : ΚΩΝΣΤ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ

Διευθυντής : ΝΙΚ. ΚΑΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Γραφεία : Όδος Γερμανού Παλαιών Πατρών 5 β
Τηλέφ. 26-135

Συνδρομή έτησια: Έσωτερικού Δρ. 200 Έξωτερικού \$ 7
έξαμηνος: » 100 » 3,50
και δι' όλην την 'Αφρικήν και Βελγικόν Κογκό έτησια συνδρομή σελλίνια 30.

Αι έπιστολαί και τ' χρηματικά έμβάσματα δέον νά αποστέλονται πρὸς τὸν
Δ)τήν τῆς «Οικογενείας» κ. Νικ. Καμαρινόπουλον, ὁδὸς Γερμανοῦ Παλαιῶν
Πατρῶν 5 β, Ἀθήναι.

Έν Ἀμερικῇ, ἔχει ἀναλάβει τὴν ἐγγραφὴν συνδρομητῶν καὶ τὴν κατὰ φύλλον
πώλησιν, ἡ Ἑταιρία New York News Agency General P. O. Box
497, New York City, ἐκπροσωποῦμένη παρὰ τοῦ κ. Κ. Καλφοπούλου.

ΣΤΟΝ ΤΟΜΟ ΤΗΣ
“ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ,”
ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΧΟΥΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ
ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑ ΤΟΥ
ΑΝΡΥ ΜΠΟΡΝΤΩ

“ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΔΥΟ ΑΓΑΠΕΣ,”

ΚΑΙ ΑΛΛΗ ΠΟΙΚΙΛΗ ΥΛΗ

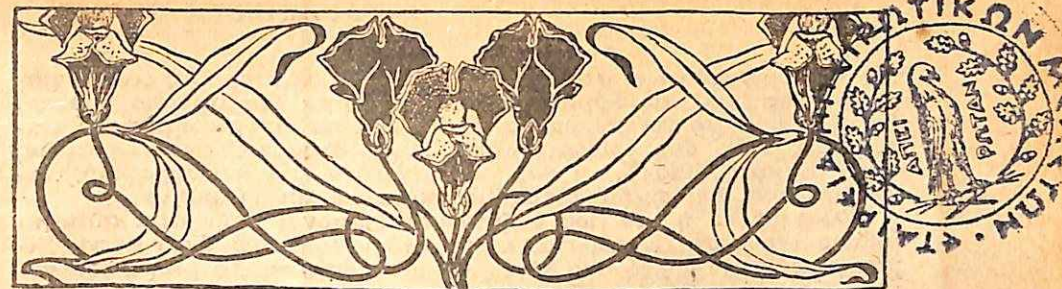
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΚΟΣΜΗΤΕΙΑ

ΔΩΡΕΑ 1688
ΗΜΕΡΟΜ. 16.8.37
ΑΡΙΘ. 35283

Ἐξεδόθησαν μέχρι σήμερον:

- 1] «Λεϊλά» τοῦ ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΩ
- 2] «Τρελλή ἀπὸ ἀγάπη» τοῦ Α. ΝΤΕΛΚΑΝ
- 3] «Τὸ ἡμερολόγιο μιᾶς παντρεμένης»
τοῦ ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΩ
- 4] «Γιατὶ νὰ σ' ἀγαπήσω;» τοῦ Μ. ΡΕΝΟΥΑΡ
- 5] Τὸ «μυστήριον μιᾶς γυναίκας» τῆς ΝΤΕΛΛΥ
- 6] «Ἡ Φιλάρεσκη» τοῦ ΠΩΛ ΕΡΒΙΕ
- 7] Τὸ εἰδύλλιον τῆς ωραίας ντὶ Καρπένα
τοῦ ΖΩΡΖ ΟΝΕ
- 8] «Μιά ἐξωτική ἀγάπη» τοῦ ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΕΒΩ
- 9] «Εἰδύλλιον στὸ Βόσπορον» τοῦ ΚΛΩΝΤ ΦΑΡΡΕΡ
- 10] «Ἡ τέχνη τοῦ φλέρτ» τοῦ ΚΑΤΟΥΛ ΜΑΝΤΕΣ
- 11] «Ὁ ἔρως μιᾶς κατασκόπου» τῆς ΝΤΕΛΛΥ
- 12] «Γαμήλιον ταξίδι» τοῦ Γ. ΟΝΕ
- 13] «Ὁ Γάμος τῆς Μαριάννας» τοῦ ΠΩΛ ΖΕΡΑΛΝΤΥ

Αἰσθηματικά μυθιστορήματα

τοῦ ENTMONT ΓΚΟΝΚΟΥΡ

ΡΑΓΙΣΜΕΝΕΣ ΚΑΡΔΙΕΣ

1

ΣΤΙΣ ΟΧΘΕΣ ΤΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΤΣΟΓΓΑΣ
ΙΑΤΡΟΣ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΠΑΡΕΠΙΘΕΤΗΣ

ΔΕΝ ἀγαπάτε τὸν κόσμον, δεσποινίς.
—Αὐτὸ δὲν μπορεῖτε νὰ τὸ πῆτε. Ὡστόσο δὲν εἶμαι καὶ πολὺ ἐνθουσιασμένη ἀπὸ αὐτόν. Ἔτσι πιστεύω ὅτι δὲν ἔχω καὶ μεγάλῃ τύχῃ. Χωρὶς νὰ τὸ θέλω βρέθηκα σ' ἕναν κύκλο σοβαρῶν φίλων τοῦ ἀδελφοῦ μου καὶ σὲ κορίτσια ποὺ ἔχουν τὴν ἀξιοπρέπεια καὶ τὴν ὑπερηφάνεια τῆς μεγάλης προίκας τους. Κι' ὅλοι αὐτοὶ οἱ νέοι ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἄχρι τὸ ἔσχατον δὲν συζητοῦν τίποτε ἄλλο παρὰ γιὰ τίς τελευταῖες «κρεασιόν» τῆς μόδας, τὰ μουσικὰ κομμάτια τοῦ συρμοῦ, γιὰ τίς πρεμιέρες τῶν θεάτρων καὶ γιὰ τίς τετραλέττες τῶν κυριῶν. Ἄ, εἶνε τόσο πληκτικὰ καὶ τόσο ἀνόητα ὅλ' αὐτὰ τὰ πράγματα...

—Θὰ μένετε ἀσφαλῶς ὅλο τὸ χρόνο στὴν ἐξοχή, δεσποινίς γι' αὐτὸ ὅλες αὐτὲς ἡ ὑποθέσεις δὲν σὰς κάνουν ἐντύπωσι. Στὴν ἐξοχή εἶνε τόσο κοντὰ κανεὶς στὴν ἀληθινὴ ζωὴ. Μπορεῖ νὰ χαρῇ τὴν ἡλιο, τὴ φύσι, τὰ ὡμορφα λουλούδια κι' ἔχει πάντα ξεκαθαρισμένο τὸ μυαλό του ἀπὸ τίς σκοτεινὲς ἰδέες.

Ναί, ναί, ἔχετε δίκην. Μὰ δὲν μπορεῖτε νὰ μας πῆτε ἐπαρχιω-
τες. Ἡμᾶς τόσο κοντὰ στὸ Παρίσι! Ἡσάστε χθὲς στὴν «Ὀπερά Κωμική»;

—Βεβαίως, δεσποινίς. Ἦταν μιὰ ἀπὸ τίς πιὸ κοσμικὲς πρεμιέ-
ρες. Κι' ἡ μουσικὴ τοῦ ἔργου ἦταν τόσο γοητευτικὴ!

—Τὸ ξέρω, ἄλλωστε εἶνε στὸ μόνο θέαμα ποὺ μοῦ ἐπιτρέπουν νὰ
πηγαίνω. Ἐν τούτοις ἐγὼ θὰ προτιμοῦσα νὰ χαθῶ μέσα στὰ μι-
κρὰ θεάτρα τῶν συνοικιῶν καὶ νὰ διασκεδάσω μὲ τὴν καρδιά μου.
Ἔσεῖς οἱ ἄνδρες, ἦσαστε τυχεροί. Μπορεῖτε νὰ πάτε ὅπου θέλετε
καὶ νὰ κάνετε ὅ,τι σὰς ἀρέσει. Τὸ περασμένο ἔραβ' ἡ ἀδελφή μου
κι' ὁ σύζυγός της μάλλωσαν γιὰ τὸ χορὸ τῆς «Ὀπερά». Εἶνε ἀλή-
θεια ὅτι δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ ἐκεῖ πέρα;

—Ἀδύνατον, δεσποινίς! Μὰ, πρὸς Θεοῦ, πῶς σὰς ἦρθε στὸ μυα-
λό αὐτὴ ἡ σκέψις;

—Ἀδύνατον: Ὅχι δὲ μὴν ἦσατε ὑπερβολικός! Ἄν εἶχατε
παντρευθῇ δὲν θὰ θέλατε ἔστω καὶ γιὰ μιὰ φορὰ νὰ ικανοποιήσετε
τὴν περιέργειαν τῆς γυναικὸς σὰς; Λένε ὅτι ἐκεῖ πέρα πίνουν πολὺ
σαμπάνια, χορεύουν, κάνουν τρέλλες. Ἐπειτα χαίρονται τὴν νυ-
χτερινὴ ὡμορφίαν τοῦ δάσους τῆς Βουλῶνης. Ὅλ' αὐτὰ λοιπὸν εἶνε
τόσο ἐπικίνδυνα; Μὰ τί κακὸ μπορεῖ νὰ σοῦ προξενήσῃ ἕνας χορευ-

της που σου ψιθυρίζει στ' αὐτί δυο τρυφερές λέξεις: "Ας εἶνε, ἡ μαμά δὲν παίρνει ἀπὸ λόγια. Μὲ προσέχει σὰν ἓνα ἄμυαλο κορίτσι. Γώρα δὲν μ' ἀφήνει ἀκόμη νὰ διαβάζω οὔτε τις αἰσθηματικὲς ἐπιφυλλίδες τῶν ἐφημερίδων. Κάνω, λέει, ἀνήσυχο ὕπνο ἐξ αἰτίας τους. Ἡ μὴν διασκεδάσι που μοῦ ἀπόμεινε εἶνε ἡ ζωγραφικὴ. Χάνω τὴν ὥρα μου σχεδιάζοντας μπουκέτα μὲ τριαντάφυλλα..."

Ὁ νέος κι' ἡ νέα πὺ συζητοῦσαν ἐπαίρναν τὴν ὥρα αὐτὴ πὺ μπάνιο τους στὸ Σηκουάνα, κοντὰ στὸ νησάκι τοῦ Σαιν-Ντενί. Εἶχαν πιασθῇ κι' οἱ δυὸ ἀπὸ τὸ σχοινὶ μίας θάρκας. Τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ κινούσε ἐλαφρὰ τὰ ὠματὰ τους, χτυποῦσε τὸ στήθος τῆς νέας, ὕψωνε ὡς τὸ λαϊμὸ τὸ μάλλινο μπανιερὸ τῆς καὶ συχνὰ τοὺς ἔφερνε ἀπὸτομα τὸν ἓνα πρὸς τὸν ἄλλο.

— "Ἄν ἤμαστε στὴ θάλασσα, παρετήρησε ἡ νέα, θὰ ἦταν πολλὸ διαφορετικά. Θὰ φοροῦσαμε ἄλλα κοστούμια, θὰ εἶχαμε τὴ μπανιέρα μας, θὰ μπορούσαμε νὰ κάνουμε τὸν περίπατό μας μὲ μαγιὸ στὴν κοσμικὴ «πλάζ», μὰ δὲν θὰ διασκεδάσαμε..." Ἐπειὰ τὸ νερὸ τοῦ Σηκουάνα σοῦ ἀνοίγει πάντα τὴν ὄρεξι. Ὁμολογῶ ὅτι ἀρχισα νὰ πεινάω. Καὶ σεῖς;

— Θὰ ἦταν μεγάλῃ μου εὐχαρίστησι ἂν σὰς συντρόφευα στὸ γεῦμα.

— Ἀλήθεια ἀνήκετε καὶ σεῖς στὴ λέσχη τοῦ γαμπροῦ μου;

— Ναί, δεσποινίς. Εἶμαι στὴν ἴδια λέσχη μὲ τὸν κ. Νταβαράντ.

— Κι' ἔχετε πολλοὺς νειόπαντρους στὴ λέσχη σας;

— Βεβαίως, ἀρκετοὺς δεσποινίς.

— Περιέργω. Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω γιατί παντρεύονται οἱ ἄνδρες. Ἄν ἦμουν ἄνδρας μοῦ φαίνεται ὅτι ποτὲ δὲν θὰ παντρευθῶ μουν.

— Εὐτυχῶς που ἦσαστε γυναῖκα, δεσποινίς.

— Χμ! Νὰ κάτι που εἶνε μιὰ ἀφορμὴ τῆς δυστυχίας μας. Δὲν μπορούμε νὰ μείνουμε ἐλεύθερες. Ἐνῶ ἐσεῖς... Ἀλλά, μπορείτε νὰ μοῦ πῆτε γιατί ἄμα παντρευθῇ ἓνας ἄντρας γράφεται μέλος μὲ μιὰ λέσχη;

— Εἶνε μιὰ ὑποχρέωσι, δεσποινίς. Στὸ Παρίσι ὑπάρχει μιὰ μὴν λέσχη στὴν ὁποία ἀνήκουν ὅλοι οἱ πλοῦσιοι. Κάθε εὐπορος λοιπὸν θεωρεῖ ὑποχρέωσίν του νὰ ἐγγραφῇ ἐκεῖ πέρα γιὰ νὰ μπορῇ νὰ πηγαίνει σ' αὐτὴ νὰ ξεκουράζεται καὶ νὰ καπνίζει.

— Πῶς, ἀπόρρησε μ' ἀφέλεια ἡ νέα, ὑπάρχουν γυναῖκες που δὲν ἔχουν καπνιστήριο στὸ σπίτι τους; Ἐγὼ θὰ ἐπέτρεπα στὸν ἄνδρα μου νὰ καπνίζει στὸ σπίτι καὶ τὸν πιὸ ἀνυπόφορο καπνὸ...

Ὁ νέος γιὰ νὰ μὴ ἀναγκασθῇ νὰ ἐξηγήσῃ σ' αὐτὸ τὸ ἀπονήρευτο κορίτσι τί εἶδους κόπνισμα κάνουν στὸ Παρίσι ὅλοι οἱ σύζυγοι, ἔλαξε ὁμίλια:

— Ἐχετε γείτονες, δεσποινίς; Ρώτησε.

— Ἐχουμε τοὺς Μπουρζὸ, στὸ Σαννουὰ στους ὁποίους περνοῦμε καμμιά φορὰ τὸ θράδυ.

— Τοὺς Μπουρζὸ; Μὰ ἐδῶ πέρα δὲν ἔχετε κανένα;

— Συχνὰ ἔρχεται στὸ σπίτι ὁ παπὰς. Μοῦ φέρνει πάντα ὠμορφα λουλούδια. Εἶνε ἓνας πολὺ εὐχάριστος ἄνθρωπος.

— Κάνετε ἱππασία, δεσποινίς;

— Τ' ἄλογο εἶνε μιὰ ἀπὸ τίς λίνες εὐχαριστήσεις τῆς ζωῆς μου. Μ' ἀρέσει ὑπερβολικὰ τὸ κυνῆγι. Μπορῶ νὰ ἱππεύω ἐφτά ὥρες χωρίς νὰ κουρασθῶ. Τὴν τελευταία φορὰ στὸ κυνῆγι ἦσαν σαράντα ἄλογα. Τρέχον ὅλα στὸ δάσος κι' ὁ θόρυβός τους ἀνακατεύονταν μὲ τίς φωνὲς τῶν σκυλιῶν καὶ τῶν κυνηγετικῶν σαλπίκων. Ἦσαν τόσο ὠμορφα!... Ὁ ἀέρας μοῦ μαστίγωνε τὸ πρόσωπο καὶ περνοῦσε ἀπὸ τὰ μαλλιά μου, ἡ μουσικὴ ἠλέκτοιζε τὰ νεῦρα μου καὶ τὰ δέντρα περνοῦσαν δίπλα μου σὰν μιὰ ἀτέλειωτη πράσινη κορδέλα.

λα. Ἦμουν ὑπερβολικὰ τολμηρὴ καὶ δὲν φοβώμουν τὸν κίνδυνο. Ὡστόσο πρέπει νὰ σὰς ὁμολογήσω ὅτι ὅταν δὲν κάνω ἱππασία γίνονται ἓνα εὐθηνικὰ πλάσμα, που φοβάται στὸ σκοτάδι καὶ πρὺς τρεμει ἀπὸ τοὺς νυχτερινοὺς θορύβους. Σήμερα ὅμως εἶμαι ὑπερβολικὰ εὐχαριστημένη που δὲν ἦρθαν τρεῖς καλεσμένοι μας.

— Γιατί;

— Μὰ γιατί τότε θὰ ἤμαστε δεκατρεῖς στὸ τραπέζι!...

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ φάνηκε μιὰ θάρκα νὰ ἔρχεται πρὸς τὸ μέρος τῶν νέων.

— Νὰ ὁ ἀδελφός μου, φώναξε ἡ νέα καὶ ἔσπευσε κολυμπώντας πρὸς τὰ ἐκεῖ ἀκολουθουμένη ἀπὸ τὸν συνομιλητὴ τῆς.

— Λοιπὸν Ρενέ, φώναξε ὁ ἓνας ἀπὸ τοὺς κωπηλάτες, πῶς ἦταν σήμερα τὰ νερά;

— Περίφημα κ. Ντενουαζέλ, ἀπάντησε ἡ νέα.

— Ποῦ εἶνε ὁ συνοδός σου; Ρώτησε ὁ ἄλλος κωπηλάτης. Δὲν ἦταν εὐγενικὸ ἐκ μέρους σου νὰ ἐγκαταλείψῃς τὸν Ραβερσόν.

Ὁ Ραβερσόν ὅμως εἶχε πλησιάσει ἀσθμαίνοντας καὶ εἶχε σκαρφαλώσει μὲ κόπο στὸ πίσω μέρος τῆς θάρκας.

— Ἐδῶ εἶμαι κι' ἐγώ, φώναξε λίγο σαστισμένος. Ἀλήθεια Ἀνρύ, πῶς πῆγε τὸ ψάρεμα;

Ὁ Ἀνρύ Μωπρὲν κούνησε μελαγχολικὰ τὸ κεφάλι.

— Ἰῆποτα δὲν «τοῖμπησε» σήμερα. Οὔτε μαρίδα.

Ἡ Ρενέ ἀρχισε νὰ γελάει μ' ἀφέλεια κυττάζοντας τὸν Ραβερσόν που ἀπέφευγε τὸ βλέμμα τῆς.

— Κανεῖς δὲν στάθηκε τυχερὸς στὸ ψάρεμα, φώναξε μ' εὐθυμία. Τὸ δόλωμα δὲν θὰ ἦταν φαίνεται καλὸ. Μπορεῖ νὰ ἦταν χαλασμένο καὶ τ' ἀγκίστρι.

Ὁ Ἀνρύ κι' ὁ Ντενουαζέλ ἀντήλλαξαν ἓνα ἐρηγιστικὸ βλέμμα. Ἐπειὰ χαμογέλασαν.

— Εἴσαι ἀδιόρθωτη, φώναξε μὲ προσποιητὸ θυμὸ ὁ Ἀνρύ.

Τὸ θράδυ εἶχε ἀρχίσει νὰ πέφτῃ. Ὁ οὐρανός, στὸ βάθος τοῦ ὀρίζοντος ἔπαιρνε τώρα ἀπὸ τίς τελευταῖες ἀκτίνες τοῦ ἡλίου ἓνα ροδαλὸ χρῶμα. Ἐλαφρὰ κύματα ἀρχισαν νὰ ταράζουν τὴν ἐπιφάνεια τῶν νερῶν τοῦ Σηκουάνα. Πέρα στὴν ὄχθη ὁ δροσερὸς ἀγέρας ἔκανε νὰ ἀνατριχιάζουν τὰ φύλλα τῶν δέντρων.

Ἡ Ρενέ καθισμένη στὴν ἄκρῃ τῆς θάρκας ἀνειρπολοῦσε τώρα κυττάζοντας πέρα μακριὰ τὰ φῶτα τῆς βίλλας τους που ἄναβαν τὸ ἓνα μετὰ τὸ ἄλλο καὶ φώτιζαν τὸν σκοτεινὸ καὶ ἐπιβλητικὸν ὄγκο τῆς. Σκεφτόταν τὸν ἀγαπημένο τῆς πατέρα, τὸν ἄνθρωπο γιὰ τὸν ὁποῖο εἶχε φυλάξει ὅλη τὴν τρυφερότητα καὶ τὴν στοργὴ τῆς καρδιάς τῆς. Ἦταν ὁ μόνος ἄνθρωπος που τὴν ἀγαποῦσε καὶ τῆς μιλοῦσε μὲ εὐλικρίνεια. Ἦταν ὁ μόνος ἄνθρωπος που ἄφηνε ἐλευθερὴ τὴν ψυχὴ τῆς καὶ που δὲν προσπαθοῦσε νὰ τὴν «ψαρέψῃ» μὲ διάφορες πλάγιες ἐρωτήσεις. Ἡ Ρενέ ἀγαποῦσε αὐτὴ τὴν ἐλευθερίαν τῆς καὶ μισοῦσε τοὺς ἀνθρώπους που θέλουν νὰ τῆς σβύσουν τὰ παρθενικὰ ὄνειρά τῆς καὶ νὰ τὴν δέσουν μὲ τίς θάρεις ἀλυσίδες τοῦ γάμου, χωρὶς ἔρωτα, χωρὶς μιὰ ἀληθινὴ ἀγάπη, μὲ μόνῃ τὴ δικαιολογία ὅτ' ἦταν πειὰ μεγάλῃ κι' ὅτι ἔπρεπε νὰ παντρευθῇ.

II

ΣΑΡΛ - ΛΟΥΪ ΜΩΠΡΕΝ

Ὁ Σαρλ-Λουῖ Μωπρὲν εἶχε γεννηθῇ τὸ 1787. Ἦταν γιὸς ἑνὸς ἀπὸ τοὺς πιὸ διάσημους δικηγόρους τῆς Λωρραίνης. Σ' ἡλικία 16 χρόνων εἶχε εἰσελθεῖ στὴ στρατιωτικὴ σχολὴ τοῦ Φονταίνε-μπλώ καὶ μετὰ τὸ ὀρισμένον χρονικὸ διάστημα τῶν σπουδῶν του εἶχε ἀνομασθῇ ἀνθυπολοχαγὸς κι' εἶχε τοποθετηθῇ στὸ 35ον σύνταγμα.

λίγο πιο άργά, στο ίδιο σύνταγμα, είχε κερδίσει με τον ήρωισμό του το βαθμό του λοχαγού και είχε διακριθή στην έκστρατεία της Ιταλίας. Στη μάχη του Πορντενόν είχε πάρει δυο τιμητικά τραύματα κι' είχε κατορθώσει να διασώσει με την γενναιότητά του τους άνδρες του από την μονία του έχθρου. Σ' ηλικία 26 χρόνων ήταν κύριος αξιωματικός της Λεγεώνας της Τιμής. Σ' αυτό στρατό των θεωρούσαν ως τον πιο γενναίο αξιωματικό κι' έβλεπαν γι' αυτόν ένα λαμπρό μέλλον. Όταν η μάχη του Βατερώ διέλυσε τις ελπίδες του και τα όνειρά του, ο Μωπρέν ανάκατεύθηκε στην κίνησι των Βοναπαρτιστών και κατεδικάσθη μετά την αποκάλυψι της συνωμοσίας τους σε θάνατο. Με την βοήθεια όμως μερικών έμπιστων φίλων του κατώρθωσε να διαφύγη την εκτέλεσι και να δραπέτευση στην Αμερική. Από αυτή την εποχή ο ήρωϊκός αξιωματικός «έβαλε το σπαθί στη θήκη» κι' εκεί στο σπίτι της άγαπημένης μητέρας του άφωσώθηκε στην περιποίησι της και στη μελέτη των βιβλίων. Όταν εκείνη πέθανε από μια μυστηριώδη ασθένεια που της έσβυσε σιγά-σιγά τη ζωή κι' όταν πέρασε ο κίνδυνος της συλληψέως του, ο Μωπρέν γύρισε πάλι στο Παρίσι. Εκεί πούλησε το κτήμα του που είχε στο Μπουρμόν εκτός από την έπαυλι της Βιλανκούρ και πήγε να ζήσει με την γυναίκα του σε μια άπεραντη φάρμα που αγόρασε στο Μοριμόν. Το 1826 η οικογενειακή εύτυχια τους συμπληρώθηκε με την απόκτησι ενός παιδιού και το 1827 με την απόκτησι μιας χαριτωμένης μπεμπέκας. Έν τούτοις ο Μωπρέν δεν είχε λησμονήσει τον παλιό στρατιώτη. Συχνά έγκατέλειπε τα πολιτικά και φιλολογικά συγγράμματά του για να κατέλθη σε μαχητικούς κοινοβουλευτικούς αγώνες κι' ύστερα άπεύρετο πάλιν στο έρημητήριό του για να ήσυχάση και ν' άφοσιωθή στις μελέτες του. Τέλος το 1835 η ώμορφη σύντροφος της ζωής του του χάρισε ακόμη ένα κοριτσάκι, ένα γοητευτικό μικρό πλάσμα γεμάτο γέλια και χαρούμενα ξεφωγητά προς το όποιο ο Μωπρέν ένοιωθε μια άπεριόριστη άδυναμία. Για πρώτη φορά στη ζωή του είχε συγκινηθή τόσο πολύ. Τα άλλα δυο παιδιά του όσο μεγάλωναν τον είχαν άφήσει άδιάφορο. Το άγόρι, ο Ανρύ, είχε κληρονομήσει όλο τον αδάμαστο κι' άνησυχο χαρακτήρα του και δημιουργούσε ήρωϊκούς καυγάδες μ' όλο τον κόσμο. Όσο για το κορίτσι είχε μια τρομερή φιλαρέσκεια και είχε πάρει όλα τα έλαττώματα της μητέρας της τα όποια ο κ. Μωπρέν είχε θωρεθή να συγχωρή. Η μικρή αδελφούλα τους όμως η Ρενέ ήταν ένα ξεχωριστό πλάσμα. Σ' ηλικία πέντε χρόνων, όταν ένας έπισκέπτης έρχόταν στη βίλλα τους, έτρεχε να πλύνη τα χεράκια της κι' ύστερα με ύφος μεγάλης κυρίας άφηνε τον φίλο του σπιτιού να τα φιλήση. Η Ρενέ άνατρεφόταν, όπως λέγαν, με τα χάδια του πατέρα της. Κι' αλήθεια ο Μωπρέν περνούσε τις περισσότερες ώρες της μέρας μαζί της κάνοντας χίλιες τρέλλες. Εκείνος της είχε μάθει ένα πλήθος κωμικών μορφασμών που την κάνουν πιο χαριτωμένη, συχνά δε κυλιόταν μαζί της πάνω στο χαλί του σαλονιού παίζοντας το «λύκο και τ' άρνί». Την νύκτα πάλι σηκώνόταν άθόρυβα από το κρεβάτι του και πήγαινε ως την κούνια της για να παρακολουθήση τον άγγελικό ύπνο της. Κι' εκεί πάνω άπ' το μικρό εκείνο κρεβάτάκι ο Μωπρέν ξημερώνονταν κυττάζοντας μ' άπερίγραπτη άγάπη τη Ρενέ που κοιμώταν και που ο ύπνος της έμοιαζε σάν τον μυρωμένο ύπνο των λουλουδιών. Όταν πάλι σηκώνονταν το πρωί έτρεχε να πάρη το πρώτο χαμόγελό της, αυτό το χαμόγελο των πολύ μικρών κοριτσιών που φέρνει στο προσωπάκι τους η χαρουργή και που μοιάζει με το άνέκφραστης τρυφερότητας και χαριτος χαμόγελο των άγγέλων του Ροϋμπενς.

Έτσι ο Λουί Μωπρέν είχε ξαναενώσει κι' έβλεπε παντού στο

παλιό κτήμα του Μοριμόν ν' άκτινοβολή η χαρά και η εύτυχια. Κι' αυτός, ο ήρωϊκός αξιωματικός, πολύ συχνά στις ηλιόλουστες μέρες της Άνοιξης έκανε τ' άλογο, ζεύονταν στο μικρό καρροτσάκι της Ρενέ και κάλπασε «χρεμετίζοντας» γύρω άπό τη βίλλα ενώ άκουγε τη μικρούλα κόρη του να ξεκαρδίζεται από τα γέλια, να κτυπάη τα χεράκια της από τον ένθουσιασμό της και να ξεφωνίζει με την κρυστάλλινη φωνή της.

Συχνά ο Μωπρέν την έπαιρνε, επίσης μαζί του στον καθημερινό περίπατό του ως το χωριό, χαιρετούσε μ' εύχαρίστησι τους χωρικούς που συναντούσε στον έξοχικό δρόμο και τις περισσότερες φορές η Ρενέ άποκιώταν στην άγκαλιά του όπως στην άγκαλιά της παραμάννας της. Άλλες φορές πάλι την ώρα του δειλινού πήγαινε την Ρενέ στο δάσος για ν' άκούση το τραγούδι των πουλιών. Κι' εκεί, καθισμένος στη ρίζα ενός δένδρου την καμάρωνε που προσπαθούσε να μιμηθή τη φωνή των πουλιών και ποι' ύψωνε στον ούρανό τα χεράκια της και τα καλούσε να ρθούν να παίξουν μαζί της.

Η κ. Μωπρέν όμως δεν είχε δη με καλό μάτι τον έργομό αυτής της κόρης της στον κόσμο. Καλή γυναίκα και καλή μητέρα σκέφτονταν ότι ήταν άρκετη η περιουσία τους μόνο για τα δυο προηγούμενα παιδιά τους. Το τρίτο κατά τη γνώμη της δεν έπρεπε να έρθη για ν' αύξηση τις οικογενειακές φροντίδες της και να διακόψη την τύχη των πρώτων παιδιών της. Σκέφτονταν ότι για να σπουδάση τον Ανρύ και να προικίση την κόρη της, την Άνριέττα, μόλις έφθανε η κτηματική περιουσία τους. Η Ρενέ λοιπόν ήταν ένα άνεπιθύμητο πλάσμα, το όποιο στο κάτω-κάτω της γραφής ήταν η αίτία να άποκαλύπτονται τα χρόνια της και να φαίνεται μεγαλύτερη άπ' ό,τι ήβλε στον κόσμο.

Ο Μωπρέν όμως δεν έδινε καθόλου προσοχή σ' αυτές τις γκρίνιες και τις άνοησίες της γυναίκας του. Τώρα τον άπασχολούσε η σκέψι να νική πλούσιος για να έξασφαλίση μια άνετη ζωή στα παιδιά του. Και πράγματι, κατάφερε να ιδρύση ένα έργοστάσιο. Από εκείνη την εποχή είχαν περάσει είκοσι χρόνια. Τα παιδιά είχαν μεγαλώσει, τα κτήματα του Μωπρέν αύξήθηκαν, η βίλλα τους στολίσθηκε άρχοντικά, ο Ανρύ είχε γίνει δικηγόρος, η πρώτη κόρη του είχε παντρευθή κι' η Ρενέ είχε γίνει ένα χαριτωμένο πλάσμα άγγελικής ώμορφιας που έβλεπε μ' αίσιοδοξία το μέλλον της.

III

ΤΟ ΔΡΑΜΑ ΜΙΑΣ ΠΑΡΘΕΝΙΚΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ

Σ Ε μια γωνιά του σαλονιού που στολίζονταν από ώμορφα και δροσερά λουλούδια ο Άνρϋ Μωπρέν, ο Ντενουαζέλ κι' ο Ραβερσόν συναμιλούσαν. Κοντά στο τζάκι η κ. Μωπρέν είχε ύποδεχθή με ξεφωνητά χαράς και τρυφερότητας τον γαμπρό της και τη μεγάλη κόρη της, τον κ. και την κ. Νταβαράντ. Όταν έπαψε ο θόρυβος και οι έναγκαλισμοί της κ. Μωπρέν και της κόρης της, ένας ήλικιωμένος και λεπτός κύριος με φαβορίτες μπήκε στο σαλόνι, χαιρέτησε με μια θαυμάσια ύπόκλισι την οικοδέσποινα και κατευθύνθηκε στον όμιλο του Ντενουαζέλ. Αυτός ο υπερβολικά άδύνατος και μικροσκοπικός άνθρωπος κρατούσε στα χέρια του ένα μεγάλο χαρτοφύλακα.

—Γνωρίζεις αυτό δώ; Ρώτησε μ' ένα αινιγματικό χαμόγελο τον Ντενουαζέλ, άνοίγοντας με τρόπο τον χαρτοφύλακα έτσι που μόλις αυτός να διακρίνη.

Ο Ντενουαζέλ έρριξε ένα βλέμμα στη φωτογραφία, τα μάτια του λάμψαν, μ' άγρήγορα άνέκτησε την ψυχραιμία του και δήλωσε:

—Ναί, είνε ένα έργο τέχνης.

—Ο γεροντάκος όμως έπέμενε με μιά σατανική έπιμονή.

—Για κύτταζε όμως καλά. Είνε ένα αλήθινό εύρημα. Έλάχιστα τέτοια πράγματα κυκλοφορούν στο Παρίσι.

—Πράγματι, είνε ένα φοβερό σκάνδαλο, το όποιο θα έβαζε σε πειρασμό και την πιο όμορφη γυναίκα.

—Ο παράδοξος άνθρωπάκος χαμογέλασε και πάλι, ενώ ο Ντενουαζέλ του ψιθύριζε κάτι στ' αυτό του.

—Εκείνη τη στιγμή μπήκε στην αίθουσα ο Μωπρέν στηρίζοντας με τρυφερότητα στο μπράτσο του την Ρενέ που ακτινοβολούσε από ωμορφιά και χάρη. Η Ρενέ φίλησε την αδελφή της και τη μητέρα της, έσφιξε το χέρι του γαμπρού της κι' έτρεξε κατόπιν προς το μέρος των ανδρών.

—Μπορώ να ιδώ κι' εγώ αυτή τη φωτογραφία; Ρώτησε με περιέργεια.

—Όχι, όχι, διαμαρτυρήθη ανήσυχος ο γεροντάκος. Δεν είσαι ακόμη τόσο μεγάλη για να ξέρης πολλά πράγματα. Και την κτύπησε ελαφρά στο μάγουλο.

—Χμ! Ξέρω, είνε από αυτά που πάντα αγοράζετε, είπε κάποιος μιά κομική γκριμάτσα η Ρενέ και του γύρισε τις πλάτες, ενώ ο γεροντάκος με χίλιες προφυλάξεις έδωσε τις κορδέλλες της φωτογραφίας και πήγε να την φυλάξει στην κάπως σκανδαλώδη καλλιτεχνική συλλογή του.

—Τί ακούω; Φώναξε ταραγμένη η κ. Μωπρέν στην κόρη της, αφού υπέβαλε σε μιά διακριτική ανάκρισι τον Ραβερσόν που τον είχε αναγκάσει να καθήσει κοντά της. Κοντέψατε να πνιγείτε στο ποτάμι;... Δεν ξέρω πώς ο κ. Μωπρέν σου επιτρέπει αυτές τις τρέλλες...

—Η κ. Μωπρέν, διώρθωσε ο παληός στρατιωτικός μ' ένα ειρωνικό χαμόγελο καθώς κύτταζε με τη Ρενέ ένα «άλμπουμ». Εγώ δεν έπετρεψα τίποτε...

—Μά σάς βεβαιώ μαμά, διαμαρτυρήθη η Ρενέ με προσποιητή στενοχώρια, ότι δεν κινδυνεύσαμε. Ξεκουραστήκαμε κρατημένοι από το σχολιό μιάς θάρκας. Είχαμε βάλει στοιχήμα να πλησιάσουμε σ' ένα θαύρο. Ο Άνρϋ μās πήρε κατοπιν μαζί του.

—Κύριε Ραβερσόν, δικαιολογήθηκε η κ. Μωπρέν, είνε τόσο ζωηρή η αγαπημένη μας Ρενέ που διαρκώς με κανει να φοβάμαι.

Και χάιδεψε τα μαλλιά της κόρης της που ήταν ακόμη βρεγμένα από το νερό του Σηκουάνα.

—Έλα να σε σκουπίσω, ανόητο κορίτσι, της δήλωσε κατόπιν, γιατί αν μείνης έτσι θα κρυώσης.

—Ο κ. Νταρνβουιγέ, ανήγγειλε ένας υπηρέτης.

—Είνε ένας από τους καλούς γειτόνους μας, είπε χαμηλοφώνως στον Ραβερσόν ο κ. Μωπρέν.

—Ο κ. Νταρνβουιγέ έπιασε άμέσως μιά ατέλειωτη συζήτηση για την ύψωσι της στάθμης των νερών του Σηκουάνα, για τις καταστροφές που θα έπακολουθούσαν και για τις ζημιές που θα πάθαινε το κτήμα του.

—Μπορούμε να καθήσουμε στο τραπέζι, δήλωσε σε μιά στιγμή ο Μωπρέν, ρίχνοντας ένα βλέμμα γύρω του. Έχουν έρθει όλοι. Άλλωστε τα παιδιά θα έχουν τρελλαθή της πείνας.

—Η κ. Μωπρέν κατά την διάρκεια του γεύματος περιποιώταν έξαιρετικά τον Ραβερσόν. Τον είχε βάλει δίπλα της, στην τιμητική θέσι, του σερβίριζε πάντα την καλύτερη μερίδα του φαγητού, φύλαγε γι' αυτόν το πιο άγγελικό χαμόγελό της, άκουγε με προσοχή

ό,τι αυτός έλεγε και τον κυττούσε στα μάτια για να μαντευη τις επιθυμίες του. Μά και οι άλλοι καλεσμένοι είχαν κάποια έπισημότητα στο φέρεσίμους τους.

—Κύριε Ραβερσόν, δήλωσε σε μιά στιγμή η κ. Μωπρέν, συνάντησα πρό ολίγου καιρού ένα πρόσωπο που μου μίλησε με μεγάλο ένθουσιασμό για σάς, την κ. Μποκέρ.

—Είχα την τιμή να συναντήσω την κ. Μποκέρ στην Ιταλία. Και είμαι εύτυχής που μπόρεσα να την διευκολύνω είπε ο Ραβερσόν.

—Την γλυτώσατε από τὰ χέρια των ληστών; Ρώτησε η Ρενέ με ένδιαφέρον.

—Η κ. Μποκέρ είχε δυσκολευθή να πληρώση το λογαριασμό του ξενοδοχείου της. Ήταν έντελώς μόνη. Της είχαν κλέψει τὰ λεπτά... Καταλαβαίνετε;...

—Χμ, η αιώνιες ιστορίες των λωποδυτών, είπε η Ρενέ.

—Η κ. Μποκέρ είνε ένα αξιολάπητο πρόσωπο, δήλωσε η κ. Μωπρέν για να μειώσει την έντύπωσι που έκανε η προστυχιά του Ραβερσόν, είνε μιά ξεχωριστή φυσιογνωμία. Την ξέρετε κ. Μπορούς;

—Βεβαίως, κυρία μου, είνε πολύ ευχάριστος τύπος.

—Μοιάζει σαν σάτυρος, φώναξε η Ρενέ απερίσκεπτα. Κι' ύστερα κοκκινίζοντας ως τ' αυτιά για το λάθος που έκανε, προσέθεσε: Μιλώ, φυσικά μόνο για το κεφάλι της...

—Τὰ θαλάσσωσες, ψιθύρισε ο Ντενουαζέλ στη Ρενέ. Κάτσε φρόνιμα.

—Μείνατε πολύ καιρό στην Ιταλία; Ρώτησε ο κ. Μωπρέν τον Ραβερσόν.

—Έξη μήνες.

—Κι' η έντυπώσείς σας;

—Είνε πολύ ενδιαφέρουσα χώρα, μόνο που δεν μπορεί κανείς να πιη ένα γαλλικό καφέ!

—Ένα ταξίδι στην Ιταλία, είπε ο Άνρϋ, είνε για μένα το πιο άσκοπο ταξίδι. Το ολιγώτερο πρακτικό. Από τη Φλωρεντία δεν διατηρώ παρά μόνο την ανάμνησι ενός χορού μεταμφιεσμένων. Στην Αγγλία όμως μπορεί να δη κανείς ένα σωρό ενδιαφέροντα πράγματα. Οι Άγγλοι είνε αξιοθαύμαστος λαός.

—Συμφωνώ απόλυτα με τον Άνρϋ, είπε η κ. Νταβαράντ. Οι Άγγλοι είνε μιά ύγιης φυλή και έχουν μιά παροιμιώδη ευγένεια. Έπειτα εκείνες η περίφημες θαντέλλες του, είνε αληθινά ποιήματα!

—Η συζήτησις γύρισε κατόπιν στην πολιτική. Ο κ. Μωπρέν ανέπτυξε τις ιδέες του που έρχόντουσαν σ' αντίθεσι με τις ιδέες του Ντενουαζέλ. Έτσι κι' οι δυο άρχισαν να συζητούν ζωηρά και να προσπαθούν να πείσουν τους άλλους ότι ο καθείς τους είχε το δίκιο με το μέρος του.

—Η Ρενέ, παρακολουθούμενη από τ' άγρυπνο βλέμμα της μητέρας της σερβίριζε τώρα τον καφέ και περιποιείτο τους καλεσμένους. Γι' αυτό είχε αναλάβει τὰ χρέη της οικοδεσποίνης. Έπειτα κάθησε στο πιάνο κι' οι ήχοι μιάς πόλκας σκορπίστηκαν στην αίθουσα.

—Χορέψτε, λοιπόν; Τι κάθεσθε; Απόρησε στενοχωρημένη η Ρενέ που ένοιωθε το αίμα να κυκλοφορή γρήγορα στις φλέβες της.

—Χορέψτε λοιπόν;... —Αφσέ μας να καπνίσουμε ήσυχα το τσιγάρο μας, παιδί μου, την παρεκάλεσε ο κ. Μωπρέν.

—Καλά, μπαμπά, τ' άπάντησε εκείνη.

Κι' ύστερα άρχισε να χορεύη πάνω στο ταμπουρέ του πιάνου και να παίζει σιγά, για να διασκεδάση μοναχή της. Και ξαφνικά κυριεύτηκε από την έπιθυμία να διακόψη την συνομιλία των ανδρών.

Ιώρα τα πάντα χόρευαν πάνω στο πιάνο. Ια χρυσά κηροπήγια, η ηρωογραφίες, τα «μπιμπέλο».

— Ε, τι κάνεις εσύ κει πέρα; Τρελλάθηκες; Φώναζε αύστηρα ο μωπρέν στην κορη του. Κι' ύστερα δηλώσε στον Ραβερσόν. Αυτή εινε, όπως την ελεπεις τώρα: ζωηρή και ευθυμη σαν μια αχτινα ηλιου.

Η Ρενέ έκλεισε το πιάνο και πήγε να καθήση σαν «βρεγμενη γάτα» κοντά στον ιτενουαζελ.

— Διηγηθητε μου, μια ιστορία για να με διασκεδάσετε, τον παρακαλεσε. Μιθανομικι τον εαυτο μου τόσο μονον απόψε!... Όλοι μ' εγκατελειψαν, ολοι αφωσιώθησαν στις σοβαρες συζητησεις τους και κανεις δεν θελει να παιζη μαζί μου. Εινε τραγικό αυτό κ. Ντενουαζελ. Είμαι λοιπόν τόσο αοχημη απόψε ώστε να μη κινω το θαυμασμο κανενός; Κανεις δεν θελει αποψε να διασκεδάη μαζί μου;...

Η Ρενε μωπρέν στέκονταν τώρα μπρος στον ιτενουαζελ, με τα χέρια σταυρωμένα στο στήθος, με το κεφάλι της λίγο ριγμένο προς τα πίσω και σπτηριζοντας μ' ενα τρόπο τσαχπινιας το σώμα της στο ενα πόδι. Ήταν σ' αυτή τη στάσι εξαιρετικά χαριτωμένη κι' η υπερβολικά κοριτσιστικη τουαλέττα της την έκανε ακόμη πιο γοητευτική.

Ο Ντενουαζελ παρακολουθούσε όλη αυτή την απελπισία της μ' ένα αγαθο χαμόγελο και σκεπτόταν ότι είχε δικηο ο Μωπρέν ν' αγαπά τρελλά αυτό το χαριτωμένο κορίτσι, που ήταν τόσο αθύρμητο, τόσο καλό μά και τόσο σκανταλιάρικο.

— Ποτε, Ρενε, θα θγάλης τον «φρονιμίτη»; Τη ρώτησε.

— Πότε! Τ' άπάντησε εκείνη κι' άρχισε να γελάη. Κι' η ιστορία που μου ύποσχεθήκατε;

— Έλα, ψευτρα, μη κάνης κατάχρησι της καλωσύνης μου. Έπρεπε να μην είχα τόσο μεγάλη άδυναμία σε σένα και θα δης τι θα γινόταν.

— Ντενουαζελ, είσαι ο καλύτερος άνθρωπος του κόσμου, μετά τον πατέρα μου.

Ο Ντενουαζελ έρριξε ένα βλέμμα γύρω του, είδε ότι δεν τους πρόσεχε κανεις και χαμηλώνοντας τη φωνή είπε στη Ρενέ:

— Θα σου διηγηθώ ενα παραμύθι. Μά πρέπει να κατοης φρόνιμα, να μη με διακόπτης και να μη μου χαλές τα μαλλια. Ήμαστε σύμφωνοι; Λαμπρά. Έλα κάστε κοντά μου. Σταύρωσε τώρα και τα χέρια σου σαν φρόνιμο κορίτσι. Έτσι... Πρόσεχε. Αρχίζω: «Ήταν μιά φορά κι' ένα καιρό ένας πατέρας και μιά μητέρα που είχαν ένα όμορφο κορίτσι. Ο μπαμπάς κι' η μαμά του που θέλαν να το παντρέψουν έδιναν κάθε τόσο στο σπίτι τους λαμπρές δεξιώσεις στις οποίες παρευρίσκοντο ένα σωρό καθώς πρέπει κυριοι... Άλλά έπειδη κι' η όμορφη κορούλα τους ήταν κι' αυτή καθώς πρέπει...

Η Ρενέ τινάχθηκε άπάνω σαν κάποιος να την τσιμπήσε:

— Α, ήσαστε άνυπόφορος κ. Ντενουαζελ, του φώναξε. Απόψε δεν μπορείτε να μου διηγηθητε ούτε ένα όμορφο παραμύθι. Χίλιες φορές καλύτερα προτιμώ να έργασθώ, προς τιμωρία σας.

Κι' η Ρενέ πήρε το πανέρι με το εργόχειρό της από ένα τραπέζακι και πήγε να καθήση κοντά στη μητέρα της.

— Δεν κουρασθήκατε, δεσποινίς, να εργάζεσθε; Ρώτησε τη Ρενέ ο Ραβερσόν πλησιάζοντας για να πη κάτι.

— Εγώ, κύριε; Τι λέτε! Θα χορέψω όλη τη νύχτα!

— Τι πλέκετε; Ρώτησε πάλι ο Ραβερσόν κάνοντας ότι δεν κατάλαβε την ειρωνεία της. Εινε πολύ όμορφο.

— Αυτό; Α, ναί, εινε όμορφο! Τι εινε; Θεέ μου, μιά κάλτσα! Πλέκω για τους μικρούς φτωχούς μου του άσφλου. Η μάλλινες κάλτσες εινε ζεστές και προφυλάγουν τα πόδια από τις χιονίστρες!

Θέλετε μήπως άλλη πληροφορία; Όμολογώ ότι δεν πλέκω και τόσο καλά, δεν κεντάω όμορφα και δεν υφαίνω καθόλου. Πάντως αν θέλετε να μάθετε να πλέκετε και σεις, πρέπει να μετράτε τους πόντους και να μη μπερδεύετε στις βελόνες τα δάχτυλά σας...

Ο Ραβερσόν δάγκωνε τα χείλη του κι' είχε κοκκινίσει. Μά η Ρενέ ούτε το πρόσεξε.

— Ντενουαζελ, φώναζε έκνευρισμένη, έλα δώ. Πρέπει να έρθης εδώ. Πιο κοντά. Ακόμη πιο κοντά. Και τώρα γονάτισε...

— Τρελλάθηκες, φώναζε άγανακτισμένη η κ. Μωπρέν.

— Ρενέ! Ρενέ, έλα ήσυχασε! Τι εινε αυτά που κάνεις; Φώναζε κι' ο πατέρας της από την άκρη του τραπεζιού του παιγνιδιού.

— Έτσι, λαμπρά, συνέχισε η Ρενε με πείσμα. Και τώρα προσέχετε. Ο Ντενουαζελ ποτε δεν κόβει καλά τα μαλλια του. Έχει πάντα μιά τρομαχτική άφέλεια που πέφτει στο μέτωπό του και τον άσχημιζει. Θα το κόψω λοιπόν αυτή την άφέλεια. Κυττάξτε πώς φοβάται! Κι' όμως το ψαλλίδι κοβει πολύ καλά. Άλλωστε ξέρω να κόσω περίφημα τα μαλλιά. Δεν ρωτας τον πατέρα;

Κι' η Ρενε με δύο-τρεις ψαλλιδιές έσιαξε τα μαλλιά του Ντενουαζελ. Ήπειτα σηκώθηκε κι' έρριξε τις τρίχες στην θερμάστρα, μη δίνοντας προσοχή στον Άνρϋ που κατά το πέρασμά της την είχε σκουντήσει στο χέρι ούτε για την κατάπληξι που είχε προκαλέσει σ' όλους αυτή η σκηνή.

Η κ. Μωπρέν είχε γινει κατάχλωμη. Ο πατέρας της από την σαστιμάρα του έκασε με το τσιγάρο τα δάχτυλά του. Όσο για το Ραβερσόν κύτταζε με ζαρωμένα τα φρύδια την Ρενέ και φαινονταν ότι επιτέλους είχε καταλάβει πόσο κωμικός ήταν να παιζη το ρόλο του ύποψηφιου συζύγου αυτού του τρελλοκορίτσου.

— Παιδί μου, καλά θα κάνης να πäs ν' αναπαυθης, δήλωσε η κ. Μωπρέν στην κόρη της. Πρώτη φορά σε έλεπω έτσι. Φαίνεται ότι κουράσθηκες πάρα πολύ σήμερα...

Η Ρενέ με φλογισμένο πρόσωπο θγήκε από το σαλόνι, έτρεξε να κλειδωθί στο διαμέρισμά της, έπεσε στο κρεβάτι της κι' άρχισε να κλαίη άπαρηγόρητα με χωμένο το πρόσωπό στο μαξιλάρι. Αυτή η άγοραπωλησία που κάναν οι γονείς της την πείραζε. Είχε καταλάβει καλά ότι η κ. Μωπρέν, ο γυιός της και η μεγαλύτερη κόρη της είχαν θαλθί να την «πουλήσουν» σ' οποιοδήποτε άνθρωπο που είχε πολλά λεφτά. Ένας τέτοιος ήταν κι' ο Ραβερσόν. Κάτω από την ψεύτικη ευγένειά του έκλεινε όλες τις θαναυσότητες μιας τυχοδιωκτικής ζωής, μιας ζωής που δεν τον είχε μάθει τίποτε άλλο παρά να ύποκρίνεται για να πετύχη το σκοπό του. Ο Ραβερσόν ήταν ένας άγροικος άνθρωπος χωρίς καρδιά, χωρίς καμιά τρυφερότητα. Ήταν ένας από εκείνους τους χυδαίους τύπους που ευχαριστούνται να εξευτελίζουν τις γυναίκες. Κι' η Ρενέ έκλαιγε μεταννημένη που είχε χάσει τη μέρα της μ' ένα τόσο έλεεινό ύποκείμενο.

ΣΥΖΥΓΙΚΕΣ ΤΡΥΦΕΡΟΤΗΤΕΣ

Ο κ. και η κ. Μωπρέν είχαν άποσυρθη στο διαμέρισμά τους. Το ρολόι κτυπούσε ήδη με μιά ύποβλητικη θραύτητα μεσάνυχτα. Η κ. Μωπρέν έδενε τώρα με σοφή τέχνη ένα πληθος φιόγκους στα μαλλιά της. Η σκιά της στον τοίχο όπως ήταν με τη νυχτερινή τουαλέττα της, την παρουσίαζε σαν ένα φανταστικό πρόσωπο. Ο σύζυγός της ήταν κιόλας στο κρεβάτι και προσπαθούσε να λησμονήση ότι είχε συμβή κείνο το θράδυ. Κατά βάθος

αὐτὸς ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος λυπόταν γι' αὐτὸν τὸν ἐκνευρισμὸ τῆς κόρης του καὶ τῇ δικαίῳ πού δίσταζε νὰ συνδέσῃ τὴ ζωὴ τῆς μ' ἑναν ἄνθρωπο τὸν ὁποῖο δὲν ἀγαποῦσε.

—Λουί, φώναξε σὲ μιὰ στιγμὴ ἡ κ. Μωπρέν, κοιμᾶσαι;

—Ὁχι, ὄχι διεμαρτυρήθη ὁ Μωπρέν πού ὁμως ἐνοιώθε τὸ σῶμα του νὰ θαραίνῃ ἀπὸ τὸν ὕπνο. Τί θέλεις;

—Ὁχι, Θεέ μου, τίποτα. Μὰ δὲν σοῦ φάνηκε ἐξαιρετικὰ παράδοξο ἀπόψε τὸ φέριμο τῆς Ρενέ;

—Δὲν πρόσεξα, ψιθύρισε ὁ Μωπρέν μ' ὅσο μπορούσε πρὸς ἀδιάφορο ὕφος.

—Κι' ὅμως ἐσὺ ξέρεις ὅλα τὰ μυστικά της. Ἐσένα σ' ἐμπιστεύεται ἡ Ρενέ. Θὰ μπορούσες λοιπὸν νὰ μᾶς πληροφορήσῃς ἂν μᾶς κρύβῃ κανέναν ἑρώτα. Ἐτσι θὰ ἐξηγηθῇ κιόλας ἡ ἀντιπάθεια πού νοιώθει σ' ὅλους τοὺς ὑποψηφίους γαμπροὺς πού τῆς παρουσιάζουμε.

Ὁ κ. Μωπρέν ἀντὶ ἀπαντήσεως σκέπασε τ' αὐτὶ του μὲ τὸ πᾶπλωμα.

—Κοιμᾶσαι Λουί; Γιατί δὲν ἀπαντᾷς στὴ γυναίκα σου; Αὐτὸ δὲν εἶνε εὐγενικό.

—Σοῦ εἶπα ἤδη ὅτι κοιμᾶμαι, διεμαρτυρήθη μὲ ὕφος θαρρεστικὸ ἀνθρώπου ὁ Μωπρέν.

—Ἀλλὰ δὲν καταλαβαίνεις λοιπὸν κ. Μωπρέν τί προσβολὴ μᾶς ἔκανε μπροστὰ σ' ὅλους αὐτοὺς τοὺς εὐγενικοὺς ἀνθρώπους; Δὲν θέλω νὰ σὲ θίξω οὔτε ν' ἀνακατευθῶ στὶς ὑποθέσεις σου ἂν καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι κάτι τέτοιες ὑποθέσεις εἶνε καὶ δικές μου. Μὰ ὀρίστε ἕνα ἀκόμη συνοικέσιο πού χάλασε. Καταλαβαίνεις; Ἐνα πρῶτης τάξεως συνοικέσιο. Ὁ Ραβερσὸν ἦταν ὁ ἰδεώδης τύπος τοῦ γαμπροῦ. Εἶχε μεγάλη περιουσία, ἦταν νέος κι' ἀνῆκε σ' ἐντιμὴ οἰκογένεια... Τὰ εἶχε ὅλα. Δὲν ξέρω γιατί δὲν ἄρρεσε στὴν κόρη σου. Ὁ Ἀνρὺ ἦταν ἔξω φρενῶν ἀπόψε. Ἐφυγε γιὰ τὸ Παρίσι καθὼς εἶδες, χωρὶς νὰ τὴν ἀποχαιρετήσῃ. Μὰ δὲν νομίζεις ὅτι πρέπει νὰ πάρῃ ἕνα τέλος αὐτὴ ἡ ὑπόθεσι;

Ὁ Μωπρέν πού ἀρχισε σιγά-σιγά νὰ θυμῶνῃ ἀπὸ τὰ λόγια τῆς γυναίκας του πρόβαλε τὸ κεφάλι του ἀπὸ τὰ σκεπᾶσματα, ἀγριοκύτταξε τὴ σύζυγό του καὶ τῆς δήλωσε:

—Αὐτὸς ὁ «Ραβερσὸν σου», δὲν ἔκανε γιὰ τὴν κόρη μου. Οὔτε ἡ οἰκογένειά του μπορούσε νὰ συγγενέψῃ μὲ τὴ δική μας.

—Θεέ μου, ἡ κόρη σου καὶ ἡ κόρη σου! Χαράς στὸ ὑποκείμενο!... Μήπως εἶνε κανένα ἐξαιρετικὸ κορίτσι;...

—Τερέζα, δὲν εἶσαι δίκαιη, παρατήρησε ὁ Μωπρέν πληγωμένος γιὰ τὴν ἀδιαφορία πού ἔδειχνε ἡ γυναίκα του γιὰ τὴ Ρενέ.

—Ἐγώ, ἐγὼ δὲν εἶμαι δίκαιη; Εἶμαι καὶ παρὰ εἶμαι δίκαιη, μόνο πού δὲν βλέπω τὴ Ρενέ μὲ τὰ μάτια τὰ δικά σου. Τὸ ξέρεις; Ἐχει ἕνα πλῆθος ἐλαττώματα τὰ ὁποῖα ἐσὺ τῆς ἐνθαρρύνεις. Ἐχει τρέλλες, καπρίτσια, κάνει σάν νὰ εἶνε ἀκόμη δέκα χρόνων.

Ἀν νομίζῃς ὅτι δὲν ὑποφέρω καὶ δὲν ἀνησυχῶ γι' αὐτήν, κάνεις μεγάλο λάθος. Μὰ τρομοκρατοῦμαι μὲ τὸν τρόπο πού ἀποπαίρνει τοὺς ἀνθρώπους πού τῆς παρουσιάζω. Σκέψου, εἶνε τρομερό! Δέκα νέοι μᾶς ζητήσαν τὸ χέρι τῆς καὶ τοὺς δέκα τοὺς ἐδίωξε μὲ τὸ ψυχρὸ φέριμό της.

Ὁ Μωπρέν αὐτὴ τὴ φορὰ δὲν μπόρεσε νὰ κρύψῃ τὴν πατρικὴ ὑπερηφάνειά του.

—Αὐτὸ σημαίνει, δήλωσε χαμογελῶντας, ὅτι ἡ Ρενέ εἶνε ἐξυπνὴ καὶ μπορεῖ νὰ διαλέξῃ τὸν ἀνθρώπο ὁ ὁποῖος τῆς ταιριάζει.

—Ἡ ἀναισθησία σου, καὶ μὲν, ξεπερνᾷ τὰ ὅρια, φώναξε θυμωμένη ἡ κ. Μωπρέν. Δὲν ξέρω μόνο μέχρι πότε ἡ Ρενέ θὰ κρα-

τῇ αὐτὴ τὴν πόζα. Τὰ χρόνια περνᾶνε γρήγορα. Ἡ προῖκα τῆς δὲν εἶνε δὰ καὶ τόσο σπουδαία. Καὶ μιὰ γεροντοκόρη πολὺ δύσκολα μὲ λίγα λεφτὰ βρίσκει σύζυγο. Μὰ ἐπιτέλους, γιατί δὲν παντρεύεται ἡ Ρενέ; Τί ζητάει; Τί θέλει; Ἡ ἀδελφὴ τῆς ἡ Ἀνριέττα παντρεύθηκε τὸν πρῶτο ἄνδρα πού τῆς διάλεξε καὶ καθὼς βλέπεις δὲν ἔκανα λάθος στὴν ἐκλογὴ μου.

Ὁ κ. Μωπρέν δὲν ἀπάντησε. Βάλθηκε μόνο νὰ μετᾷ τὰ σταλίδια τοῦ ταβανιοῦ. Ἡ γυναίκα του τὸν ἄφησε νὰ νομίσῃ ὅτι εἶχε τελειώσῃ τὶς παρατηρήσεις τῆς κι' ὕστερα τοῦ δήλωσε:

—Καὶ τώρα ἔχω νὰ σοῦ μιλήσω γιὰ τὸ γυιό μας. Ξέρεις πόσο χρόνων εἶνε τώρα;

—Ὁ Ἀνρὺ, ὁ ἀγαπημένος μου Ἀνρὺ πρέπει νὰ εἶνε εἴκοσι ἐννέα χρόνων!

—Λαμπρά, τὰ βλέπεις; Εἶνε εἰκοσιεννέα χρόνων! Κι' ἐσὺ ἔχεις σταυρώσει τὰ χέρια σου καὶ δὲν φροντίζεις γιὰ τὸ μέλλον του. Δὲν σ' ἀνησυχεῖ ἡ σκέψις ὅτι ζῇ στὸ Παρίσι μέσα σὲ τόσοις πειρασμοὺς κι' ὅτι μπορεῖ νὰ πέσῃ σὲ καμμιά παγίδα; Γιὰ τὴν κόρη σου ἀνίπτω τὰ χέρια μου. Δὲν θέλω νὰ τὸ ἔχω θάρος στὴ συνείδησί μου. Μὰ γιὰ τὸν Ἀνρὺ, ἂ, ὄχι, πρέπει νὰ φροντίσουμε καὶ γρήγορα.

Ἡ κ. Μωπρέν ἔσβυσε τὸ κερί, γλύστρησε στὸ κρεβάτι διπλὰ ἀπὸν ἄντρα τῆς καὶ συνέχισε:

—Ἐπειτα κι' ἡ Ρενέ θὰ ἔχῃ δέβαια τοὺς θαυμαστάς της ἀπὸ αὐτοὺς πρέπει νὰ διαλεχθῇ ὁ ἄνδρας τῆς...

Μὲ συγχωρεῖς, ἀγαπητὴ μου, τὴν διέκοψε ὁ Μωπρέν, γιατί πρᾶγμα μοῦ μιλάς τώρα; Φαίνεται ὅτι ἔχεις διάθεσι νὰ μὴ μ' ἀφήσῃς ἀπόψε νὰ κοιμηθῶ. Πρῶτα μοῦ μίλησες γιὰ τὴ Ρενέ. Κατόπι ἀρχισες νὰ μοῦ ἐκθέτης τὰ προτερήματα τοῦ γαμπροῦ μᾶς. Ἐπειτα μοῦ μίλησες γιὰ τὸ μέλλον τοῦ Ἀνρὺ. Ὑστερα πάλι ἀρχισες νὰ μιλάς γιὰ τὴν καὶ μὲν τὴ Ρενέ. Μετά...

—Δὲν ἔχει μετὰ... Ἐκεῖ σταμάτησα. Πάντως πρέπει νὰ φροντίσουμε γιὰ τὸν Ἀνρὺ.

—Ἐστω, ἀγαπητὴ μου, δὲν ἔχω καμμιά ἀντίρρηση. Θεὸς νὰ τὸν παντρέψῃς; Πάντρεψέ τον λοιπὸν νὰ ἡσυχάσουμε.

—Εἶσαι τρομερός, Λουί! Ὁ ἐγωῖσμός σου εἶνε ἀφάνταστος. Δεκαπέντε μέρες ἔτρεχα στὸ Παρίσι στὰ τσάγια, στὰ θεάτρα, στοὺς χοροὺς γιὰ ν' ἀνακαλύψω αὐτὸ τὸν κ. Ραβερσὸν γιὰ τὴν κόρη σου κι' ὄχι δὲν μοῦ εἶπες ἕνα εὐχαριστῶ, ἀλλὰ εἶσαι ἱκανοποιημένος πού τὸν ἐδίωξε μὲ τὴν φοβερὴ τῆς εἰρωνείας.

—Ἐστω, παραδέχτηκε μ' ἐγκαρτέρησι ὁ Μωπρέν γιὰ νὰ δώσῃ τέλος στὴ συζήτησι τῆς γυναίκας του. Ναι, ἐγὼ εἶμαι ὁ ἐνοχος. Ἐγὼ τὰ φταίω ὅλα. Μὰ πρὸς Θεοῦ ἀφῆσέ με νὰ ἡσυχάσω. Κοντεύει νὰ ξημερώσῃ κι' ἐσὺ ἔχεις διάθεσι ἀκόμη νὰ μιλάς.

Κι' ὁ Λουί γύρισε ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ τοίχου κι' ἔκλεισε τὰ μάτια καὶ τὸ στόμα του μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ τ' ἀνοίξῃ ἔστω κι' ἂν χάλαγε ὁ κόσμος.

—Κύριε Μωπρέν, φώναξε ἡ γυναίκα του.

Μὰ ἐκεῖνος ἔπαψε πειὰ ν' ἀπαντᾷ στὶς ἐρωτήσεις τῆς καὶ σὲ λίγο θυθίστηκε σ' ἕναν βαθύ ὕπνο. Ἡ γυναίκα του ὁμως στριφογύριζε δεξιὰ κι' ἀριστερὰ στὸ κρεβάτι, στέναζε, μιλοῦσε καὶ σκέφτονταν μέχρι τὸ πρωῒ. Καὶ δὲν ἡσύχασε παρὰ μόνον ὅταν νόμισε ὅτι βρῆκε τὸν τρόπο νὰ τακτοποιήσῃ μιὰ καὶ καλὰ αὐτὴ τὴν ἱστορίαν.

VI

Ο «ΠΑΡΗΓΟΡΗΤΗΣ» ΤΩΝ ΚΟΣΜΙΚΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΠΟΣΟ είσαι ωμορφη! Ψιθύρισε με θαυμασμό ο Μωπρέν καθώς κυττούσε το πρωί την γυναίκα του που είχε κιόλας ντυθεί με μια κομψή μοντέρνα τουαλέττα.

—Θά πάω στο Παρίσι, του δήλωσε εκείνη.

—Μπράβο! Θά πάς στο Παρίσι; Τι πας να κάνης εκεί πέρα;

—Θέλω να εξομολογηθώ, τ' απάντησε η γυναίκα του χαμηλώνοντας τα μάτια.

Ο Μωπρέν που δεν περίμενε αυτή την απάντησι παρέμεινε άφωνος και αστισμένος. Ύστερα φίλησε τη γυναίκα του, της ευχήθηκε... καλό ταξίδι και πήγε να κλεισθή στο γραφείο του μέχρι την ώρα που θα ξυπνούσε η Ρενέ για να τον κάνει με τις τρυφερότητές της ν' ανακτήσει πάλι την αίσιοδοξία του.

Η κ. Μωπρέν όταν έφθασε στο Παρίσι κατευθύνθηκε στην οδό Μαντλαίν κι' ανέβηκε στο τέταρτο πάτωμα μιας κατοικίας:

—Θέλω να δώ τον άββά Μπλαμπούα, δήλωσε στον υπηρέτη που άνοιξε την πόρτα. Μπορεί να με δεχθή;

Ο υπηρέτης, ένας από εκείνους τούς φοβερούς λακέδες των άριστοκρατικών σπιτιών με το ξυρισμένο πρόσωπο και το παγερό ύφος, την ώδηγησε άμέσως πλησίον του ιερωμένου.

Ο άββας Μπλαμπούα δεν ήταν ένας κοινός λειτουργός του Υψίστου. Ήταν, όπως θα τολμούσε να πη κανείς ο «παπας της μόδας». Ήταν ο εξομολογητής όλου του κοσμικού Παρισιού. Παρηγορούσε τις ψυχές που είχαν ανάγκη της βοήθειάς του. Ο άββας Μπλαμπούα είχε την γλυκύτητα του ιερωμένου και το ταλέντο ν' ανακαλύπτει και να θεραπεύη όλες τις μικρές λύπες που βασάνιζαν τις κοσμικές κυρίες της συνοικίας του Σαιν-Ζερμαίν, του Σαιντ-Ονορέ και της Σωσσε ντ' Αντέν. Ήξερε να μεταχειρίζεται έντυπωσιακές φράσεις, τρυφερά λόγια και λέξεις διαλεγμένες με μεγάλη προσοχή που πάντα ακούγονταν ευχάριστα από την άριστοκρατική πελατεία του. Ωνόμαζε παραδείγματος χάριν τον Διάβολο «πρίγκιπα του κακού», μιλούσε για τον Ροσσίνι, έλεγε «το Δάσος» όταν συζητούσε για το Δάσος της Βουλώνης, μιλούσε για τον έρωτα με φράσεις ενός «βουλεβαρδιέρου» και ήξερε με κάθε λεπτομέρεια τις νέες δημιουργίες της μόδας και τα όνοματά όλων των γοητευτικών γυναικών που αναφέρονταν στην κοσμική στήλη των έφημερίδων. Ο άββας Μπλαμπούα ήταν ντυμένος με μεγάλη κομψότητα, έβαζε πάντα ένα λεπτό άρωμα της τελευταίας «κρεασιόν» και είχε μια ευγένεια στους τρόπους του, ή οποία σκλάβωνε κυριολεκτικώς το «ποιμνίο» του. Όταν κάποτε θέλησαν να τον αντικαταστήσουν όλες η θαυμαστρίες του έπαυσαν να πηγαίνουν στην εκκλησία και να εξομολογούνται, εις ένδειξιν διαμαρτυρίας. Έτσι η εκκλησιές έρημώθηκαν, ο αντικαταστάτης του αναγκάστηκε να φύγει κι' ο άββας Μπλαμπούα ήρθε πάλι στη θέση του κι' ανέλαβε να καθοδηγή τούς πιστούς του. Ο έκπληκτικός αυτός άββας ήταν ο άνθρωπος που ρύθμιζε το μήκος του ντεκολτέ των κυριών, το μήκος της τουαλέτας τους και την αίσθησή της εμφάνισέως των στους χορούς. Του ζητούσαν ακόμη να τους συστήση πειά μυθιστορήματα να διαβάσουν και τον παρακαλούσαν να τους γράψη ένα πλήθος σοφών συνταγών για την διατήρησι της ωμορφιάς και της... μαχητικότητός των! Ο ίδιος πάλι εφημιζέτο ως ο καλύτερος «προξενητής» της κοσμοπόλεως! Στις νέες γυναίκες προμήθευε πάντα καμαριέρες πάνω από σαράντα χρόνων, στους νεόπαντρους μάθαινε πώς να διατηρούν την ευτυχία τους και ήξερε όλα τα μυστικά των πιο γοητευτικών γυναικών του Πα-

ρισιού. Ο άββας Μπλαμπούα έλεγε ότι είχε εισόδημα σαράντα χιλιάδες λίρες, κι' έδινε τα μισα στους φτωχούς. Μά ήταν γνωστός πώς κέρδιζε με τις «υποθέσεις» πολύ περισσότερα.

Ο άββας Μπλαμπούα υποδέχθηκε την κ. Μωπρέν και την ώδηγησε στο ιδιαίτερο γραφείο του. Άφου την βοήθησε να καθήση σε μια αναπαυτική πολυθρόνα και κάθησε κι' αυτός απέναντί της πής είπε με οικειότητα:

—Σας ακούω, αγαπητή μου φίλη. Έλπίζω ότι ήσαστε ευτυχής έπειτα από τον γάμο της θεακτικής κόρης σας με τον Νταβαράντ.

—Αυτό είναι αλήθεια κ. άββά. Είμαι πολύ ευτυχής από αυτής της απόψεως. Η ευτυχία τους είνε ή χαρά της ζωής μου. Μά αυτός δεν είνε ο σκοπός της επισκέψεώς μου. Δεν ήρθα να σας ζητήσω τη συμβούλη σας γι' αυτούς. Ήρθα για έντελώς προσωπική υπόθεσι.

Ο άββας έρριξε ένα βλέμμα στο θαρύτιμο δοκτυλίδι του στο οποίο άστραφτε ένα μεγάλο διαμάντι και απάντησε:

—Εις τί μπορώ να μάς φανώ χρήσιμος, αγαπητή μου φίλη;

—Αυτό τον τελευταίο καιρο, πατερ, έχω κάνει πάρα πολλά έξοδα. Η κοσμική ζωή όσο κι' αν έχη κανείς τα μέσα πάντα του δημιουργεί ένα σωρό υποχρεώσεις. Έτσι έρέθηκα στην ανάγκη σήμερα ν' αντιμετωπίζω το πρόβλημα της άποκαταστάσεως των δυο παιδιών μου στα όποια στηρίζω την ευτυχία μου. Η Ρενέ όμως είνε έντελώς διαφορετική από την Άνριέττα. Έχει έναν πολύ παράδοξο χαρακτήρα και κάνει δυστυχή την μητέρα της. Της θήκαμε τούς πιο ευγενείς συζύγους, μά και χθές ακόμη μάς χάλασε τα σχέδια. Έτσι έχω άπογοητευθή σχεδόν από εκείνη. Η μόνη μου έλπίδα είνε ο Άνρϋ.

—Α, ο Άνρϋ Μωπρέν, είνε ένας πολύ χαριτωμένος νέος. Έτυχε να κάνω την γνωριμία στο σπίτι της κ. Νταβαράντ κι' όμολογώ ότι μου είνε πάρα πολύ συμπαθής.

—Ο γυιός μου είνε ένας άγγελος, πατερ μου. Αν θέλατε να ενδιαφερθήτε, γι' αυτόν θα κάνατε μια άγαθή ακόμη πράξι στη ζωή σας. Γι' αυτό ήρθα να σας παρακαλέσω, όχι μόνο ως γυναίκα μά και ως μητέρα.

Ο άββας Μπλαμπούα χαμογέλασε μελαγχολικά:

—Κυρία μου, είπε, θα έπρεπε να σας άρνηθώ γιατί πολλές φορές συμβαίνει σ' αυτές τις περιπτώσεις ενώ θέλει κανείς να κάνει ένα καλό κάνει δυστυχισμένους δυο ανθρώπους. Εν τούτοις ή θλίψι σας άγγιξε τις πιο ευγενείς χορδές της ζωής μου κι' έπειδή καταλαβαίνω τον πόνο σας θα δεχθώ να σας βοηθήσω.

Κι' ο άββας Μπλαμπούα πλησίασε στο γραφείο του, συμβούλευθηκε τις σημειώσεις του κι' ύστερα έγραψε σ' ένα χαρτί το όποιο διάβασε στην κ. Μωπρέν:

—«Προϊκα τρακόσιες χιλιάδες φράγκα!... Έξακόσιες χιλιάδες φράγκα κληρονομιά μετα τον θάνατο ενός ανυπαντρου και ήλικιωμένου θείου. Νέα όμορφη και χαριτωμένη ήλικίας, δεκαένέα χρόνων.»

Στάθηκε μια στιγμή και κατόπιν συνέχισε:

—Έπίσης υπάρχει ακόμη μια νερά χήρα με τρία παιδιά. Ο πατέρας της είνε θαθύπλους. Η κυρία είνε ήλικίας είκοσιέντε χρόνων. Έχουν ένα πλήθος μέγαλα στο Παρίσι. Όσο για την μητέρα της αυτή δεν λογαριάζεται καθόλου γιατί κανείς δεν την άκούει. Καθώς βλέπετε αγαπητή κ. Μωπρέν δεν σας κρύβω τίποτε. Σας έμπιστεύομαι και τα οικογενειακά μυστικά του «ποιμνίου» μου. Υπάρχει όμως ακόμη και μια εξαιρετικής όμορφιάς όρφανή νέα, μά ή προϊκα της είνε άσήμαντη. Πάντως συμβουλευθήτε και τον κ. Μωπρέν κι' ελάτε πάλι να μ' επισκεφθήτε. Στο χαρτί αυτό

Θά θρῆτε τὰ ὀνόματα καὶ τὶς διευθύνσεις των. Συνομιλήστε ἐπίσης καὶ μετὰ τὸν ἀγαπητὸ γυιό σας. Θά ἤθελα νὰ τελειώσῃ ἐν' αὐτὰ τὰ συνοικέσια γιὰ νὰ βοηθήσω κι' ἐγὼ τοὺς φτωχοὺς μου. Τὸ 2 % τῆς προμηθείας μου εἶνε πάντα γι' αὐτοὺς. Καὶ μὴ ξεχάσετε νὰ μοῦ φέρετε τὴν χαριτωμένη κόρη σας. Θά εὐχαριστηθῶ πολὺ νὰ τὴν γνωρίσω.

—“Ἄν ἦτο δυνατόν κ. ἀββά νὰ μοῦ ὠρίζατε μιὰ ὥρα στὴν ὁποία θά μποροῦσα νὰ σὰς ἐνοχλήσω.

—“Ἀνῆκω, ἀγαπητὸ μου παιδί, σ' ὅλους ποὺ ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ μένα καὶ τὸ σπίτι μου εἶνε πάντα ὅποιαδήποτε ὥρα τῆς ἡμέρας στὴ διάθεσί τους. Θά εὐχαριστηθῶ δὲ πολὺ νὰ δῶ τὴν ἐπόμενη φορὰ νὰ σὰς συνοδεύῃ κι' ὁ γυιός σας, ὁ ἀξιολάτρευτος Ἀνρὺ.

Κι' ὁ ἀββάς Μπλαμπουὰ μετὰ μιὰ ἱερατικὴ χειρονομία εὐλόγησε τὴν κ. Μωπρὲν καὶ τῆς ἔδωσε μ' εὐγένεια νὰ τοῦ φιλήσῃ τὸ χέρι. Ἐπειτα τὴν συνώδευσε ὡς τὸ σαλόνι καὶ πῆρε μιὰ ἄλλη ἐπὶ σκέπτριά του σὲ ἰδιαίτερη ἀκρόασι.

VII

Η ΣΚΕΨΕΙΣ ΕΝΟΣ «ΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΟΥ» ΝΕΟΥ

ΕΝΑ τέταρτο ἀργότερα ἢ κ. Μωπρὲν ἔμπαινε ἀκτινοβολώντας ἀπὸ χαρὰ στὸ διαμέρισμά του γυιὸς τῆς ποὺ βρίσκονταν στὴν ὁδὸ Ταιμπού. Ὁ Ἀνρὺ θρῆσκονταν στὸ γραφεῖο του κι' ἐργάζονταν μετὰ πολὺ κέφι. Ἡ ἐπίσκεψις τῆς μητέρας του τὸν ἔκανε νὰ δοκιμάσῃ μιὰ εὐχάριστη ἐκπληξι. Σηκώθηκε ἀπὸ τὴν πολυθρόνα τοῦ κι' ἔτρεξε νὰ τὴν ἀγκαλιάσῃ καὶ νὰ τὴ φιλήσῃ.

—Πῶς, ἀπώρησε, σήμερον κιόλας ἦρθες στὸ Παρίσι; Χθὲς δὲν μοῦ εἶπες οὔτε μιὰ λέξι γιὰ τὸ ταξίδι σου. Τί σ' ἔφερε δὴ πέρα;

—Ὡ, εἶχα νὰ κάνω ἕνα πληθὺς ἀγορές, ἐπισκέψεις κι' εἶμαι τόσο κουρασμένη!... Ἀλήθεια τὸ νέο διαμέρισμά σου βλέπω τὸ ἔχει περιποιηθῇ ὁ Ζωρὺ μετὰ κοκκεταρία φιλάρεσκης γυναικάς.

—Ναί, ἀπάντησε μ' ἕνα αἰνιγματικὸ χεμόγελο ὁ Ἀνρὺ. Ὁ Ζωρὺ εἶνε ὑποδειγματικὸς ὑπρέτης. Φαντάσου μαμά, φροντίζει πάντα νὰ ὑπάρχουν δροσερὰ λουλούδια στὸ γραφεῖο μου.

Ἡ κ. Μωπρὲν περιεργάσθηκε τὴ βιβλιοθήκη τοῦ γυιὸς τῆς, τὶς φωτογραφίες, τοὺς πίνακες τῆς ζωγραφικῆς καὶ ξαφνικὰ χλωμίωσε. Ἐκεῖ στὸν τοῖχο εἶχε ἦν δυὸ σπαθιά ξιφασκίας. Αὐτὸ τῆς τάραξε τὰ νεῦρα καὶ τὴν ἔκανε ν' ἀνησυχῇ γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ γυιὸς τῆς.

—Θά φροντίσω, τοῦ δήλωσε, νὰ παντρευθῇς μιὰ ὥρα ἀρχίτε-ρα γιὰ νὰ πάψῃς νὰ κάνῃς τρέλλες. Ἔσεῖς οἱ νέοι ἦσαστε ἱκανοὶ νὰ σφαγῇτε γιὰ τὸ χαμόγελο ἀκόμη καὶ μίας γυναικάς τῶν παρασκηνίων. Δὲν λογαριάζετε καθόλου τὴ ζωὴ σας καὶ τὰ νειάτα σας. Μὰ ἐλπίζω ὅτι ἡ παντρεία θά σὲ συμμορφώσῃ.

—Κι' ἐγὼ στὸ ὑπόσχομαι, μητέρα, τῆς ἀπάντησε ὁ Ἀνρὺ. Μὰ ἡ μονομαχία εἶνε κάτι ποὺ ἕνας ἄνθρωπος τοῦ κύκλου μας δὲν μπορεῖ νὰ τ' ἀποφύγῃ. Σὲ μὰς, τὸ ξέρεις πολὺ καλά, ὅτι ὅλες ἡ ὑποθέσεις κανονίζονται μετὰ τὸ σπαθί.

—Ἀνρὺ, διαμαρτυρήθηκε ἡ μητέρα του, μετὰ κάνεις νὰ φοβοῦμαι. Δὲν με λυπᾶσαι λοιπὸν καθόλου ἐμένα ποὺ τόσο σ' ἀγαπᾷ; Κι' ὅταν σκέφτομαι ὅτι ἐσύ, ἕνας τόσο ὡμορφος καὶ χαριτωμένος νέος καὶ τόσο ἔξυπνος δὲν ἔχει θρῆ τὴν σύντροφο τῆς ζωῆς του, μὰ τὴν ἀλήθεια ἀπογοητεύομαι ἀπὸ σένα.

—Μὰ δὲν ὑπάρχει κανεὶς λόγος νὰ παντρευθῶ, μητέρα, ἀπόρησε ὁ Ἀνρὺ.

—Βέβαια, θεωρεῖς κι' ἐσύ τὸ γάμο μιὰ βαρεὶὰ ἀλυσίδα. Τόσος εἶσαι ἀνόητος.

Ὁ Ἀνρὺ ἄρχισε νὰ γελᾷ:

—Μαμά, καλὴ μου μαμά, εἶπε, πόσο στενοχωρεῖσαι μετὰ μένα. Ἐγὼ λοιπὸν εἶμαι ἡ αἰτία ὅλων τῶν θλίψεων σου.

—Θέλεις νὰ πῆς ὅτι στενοχωρήθηκα ποὺ ἀρνήθηκες νὰ παντρευθῇς τὴν δεσποινίδα Χέρμπλτ;

—Μὰ δὲν ἀξίζει τὸν κόπο νὰ λυπηθῇς γι' αὐτό, μαμά. Ἡ δις Χέρμπλτ; Μὰ ποῖα εἶνε αὐτή; “Α, ναί, ναί θυμήθηκα ἡ δις Χέρμπλτ!... Ἡ παρουσιάσίς μου στὸ θεωρεῖο τους ἀπὸ τὸν πατέρα μου; “Α, ὄχι. “Ἄλλη ἦταν αὐτή. Ἡ δις Χέρμπλτ!... Τὸ δέπνιο τῆς κ. Μαρκιζά... “Ἔτσι δὲν εἶνε; Τὸ πρῶτο καὶ τὸ τελευταῖο δέπνιο... Μὲ εἶχες ὁδηγήσει ἐκεῖ πέρα χωρὶς νὰ με εἰδοποιήσῃς τί ἐπρόκειτο νὰ συμβῇ. Ὁμολογῶ ὅμως ὅτι ἐσύ δὲν φταῖς καθόλου. Θυμᾶσαι; Μὲ ἀνήγγειλαν μετὰ μεγάλη ἐπισημότητα: «Ὁ κ. Ἀνρὺ Μωπρὲν!». Ἀκουσα ὥστόσο κάποιον νὰ ρωτᾷ με περὶέργειαι: —“Αὐτὸς εἶνε ὁ ὑποψήφιος;» Ἐπειτα μῆκα στὴν αἵθουσα ποὺ ἦταν κατὰφωτῇ. Ὅλοι οἱ πολυέλαιοι εἶχαν ἀναφτῇ πρὸς τιμὴν μου! Ἡ οἰκοδέσποινα τὴν ὁποία εἶχα δὴ δυὸ φορές μόνο σ' ὅλη τὴ ζωὴ μου μετὰ ὑποδέχθηκε μ' ἕνα ἐγκάρδιο χαμόγελο. Ὁ γυιὸς τῆς τὸν ὅποιον δὲν γνώριζα καθόλου μοῦ ἐσφίξε μετὰ οἰκειότητα τὸ χέρι. Ὑπῆρχαν ὥστόσο στὸ σαλόνι μιὰ μητέρα καὶ μιὰ κόρη ποὺ δὲν μποροῦσαν νὰ με κρίνουν ἀν' ἡμουν καθὼς πρέπει! Μὲ τοποθέτησαν φυσικά, κατὰ τὴν ὥρα τοῦ γεύματος δίπλα στὴ νέα. Εἶχα ζαλισθῇ ἀπὸ τὸ ἄρωμα τῆς λεβάντας ποὺ ἀπέπνεε ἡ τουαλέττα τῆς. Ὅλα ἐκεῖ μέσα ἐπρόδιδαν ὅτι ἦταν ἐπαρχιώτες, ὅτι εἶχαν πολλὰ λεφτά τὰ ὁποῖα ἐπεδείκνυναν κι' ὅτι εἶχαν χοντροκομμένα γούστα. Ρουφούσαν τὴ σούπα σὰν «φουσητήρες» τὴν θάλασσα! Ἡ μητέρα ἀπὸ τὴν ἀπέναντι μεριά τοῦ τραπεζιοῦ μετὰ κατασκόπευε μετὰ τὰ πονηρὰ μάτια τῆς. Ρώτησα τὴν δεσποινίδα ἀν' εἶχε δὴ τὸν «Προφήτη», στὴν Ὀπερα. —Βεβαίως, μοῦ ἀπάντησε, ἦταν ὑπέροχα προχθὲς τὸ ἔραδυ! Ναί, ναί, ἔχετε δίκην. Καὶ τί κόσμος! Ὅλη ἡ ἀριστοκρατία τοῦ Παρισιοῦ!... Ὡστόσο μοῦ ἔλεγε ψέματα. Αὐτὸ τὸ ἔργο εἶχε παίξῃ στὴν Ὀπερα» δὴ κι' ἕνα μῆνα. Ἡ δις Χέρμπλτ, λοιπὸν, ἦταν μιὰ ψεύτρα. Μιὰ ὑποκρίτρια.

—Υστερα περάσαμε στὸ σαλόνι.

—Εἴδατε τί ὡμορφὴ τουαλέττα φορᾷ ἡ Αἰμιλία; Μοῦ εἶπε ἡ οἰκοδέσποινα. Κι' ὅμως αὐτὸ τὸ φέρεμα τὸ ἔχει τώρα καὶ τὸ τροποποιεῖ πέντε χρόνια! “Α, εἶνε πολὺ οἰκονόμα ἡ κόρη μου. Πολλὰς φορές παραπονεῖται γιὰ τὶς σπατάλες μου.

Ἐρριζα ἕνα μάτι στὴν Αἰμιλία, τῆς. Ἦταν ἕνα ἀκομψὸ πλάσμα, χωρὶς καμμιὰ χάρι καὶ εἶχε μιὰ θλακώδη ὑπερφάνεια γιὰ τὴ μεγάλη προικα τῆς. Ἦταν ἀδύνατο πειὰ νὰ ὑποφέρῃ αὐτὸ τὸ μαρτύριο. Ἀρχισα νὰ κυττάζω τὸ ρολοὶ μου καὶ ν' ἀνησυχῶ.

—Ἦσαστε διαστικὸς; μετὰ ρώτησε ἡ οἰκοδέσποινα. Ἐχετε μήπως καμμιὰ ἐπείγουσα ἐργασία;

—Ὁχι, ὄχι, διαμαρτυρήθηκα μ' εὐγένεια. Ἀλλωστε θά λυπηθῶ ἀν' ἀποφύγῃ τὴν εὐχάριστη συντροφιά σας.

Ἡ Αἰμιλία κατόπιν ἄρχισε νὰ ξεφωνίζῃ στὸ πιάνο. Θέλησα νὰ τῆς προφέρω ἕνα ποτήρι νερὸ γιὰ νὰ ξεβραχνιάσῃ. Ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἤθελα νὰ τὴν προσβάλλω. Ἦταν μιὰ ἐντελὴς ἀθῶα περιποίησις. Ἡ Αἰμιλία ἄρχισε τὰ κλάματα. Ἡ μητέρα τῆς ἀγρίεψε κι' ὁ πατέρας τῆς κτυπώντας με φιλικὰ στὸν ὦμο μοῦ δήλωσε:

—Νέε μου, ὅταν θέλῃ κανεὶς νὰ κερδίσῃ μιὰ καλὴ προικα εἶνε εὐγενέστερος.

—Ὁμολογῶ, τοῦ ἀπάντησα, ὅτι δὲν μπορεῖτε νὰ μοῦ δώσετε μαθήματα καλῆς συμπεριφοράς. Λυπᾶμαι δὲ ποὺ δὲν ἦσαστε εὐγενὴς γιὰ νὰ κοκκινίσω τὸ σπαθί μου μετὰ τὸ αἷμα σας!

Κι' ἔφυγα ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ σπίτι ποὺ ἦταν ἕνα ὑποστατικὸ «χρυ-

σών γουρουνιών». Καυμένη μαμά, διαρκώς φροντίζεις για μένα. Σ' ευχαριστώ. Ναι, ομολογώ ότι θα ήθελα να παντρευθώ, μα θέλω να κάνω ένα καλό γάμο. Δεν συγκινούμαι από τις επιδείξεις τρυφερότητας και από τις αίσθηματολογίες. Μου είναι αδύνατο να παντρευθώ μια γυναίκα που έχει μόνον ωμορφα μαλλιά κι' αγαπάει υπερβολικά τη μητέρα της. Αυτά τα λόγια μου ασφαλώς θα σου προξενούν κατάπληξι. 'Εν τούτοις πρέπει να σου ομολογήσω ότι το ζητήμα του γάμου μ' έχει αυτό τον τελευταίο καιρό απασχολήσει παρα πολύ. Σκέφτομαι ότι για να ζήση κανείς αξιοπρεπώς και για να καταλάβη τη θέση που του ταιριάζει στην κοινωνία δεν υπάρχει κανείς άλλος τρόπος από ένα πλούσιο γάμο. Πρόσεξα δέ άκομη ότι δεν χρειάζεται γι' αυτή τη δουλειά κανείς να είναι ούτε εξαιρετικά ωμορφος, ούτε εκπληκτικά πνευματώδης. 'Ενα πλούσιο γάμο κάνουν μόνον εκείνοι που το θέλουν μ' όλες τις δυνάμεις των, που σχεδιάζουν ένα πλήθος κομψών, που κάνουν στρατηγικά σχέδια και που έρευνούν μέσα στον κόσμο των γυναικών, όπως ο κυνηγός ψάχνει στο δάσος για να ξεφυτρώση το θήραμά του. 'Αλλωστε όταν ζούμε στην έποχή που οι τενόροι παντρεύονται γυναίκες με προίκα πάνω από οκτακόσιες χιλιάδες λίρες, μά την αλήθεια δεν υπάρχει αριθμητική. Δεν μπορεί κανείς να υπολογίση ότι αφού κερδίζει το «άλλα» ποσόν πρέπει η γυναίκα του να έχη ως προίκα της το «βήτα». 'Ελπίζω μητέρα ότι από αυτά που σου ανέφερα κατάλαβες τα σχέδιά μου.

Κι' ο 'Ανρύ Μωπρέν παίρνοντας το χέρι της μητέρας του το χάιδεψε με τρυφερότητα και της δήλωσε:

—Μην ανησυχής!... Θά με παντρεύουν καλά... Κι' ίσως πιο περισσότερο καλά απ' ό,τι φαντάζεσαι.

Και ο 'Ανρύ, αφού απέχαιρέτησε την μητέρα του, κάθησε πάλι στο γραφείο του πήρε την πένα και συνέχισε το άρθρο που έγραφε για την «Οικονομική 'Επιθεώρησι» και στο όποιο κατεφέρετο έναντιόν των πλουτοκρατών...

VIII

Η ΤΡΙΚΥΜΙΑ ΜΙΑΣ ΠΑΡΘΕΝΙΚΗΣ ΨΥΧΗΣ

ΤΙ περίεργο! Πίστευα ότι όλοι θα είχαν πειά ξυπνήσει, είπε η Ρενέ λαχανιασμένη, σαν ένα παιδί που είχε τρέξει, καθώς έμπαινε στις έντεκα ή ώρα στην τραπεζαρία. Πού είναι λοιπόν η μητέρα;

—Πήγε στο Παρίσι για δουλειές, της απάντησε ο Μωπρέν.

—'Α, κι' ο Ντενουαζέλ;

—Είναι στον κήπο και βοηθάει τον κηπουρό. Είπα να του φυλάξουν το πρόγευμά του. Κάτσε στο τραπέζι να σε σερβίρουν.

—Καλημέρα μπαμπά, είπε με μια κωμική γκριμάτσα η Ρενέ και περνώντας να καθήση στην καρέκλα της τον αγκάλιασε και τον φίλησε με τρυφερότητα στο πρόσωπο, μα τόσο ξαφνικά που χύθηκε στο πιάτο ο καφές του κ. Μωπρέν.

—'Ελα, ήσυχασε, θεότρελλη. 'Ακόμη δεν ξύπνησες κι' άρχισες τις άταξίες, της δήλωσε εκείνος μ' ένα χαμόγελο ευχαριστήσεως.

—Στάσου μπαμπά, να σου σερβίρω εγώ έναν άλλο καφέ, φώναξε η Ρενέ. Μα πρώτα θά μ' αφήσης να σε φιλήσω πάλι!

—Θεέ μου, πόσο είσαι παιδί!

—Για κύτταξέ με καλά αν μ' αγαπάς έστω και λίγο...

Ο πατέρας της καθώς κρατούσε η Ρενέ με τα τρυφερά χέρια της το κεφάλι του, την κύτταξε κατάνματα μ' ένα βλέμμα γεμάτο λα-

τρεία, ενώ της Ρενέ το βλέμμα έδειχνε μια ειλικρινή και άνυπόκριτη αγάπη.

Το παράθυρο της τραπεζαρίας ήταν άνοιχτο κι' άφηνε να μπαίνη η μυροδιά του ποτισμένου κήπου και τα ωμορφα τραγούδια των πουλιών. Μια άκτινα ήλιου έπαιζε με τα μαλλιά της Ρενέ καθώς γλυστρούσε ανάμεσα στις άνθισμένες τριανταφυλλίες.

—'Ω! Παροτήρησε η Ρενέ, το τραπέζι είναι πάρα πολύ μεγάλο για τους δυό μας. Είμαι τόσο μακριά σου!... Θά έρθω να κάτσω πιο κοντά...

Κι' η Ρενέ πήρε την πετσέτα της και πήγε να καθήση δίπλα στον κ. Μωπρέν:

—Σήμερα που ήμαστε οι δυό μας, θά μ' αφήσης να σε περιποιηθώ. Θά σε κρατήσω όλη την ημέρα κοντά μου. Δεν θά πας πουθενά. Ούτε θά γράψης, ούτε θά διαβάσης, ούτε θά κοιμηθής, ούτε θά κάνης τον άπογευματινό περίπατό σου. Θυμάσαι τότε που μου έτοιμάζες μόνος σου το πρόγευμα και μου το έβαζες στην τσέπη της σχολικής ποδιάς μου. 'Εχουν περάσει από τότε δέκα όλόκληρα χρόνια. 'Εγίνα πειά μεγάλη γυναίκα, μα καθώς βλέπεις δεν έπαψα να σ' αγαπώ.

—Χθές, είπε ο Μωπρέν παίζοντας μηχανικά με το σερβίτιο του, μάλλωσα λιγάκι με τη μητέρα σου.

—'Α!... Έκανε με απλότητα η Ρενέ και κύτταξε άφηρημένα έξω από το παράθυρο. 'Επειτα στρέφοντας το βλέμμα της προς τον πατέρα της, τον ρώτησε:

—'Αλήθεια καυμένη μπαμπά; Και γιατί; Τι έκανες;...

Ο Μωπρέν έριξε ένα βλέμμα προσποιητού θυμού στην κόρη του και στέναξε:

—'Εκατό φορές σου έχω πη να μην είσαι περιεργη και να μη ζητάς να τα μάθης όλα... 'Αλλωστε μου φαίνεται ότι ξέρεις καλύτερα από κάθε άλλον ποιός ήταν η αίτια που μάλλωσα με τη μητέρα σου.

—'Αν είναι έτσι, τότε μπαμπά δεν παίζω. 'Αστεία, αστεία, έσυ τώρα άρχισες να μαλλώνης. Αν εξακολουθήσης χίλιες φορές καλύτερα να φύγω από κοντά σου.

—Κάθισε Ρενέ, της είπε με σοβαρότητα ο πατέρας της, πρέπει να ομολογήσετε ότι χθές έραδυ...

—'Ω, πατέρα γιατί μου μιλάς σαν σε μια ζένη στον πληθυντικό; Θές μια τόσο ωμορφη μέρα να με κάνης να κλαίω;

—Μα τέλος πάντων, θά θελήσης να μου εξηγήσης γιατί χθές έραδυ έκανες όλες αυτές τις ιστορίες. Καταλαβαίνεις; Πίστευα ότι θα μιλούσες με περισσότερη σοβαρότητα.

—Μά ήμουν πάρα πολύ σοβαρή, πατέρα. Σε βεβαιώ. 'Όλα αυτά έγιναν όπως ακριβώς έπρεπε να γίνουν.

—Και μπορείς να μου πής για ποιο λόγο φέρθηκες έτσι στο Ραβερσόν;

—Γιατί, είχα τους λόγους μου. Νά, γιατί...

—Τι γιατί;

—Γιατί σ' αγαπώ περισσότερο από εκείνον τον άνθρωπο και μάλιστα πιο πολύ και πιο ειλικρινά.

—Μά γιατί, παιδί μου, δεν μάς το είπες τόσο καιρό;

—Με συγχωρείς, πατέρα, αλλά αν άρνούμην από την πρώτη στιγμή να παντρευθώ τον Ραβερσόν θά με νομίζατε για θεότρελλη. Θέλησα ν' ακολουθήσω τη συμβούλη της μαμάς και να κατανηκώ την αντιπάθεια που ένιωσα γι' αυτόν τον άνθρωπο. 'Ετσι τον συνάντησα αρκετές φορές, έκανα πώς δεν πρόσεχα τις προστυχές του, πέρασα μι' όλόκληρη μέρα μαζί του μα αντί να τον συμπαθήσω τον αντιπάθησα πιο πολύ. 'Επειτα σου φερνόταν μ' ένα

τρόπο τόσο αὐταρχικό πού μου πείραζε τὰ νεῦρα. Καταλάβαινα ὅτι δὲν σ' ἐκτιμοῦσε, ὅτι ἂν τὸν παντρευόμουν θά σ' ἔκανε δυστυχισμένο μετὰ τὸ ἀπότομο φέρεμά του. Ἦταν ἕνας ἄνθρωπος πού πίστευε ὅτι μετὰ τὰ λεφτά του θά μπορούσε ν' ἀγοράσῃ ὅλο τὸν κόσμον. Νόμιζε ὅτι θά με ξεγελάσῃ μετὰ τὸ ἄθωο ὕψος του. Μὰ προδόθηκε πᾶν στοὺς τραπέζι τότε πού μίλησε γιὰ τὴν ἄτυχη κ. ντὲ Μποκέρ. Τὴν ἐξέθεσε μπροστὰ στοὺς καλεσμένους μας. Τότε σκέφθηκα ὅτι μιά μέρα τὸ ἴδιο θά ἔλεγε καὶ γιὰ μένα. "Ὅχι πατέρα ποτὲ δὲν θά παντρευόμουν αὐτὸ τὸν ἄνθρωπο. Τοῦ ἔδωσα μάλιστα ἕνα καλὸ μάθημα. Μόνο λυπήθηκα πού δὲν ἔκοψα τὰ δικά του τὰ μαλλιά παρὰ τοῦ ἀτυχχοῦ Ντενουαζέλ...

— Ἀκουσε, ἀγαπητὸ μου παιδί. Ἡ ζωὴ δὲν εἶνε ὅσο νομίζεις ὡμορφία. Κρύβει ἕνα σωρὸ σκοτεινῆς ἱστορίας πού πληγώνουν τὴν καρδιά κι' ἐξευτελίζουν τοὺς ἄνθρώπους. Ἀν σοὺ μιλῶ μετὰ τὴν ἐπιμονὴν γιὰ τὸ γάμο σου, μὴ φαντασθῇς ὅτι αὐτὸ προέρχεται ἀπὸ τὴ σκέψιν νὰ γλυτώσω ἀπὸ ἑσένα. Κατὰ θάθος μάλιστα ὅλοι οἱ πατέρες εἶνε ἐγωῖστοι. Δὲν θέλουν νὰ στερηθοῦν τὸ χαμόγελο τῶν παιδιῶν των κι' ἂν ἦταν δυνατό θά τὰ κρατοῦσαν πάντα κοντὰ τους γιὰτι αὐτὰ εἶνε ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς τους. Ἀν παντρευθῇς καὶ σὺ ξέρω ὅτι τὸ σπῆτι θά γάσῃ ὅλη τὴν ὡμορφίαν σου καὶ τὴν εὐτυχίαν σου. Μὰ ἀγαπητὴ μου Ρενέ καταλαβαίνω ὅτι ἀρχίζω νὰ γερνάω. Σήμερα εἶμαι ἐξηντα ὀχτὼ χρόνων. Δὲν ἔχω μπροστὰ μου παρὰ ἕλαχιστο καιρὸ γιὰ νὰ σε δῶ εὐτυχισμένη. Τὸ μέλλον σου εἶνε ἡ μοναδική μου σκέψιν καὶ ἡ ἀνησυχία μου. Ἡ μητέρα σου σὲ ἀγαπάει ἐπίσης πάρα πολὺ μὰ ἔχει ἐντελῶς διαφορετικὸ χαρακτήρα ἀπὸ τὸν δικό μου... Κι' ἂν κλείσω τὰ μάτια δὶχως νὰ σοὺ βρῶ ἕναν καλὸ σύζυγο, δὶχως νὰ ἔχῃς δημιουργήσει οἰκογένεια ποῖος θά μπορέσῃ νὰ μ' ἀντικαταστήσῃ στὴν καρδιά σου; Ποῖος θά φροντίζῃ γιὰ σένα μετὰ τὴν τρυφερότητα ὅπως ὁ γέρος πατέρας σου ὁ ὁποῖος δὲν θά ὑπάρχῃ πειὰ;

Ὁ κ. Μωπρέν πρὶν ἀκόμη τελειώσῃ ἐνοιῶσε τὴ Ρενέ νὰ ρίχνεται σὰν τρελλὴ στὴν ἀγκαλιά του ἐνῶ οἱ λυγμοὶ τῆς πνίγαν τὴ φωνή της:

— Ποτέ! Δὲν πρέπει νὰ γίνῃ αὐτὸ ποτὲ πατέρα! Φώναξε.

Ὁ Μωπρέν πῆρε τὴν κόρη του στὰ γόνατά του, τῆς χάιδεψε τὰ μαλλιά μετὰ τρυφερότητα, τῆς σκούπισε τὰ δάκρυά της καὶ τῆς παρατήρησε:

— Ἐλα, μὴ κλαῖς, ἡσύχασε. "Ἦθελα νὰ σοὺ ἀστετευθῶ...

— Ποτέ! Δὲν πρέπει νὰ γίνῃ αὐτὸ ποτέ! Ψιθύρισε τρομαγμένη ἀκόμη ἡ Ρενέ σὰν νὰ ἔρισκόταν ἀκόμη ζαλισμένη ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν ἑνὸς ἐφιαλτικοῦ ὄνειρου. Κατόπιν σκουπίζοντας τὰ δάκρυά της μετὰ τὴν ἀνάποδον τοῦ χεριοῦ της τὸν παρακάλεσε:

— Ἀφῆσέ με νὰ πάω νὰ κλάψω μόνη μου. Νοιώθω ἕνα μεγάλο βάρος νὰ πιέζῃ τὴν καρδιά μου.

Κι' ἔφυγε ἀπὸ τὴν τραπεζαρία μ' ἄργον καὶ κλονισμένο βῆμα σὰν ἕνα πουλὶ πού τὸ εἶχαν πληγώσει στὶς φτεροῦγες του.

— Ἦσαστε μόνος, φώναξε ὁ Ντενουαζέλ μπαίνοντας ἀξαφνὰ στὸ δωμάτιο.

— Ναί, ἡ γυναίκα μου πῆγε στὸ Παρίσι. Ἡ Ρενέ εἶνε στὸ διαμέρισμά της...

— Μὰ γιὰτι ἔχεις αὐτὸ τὸ μελαγχολικὸ ὕψος, Μωπρέν; Τί συνέβη; Εἶσαι ταραγμένος;

— Ἐγώ; "Ὅχι. Μόνο ἔκανα τὴν ἀνοησία νὰ πῶ στὴ Ρενέ ὅτι θά ἤθελα νὰ ἰδῶ τὰ παιδιὰ μου παντρεμένα πρὶν πεθάνω... Ἡ Ρενέ εἶνε ὁμῶς πολὺ αἰσθηματική. Καταλαβαίνει. Λυπήθηκε καὶ τώρα κλαίει στὸ δωμάτιό της. Κι' ὅλα αὐτὰ συνέβησαν ἐξ αἰτίας αὐτοῦ τοῦ ἡλιθίου τοῦ Ραβερσόν. Μὴ τὴν ἀνησυχῆσῃς. Ἀφῆσέ τὴν θά

συνέλθῃ μόνη της. Ἐγὼ θά πάω νὰ ρίξω ἕνα βλέμμα ὡς τὸ ἐργαστάσιο.

Ὁ Ντενουαζέλ ὅταν ἔμεινε μόνος πῆρε ἕνα βιβλίο, κατέβηκε στὸν κήπο, κάθησε σ' ἕνα πάγκο κι' ἀφωσιώθηκε στὸ διάβασμα. Δυὸ ὥρες εἶχαν περάσει δὶχως νὰ τὸ καταλάβῃ ὅταν ξαφνικὰ ἀκουσε βήματα στὴ δειροστοχία κι' εἶδε τὴν Ρενέ ντυμένη καὶ μετὰ τὸ καπέλλο νὰ ἔρχεται πρὸς τὸ μέρος του ἐνῶ ἡ ἀγγελικὴ μορφή της εἶχε μιά ἔκφρασι ἀπέραντης μακαριότητος.

— Μπα ὕψος ἔξω; Ἀπόρησε. Ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι;

— Θὰ σοὺ τὸ πῶ γιὰτι εἶσαι φίλος μου, τοῦ ἀπάντησε ἡ Ρενέ καὶ κάθησε κοντὰ του παίζοντας μετὰ τὴν κορδέλλα τοῦ καπέλλου της. Ἀν θέλῃς λοιπὸν νὰ μάθῃς πού ἦμουν, σὲ πληροφορῶ ὅτι πῆγα καὶ καρακάλεσα τὸ Θεὸ νὰ πεθάνω πρὶν ἀπὸ τὸν πατέρα. Ἐσένα ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα μπορεῖ νὰ σοὺ φαίνωνται κωμικά. Μὰ πρέπει νὰ ξέρῃς ὅτι ἔμεινα δυὸ ὥρες γονατισμένη μπροστὰ στὸ ἄγαλμα τῆς Παναγίας καὶ προσευχήθηκα μ' ὅλη τὴ δύναμιν τῆς ψυχῆς μου. Κι' εἶμαι βέβαιη ὅτι αὐτὴ ἡ παράκλησι μου εἰσακούσθηκε γιὰτι νοιώθω ὅτι ἡσύχασε ἡ καρδιά μου καὶ ξαναβρῆκα πάλιν τὴν εὐτυχίαν μου... Μὰ θά σὲ παρακαλέσω νὰ μὴ πῆς τίποτε σὲ κανένα. Οὔτε καὶ στὸν μπαμπά. Διαφορετικὰ θά πάψω νὰ σὲ θεωρῶ φίλο μου.

IX

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΒΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ

ΜΕΡΙΚΕΣ μέρες ἀργότερα ὁ κ. καὶ ἡ κ. Μωπρέν, ὁ Ἀνρὺ, ἡ Ρενέ κι' ὁ Ντενουαζέλ, μετὰ τὸ δειπνῶν εἶχαν κατεβῇ στὸν κήπο γιὰ νὰ πάρουν λίγη δροσιά. Ξαπλωμένοι ἀναπαυτικά στὶς πολυθρόνας τοὺς ἀνάπνεαν τ' ἄρωμα τῶν λουλουδιῶν κι' ὁ καθεὶς εἶχε θυβιστῇ στὶς σκέψεις του. Πρῶτος ὁ Ἀνρὺ διέκοψε τὴν ἐσχάστη ἐκείνῃ σιωπῇ καὶ τὴν ἀπόλαυσι τοῦ στιγαίου τοῦ πατέρα του:

— Ἀλήθεια, Ρενέ, ρώτησε τὴν ἀδελφή του, ἔπαυες πειὰ νὰ σκέφτεσαι τὴν φιλανθρωπικὴν παράστασι; Κι' ἐν τούτοις εἶχες κάνει ἕνα σωρὸ κόπους γιὰ νὰ τὴν οργανώσῃς.

— Ποῖος σοὺ εἶπε ὅτι τὴν ἐγκατέλειπα; Ἐγὼ μπορεῖ νὰ ξεχάσω ποτὲ τοὺς φτωχοὺς μου; Μὰ τί θέλεις νὰ κάνω; Δὲν εἶνε λάθος μου πού δὲν δόθηκε. Μὰ δὲν βρῆκα τὰ πρόσωπα πού χρειαζόνται γιὰ τὴν ἐκτέλεσίν της. Ἐγὼ ἔχω μόνο ἕναν διάλογο. Ὁ Ντενουαζέλ, εἶνε, λέει, σοβαρὸς ἄνθρωπος καὶ ἀρνεῖται νὰ παίξῃ. Ἐσὺ βρίσκεσαι διαρκῶς στὸ Παρίσι. Ποῖος θέλεις λοιπὸν νὰ λάβῃ μέρος στὴν παράστασι;

— Γιὰ μένα, μὴ σὲ νοιάζει θά παίξω πολὺ καλὰ τὸ ρόλο μου, εἶπε ὁ Ἀνρὺ. Ὅσο γιὰ τοὺς ἀνδρικοὺς ρόλους δὲν πρέπει νὰ σ' ἀπασχολοῦν. Θά βρεθοῦν ἄνθρωποι...

— Ἐκεῖνο πού παρουσιάζει κάποια δυσκολία, εἶπε ἡ Ρενέ, εἶνε ἡ ἐξεύρεσις τῶν γυναικῶν. Δὲν βλέπω κανένα κατάλληλον πρόσωπο γιὰ νὰ παίξῃ μαζί μου...

— Δὲν ἔχεις δικη, διεμαρτυρήθῃ ὁ Ἀνρὺ. Ἀν ψάξῃς στὸν κύκλο τῶν γνωστῶν μας θά βρῇς ἕνα σωρὸ πρόσωπα πού θά μπορούσαν νὰ ὑποδυθῶν τοὺς γυναικείους ρόλους τοῦ ἔργου.

— Ἀς δοῦμε, ἔκανε ἡ Ρενέ κι' ἀρχισε ν' ἀπαριθμῇ τίς φιληνάδες της. Δὲν φαντάζομαι νὰ θεωρῇς κατάλληλη τὴν κόρη τοῦ κ. Ντυράν. Ἀλλωστε βρίσκονται τώρα στὰ Σαιν-Ντενύς. Ἀν καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι ἂν μάθῃ καλὰ τὸ ρόλο της...

—“Οχι, όχι, διέκοψε η κ. Μωπρέν, θρήνη καμμιά άλλη. Οι Ντουράν δεν είναι άνθρωποι της τάξεώς μας.

Κι' η κ. Μωπρέν θρήνη την ευκαιρία ν' άπαριθμήση όλες τις πλούσιες οικογένειες που γνώρισε μ' όλα τὰ μυστικά της οικογενειακής ζωής τους.

—Είπε τρομερό Τερέζα, την διέκοψε σὲ μιὰ στιγμή ὁ άντρας της, πού είχε χάσει πειὰ την υπομονή του. Είπε τρομερό! “Όλοι οί άνθρωποι πού ξέρουμε έχουν ιστορίες σάν αυτές πού αναφέρεις...

—Τί θά λέγατε γιά την μικρούλα Ροζαλίν, μπαμπά;

—Ρώτησε καλύτερα τη μητέρα σου, παιδί μου. Αυτή είναι πληροφορημένη ποιά όνόματα υπάρχουν στο Ήμερολόγιο του Γκότα.

—Τήν Ροζαλίν; Μά δεν ξέρεις φίλε μου ότι ὁ πατέρας της ήταν ένας παλῆς σαλτιμπάγκος, ότι όταν ήρθε στο Παρίσι είχε νοικιάσει μιὰ παράγκα καί πούλαγε πουντρες καί μυρωδιές στις γυναίκες του δρόμου κι' ότι τώρα έκανε την περιουσία του μ' ένα πλῆθος χρηματιστηριακές «κομπίνες»;

—Δέν ξέρω τίποτα, δήλωσε μὲ πείσμα ὁ Μωπρέν. Έσύ, μόνον έσύ ξέρεις τὰ πάντα.

—“Α, θρήκα! Φώναξε ὁ Άνρϋ, νομίζω ότι ψάχνετε πολύ μακριά... Γιατί δεν λες Ρενέ στη δεσποινίδα Μπουρζό νά λάβη μέρος στο έργο; Καθώς ξέρω αυτή την εποχή είναι στο Σαννουά.

—Τήν δεσποινίδα Μπουρζό; Ρώτησε η κ. Μωπρέν.

—Τήν Νοεμί; Άπόρησε η Ρενέ. Μά αυτή είναι ένα παγόβουνο! Ξέρω ότι θά δεχθῇ νά παίξη, μὰ νομίζω ότι έχει μιὰ κάποια ψυχρότητα απέναντί μου, ότι κάτι την βασανίζει κι' ότι...

—“Έχει τρακόσιες χιλιάδες προίκα, διέκοψε ὁ Ντενουαζέλ. “Όσο γιά την μητέρα της την προσέχει σάν κέρβερος. Είμαι λοιπόν βέβαιος ότι δεν θά την αφήση νά παίξη μὲ μιὰ νέα πού έχει ένα τόσο συμπαθητικό αδελφό γιατί μπορεί νά αναλάβῃ νά της κἀνῃ μερικά μαθήματα... Πάντως θά ευχαριστηθῶ ἂν καταφέρετε νά τους κατεβάσετε λιγάκι την μύτη...

—Παρ' ὅλ' αὐτὰ ὅμως, εἶπε η κ. Μωπρέν, είναι βέβαιον ότι η κ. Μπουρζό έχει μιὰ ὅλως ἰδιαιτέρη αδυναμία στον Άνρϋ. Δεν προσέξατε πόσο επιδιώκει τη συντροφιά του. Νομίζω λοιπόν ότι ἂν την παρακαλέσετε ἀσφαλῶς θά σας δώση την Νοεμί.

—Έσύ τί λες γι' αὐτά, Λουί;

—Εγώ λέω, εἶπε ὁ Μωπρέν ότι είναι ἀργά καί πρέπει νά πηγαίνουμε γιά ὕπνο.

Κι, ἔδωσε πρῶτος τὸ παράδειγμα. Λίγη ὥρα ἀργότερα ὅλοι στη βίλλα κοιμώντουσαν βαθειά. Μόνο ὁ Άνρϋ εξακολουθοῦσε νά παραμένῃ ἀγρυπνος σὸ διαμέρισμά του. Βημάτιζε σκεπτικός ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά ὡς τὴν ἄλλη, στέκονταν στ' ἀνοιχτὸ παράθυρο καί βύθιζε τὸ βλέμμα του στή σκοτεινὴ νύχτα καί συχνά ἕνα χαμόγελο εὐχαριστήσεως ἀνέβδινε στὰ χεῖλη του. Φαινόταν ὑπερβολικά εὐχαριστημένος ἀπὸ τίς σκέψεις του καί τὰ σχέδιά του. Καταλάβαινε ότι σιγά-σιγά είχαν ἀρχίσει νά πραγματοποιοῦνται ἡ ἐπιθυβαινε ότι σιγά-σιγά ὅτι πολύ γρήγορα θά ἔκανε αὐτὸ πού ἤθελε. Κι' ὁ Άνμίες του κι' ὅτι πολύ γρήγορα θά ἔκανε αὐτὸ πού ἤθελε. Κι' ὁ Άνρϋ ξαπλώθηκε τέλος σὸ κρεβάτι του ἀναψε ἕνα τσιγάρο καί παρὰ ρακολουθώντας τὰ σύννεφα τοῦ καπνοῦ σκεπτόταν μὲ κάποια μικρὴ ἀνησυχία τὰ λόγια τῆς μητέρας του!...

“Επειτα τ' ὄνομα τῆς Νοεμί Μπουρζό τοῦ εἶχε χτυπήσει τόσο παρὰξένα στ' αὐτιά του...

—Νοεμί! Ψιθύριζε κάθε τόσο σκεπτικός. Νοεμί!... Ἀλήθεια, δέν εἶνε κι' ἄσχημο ὄνομα!

Η ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ ΤΗΣ ΡΕΝΕ ΜΩΠΡΕΝ

ΣΤΟ βάθος τοῦ κήπου ἀνάμεσα σ' ὁλόδροσες πρασινάδες ὑψώνονταν ἕνας οἰκίσκος μὲ μεγάλα ὕαλοφρακτα παράθυρα. Ἐκεῖ πέρα, σ' αὐτὸ τὸ ἀτελιέ πού μὲ τόση προσοχὴ κι' ἐπιμελεια τῆς εἶχε ἐτοιμάσει ὁ Μωπρέν μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ντενουαζέλ ἡ Ρενέ περνοῦσε τίς ὥρες τῆς ζωγραφίζοντας ὡμορφα τοπία. Καί σ' αὐτὸ τὸ ἀτελιέ βασανίζε ὅσο πούθενά ἄλλοῦ τὸν ἄτυχο Ντενουαζέλ μὲ τὰ σχέδιά της καί τίς ἐρωτήσεις της. Ἡ Ρενέ πού ἦταν ἀγνή καί ἀφελὴς σάν ἕνα παιδάκι διαρκῶς στενοχωροῦσε τὸ μυαλό της γιά νά μάθῃ τὸν κόσμο, νά καταλάβῃ τίς φίλες της καί νά πάψῃ νά κἀνῃ ἀνοησίες.

—Υπάρχουν μέρες, καὶ μὲν Ντενουαζέλ, τοῦ ἐξωμολογεῖτο, πού βρίσκω πάρα πολὺ ἄσχημο τὸν ἑαυτό μου. Εἶνε πολὺ δύσκολο νά σοῦ ἐξηγήσω τί αἰσθάνομαι, μὰ παρατηρῶ ότι κανεὶς δέν μὲ προσέχει ἡ ὅταν με κυττάζουν νοιώθω τὸ αἷμα νά κυκλοφορῇ πὶὸ γρήγορα στίς φλέβες μου καί τὴν καρδιά μου νά πνιγεται ἀπὸ τὴν συγκίνησι. Μερικὲς νύχτες πάλι δέν μπορῶ νά κοιμηθῶ καί τὸ πρῶτὶ σηκώνουμε μὲ πονοκέφαλο καί κουρασμένα μάτια. Ξέρεις τί θά ἤθελα, Ντενουαζέλ; Ἡθελα νά μὴν εἶχα τόσο λευκὴ ἐπιδερμίδα, ἀλλὰ τριανταφυλλένια, νά ἔχω πλαστικὸ σῶμα καί νά κάθουμε ὥρες ὁλόκληρες νά θαυμάζω τὴν ὡμορφιά μου σὸν καθρέφτη. Ἡθελα ἀκόμη νά ἤμουν καστανὴ γιά νά κάνω μεγαλύτερη ἐντύπωσι καί νά μ' ἀγαποῦν περισσότερο οἱ φίλοι μου. Ἐσένα ποιὲς γυναίκες σοῦ ἀρέσουν; Ἡ ξανθὲς ἢ ἡ μελαχροινές;

—Ἡ γκριζὲς... τῆς ἀπαντοῦσε ὁ Ντενουαζέλ.

—Ἀλήθεια ἔτυχε ποτὲ σου νά ἐρωτευθῇς, Ντενουαζέλ;

—Καθὼς ἔλεω ἀρχισὲς πάλι πολὺ καλὰ τὴν ἀνἀκρισί σου.

—Μὲ συγχωρεῖς, φίλε μου. Σοῦ κάνω αὐτὴ τὴν ἐρώτησι ὅπως θά ἔκανα ὁποιαδήποτε ἄλλη. Νομίζω ότι αὐτὸ δέν έχει καμμιὰ σημασία. Ξέρω βέβαια ότι εἶμαι πάρα πολὺ νέα κι' ότι δέν θά ἔπρεπε νά εἶμαι τόσο περίεργη. Ἀλλῶστε τὰ κορίτσια τῆς ἡλικίας μου δέν διαβάζουν μυθιστορήματα καί δέν κάνουν τίποτε ἄλλο ἀπὸ μορφασμούς. Ἀλήθεια, Ντενουαζέλ, τί εἶνε ὁ ἐρωτας;

—“Αν θές νά τὸ μαθῇς ξαναδιάβασε τὸ μυθιστόρημα πού σοῦ ἔδωσα. Ὅλες ἡ σελίδες του εἶνε ἀφιερωμένες σ' αὐτόν.

—Ἐχω διαβάσει ἕνα σωρὸ βιβλία, μὰ δέν καταλαβαίνω τίποτε. Ὅλ' αὐτὰ τὰ ὡμορφα πράγματα δέν τὰ βλέπω νά γίνονται στή ζωῇ. Ὁ κόσμος τῶν βιβλίων κι' ὁ πραγματικὸς κόσμος εἶνε πράγματα τόσο διαφορετικά...

Ὁ Ντενουαζέλ ἀρχισὲ νά γελάει.

—Πές μου εἰλικρινά, Ρενέ, τώρα πού βρίσκομαστε, ὅπως λές καί σύ, μεταξύ μας καί συζητοῦμε σάν ἄνδρες, δέν ἔτυχε ποτὲ νά νοιώσης μιὰ ἰδιαιτέρη συμπάθεια γιά ἕναν ἄγνωστο. Δέν ἔτυχε νά ἐρωτευθῇς;

—“Οχι, ποτὲ, ἀπάντησε ἡ Ρενέ μὲ εἰλικρίνεια ἀφοῦ σκέφθηκε λίγες στιγμές. Πιστεύω μάλιστα ότι ὁ ἐρωτας πληγώνει μόνο τίς καρδιές πού δέν ἔχουν μέσα τους μιὰ τρυφερότητα, πού εἶνε κενές ἀπὸ στοργή, πού δέν μοιάζουν καθόλου μὲ τὴν δική μου, πού εἶνε γεμάτη ἀπὸ ἀφοσίωσι πρὸς τὸν πατέρα μου. Σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα δέν κατὰλαθα ποτὲ τίς φίλες μου πού παίζουν μὲ τὰ παιδιὰ καί διασκεδάζαν σάν μεγάλοι! Ἡ Νοεμί Μπουρζό παραδείγματος χάριν ἦταν μιὰ ἀπὸ αὐτὲς τίς φίλες μου.

—Κι' ὅταν μεγάλωσες; Ἐπέμενε ὁ Ντενουαζέλ.

—Μὰ πάλι ἔμεινα ὅπως ἤμουν στὰ παιδικὰ μου χρόνια. Μὰ γιά

νά είμαι ειλικρινής μαζί σου πρέπει νά σοῦ ὁμολογήσω ὅτι ἐδῶ καί πολὺ καιρὸ εἶχα νοιώσει λίγο αὐτὸ τὸ αἶσθημα πού λές κι' εἶχα δοκιμάσει τίς συγκινήσεις του. Καί ξέρεις γιά ποιόν;

—“Ὁχι.

—Γιὰ σένα ἀγαπητέ μου Ντενουαζέλ. Μοῦ ἄρεσαν τὰ γκριζὰ μαλλιά σου, ἡ ὁμιλία σου, τὸ ὕφος σου, τὸ θάδισμά σου, οἱ εὐγενικοὶ σου τρόποι. Ἐπειτα ὅμως σέ συνήθισα καί σέ θαρέθηκα. Τώρα δὲν νοιώθω πειὰ γιὰ σένα παρὰ μιὰ ἀπεριόριστη φιλία. “Ὁλη τὴν ἀγάπη, ὅλη τὴν σκέψι μου τὴν ἔχει πάρει τώρα ὁ πατέρας μου. Εἶνε παρὰξένο κι' ἴσως ἀπίστευτο, μὰ ὥστόσο εἶνε ἡ ἀλήθεια. Καὶ νεὶς δὲν θά μπορέση νά μέ χωρίση ἀπὸ αὐτόν.

“Ὁ Ντενουαζέλ κύτταζε τὸ φλογισμένο πρόσωπο τῆς Ρενέ, μ' ἀνήσυχο ὕφος. Αὐτὴ ἡ ἀποκάλυψι τὸν εἶχε τρομάξει. Καταλάβαινε ὅτι ὑπέφερε κι' ὅτι ἔπρεπε νά βρεθῇ μὴ λύσις.

—Πρέπει νά παντρευθῇς Ρενέ, τῆς δήλωσε. Ὁ γάμος θά σέ ἀπαλλάξῃ ἀπ' ὅλες τίς ἀνησυχίες καί τὴν ἀγωνία πού βασανίζει τὴν καρδιά σου. Κι' αὐτὸς δὲν θά σ' ἐμποδίσῃ νά ἀγαπᾷς τὸν πατέρα σου.

—Ποτέ! Φώναξε ἡ Ρενέ. Ποτέ ἓνας ἄντρας δὲν θά μέ χωρίσῃ ἀπὸ τὸν πατέρα μου. Ξέρεις Ντενουαζέλ τί είμαι γι' αὐτόν; “Ὁλος ὁ κόσμος. “Ἀν πάψῃ νά μέ βλέπῃ, ἂν πάψῃ ν' ἀκούῃ τὴ φωνή μου, ἂν στερηθῇ τὰ χάδια μου γι' αὐτόν πειὰ ἡ ζωὴ δὲν θά ἔχῃ καμμιά ἀξία. Θά πεθάνῃ ἀπὸ τὴν λύπη του Ντενουαζέλ. Ἐσὺ δὲν ἔγινες πατέρας καί δὲν μπορεῖς νά τὸν καταλάβῃς. Ἐγώ, πῶς νά, στὸ πῶ, Ντενουαζέλ, είμαι ἡ καρδιά του καί μπορεῖ νά ζήσῃ ἓνας ἄνθρωπος χωρὶς καρδιά;

XI

ΜΩΠΡΕΝ ΚΑΙ ΜΠΟΥΡΖΟ

ΕΝΑ ἀρχοντικό ἀμάξι μετέφερε τὴν οἰκογένεια Μωπρέν στὸ Σαννουά. Ἡ Ρενέ τ' ὠδηγοῦσε μ' εὐθυμία καί συχνὰ κτυποῦσε στὸν ἀέρα τὸ καμτσίκι γιὰ νά κάνῃ τ' ἄλογα νά τρέχουν. Δίπλα τῆς ὁ Ἀνρὺ κάπνιζε ἀδιάκοπα καί φαινόταν σκεπτικός. “Ὁ Λουὶ Μωπρέν ὅμως καμάρωνε τὴν κόρη του, γελοῦσε μαζί τῆς καί χαιρετοῦσε μὲ καλωσύνη ὅλους τοὺς διαβάτες τοῦ ἐξοχικοῦ δρόμου. Ἡ κ. Μωπρέν ἠλωμένη στὸ βάθος τοῦ ἀμαξιοῦ παρήμενα ἀμίλητη.

—Δὲν σ' ἀκούω νά λές τίποτε, μαμά, παρατήρησε ἡ Ρενέ. Μήπως σέ κούρασε τὸ ἀμάξι;

—“Ὁχι, μὴν ἀνησυχεῖς, είμαι πολὺ καλά. Μόνο πού νοιώθω κάποια ἀνεξήγητη συγκίνησι. Ξέρεις, Ἀνρὺ, ἡ κ. Μπουρζὸ μοῦ φέρνονταν πάντα μὲ μιὰ ψυχρὴ εὐγένεια. Ἐπειτα ὅσο σκέφτομαι τὸ πολυτελὲς μέγαρο τῶν Μπουρζὸ, τὰ ἑκατομμύριά τους πού κέρδισαν πληρώνοντας μιὰ πεντάρα τοὺς ἐργάτες τους.

Ἡ κ. Μωπρέν εἶχε ἀπόλυτο δίκιο. Τὸ μέγαρο τῶν Μπουρζὸ ἦταν ἐπιπλωμένο μὲ ἀφάνταστη πολυτέλεια καί παντοῦ ἐβλεπε κανεὶς μιὰ τρομερὴ σπατάλη χρήματος. Ἀκόμη κι' ἡ στολὴ τῶν ὑπορετῶν τοὺς εἶχαν ἐπιχρυσωμένα κουμπιά. “Ὅπου νά πῆγαιναν οἱ Μπουρζὸ γι' αὐτοὺς μιλοῦσε ὅλος ὁ κόσμος. Ἐδιναν παντοῦ τίς πιὸ μεγαλοπρεπεῖς δεξιώσεις, φιλοξενοῦσαν στὸ σπίτι τους ὅλες τίς διεθνεῖς προσωπικότητες τῶν λουτροπόλεων καί ζοῦσαν μιὰν ζωὴν ἀφάνταστου ἐπιδειξέως. Ὁ κ. Μπουρζὸ ἐν τούτοις παρ' ὅλα τὰ πλούτη του εἶχε παραμείνει ἓνας «ἀπολίτιστος» ἄνθρωπος πού ζοῦσε μόνο γιὰ τίς πολυάριθμες ἐπιχειρήσεις του. Μάταια ἡ γυναῖκα του προσπαθοῦσε νά τὸν φέρῃ σὲ λογαριασμὸ καί νά τὸν κάνῃ

κοινωνικὸν ἄνθρωπο. Ὁ Μπουρζὸ δὲν ἔδινε οὔτε μιὰ δεκάρα γιὰ τὴ μουσική, γιὰ τὴ φιλολογία καί γιὰ τίς διασημὲς προσωπικότητες καί τίς συζητήσεις τους. Κάθε θραῦ, ἔτσι ἀκριβῶς ὅπως τὸν καιρὸ πού ἦταν ἀπλὸς ὑπάλληλος, ἔβγαζε τὰ παπούτσια του, φοροῦσε τίς παντοφλες του, ξάπλωνε ἀναπαυτικά σὲ μιὰ πολυθρόνα κι' ἀφωσιώ-νονταν στὴ μελέτῃ τῆς ἐφημεριῶς του. Ἐνας ἀπὸ τοὺς λίγους ἄν-θρώπους πού ἐκτιμοῦσε ἦταν κι' ὁ Λουὶ Μωπρέν. Ὁ Μπουρζὸ εἶχε πολεμήσῃ ὑπὸ τὰς διαταγὰς του, εἶχε θαυμάσει τὸν ἥρωισμό του κι' ἀνεφερε μὲ ὑπερηφάνεια τὰ κατορθώματα πού εἶχαν κάνει μαζί. Οἱ δυὸ αὐτοὶ ἄντρες μὲ τοὺς τόσο διαφορετικοὺς χαρακτήρες εἶχαν συνδεθῇ ἀκόμη περισσότερο ἀπὸ τὴν ἡμέρα πού ὁ Μωπρέν εἶ-χε σώσει τὴ ζωὴ τοῦ στρατιώτη Μπουρζὸ, ἀψηφώντας τίς σφαίρες.

Πράγματι ὁ Μπουρζὸ κατὰ τὴν διάρκειά μιᾶς μάχης εἶχε πλη-γωθῇ θανάσιμα κι' ἀσφαλῶς θά πεθαινε ἀν ἐγκτελείπετο στὸ πεδίο τῆς τιμῆς. Ὁ Μωπρέν ὅμως τὸν ἀντελήφθη πού σωριάζονταν κατα-γῆς. Στάθηκε, τὸν φορτώθηκε στὸν ὦμο του καί τὸν μετέφερε πέν-τε ὥρες μακριὰ σ' ἓνα φορητὸ νοσοκομεῖο ἐνῶ ὁ ἐχθρὸς τὸν πυρο-βολοῦσε ἀδιάκοπα. Ἐτοί χάρις στὴ γενναιοῖτητα τοῦ Μωπρέν ὁ Μπουρζὸ κατὰφερε νά ζήσῃ. Κι' αὐτὴ ἡ περιπέτεια τοῦ τὸν ἔκανε νά νοιώθῃ ἓνα μεγάλο σεβασμὸ πρὸς τὸν Μωπρέν, καί τώρα ἀκόμη πού κολυμποῦσε στὸ χρυσάφι καί πού φημιζόνταν γιὰ τὴν σκληρό-τητα καί τὴν φιλαργυρία του.

—Δῶσε τὰ χαλινάρια, στὸν ἀδελφὸ σου Ρενέ, παρατήρησε ἡ κ. Μωπρέν, ὅταν ἀντελήφθη ὅτι πλησίαζαν στὸ μέγαρο τῶν Μπουρ-ζὸ. Δὲν εἶνε σωστὸ νά δοῦν ὅτι ἐσὺ ὠδηγεῖς τ' ἄλογα.

Τὸ ἀμάξι πέρασε τώρα στὸ θαυμάσιο παρκο τῶν Μπουρζὸ κι' ἀκολούθησε ἓνα ὁμορφα στρωμένο δρόμο πού ὠδηγοῦσε στὸ πε-ριστύλιο τοῦ μεγάρου. Δυὸ ὀρειχάλκινοι φανοστάτες πού ὅλη τὴ νύχτα φώτιζαν ἐκτυφλωτικά τὸ μέγαρο ὑψώνονταν στὴν εἰσοδὸ του. Τὸ ἀμάξι κύλισε στὴν κόκκινη ἄμμο μιᾶς δεινροστοιχίας καί στάθηκε στὴν εἰσοδὸ τῆς βίλλας. Δυὸ ὑπηρέτες μὲ λιβρέες καί χρυσὰ σειρήνια ἀνοίξαν ἀμέσως τὴν πόρτα, κατέβηκαν βιαστικά τὰ μαρμάρινα σκαλοπάτια καί βοήθησαν τίς κυρίες νά κατεβοῦν ἀπὸ τὸ ἀμάξι. Ἐπειτα ὑποκλήθηκαν μ' εὐγένεια καί δίχως νά προ-φέρουν μιὰ λέξι ἐξαφανίστηκαν πάλι στὸ μέγαρο. Δυὸ ἄλλοι ὑπη-ρέτες ὠδήγησαν τοὺς Μωπρέν στὸ ἐσωτερικὸ τῆς πολυτελοῦς βίλ-λας. Ἐκεῖ τοὺς παρέλαβε ἓνας ἄλλος μὲ τὴν ἴδια ἐπισιμότητα καί ἔσπευσε ν' ἀναγγεῖλῃ τὴν ἀφίξί τους στὴν κ. Μπουρζὸ.

“Ὅταν οἱ Μωπρέν μῆκαν στὸ σαλόνι ἡ κ. Μπουρζὸ καθισμένη σ' ἓνα ντιβάνι ἀκούγε τὴν ἀνάγνωσι ἐνὸς βιβλίου τὸ ὁποῖο τῆς διαβάζε ἡ δασκάλα τῆς κόρης τῆς. Ὁ κ. Μπουρζὸ, ἀκουμπώντας στὸ τζάκι ἔπαιζε μὲ τὴν ἀλυσσίδα τοῦ ρολογιοῦ του. Ἡ δεσποινὶς Μπουρζὸ καθισμένη κοντὰ στὴ δασκάλα τῆς, κεντοῦσε.

Ἡ κ. Μπουρζὸ ἦταν μιὰ ἀπὸ ἐκεῖνες τίς ὀριμες κυρίες τῶν ὀ-ποιῶν ἀκριβῶς αὐτὴ ἡ ὀριμότης κάνει πιὸ ἐντυπωσιακὴ τὴν ὁμορ-φία τους. Φαίνονταν γυναικὰ πού ἐννοοῦσε νά διασκεδάσῃ τὴ ζωὴ τῆς καί πού γνῶριζε πολὺ καλά ὅτι κάθε μέρα πού περνᾷ δὲν ἐξα-κκερδίζεται. Ἡ δεσποινὶς Μπουρζὸ ὅμως εἶχε μιὰ ὁμορφιά ἐντε-λῶς διαφορετικὴ ἀπὸ τὴ μητέρα τῆς, μεγάλη καί γοητευτικὰ μά-τια, τὰ ὁποῖα στόλιζαν μακρὺς βλεφαρίδες, σαρκώδη χεί-λη καί μιὰ μελαχροινὴ ἐπιδερμίδα πού ἔκανε τὴν ὁμορφιά τῆς πιὸ φλογερή. Ἦταν ὅπως, δίκαια τὴν εἶχαν χαρακτηρίσει ἡ φίλες τῆς ἓνα «κρυμμένο ἀπόλαυστο». Κι' αὐτὴ ἡ φλογερὴ ιδιοσυγκρασία τῆς ἔβαζε συχνὰ σὲ σκέψεις τοὺς γονεῖς τῆς, οἱ ὁποῖοι καί προσπαθοῦ-σαν νά τὴν προφυλάγουν ἀπὸ τοὺς κινδύνους στοὺς ὁποίους μπο-ροῦσε νά παρασυρθῇ. Πράγματι ἡ Νοεμὶ Μπουρζὸ ἦταν διαρκῶς ἐρωτευμένη καί σὲ ἡλικία δεκαεννέα χρόνων ἤξερε τόσα πολλὰ γιὰ

τόν έρωτα όσα δέν περιλαμβάνονται και στό πιο αίσθηματικό βιέλιο.

“Όσο για την δασκάλα της αυτή ήταν μια ήλικιωμένη κυρία που είχε γεράσει φροντίζουσα για την άνατροφή των παιδιών του καλού κόσμου και που η ζωή της κυλούσε με την χρονομετρική ακρίβεια ρολογιού.

Η είσοδος των Μωπρέν στο σαλόνι προκάλεσε μια... θύελλα ένθουσιωδών έκδηλώσεων και διαχύσεων:

—Η επίσκεψίς σας είναι μια ευχάριστη έκπληξη για μας, δήλωσε η κ. Μπουρζό φιλώντας την κ. Μωπρέν και την κόρη της. Το λίγο χρονικό διάστημα που έχουμε να συναντηθούμε μου φάνηκε ολόκληρος αιώνας. Μόνο ο γυιός σας ο Άνρϋ μου έκανε καμμιά φορά την ευχαρίστησι να μ’ επισκέπτεται, μα ποτέ δέν μου μιλούσε τί είχε άπογίνει αυτή η χαριτωμένη άδελφή του και η αξιολάτρευτη μητέρα του.

—Α, ήσαστε πάρα πολύ καλή κ. Μπουρζό, δήλωσε κοκκινίζοντας από την ευχαρίστησί της η κ. Μωπρέν.

—Τό ξέρετε συνεχίσε η κ. Μπουρζό, ότι κάνουμε έγκλημα να μη δίνουμε την ευκαιρία στη Ρενέ και στη Νοεμί να βλέπονται συχνότερα, άφου μεγάλωσαν μαζί; Έμπρός, τί κάθεστε λοιπόν έσεις οι δυο και δέν φιλιέστε; Πρόσθεσε έπιτακτικά.

Η Νοεμί πρότεινε τό μάγουλό της στη Ρενέ με μια ψυχρή αξιοπρέπεια, ενώ η Ρενέ την άγκάλιαζε και την φιλούσε, όπως ένα παιδί δαγκώνει ένα ξυνό φρούτο!

Και η συζήτησι των Μωπρέν και των Μπουρζό συνεχίσθηκς στον ίδιο ένθουσιωδή τόνο μέχρι που η Ρενέ ζήτησε από την κ. Μπουρζό να έπιτρέψη στη Νοεμί να λάβη κι’ εκείνη μέρος στη φιλανθρωπική παράστασί τους. Η Νοεμί δέν φαίνονταν όμως και τόσο ένθουσιασμένη από αυτή την πρότασι, μα άναγκάστηκε να υπακούση στην μητέρα της η όποια δέν ήθελε να δυσαρεστήση με την άρνησί της την κ. Μωπρέν.

Έτσι άπεφασίσθη στις δυο βδομάδες που χρειάζόντουσαν για τις πρόβες του έργου να πηγαίνει η Νοεμί, συνοδευόμενη από τη δασκάλα της δυο ώρες κάθε μέσα στη βίλλα των Μωπρέν.

Η παραμονή των Μωπρέν στο μέγαρο των Μπουρζό κράτησε ως άργά τό απόγευμα γιατί ο Λουί Μωπρέν κι’ ο Μπουρζό είχαν άφοσιωθή σε μια άτέλειωτη παρτίδα μπιλιάρδου κι’ είχαν αρχίσει μια άτελείωτη συζήτησι για τις νεανικές άνδραγαθίες τους και τά ήρωικά κατορθώματά τους.

Σ’ αυτό τό διάστημα η Ρενέ, με την άγαθότητα που την διέκρινε, προσπάθησε να κερδίση πάλι την άγάπη της Νοεμί, της θύμισε τά παιδικά τους χρόνια, τις διασκεδάσεις τους, τις παληές τους φιληνάδες και τις άθώες τρέλλες τους. Η Νοεμί όμως φαινόταν άφηρημένη και κάθε τόσο έρριχνε κρυφά βλέμματα στον Άνρϋ, ο όποιος συζητούσε με μεγάλη οικειότητα με την μητέρα της. Κι’ αυτό γινόταν τόσο συχνά που τό πρόσεξε κι’ η ίδια η κ. Μωπρέν κι’ ένα χαμόγελο ευχαριστήσεως άνθισε στα χείλη της.

—Είχα δικη, σκεφτόταν, να ύπερηφανεύωμαι για τον Άνρϋ. Αυτό τό παιδί ξέρει τον τρόπο να έλκύη την προσοχή των γυναικών. Έχει μια άπλότητα στους τρόπους του, μια χάρι στην όμιλία του, ένα «σίκ» στην εμφάνισί του και μια φαινομενική άδιαφορία που κινεί τό πείσμα των κοριτσιών. Είναι τρομερά έξυπνος. Κάθε άλλος θα είχε άρχισε κιόλας την πολιορκία της Νοεμί και θα της είχε πη ένα σωρό τρυφερά λόγια. Μα εκείνος ξέρει τη δουλειά του. Έφαρμόζει ένα αλάνθαστο και στρατηγικό σχέδιο. Θέλει πρώτα να κατακτήση την έμπιστοσύνη της μητέρας κι’ ύστερα ν’ άποκτήση την άγάπη της κόρης της. Κι’ αλήθεια ο Άνρϋ εκείνο τό απόγευμα

φέρνονταν προς την κ. Μπουρζό με τόση ευγένεια και τρυφερότητα όσο δέν τον είχαν δη ποτέ άλλοτε σε κανένα σπίτι. “Ένας άνθρωπος που δέν θα ήξερε πόσο πρακτικός ήταν ο Άνρϋ, άσφαλώς θα τον είχε παρεξηγήσει. Μα και η κ. Μπουρζό φαίνονταν γοητευμένη από αυτή την συμπεριφορά του, άκτινοβολούσε από τη χαρά της και δέν εύρισκε λόγια για να έκφραση στην κ. Μωπρέν τον θαυμασμό που ένιωθε για τον Άνρϋ.

“Όταν άργά τό απόγευμα οι Μωπρέν έφυγαν από τό μέγαρο των Μπουρζό η κ. Μωπρέν φαίνονταν ένθουσιασμένη.

—Οι Μπουρζό, είναι θαυμασίοι άνθρωποι, δήλωσε στό σύζυγό της. Θα δής ότι μια μέρα θα καταλάβης πόσο δικηό είχε η Τερέζα όταν φώναζε...

—Πάψε, την διέκοψε ο άντρας της, μην άρχισης μπροστά στα παιδιά τέτοιες άνόητες συζητήσεις.

—Η Νοεμί, σήμερα ήταν πολύ άφηρημένη δήλωσε στον άδελφό της η Ρενέ. Διαρκώς σε κυττούσε άνοίγοντας διαπλατα τά μάτια της και με μια σοβάρότητα λές και της ειχες σκοτώσει τον πατέρα... Φαίνεται πολύ ζηλιάρα η Νοεμί. Φαντάσου ζηλεύει κι’ αυτήν ακόμη την μητέρα της.

—Η Νοεμί, της άπάντησε ο Άνρϋ, είναι ένα πολύ σοβάρο και φρόνιμο κορίτσι και καλά θα κάνης να μη λές ό,τι σου κατεβή στό κεφάλι σου.

—Φρόνιμη, μπορεί να είναι. Μα σοβάρη δέν τό φαντάζομαι, επέμενε με πείσμα η Ρενέ. Την ξέρω δα από τό σχολείο. Ξέρεις πώς τη φώναζαν η δασκάλες μας; «σιγανό ποτάμι». Όλα τά μάθαινε, όλα τά ήξερε, αυτή έκανε τις χειρότερες τρέλλες και τις μεγαλύτερες διαβολίες κι’ ωστόσο ποτέ δέν μπορούσες να την καταλάβης γιατί έπαίρνε ένα τόσο άθωο ύφος που δέν την ύποπτευόσουν. Ωστόσο έχει, δέν τον άρνούμαι, πολύ τρυφερή καρδιά. Κι’ είμαι βέβαια ότι είναι από τις γυναίκες που μπορεί να διασκεδάσουν με πολλούς, αλλά άγαπούν έναν μόνον άντρα στη ζωή τους!...

—Ποιός σου έμαθε αυτά τά πράγματα; Φώναξε παραξενεμένος ο Άνρϋ.

—Ο φίλος μου ο κ. Ντενουαζέλ, του άπάντησε η Ρενέ κι’ άρχισε να γελάη τόσο δυνατά που κόντεψε να πέση από τό άμάξι.

Μα ο Άνρϋ είχε ζαρώσει σκεπτικός τά φρύδιά του. Η στάσι της Νοεμί, τά μισόλογα της άδελφής του, η έπίδειξις της τρυφερότητος της κ. Μπουρζό του είχαν ταραξει την ψυχή του. Μέσα στην καρδιά του Άνρϋ άρχισαν από εκείνη τη στιγμή να παλεύουν ένα σωρό αίσθήματα που του θόλωναν τό μυαλό και που του κλονίζουν την αίσιοδοξία του για τό μέλλον.

XI

Ο ΕΡΩΣ ΤΗΣ ΝΟΕΜΙ

Η Νοεμί την ώρισμένη μέρα ήρθε στη βίλλα των Μωπρέν συνοδευόμενη από την δασκάλα της. Η τουαλέττα της και γενικά η εμφάνισί της δέν έδειχναν καμμιά φιλαρέσκεια. Φαινόταν καθαρό: ότι η Μπουρζό δέν ήθελε ν’ άρέση καθόλου στους Μωπρέν και ότι δέν τους θεωρούσε από τους ανθρώπους του κύκλου της. “Έτσι δέν είχε δώσει σημασία στην περιβολή της κι’ έμοιαζε έτσι που ήταν με κατεβασμένα μούτρα, σαν ένα κορίτσι που τό είχαν μαλλώσει πολύ. Σιγά-σιγά όμως με την περιποίησι του Ντενουαζέλ, της Ρενέ και του Άνρϋ αυτό τό σκυθρωπό ύφος της εξαφανίστηκε και τό χαμόγελο φώτισε τό συμπαθητικό πρόσωπό της.

Έν τούτοις ή Νοεμί παρ' όλες τις πρόβες που έκανε του ρόλου της δεν καταφέρνε να τον μάθι. "Ελεγε τις φράσεις μονότονα, χωρίς να χρωματίζει τη φωνή της και δίχως καμμία διαθεσι. Ο ιτενουαζελ κι η Ρενε ωστόσο φροντίζουν να την διορθώνουν κι' αγωνιζοντουσαν να της μάθουν τα λογια του έργου. Ο άτυχος ιτενουαζελ μάλιστα ισρωνε και φούσκωνε από τον συγκρατημένο θυμο του για τις αφηρημαοες της Νοεμί και την ψυχροτητα της. Αναγκάζοταν μαλιστα να της κανη ολόκληρες ώρες θεωρία, να της μιλαη πως πρέπει να φέρεται μια έρωτευμενη νεα και τελος άπογοητευμένος ανέθεσε αυτή τη φροντιδα στον Άνρϋ. Έκεινος στην αρχη αρνηθηκε:

—Η Νοεμί, δήλωσε, δεν είνε άνόητο κορίτσι. Άρκει κανεις να κυτάξει την γλυκειά έκφρασι της φυσιογνωμίας της, τα ώμορφα μάτια της που έχουν μια ζωηρή λαμψι για να καταλάβη ότι μπορεί να παιξη θαυμάσια το ρόλο της. Μόνο που θα έπρεπε να διαλέξη μονη της τον καθηγητή της. Τι θα λέγατε αν γι' αυτή τη δουλεία ριχναμε κλήρη;

Η Νοεμί που διασκεδάζε με κάθε παράξενο παιγνίδι δέχθηκε μ' ευχαρίστησι αυτή την πρότασι, το ίδιο κι' η Ρενε κι' ο Ντενουαζέλ. Έτσι ή Ρενε ετοίμασε τέσσερες κλήρους τους ανάκατεψε στο χέρι της κι' έδωσε στη Νοεμί να διαλέξη ένα. Η Νοεμί διατάσσεται λίγο κι' ύστερα με μιá νευρική κίνησι πήρε ένα χαρτάκι και τ' άνοιξε. Βγήκε το ονομα του Άνρϋ. Κι' αυτό της έκανε τόση έντύπωσι που για πολλή ώρα κατόπιν σκεφτόταν παραξενεμένη αυτή την άδιωτροπία της τύχης της. Έν τούτοις άν έβλεπε και τους άλλους κλήρους, θ' άπογοητευόταν. Σ' όλους ήταν γραμμένο τ' όνομα του Άνρϋ!

Αυτό ωστόσο το τυχαίο περιστατικό έκανε την Νοεμί να εγκαταλείψη την ψυχρότητα της. Φύσις ρωμαντική ή Νοεμί, τρελλαίνονταν για τις περιπέτειες και τις ιστορίες που δημιουργούνται από άσημαντα πράγματα της ζωης μας. Κι' άφέθηκε να παρασυρθη σ' αυτή την περιεργη περιπέτεια χωρίς να σκέπτεται τίποτε άλλο παρά τον Άνρϋ.

Στις δεκαπέντε μέρες όμως που διήρκεσαν ή πρόβες του έργου ή Νοεμί είχε γίνει υπερβολικά νευρική. Δυό-τρείς φορές είχε εγκαταλείψει το ρόλο της και είχε γυρίσει διαστικά στο σπιτι για να κρύψη την στενοχώρια που βασάνιζε την ψυχή της. Μια μέρα δέ έφυγε δηλώνοντας ότι είχε βαρεθη κι' ότι δεν μπορούσε να επανασταλάμβανη αυτές τις σαχλαμάρες. Χρειάσθηκε να την οδηγήση ή θεία ή μητέρα της στη βίλλα των Μωπρεν για να δεχθη να συνεχίση τις πρόβες.

Άλλά και ο Άνρϋ φαινόταν ότι είχε αλλάξει. Κατι τρομερό είχε αρχίσει να βασανίζει την ψυχη του. Ένοιωθε ότι ο έρωτας, ένας άλθιυνός έρωας για την Νοεμί είχε τρυπώσει στην καρδιά του κι' αυτό το αίσθημα του είχε άφαιρέσει την ευτυχία του ύπνου και τον έκανε να περνά τις περισσότερες ώρες της νύχτας στον κήπο του σπιτιού των. Κι' αυτός, ο θετικός νέος, που είχε μπλέξει σ' αυτή την περιπέτεια, για να κερδίση μόνο την προίκα της Νοεμί έβλεπε τώρα με τρόπο ότι ήταν πρόθυμος να κάνη οποιαδήποτε θυσία για να την άποκτήση κι' ότι του ήταν αδύνατο να ζήση χωρής αυτήν.

Μα και ή Νοεμί τραβούσε χειρότερα μαρτύρια. Η μορφή του Άνρϋ παρουσιαζόταν στα όνειρά της και την έκανε να κλαίη άπαρηγόρητα. Δεν είχε πειά διάθεσι να παίξη με τις φίλες της, δεν είχε όρεξι να φάη, είχε εγκαταλείψει όλες τις διασκεδάσεις της κι' άναζητούσε πάντα τη μοναξιά. Ο έρωας της για τον Άνρϋ ήταν ένα φλογερό αίσθημα που της πυρπολούσε την ψυχή της. Δεν είχε και

βόλου την ποιήσι ενός κοριτσιστικού είδυλλίου γεμάτου ρωμαντισμό. Η Νοεμί αντίκρυζε μιá σκληρή πραγματικότητα και βασανίζονταν από τη σκέψι ότι ο Άνρϋ την έπεριποιεiert και την πολιορκούσε μόνο για την προίκα της. Μια τρομακτική ύπνοια είχε αρχίσει σιγά-σιγά να της δηλητηριάξη την ψυχή. Κάτι που δεν τολμούσε να το σκεφθη ούτε να το πη σε κανένα. Κι' ή Νοεμί αγωνίζονταν να ξεφύγη από τα δίχτυα αυτού του έρωτος που θα την έκανε δυστυχισμένη.

XIII

ΜΙΑ ΤΡΑΓΙΚΗ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

ΜΕ αυτά τα φοβερά συναισθήματα ή Νοεμί μαρτύρησε κυριολεκτικώς όσο καιρό διήρκεσαν ή πρόβες. Το τραγικό γι' αυτήν ήταν ότι όσο περνούσαν ή μέρες τόσο ο Άνρϋ γίνονταν άπαραίτητος για τη ζωή της. Κι' είχε δικη ή Ρενε όταν είχε πη ότι αυτή ή γοητευτική νεα με την τόσο έλκυστική ώμορφιά ήταν από εκείνα τα κορίτσια που τους άρέσει να διασκεδάζουν με πολλούς άντρες, μα άγαπούν έναν μόνο άνθρωπο στη ζωή τους. Κι' αλήθεια ή Νοεμί ως αυτή την ηλικία των 19 χρόνων είχε ένα πλήθος αίσθηματικές περιπέτειες. Η ώμορφιά της όμως, ή μεγάλη προίκα της, ή εύκολία με την όποια την λατρευαν οι θαυμασταί της, την είχαν κάνει να μην έχη και τόσο εκτίμησι σ' αυτούς και ν' άπογοητεύεται γρήγορα. Έτσι έπειτα από μερικές τρυφερές συνομιλίες διέκοπτε τις σχέσεις της μαζί τους και ξανακλείνονταν πάλι στην ύπερηφανη σιωπή της. Έβλεπε άλλωστε ότι όλοι αυτοί οι άνθρωποι δεν κάναν τίποτε άλλο παρά να έποφθαλμιούν την προίκα της. Καταλάβαινε ότι ήταν μιá χρυσή κούκλα. Κι' αυτό την θυμωσε τόσο πολύ που γίνονταν κακή και πεισματάρα. Γι' αυτήν πριν να συνατήση τον Άνρϋ κανεις άντρας δεν λογαριάζοταν. Όλους τους εύρισκε άνόητους και γελοίους. Ήξερε άλλωστε ότι ποιός λίγο ποιός πολύ όλοι τους είχαν την ίδια φρασεολογία, της έκαναν τις ίδιες φιλοφρονήσεις κι' ήταν πρόθυμοι να ικανοποιήσουν όλα τα καπρίτσια της. Έτσι ή Νοεμί παρ' όλη τη γοητευτική ώμορφιά της καταλάβαινε ότι ήταν ολομόναχη στον κόσμο κι' ένοιωθε μιá τρομερή έρημιά στην ψυχή της. Κι' ωστόσο μέσα της είχε κλεισμένο έναν άπέραντο αίσθηματικό κόσμο. Η Νοεμί θα μπορούσε ν' αγαπήση παράφορα έναν άνδρα, ν' άφοσιωθη στην περιποίησι του, να γίνει ή ιδανική σύντροφός του κι' ή σκλάβα του και να τον λατρεύη με μια άπερίγραπτη άγάπη. Πολλές φορές μάλιστα κυττάζοντας την ώμορφιά της στον καθρέφτη έκλαιγε πικρά. Κυριεύονταν από ανέκφραστη άπελπισία που δεν είχε συναντήσει ακόμη τον άνθρωπο που θα ήταν άξιος να του προσφέρει την ώμορφιά της και να του δώση τα πάντα: την καρδιά της, τη ζωή της, την προίκα της χωρίς κανέναν ύπολογισμό, έτσι μόνο και μόνο γιατί ήταν ο άντρας που θα την έκανε να αγαπήση. Κι' αυτό άκριβώς είχε πάθει με τον Άνρϋ. Αυτός ο νέος την πρώτη φορά που συναντήθηκαν την έκανε να τον προσέξη γιατί δεν της είχε δώσει καθόλου σημασία. Έπειτα όπου να πήγαινε, όπου να έρισκόταν διασκάς άκουγε να μιλούν γι' αυτόν. Ναι, ο Άνρϋ ήταν ένας μεγάλος Δόν Ζουάν, ένας άνθρωπος που έπαιζε με σκληρότητα με την καρδιά των γυναικών και που μέσα σε μιá μέρα θα υποσούσε να κοροϊδέψη τρείς ώμορφες γυναίκες και να τις κάνη να πιστέψουν ότι αυτές μόνο άναπα. Κι' όπως λέγαν ή φίλες της πολλές από αυτές είχαν δεχθη να συνεχίσουν τις αίσθηματικές σχέσεις τους μαζί του άν κι' ήξεραν ότι ο Άνρϋ είχε κι' άλλες τρυφερές γνωριμίες. Η Νοεμί είχε άναστατω-

θή κυριολεκτικώς από αυτές τις πληροφορίες. Κι' όταν ο Άνρϋ της έδειξε μια ιδιαιτερή συμπάθεια φερόθηκε και προσπάθησε να ξεφύγει από τα δίχτυα του έρωτά του. Έν τούτοις είχε ακούσει τόσο πολλά γι' αυτόν, ήταν τόσο διαφορετικός απ' όλους τους θαυμαστές της, ήξερε να την πληγώνει ή να την ένθουσιάζει τόσο άπειροπτα πού η Νοεμί κατάλαβε τέλος ότι αυτός, ο Άνρϋ, ο πιο χειρότερος απ' όλους τους φίλους της, ήταν ο αγαπημένος της. Και τότε κυριεύτηκε από μια φοβερή απελπισία. Έκλαιγε γιατί δεν μπορούσε να ξεφύγει από τα δίχτυα αυτού του έρωτος και βασανίζονταν γιατί αυτή την αδυναμία της δεν τολμούσε να την ομολογήσει ούτε στον ίδιο τον έαυτό της. Σαν έρωτευμένη γυναίκα διαίσθανοταν άκομη τον τρομερό κίνδυνο πού απειλούσε τη ζωή της και σκέπαζε με 'μαύρα σύννεφα τον ήλιο αυτής της εύτυχίας της. Καταλάβαινε ότι η συμπάθεια κι' η αδυναμία της μητέρας της για τον Άνρϋ ήταν καταστρεπτική για τη Νοεμί. Αυτή ήταν η άφορμή πού η δυστυχισμένη νέα δεν μπορούσε να κρατήσει τα προσχήματα, δεν μπορούσε ν' απομακρυνθί απ' τον όλεθρο έρωτά της. Κάθε φορά πού έφευγε από τη βίλλα των Μωπρέν με την απόφασι να μη γυρίσει πειά κεί πέρα, ή ίδια ή μητέρα της την άναγκαζε ν' άθετησει την ύπόσχεσί της κι' ή ίδια πάλι την έφερνε κοντά στον Άνρϋ όπως ο έμπορος οδηγεί το πρόβατο στο χασάπη. Συχνά ή Νοεμί είχε τολμήσει να έξομολογηθί αυτό το ψυχικό μαρτύριο στη μητέρα της. Μά εκείνη γελούσε και της δήλωνε ότι 'όλ' αυτά ήταν κοριτσιίστικες φαντασιοπληξίες κι' ότι ο Άνρϋ ήταν άρκετα σοβαρός ώστε να μη κάθεται να χάνη την ώρα του με νέες έλαφρόμυαλες σαν τη Νοεμί.

Κι' έτσι ή δις Μπουρζό τέλος άναγκάστηκε να ύποταχθί στη μοίρα της κι' άφέθηκε να παρασυρθί από αυτόν τον καταστρεπτικό έρωτά της.

Όσο για τον Άνρϋ, αυτός μέρα με τη μέρα γίνονταν χειρότερος. Οι παλιοί φίλοι του τον είχαν χάσει, στο διαμέρισμά του στο Παρίσι είχε πάψει πειά να δέχεται επισκέψεις και έχανε την ώρα του στο πατρικό σπίτι έτοιμάζοντας το έργο πού έπρόκειτο να παιχθί στη φιλανθρωπική γιορτή πού θάδινε ή Ρενέ για τους φτωχούς της.

Κι' αλήθεια όλο αυτό τον καιρό ή Ρενέ έκανε αληθινά θαύματα. Με τη βοήθεια των φίλων της είχε στήσει μια μικρή σκηνή στο θέατρο του σκαλιού της βίλλας, είχε σχεδιάσει ώμορφα σκηνικά κι είχε ζωγραφίσει με τόση έπιτυχία τις καταπράσινες όχθες του Σηκουάνα πού ο Ντενουαζέλ δεν απέκρυπτε τον ένθουσιασμό του. Είχε φροντίσει άκόμη να τοποθετηθούν στον κήπο ένα σωρό ρεκλάμες του έργου και είχε μοιράσει σ' όλη την Παρισινή άριστοκρατία ένα πλήθος εισιτηρία.

Και την ώρισμένη ώρα όλος αυτός ο κόσμος κατέφθασε με τα πολυτελή άμάξια του στη βίλλα των Μωπρέν και πήρε τη θέσι του στο εύρύχωρο σαλόνι. Βέβαια δεν έρχόταν για να θαυμάσει το παίξιμο αυτόν των έρασιτεχνών ήθοποιών, αλλά για να έπιδειξί τις έξωμες τουαλέττες του και να δι' από κοντά τους ήρωες του νέου σκανδάλου το όποιον έπρόκειτο να ξεσπάσει έντός ολίγου στον κύκλο τους. Όσο για τους άντρες, αυτοί δεν διναν ούτε μια δεκάρα γι' αυτή τη φοβερή αδυναμία των γυναικών τους να χώνουν πάντα τη μύτη τους στις ύποθέσεις των άλλων. Έτσι είχαν άφωσιωθί στις συζητήσεις τους ή άκουγαν τον Λουί Μωπρέν πού έξεδήλωνε όλη την πατρική αδυναμία του άφηγούμενος τους κόπους πού είχε καταβάλει ή Ρενέ για την όργάνωσι αυτής της θεατρικής παραστάσεως και την άρτία αναβίβασι του «Καπρίς» πού ήταν και το αίσθηματικό έργο της έκλογής της. Κι' αλήθεια ή κ. Ρενέ Μωπρέν

στο ρόλο της κ. ντε Λερϋ ήταν ύπεροχη. Ο Άνρϋ πάλι στο ρόλο του συζύγου ήταν άφθαστος και άπεκάλυπτε ένα μεγάλο ταλέντο. Άλλωστε γι' αυτόν ο ρόλος ταίριαζε πάρα πολύ. Ήξερε τόσο καλά τις αδυναμίες των γυναικών και γνώριζε τα λόγια πού μπορούσαν να τις συγκινήσουν. Όσο για τη Νοεμί αυτή έτρεμε γιατί ο ύπερβολικά αίσθηματικός ρόλος της φοβόταν ότι θα πρόδιδε το μεγάλο μυοτικό της καρδιάς της. Την ίδια άνησυχία είχε κι' ο άτυχος Ντενουαζέλ πού είχε τρομοκρατηθί απ' όλον αυτόν τον καλό κόσμο πού γέμιζε το σαλόνι των Μωπρέν και πού δεν τον έκρινε άσφαλώς με την ίδια επιείκεια της Ρενέ και της Νοεμί.

Μά και ή κ. Μπουρζό μάταια προσπαθούσε να κρύψει την άνησυχία της και φοβόταν ότι ή κόρη της πού δεν καταλάβαινε από έρωτα και από μεγάλα αίσθηματά θα την γελοιοποιούσε. Άνησυχούσε μήπως όλες ή προσπάθειές της και τα μαθήματα πού είχε κάνει στη Νοεμί, πώς να προσφέρη μια τρυφερή φράσι, θα κατέληγαν σ' ένα κωμικό φιάσκο πού θα τη γελοιοποιούσε στα μάτια της Παρισινής άριστοκρατίας. Καθισμένη λοιπόν στην πρώτη σειρά των καθισμάτων κρέμοταν κυριολεκτικώς από τα χείλη της Νοεμί κι' ένιωθε το αίμα ν' άνεβαίνει στην καρδιά της. Όταν έπεσε ή αύλαία ή κ. Μπουρζό έβγαλε ένα στεναγμό άνακουφσεως και το τρομερό θάρος έφυγε από την καρδιά της. Έν τούτοις με κάποια έκπληξι είχε άνακαλύψει ότι ή Νοεμί έπαίξε με ύπερβολικό μάλιστα αίσθημα κι' ότι είχε ταλέντο. Αυτό άλλωστε άπέδειχναν και τα έπιφωνήματα θαυμασμού κι' ή χαμηλόφωνες συζητήσεις πού γίνονταν γύρω της για τη Νοεμί.

Περίεργο, σκέφτονταν ή κ. Μπουρζό, πρώτη φορά ή Νοεμί άπεκάλυψε ότι έχει καρδιά. Και με την πειρα της ώριμης γυναίκας δεν άργησε να ύποπτευθί ότι ή Νοεμί ήταν έρωτευμένη. Έρωτευμένη; Άλλά με ποιόν; Στο σπiti τους τώρα τελευταία δεν έρχόντουσαν παρά έλάχιστοι οικογενειακοί φίλοι. Μήπως τυχόν ή Νοεμί είχε κι' αυτή τη μανία να έρωτεύεται ανθρώπους όχι της τάξεώς της. Μήπως είχε μπλέξει στα δίχτυα του γιου του κηπουρού, πού μια την αλήθεια ήταν ένα ώμορφο πωλληκάρι; Έ όχι, αυτό ήταν άδύνατο να το φαντασθί ή μητέρα της. Μά τα κορίτσια της ηλικίας της είνε τόσο παράδοξα στην ειλογή τους! Θα μπορούσαν να έρωτευθούν έναν άνθρωπο του δρόμου, ένα νέο πού τις χόρεψε ένα χαρό, έναν άντρα πού τους είπε μια φιλοφρόνησι. Κι' αυτή ή σκέψι άνησύχησε την κ. Μπουρζό και σκέφθηκε ότι έπρεπε να έξακριθώση την αλήθεια. Μια συζητήσι όμως πού γίνονταν δίπλα της την έκανε να φρικιάσει.

Ναί, είνε ή άδελφή του, έλεγε μια κυρία, την ξέρω πολύ καλά. Μά νομίζω ότι ο Άνρϋ στο ρόλο του δεν είνε όσο πρέπει έρωτευμένος. Φαίνεται ότι λατρεύει κυριολεκτικώς την Νοεμί. Δεν το παρατηρήσατε και σείς;

Τη Νοεμί; Άπόρησε ή συνομιλήτριά της. Και πού την γνώρισε τόσο στενά.

Όταν ένα κορίτσι έχει προικα τριακόσιες χιλιάδες φράγκα κι' είνε ή μοναδική κληρονόμος των θαυόπλουτων γονέων της πάντα θα συναντήση έναν νέο πού είνε πρόθυμος να την έρωτευθί.

Μά την αλήθεια δεν έχετε άδικο. Καθώς με πληροφορήσαν μάλιστα ο Άνρϋ τώρα τελευταία έχει κάνει ένα σωρό χρέη. Αυτός ο γάμος θα είνε λοιπόν γι' αυτόν σανίδα σωτηρίας.

Η κ. Μπουρζό είχε πάρει τώρα ένα πολύ σοβαρό ύφος. Αυτή ή συζητήσι των δυο άγνώστων κυριών την είχε κάνει να τα χάσει. Δεν μπορούσε να έξηγήσει γιατί ο Άνρϋ είχε δημιούργησει ένα σωρό χρέη και γιατί έδινε την εύκαιρία να τον κακολογούν. Όσο για τον έρωτά του προς τη Νοεμί, αυτόν πειά όριστικώς τον άπέκλειε. Η-

Ξερε τόσο καλά τόν αδελφό της Ρενέ. "Επειτα για ποιο λόγο νόε μπλέξε σ' αυτή την αισθηματική ιστορία; 'Ο Άνρϋ άλλωστε δεν ήταν από τους ανθρώπους που δέχονται τις άλυσσίδες του γάμου. "Ετσι ή κ. Μπουρζό έπαψε ν' άνησυχή κι' άφωσιώθηκε στην παρακολούθησι του θεατρικού έργου. 'Ο Άνρϋ με την ύψωση της αύλαίας είχε εμφανισθή ντυμένος μ' ένα κομψό κοστούμι Πιερρότου, τὸ ὁποῖο του πήγαινε θαυμάσια και προκαλούσε τὰ εὐμενῆ σχόλια τοῦ Παρισινοῦ κοινοῦ. Καί ἡ ἐξέλιξι τοῦ ἔργου συνεχίσθηκε. 'Ο τρελλὸς Πιερρότος πού εἶχε βαρεθῇ τὰ χάρδια τῆς γυναίκας του ζητοῦσε τώρα νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃ καὶ νὰ παντρευθῇ τὴν καινούργια του ἀγάπη, μιὰ γοητευτικὴ κολομπίνα. 'Η Νοεμί σ' αὐτὸ τὸ ρόλο τῆς ἦταν ἀξιολάτρευτη. Κι' ὁ Άνρϋ κι' ἡ Νοεμί πάνω στὴ σκηνὴ ἔφτιαχναν ἕνα ἀξιογάπητο ζευγάρι. Παίζαν κι' οἱ δύο τους με τὸση φυσικότητα, με τὸση θερμὴ, πού τὰ λόγια τους, θὰ ἔλεγε κανεὶς, πῶς βγαίνουν μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά τους. "Όταν δὲ ὁ Πιερρότος ἔπιασε τὸ χερί τῆς Κολομπίνας κι' ἄρχισε νὰ τῆς ἐξομολογῇ τὴν ἀγάπη του καὶ νὰ τῆς μιλάῃ γιὰ τὰ μελλοντικὰ σχέδιά του, ἡ φωνὴ του ἦταν πνιγμένη ἀπὸ μιὰ ἀληθινὴ συγκίνησι ἐνῶ ἡ Νοεμί ἔτρεμε κυριολεκτικῶς κι' εἶχε χλωμιάσει ἀπὸ τὴν συγκίνησι καὶ τὴν εὐτυχία πού πλημμύριζε τὴν καρδιά τῆς.

Τὸ τέλος αὐτῆς τῆς ὁμορφῆς αισθηματικῆς σκηνῆς ἐκάλυψαν τὰ ζωηρὰ χειροκροτήματα τῶν καλεσμένων τῶν Μωπρὲν. "Όλοι εἶχαν ἐνθουσιασθῇ ἀπὸ τὸ παθητικὸ παίξιμο αὐτῶν τῶν δύο νέων κι' ὅλοι τώρα σχολίαζαν με θεθασιότητα ὅτι μόνον ἕνας ἀληθινὸς ἔρωτας μποροῦσε νὰ τοὺς εἶχε ὀδηγήσει νὰ παίξουν με τὸση τέχνη τὸ ρόλο τους. 'Η κ. Μπουρζό ὅμως ἐκείνῃ τῇ στιγμῇ ἐνοιωσε ἕνα χαλῶβδινο χερί νὰ σφίγγῃ τὴν καρδιά τῆς καὶ ξαφνικὰ χωρὶς νὰ προσφέρῃ οὔτε μιὰ λέξι κυλίστηκε καταγῆς. Αὐτὴ ἡ ἀποκάλυψις ἦταν ἀνώτερη ἀπὸ τὶς δυνάμεις τῆς. 'Η ψυχὴ τῆς δὲν ἦταν δυνατὸ ν' ἀνθέξῃ σ' αὐτὸν τὸν τόσο βαθὺ πόνο καὶ σ' αὐτὴ τὴ μεγάλη ἀπογοήτευσι καὶ ράγιση.

XIV

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΜΙΑΣ ΕΥΘΥΜΗΣ ΖΩΗΣ

Η λιποθυμία τῆς κ. Μπουρζό ἀναστάτωσε τὸ σαλόνι. "Όλες ἡ κυρίες μ' ἕνα ἀδιόρατο χαμόγελο εἰρωνείας στὰ χεῖλη εἶχαν σπεύσει γιὰ νὰ τὴν περιποιηθοῦν. Ἡ μιὰ τῆς ἔδινε νὰ μωρίσῃ τ' ἄρωμά τῆς, ἡ ἄλλη τῆς ἔτριβε τὰ χέρια, μιὰ τρίτη τέλος τῆς εἶχε ξεκοῦμπώσει τὴν τουαλέττα τῆς καὶ μιὰ ἄλλη τῆς ψιθύριζε στ' αὐτὴ ὅτι ἄλλοτε δὲν θὰ ἔκρεπε νὰ σφίγγῃ τόσο πολὺ τὸν κορσέ τῆς.

—Σὰς παρακαλῶ, δῆλωνε μ' ἕνα πικρὸ χαμόγελο ἡ κ. Μπουρζό, μὴν ἀσχολῆσθε πειὰ με μένα. Δὲν ἔχω τίποτε. Ἦταν μιὰ παροδικὴ ζάλη. Μὰ τώρα πέρασε. Σὰς εὐχαριστῶ γιὰ τὶς περιποιήσεις. Προτιμῶ ὅμως νὰ κάνω μιὰ βόλτα στὸν κήπο. "Όχι, ὄχι, μὴν ἀνησυχῇ κανεὶς. Θέλω νὰ τιμωρήσω μόνον τὸν Άνρϋ πού με συγκίνησε τόσο με τὸ παίξιμό του, γι' αὐτὸ θὰ σὰς τὸν ἀπαγάγω λίγη ὥρα.

Καὶ ἡ κ. Μπουρζό κατάχλωμη στηρίχθηκε στὸ χερί τοῦ Άνρϋ καὶ θῆκε μ' ἄργὸ ἔθιμα ἀπὸ τὸ σαλόνι, κατέβηκαν στὸν κήπο καὶ ἀπομακρύνθησαν ἀπὸ τὴν βίλλα. Τώρα πειὰ ὁ θόρυβος πού ἔκαναν οἱ καλεσμένοι τῶν Μωπρὲν ἐρχόταν ὡς αὐτοὺς σάν ψίθυρος. Ξαφνικὰ μέσα στὸ σκοτάδι ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τῆς κ. Μπουρζό ραγισμένη ἀπὸ τὴν ἀγωνία καὶ τὴ θλίψι, νὰ λέῃ στὸν Άνρϋ:

—Τὴν ἀγαπᾶτε, λοιπὸν, τὴν ἀγαπάτε ! Καταφέρατε νὰ μοῦ κλέψετε τὴν Νοεμί...

—Κυρία!... Θέλησε νὰ δικαιολογηθῇ ὁ Άνρϋ.

—Σωπάστε! Μὴ λέτε λέξι. Μὴ θέλετε νὰ πτῆ ψέματα! Αὐτὰ τὰ πράγματα δὲν παίρνουν καμμιά δικαιολογία. Καταφέρατε νὰ δηλητηριάσετε καὶ τὴν ψυχὴ τῆς κόρης μου. Ναί, τὰ ξέρω ὅλα... Γὰ μάντεψα ὅλα... Ἦσατε κι' οἱ δύο τρελλὰ ἐρωτευμένοι...

Καὶ ξαφνικὰ ἡ κ. Μπουρζό ἔπιασε τὸ κεφάλι τοῦ Άνρϋ με τὰ χέρια τῆς πού καίγαν ἀπὸ τὸν πυρετὸ καὶ τρέμαν ἀπὸ τὴν δυνατὴ συγκίνησί τῆς καὶ τοῦ ψιθύρισε ἱκετευτικά:

—Γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, Άνρϋ, πές μου ὅτι ὅλ' αὐτὰ εἶνε ψέματα;... Πές μου ὅτι κι' οἱ δύο σας δὲν κάνατε τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ παίξετε με μιὰ ἀξιοθαύμαστη τέχνη τὸ ρόλο σας. Μίλησε λοιπόν... Ἀπάντησέ με... Πές μου ὅτι δὲν ἦταν παρὰ μιὰ κωμωδία...

Καὶ ἡ κ. Μπουρζό ἔπεσε ἐξαντλημένη στὸν πάγκο πού ὄρισκονταν κοντὰ τους κι' ἄρχισε νὰ κλαίῃ μ' ἀναφυλλητά. 'Ο Άνρϋ κάθησε δίπλα τῆς, με σκυμμένο τὸ κεφάλι σάν ἐνοχος πού ἐτοίμαζε τὴν ἀπολογία του.

—Δὲν ἔχω τίποτε νὰ σοῦ πῶ, Λάουρα, ψιθύρισε συντετριμμένος. Ξέρω ὅτι ἔκανα ἕνα μεγάλο σφάλμα, ἀλλὰ σὲ θεθαίω ὅτι δὲν ἐπέδωξα τὸν ἔρωτά τῆς. Γρύπωσε μόνος του μέσα στὴν καρδιά μου. Ἔσὺ με καταλαβαίνεις, Λάουρα, ἀν σοῦ λέω ψέματα. Ἐνα χρόνον τώρα συνδεόμεθα πάρα πολὺ στενὰ καὶ φαντάζομαι ὅτι ξέρεις τὸ χαρακτήρα μου. Ποτὲ δὲν θὰ ἤθελα νὰ παιξῶ μ' ἕνα τόσο ἀθῶο κορίτσι. Μὲ τὴ Νοεμί ὅμως γνωρίζομαστε ἀπὸ μικρὰ παιδιὰ. Καὶ αὐτὴ ἡ γνωριμία μας ἐξασκεῖ ἐπάνω μας ἕνα μεγάλο θέλημα. Ἔτσι σιγά-σιγά ἡ μορφὴ τῆς ἀπασχόλησε τὴ σκέψι μου καὶ τὴν καρδιά μου. Πιστέψατέ με, κυρία μου, ὅτι εἶμαι πάρα πολὺ δυστυχισμένος. Μὰ ἀφοῦ μοῦ τὸ ζητᾶτε θὰ σας ἀποκαλύψω ὅλη τὴν ἀλήθεια: Ἀγαπῶ τὴν κόρη σας. Τὴν ἀγαπῶ εἰλικρινὰ καὶ εἶνε πειὰ ἀδύνατον νὰ ζήσω μακριὰ τῆς.

—Ἀλλὰ, διεμαρτυρήθη ἡ κ. Μπουρζό, ποτὲ δὲν συνωμίλησες μαζί τῆς με τρυφερότητα. Ποτὲ δὲν ἔμεινες μόνος μ' ἐκείνην. Ἡ ὁμιλία σας ἦταν τυπικὴ, ἀνόητες, δίχως καμμιά σημασία. Πῶς κατάφερες λοιπὸν νὰ τὴν ἐρωτευθῇς; Μόνον με τὰ μάτια; Τὴ βρίσκεις λοιπὸν τόσο ὁμορφὴ; Ἡ Νοεμί εἶνε πῶς ὁμορφὴ ἀπὸ μένα; Ὡστόσο εἶμαι βέβαιη ὅτι εἶμαι πολὺ καλύτερή τῆς. Μὰ ἔτσι ἦσαστε σεῖς οἱ νέοι. Σὰς ἀρέσει νὰ κυνηγᾶτε πάντα ὅτι δὲν σας προσφέρεται. Ἐν τούτοις ὁ ἔρως μιὰς ὁμορφῆς κι' ὀριμῆς γυναίκας κρύβει ἀσύγκριτα θέλητρα. Αὐτὸς εἶνε ὁ ἀληθινὸς ἔρως. Κάνει ὅλες τὶς θυσίες δίχως νὰ ζητᾶ ἀνταλλάγματα. "Α, κ. Μωπρὲν αὐτὴ τὴν εὐτυχία μιὰ φορὰ μόνον τὴν βρίσκει κανεὶς στὴ ζωὴ του. Καὶ ὅπαρουν ὀριμες γυναῖκες σάν ἐμένα πού κάνουν ὅλες τὶς θυσίες γιὰ νὰ κρατήσουν κοντὰ τους τὸν ἀγαπημένο τους. Ναί, φίλε μου, αὐτὲς ἡ γυναῖκες μόνον ἔχουν ν' ἀγαποῦν. Ὑστερ' ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀποκάλυψι ὁμολογῶ ὅτι ἔπαψα πειὰ νὰ σας θεωρῶ τρυφερὸ φίλο μου. Δὲν ἦσαστε πειὰ γιὰ μένα παρὰ ἕνα ἀνόητον καὶ τρελλὸ παιδί. Ὡστόσο δὲν μπορῶ νὰ πιστέψω ὅτι ἀγαπᾶς ἀληθινὰ τὴν κόρη μου. Ξέρω ὅτι ἔχεις μερικὰ χρεῖα πού μοῦ ἔκρυψες, ξέρω ὅτι λατρεύεις κυριολεκτικῶς τὸ χρήμα. Ἔτσι εἶμαι βέβαιη ὅτι δὲν ἀγαπᾶς τὴ Νοεμί, ἀλλὰ θέλεις νὰ τὴν παντρευθῇς μόνον καὶ μόνον γιὰ τὴ μεγάλη προίκα τῆς. Τὴν ἀγαπᾶς γιὰτὶ εἶνε πλούσια. Μὰ μήπως κι' ἐγὼ δὲν ἔχω μιὰ σημαντικὴ περιουσία; Μήπως ἐγὼ ποτὲ σοῦ ἀρνήθηκα τίποτε. "Ο,τι ἐπεθύμησες δὲν τὸ εἶχες;

—Ὠ, κυρία!...

—Θεέ μου! Συνέχισε ἡ κ. Μπουρζό, τώρα μόνον πιστεύω αὐτὸ πού κάποτε μοῦ εἶχαν ἀποκαλύψει. Τώρα πιστεύω ὅτι ὑπάρχουν ἀν-

θρωποι που ρίχνουν πρώτα τα διχτυα τους στη μητέρα για να πετύχουν καλύτερα την προίκα της κόρης της. Και φυσικά η προίκα της Νοεμί κι' η κληρονομιά των δικών της δεν είνε ευκαταφρόνητη... "Α, κ. Μωπρεν, σ'αξίζουν συγχαρητήρια. Παίζατε πάρα πολύ καλά αυτό το παιγνίδι.

"Η κ. Μπουρζό ήταν τόσο έννευρισμένη που είχε δυναμώσει τη φωνή της και το πρόσωπό της φλογίζονταν από την έξαψη.

—Σ'ας ικετεύω, φώναξε ο Άνρϋ, για το καλό το δικό σας, για την δική σας αξιοπρέπεια κι' έντιμότητα, μιλάτε πιο σιγά. Δεν άντελήφθητε λοιπόν ότι στη βίλλα άνοιξε ένα παράθυρο που βλέπει προς την δενδροστοιχία;...

—"Α, είνε αξιοθαύμαστο πράγμα η ψυχραιμία κ. Μωπρέν, πολύ αξιοθαύμαστο πράγμα. Και σεις φημίζεσθε για την ψυχραιμία σας.

Αν όλοι οι άνδρες ήταν σαν και σας, μα την αλήθεια θά'ητο πολύ διαφορετικός ο κόσμος, τόν ειρωνεύθηκε ο κ. Μπουρζό.

—Λάουρα, σέ παρακαλώ μη με κάνης να μετανοήσω για την έκτίμησι που είχα για σένα. Όμολογώ ότι σέ θεωρούσα μια άνωτερη γυναίκα, μια γυναίκα που δεν μπορούσε να κάνει ταπεινές σκέψεις και να έκδηλώνει την κακία της με μικρότητες. Δεν είμαι όπως με νομίζεις. Δεν έχω τόσο ταπεινή καρδιά. "Αν ύπάρχη ένας άνθρωπος που υποφέρει αληθινά, αυτός είμαι εγώ, Λάουρα. Σκέψου ότι η φίλια μας κράτησε ένα ολόκληρο χρόνο και σ' αυτό το διάστημα ποτέ δεν σου έδωσα την εύκαιρία να παραπονεθής για τη συμπεριφορά μου. Ποτέ δεν σέ εξέθεσα και ποτέ δεν φλυάρησα για σένα. Κι' ωστόσο ήμουν υπερήφανος για την έκτίμησί σου. Ενώ όλοι οι άλλοι άγωνιζόντουσαν να σου άποσπασουν ένα χαμόγελο, εγώ σέ είχα έντελώς δική μου. Το διαμέρισμά μου στο Παρίσι το θαύμαζε κι'αυτή άκόμη η μητέρα μου για το λεπτό γούστο με το όποιο έχει στολισθί. Κι' έντούτοις ούτε και σέ κείνη είπα το μυστικό μας. Το είχα φυλάξει στο θάθος της καρδιάς μου και κανείς ως σήμερα δεν το έχει μαντεύσει. Μονο έσύ ήσουν τρομερά άπρόσεκτη. "Αν δεν σέ συγκρατούσα θά είχες άποκαλύψει χίλιες φορές το χτή. "Αν δεν σέ συγκρατούσα θά είχες τόσο άφροσιωθί σέ μένα που μυστικό μας στίς φίλες σου. Είχες τόσο άφροσιωθί σέ μένα που φερνόσουν με ψυχρότητα στη Ρενέ κι' ένοιωθες μια αντίπαθεια για τη μητέρα μου στην όποια ήξερες ότι είχα τόση άδυναμία. Κι' αυτό το έκεινες το είχαν προσέξει και βάζαν χίλια δυο με το μυαλό τους. Πρέπει να όμολογήσης ότι ο έρωας μας δεν θά μπορούσε να έχη ποτέ ένα εύτυχισμένο τέλος. Καλύτερα που κατέληξε έτσι. Καλύτερα που χωρίσαμε ενώ άκόμη ο ένας διατηρεί την τρυφερή άνάμνησι του άλλου. Μ' αυτό τόν τρόπο, Λάουρα, θά έχης και συ στη ζωή σου μια όμορφη αίσθηματική περιπέτεια κι' όχι ένα ένοχο και τραγικό δράμα.

"Η κ. Μπουρζό δεν άπάντησε. Στέναζε μόνο κυττάζοντας το φεγγάρι που άγωνίζονταν να ξεφύγη από τα μαύρα σύννεφα που το κύκλωναν. Έπειτα βύθισε το βλέμμα της στο σκοτάδι της δενδροστοιχίας. Είχε άκούσει το ξηρό σπάσιμο ενός κλαριού.

—Είμαι τόσο έννευρισμένη, όηλωσε, ώστε άπόψε όλα με τρομάζουν. Κατάντησα ένα άδύνατο και δυστυχισμένο πλάσμα που βασανίζει τον γάμο. Μά όλ' αυτά δεν πρέπει πειά να μ' άκου δεν μου χάρισε ο γάμος. Μά όλ' αυτά δεν πρέπει πειά να μ' άκου να πιστέψω στα λόγια σου και να νομίσω ότι μπορούσα να δοκιμάσω κι' εγώ στη ζωή μου την τουφερότητα και την άγάπη που δεν μου γάρισε ο γάμος. Μά όλ' αυτά δεν πρέπει πειά να μ' άκου πασχολούν. "Όλα πειά τελείωσαν μεταξύ μας... Δεν πρόκειται να συναντηθούμε ποτέ, κύριε.

Κι' η κ. Μπουρζό σπκώθηκε από το παγκάκι, τακτοποίησε την τουαλέττα της, τίναξε από τα μεταξωτά γοβάκια της την άμμο της

δενδροστοιχίας, τεντώθηκε για να ξεμουδιάση τη γυμνή πλάτη της που είχε μείνει έκτεθειμένη τόση ώρα τώρα στην νυκτερινή ύγρασία, έσπασε με νευρικότητα την κορδέλλα που στόλιζε το θαυμάσιο φόρεμά της και προχώρησε με κλονισμένο βήμα. Ο Άνρϋ την άκολούθησε άμίλητος και ντροπισμένος.

—Αυτή είνε η τελευταία μας συνάντησι, κύριε, του είπε η κ. Μπουρζό, δίχως να γυρίση να τόν κυττάξη. Έλπίζω ότι δεν πρόκειται να φλυαρήσετε για την άδυναμία μου...

"Όταν φτάσαν κοντά στο συντριβάνι η κ. Μπουρζό του έρριξε το μαντήλι της.

—Βρέχτε μου αυτό, του είπε με μια φωνή σαν να τόν διέταζε.

Ο Άνρϋ γονάτισε, βούτηξε στο νερό τη δαντέλλα του μεταξωτού μαντηλιού και της το έδωσε. Η κ. Μπουρζό σκούπισε μ' αυτό τα άκρυσμένα ματια της και έβρεξε τους φλογισμένους κροτάφους της που την πονούσαν.

—Και τώρα, του δήλωσε με σκληρή φωνή, δώστε μου το χέρι σας. Είνε καιρός να γυρίσουμε πάλι στον κόσμο. Οι φίλοι μας θ' άνησυχούν.

Και με σταθερό βήμα άνέβηκε τις σκάλες της βίλλας και μπηκε στο σαλόνι.

—"Ω! "Αγαπητή μου κ. Μπουρζό, φώναξε η κ. Μωπρέν σπεύδοντας σέ προϋπάντησί της πόσο άνησύχησα!... "Ήσαστε όμως άξια συγχαρητηρίων γιατί δείξατε μεγάλο θάρρος. Επιτρέψατέ μου να δώσω έντολη να έτοιμάσουν τ' άμαξι σας. Πρέπει να έπιστρέψετε στο μέγαρό σας για ν' άναπαυθίτε. Σας κούράσαμε τόσο πολύ άπόψε με τις φλυαρίες μας.

—"Όχι, σας παρακαλώ, μην άσχολήστε με μένα, διεμαρτυρήθη η κ. Μπουρζό. Είμαι πάρα πολύ καλά. "Αλλωστε υποσχεθήκα ότι θά τραγουδήσω. Κι' εγώ ότον υποσχεθώ κάτι κρατώ τον λόγο μου. Σ'ας εύχαριστώ κ. Μωπρέν, μά τώρα αισθάνομαι τόν έαυτό μου πάρα πολύ καλά.

Και η κ. Μπουρζό, μ' ένα χαμόγελο που έκανε πιο γοητευτικό τ' όμορφο πρόσωπό της, προχώρησε στο πιάνο κι' άρχισε με τη μελωδική φωνή της να τραγουδή μια ύπεροχη ρομαντσα, την όποια έκτελούσε με μια αξιοθαύμαστη δεξιότητα.

Ο Άνρϋ καθώς παρατηρούσε την κ. Μπουρζό δεν μπορούσε ν' άποκρύψη τόν θαυμασμό του. Έβλεπε ότι η Λάουρα έμοιαζε σαν τούς μεγάλους ήθοποιους που κάτω από την ψυχρή μάσκα του ρόλου τους κρύβουν όλες τις τρικυμίες και τούς πόνους που βασανίζουν την καρδιά τους. Κι' ο Άνρϋ καταλάβαινε πόσο μεγάλος ήταν αυτός ο πόνος της κ. Μπουρζό. Ένοιωθε ότι αυτός ήταν για κείνην ο πρώτος κι' ο τελευταίος έρωας. Ήταν όλα τα νεανικά όνειρά της που είχαν άνθισει και είχαν μαραθί στο διάστημα της γνώριμιάς. Κι' η Λάουρα ήταν τώρα πειά σέ τέτοια ηλικία που της ήταν πειά άδύνατο ν' άγαπήση άλλον άνδρα. Ο Άνρϋ ήταν ο άνθρωπος που της είχε πληγώσει αγιάτρευτα την καρδιά της. Κι' άσο να συνέλθη και να έχη πάλι την δύναμι να κρατήση τόν έρωτα, τ' όμορφο πρόσωπό της θά έχανε την δροσερότητά του και δεν θά υπήρχε πειά άνθρωπος να την κυττάξη με το βλέμμα του κατακτητού.

"Η Λάουρα Μπουρζό ήταν πειά στην επικίνδυνη ηλικία των γυναικών τότε που αυτές παλεύουν να συγκρατήσουν την νεότητά που τις έγκαταλείπει παίρνοντας μαζί της όλη την γοητεία των εύτυχισμένων όνείρων κι' όλη την τρυφερότητα του έρωτος. Για την Λάουρα το τέλος του ειδυλλίου της με τόν Άνρϋ σήμαινε και το τέλος της εύθυμης και άμέριμνης ζωής της.

XV

Ο ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΣ ΕΡΩΣ ΜΙΑΣ ΩΡΙΜΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Η κ. Μπουρζό είχε πράγματι, πληγωθή θανάσιμα από αυτή την αισθηματική περιπέτειά της που της έδινε το κουράγιο να θεωρή ακόμη τον έαυτό της νέο κι' αξιολάτρευτο. Κι' όπως είχε γνωστό, σέ κάθε άνθρωπο ή ευτυχία είναι εκείνη που δίνει το θάρρος στη ζωή του και κάνει το πρόσωπό του ν' ακτινοβολή. Οι άνθρωποι που ζήσαν με καθημερινή συντροφιά την κακομοιριά και τη δυστυχία δεν μπόρεσαν να καταφέρουν τίποτε, απέτυχαν σ' όλες τις προσπάθειές τους και κατάντησαν να ριχθούν στο περιθώριο. 'Ο έρωας ενός προσφιλους προσώπου είναι η δύναμής μας και το κουράγιο μας στη σκληρή πάλη της ζωής. Τώρα που αυτός έγκαι-πέλειπε τη ζωή της κ. Μπουρζό έβλεπε αυτή η δυστυχισμένη πώς έχανε το θάρρος της και ότι ήταν πάλι υποχρεωμένη να ξανακλεισθή στην απόλυτη και τραγική της μοναξιά.

Κι' αλήθεια η ζωή της κ. Μπουρζό ήταν μια ατέλειωτη σειρά απογοητεύσεων. Είχε παντρευθή με την υπόδειξι των γονέων της και για έντελώς έμπορικούς λόγους τόν κ. Μπουρζό τόν συνεταίρο του πατέρα της. Μέσα σέ όχτώ μέρες είχε κάνει τη γνωριμία του κι' είχε δεχθή να τόν παντρευθή με την έλπιδα ότι θα ζούσε ευτυχισμένη. 'Η Λάουρα ήταν από εκείνα τα ρωμαντικά κορίτσια της εποχής της που ανατρέφονται μ' ένα σωρό χιμαϊρικά όνειρα, που μορφώνονται και καλλιεργούν όλον τόν αισθηματικό τους κόσμο πίσω από τούς τοίχους ενός αυστηρού μοναστηριού και που δεν ζητούν από τούς ανθρώπους παρα να τούς φέρωνται με ευγένεια και καλωσύνη. 'Η κ. Μπουρζό ήταν σοβαρή, έξυπνη κι' είχε μια πολύ τρυφερή καρδιά. Ωνειρεύονταν με την βοήθεια του πλούσιου συζύγου της να συγκεντρώση στο σπίτι της τόν άνθος της άριστοκρατίας και της γαλλικής διανοήσεως και να δημιουργήση γύρω των την άτμόσφαιρα των μοιραίων γυναικών της ιστορίας ή όποιες τάραζαν τόν ύπνο της με τις παράδοξες κι' αισθηματικές περιπέτειές τους. 'Εν τούτοις γρήγορα κατάλαβε τόν λάθος της. 'Ο σύζυγός της δεν ενδιαφερόταν για τούς φίλους της, δεν εκτιμούσε καθόλου τούς καλλιτέχνες και τις προσωπικότητες κι' ένοιωθε μεγάλη ευχαρίστησι να ταχτοποιή τούς λογαριασμούς του παρα να χάνη την ώρα του μ' άσκοπες άκαδημαϊκές συζητήσεις που τόν ζαλίζουν τόν μυαλό. 'Ετσι η Λάουρα αναγκάσθηκε να κινη μόνη της όλον αυτόν τόν κόσμο, δίχως να έχη έναν άνθρωπο στόν οποίο ν' αποκαλύπτει τούς ένθουςιαισμούς της και τὰ όνειρα που πυρπολούσαν την καρδιά της. Φύσις ανήσυχη και υπερβολικά θερμή η κ. Μπουρζό πνιγόνταν κυριολεκτικώς από τη μοναξιά της. Κάθε φορά που φεύγαν από τόν μέγαρό της οι καλεσμένοι της, αυτό σκοτείνιαζε και μεταβάλλονταν σ' έναν τρομαχτικό τάφο. 'Η μόνη παρηγοριά κι' η διασκέδασι της Λάουρας ήταν τότε η περιποίηση της όμορφιάς της. 'Όλη τη μέρα ήσυχολείτο με τόν καλλωπισμό της, με τις τουαλέτες της, με τὰ κτενίσματα της μόδας και με τις διάφορες συνταγές που κάνουν πιο έντυπωσιακή και πιο αξιολάτρευτη την όμορφιά της. 'Ετσι μέχρι της ηλικίας των σαράντα χρόνων της η κ. Μπουρζό διατηρούσε μια αξιοθαύμαστη νεανική σιλουέττα μια πάλλευκη βροσερή επιδερμίδα, ένα ήρεμο και γλυκό πρόσωπο και μια προκλητική κάπως πλαστικότητα. 'Ηταν μια από τις πιο έντυπωσιακές και τις πιο αξιοπρόσεχτες καλλονές των σαλονιών που κεντούν την περιέργεια όλων των ανδρών οι όποιοι και αγωνίζονται να τις κατακτήσουν. Και πράγματι, τόν έπιτελείο των θαυμαστών της Λάου-

ρας, την έκανε να υπερηφανεύεται για την δύναμη της γοητείας της. 'Ενα πλήθος τιτλούχοι, ανώτεροι στρατιωτικοί, τραπεζίτες, χρηματισται, νέοι που φημίζονταν για τις δονζουανικές τους περιπέτειες ήσαν αληθινοί σκλάβοι της. 'Όλοι αγωνιζόντουσαν να την παρασύρουν σέ μια τρελλή περιπέτεια κι' ήσαν πρόθυμοι να θυσιάσουν την περιουσία τους, την ύπόληψί τους, αυτήν άκόμη της οικγενειακής τους τιμής για ένα χαμόγελό της. Μά η Λάουρα ήξερε να ήσυχάζη όλους τούς θαυμαστές της κι' είχε την έξυπνάδα να παίξη μαζί τους, να τούς κολακεύη, να τούς δημιουργή την ψευδαίσθησι ότι ήταν πρόθυμοι να τούς ακολουθήση ως την άκρη τού κόσμου και τέλος τούς άφηνε να κάνουν όνειρα και να περιμένουν. 'Η Λάουρα εύχαριστιόταν να παίξη με τη φωτιά. 'Ηθελε να ξεχάση όλη την πεζότητα της οικογενειακής ζωής της και την πληξί που της προσεξουσε η συμβίωσίς της με αυτόν τόν κ. Μπουρζό που δεν έννοουσε ποτέ να της πη μια τρυφερή λέξι και που αλάνιδας της θυμίζει ότι δεν ήταν πια στην ηλικία που μπορούσε να κάνει τρέλλες.

—Γεράσαμε, άγαπητή μου, της δήλωνε. 'Αλλωστε τί θέλεις να σου πω; Δεν βλέπεις λοιπόν ότι δεν έχω ούτε μια στιγμή καιρό για έρωτα. Δεν με λυπάσαι που πνίγομαι στους λογαριασμούς μου; Αν ήσουν μια λογική γυναίκα θα έγκατέλειπες τις άνόητες διασκεδάσεις, θα φρόντιζες για την άνατροφή της κόρης μας και θα με ξεκούραζες και μένα από τὰ θάσανα τού νοικοκυριού μας. Ξέρεις πόσα πλήρωσα τόν τελευταίο μήνα για τις δεξιότητες σου, τις τουαλέτες σου, τὰ κοσμήματά σου; Διακόσιες χιλιάδες φράγκα, άγαπητή μου! Αυτό μου φαίνεται ότι είναι η μεγαλύτερη απόδειξις της άγάπης που έχω για σένα. Και τώρα άσε με να έργασθώ και μη με σκοτίζεις. 'Η ώρες μου καθώς βλέπεις είναι πολύτιμες.

Κι' η Λάουρα έφευγε από τόν γραφείο τού συζύγου της με σκυμμένο τόν κεφάλι και με την απογοήτευσί στην καρδιά. Αυτές η συζυγικές σκηνές επαναλαμβάνονταν σωστά δέκα χρόνια. Τέλος η κ. Μπουρζό άσχισε ν' απομακρύνεται σιγά-σιγά από τόν σύζυγό της. Έγασε τόν θέληγτρο της οικογενειακής συμβιώσεως και συνήθισε να ζή όλομόναχη και να κάνει ό,τι έπιθυμούσε η καρδιά της. Με τόν σύζυγό της δεν την συνέδεε πια παρά μια φίλια. Γι' αυτήν δεν ήταν τίποτε άλλο από τόν πατέρα τού παιδιού της και τόν άνθρωπο που της πλήρωνε όλα τὰ έξοδά της δίχως να διαμαρτύρεται. 'Αλλωστε κι' ο Μπουρζό την θεωρούσε σαν ένα καλό συνεταίρο. Με την μεγάλη ποοίκα της και την κληρονομιά που της άφησε πεθαίνοντας ο πατέρας της μπόρεσε να μεγαλώση τις έπιχειρήσεις του και να θησαυρίζη. Κι' αυτό τόν γένιζε ένθουςιασμό. Ποτέ μάλιστα δεν ένιωθε τύψεις πώς αυτός σέ ηλικία σαράντα χρόνων είχε παντρευθή μια γυναίκα που είχε τὰ μισά χρόνια του. Ούτε τόν βασάνιζε ή συνειδησί του και τώσα άκόμη που είχαν άσποίσει τα καλλιά του και φαίνονταν πατέρας αώτης της δροσερής και πεντάμορφης γυναίκας και όχι αντάξιος σύζυγός της.

'Η κ. Μπουρζό μάλιστα είχε άογίσει σιγά-σιγά να τόν αποφύγη κιόλας γιατί ένιωθε ότι νερούσε όσο βοίσκονταν κοντά του. 'Η Λάουρα άλλωστε με τή να κάνει πάντα συντροφιά εύθυμης και νεανικής πασέας έπαινε κάτι από την άκτινοβολία τους και από τήν γαλήνη της και δημιουργούσε την αυταπάτη ότι ήταν ίκανή να ζήση όπως ήθελε και να κάνει όλες τις τρέλλες.

Κι' έκείνη άκριβώς την έπλην σ' ένα φιλικό σαλόνι έκανε την γνωριμία τού 'Ανού Μπουέν. 'Ο 'Ανός ήταν νι' αυτήν η προσώποποίηση της έννευσίας, της κομψότητας, της έξυπνάδας και της νεανικής δροσεράς. 'Ηταν άκόμη τόσο σοβαρός και τόσο μετρημένος στις έκφορές του που να κινη από την πρώτη στιγμή την έμπιστοσύνη μιας όμορφης γυναίκας. 'Η Λάουρα Μπουρζό από την άρ-

χή κιόλας της γνωριμίας τους ένοιωσε για τον Άνρϋ μιὰ υπερβολική ευχαρίστησι. Αυτός ο νέος πού είχε διαρκώς τὸ χαμόγελο στὰ χείλη, πού μιλούσε μ' ένθουσιασμό για τὸ μέλλον του, πού δέν πίστευε ὅτι μπορούσαν νά υπάρχουν μελαγχολικοί άνθρωποι στὸν κόσμο, πού πίστευε στὴν εὐτυχία καὶ στὸν έρωτα, τὴν έθελγε ἐξαιρετικά. Τὰ λόγια του τῆς κάναν τὴν έντύπωσι πού θά μπορούσε νά τὰ ἐπαναλάβῃ λέξι πρὸς λέξι. Καὶ ἡ κ. Μπουρζὸ σκεφτόταν μὲ ρίγη συγκινήσεως μιὰ ἀπὸ τὶς ὁμιλίες του πού τῆς είχαν ἀναστατώσει τὴν καρδιά της: «—Κυρία μου, τῆς εἶχε πῆ ὁ Άνρϋ Μωπρέν, ὁ έρωτας δέν εἶνε ἓνα πράγμα τὸ ὁποῖο μπορεί κανεὶς νά τὸ ζυγίσῃ καὶ νά τὸ ὑπολογίσῃ μὲ ἀκρίβεια. Εἶνε ἓνα αἰσθηματικό ἀνυπόταχτο πού παρασύρει τὴν καρδιά μας καὶ κάνει τὸ λογικό μας νά μὴ λειτουργῇ κανονικά. Ὁ έρως εἶνε ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς, ἡ εὐτυχία της.»

Κι' ἡ κ. Μπουρζὸ σκεφτόταν μὲ δάκρυα στὰ μάτια ὅτι δέν είχε ποῦς αὐτὸ τὸ αἰσθηματικό, ὅτι ἀπὸ τὸ μοναστήρι τὴν είχαν πείσει οἱ γονεῖς της γιὰ νά τὴν παντρεύουν μ' ἓναν ἄνθρωπο πού τὴ θεωροῦσε διακοσμητικό στοιχείο τοῦ σπιτιοῦ του καὶ πού δέν ἦταν ἱκανός οὔτε αὐτός ὁ δυστυχισμένος νά νοιώσῃ τὸν έρωτα. Κι' ἡ Λάουρα, πού διατηροῦσε ὅλη τὴν νεανική δροσιά καὶ τὴ φλόγα τῆς καρδιάς πόθησε νά δοκιμάσῃ τὸν ἀληθινὸ έρωτα. Ὁ Άνρϋ ἦταν αὐτός ὁ ἐκλεκτός ἄνθρωπος πού θά τὴν ἔκανε νά γνωρίσῃ ὅλες τὶς τρυφερότητες κι' ὅλες τὶς συγκινήσεις μιᾶς εἰδυλλιακῆς ἀγάπης. Μιαζὺ του ξεχνοῦσε τὴ σοβάρῃ ἡλικία της, γίνονταν εἴκοσι χρόνια πιο μικρή, ἔχανε ὅλο τὸ θάρρος της καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια τοῦ ὀνόματός της κι' ἀφήνονταν νά παρασυρθῇ σ' ἓνα σωρὸ νεανικῆς τρέλλας. Ὅταν συναντοῦσε τὸν Άνρϋ ἔπαυε νά σκέφτεται τὸν ἄντρα της, τὶς ὑποχρεώσεις πού εἶχε ἀπέναντί του, λησμονοῦσε ὅτι εἶχε ἓνα κορίτσι τῆς παντρείας καὶ ἡ μόνη της ἐπιθυμία ἦταν νά ζήσῃ καὶ νά χαρῇ αὐτὸ τὸ μοναδικὸ ὄνειρό της. Καὶ πράγματι παρεκάλεσε τὸν Άνρϋ νά μὴ συναντῶνται μόνο στὰ φιλικὰ τους σπίτια γιὰ ἐκεῖ πέρα δέν κατάφερναν νά μείνουν ποτέ μόνοι κι' ἦσαν ὑποχρεωμένοι ν' ἀνταλλάσσουν τυπικὲς καὶ τετριμμένες φράσεις.

Ἡ ψυχὴ μου, δήλωνε ἡ Λάουρα στὸν Άνρϋ, ποθεῖ νά χαρῇ τὴν εὐτυχία μας. Εἶμαι έντελῶς δική σου καὶ εἶμαι πρόθυμη νά σ' ἀκολουθῶ παντοῦ.

Κι' ἄρχισε νά δίνει στὸν Άνρϋ συνεντεύξεις σ' ἐξοχικά ξενοδοχεῖα, ἐκεῖ πού περνοῦν τὶς ὥρες τῆς εὐτυχίας τους οἱ φτωχοὶ έρωτευμένοι καὶ σὲ κέντρα πού είχαν ἰδιαίτερα «δωμάτια δι' οἰκογενείας». Ἦταν τόσο ένθουσιασμένη ἀπὸ αὐτὴ τὴν περιπέτειά της πού δέν πρόσεχε τὰ εἰρωνικά χαμόγελα τῶν γκαρσονιῶν καὶ τῶν πελατῶν τῶν ξενοδοχείων. Μὰ κι' αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι μὲ τὸ δίκιο τους χαμογελοῦσαν γιὰτὶ βλέπαν μιὰ ὥριμη πειὰ κυρία νά συνοδεύεται ἀπὸ ἓνα νέο πού εἶχε τὰ μισὰ χρόνια της καὶ νά ζητῇ νά κρυφθῇ γιὰ νά χαρῇ τὸν έρωτά της μέσα στὰ «ἰδιαίτερα» καὶ νά ντρέπεται καὶ νά κοκκινίξῃ ἀπὸ αὐτὴ τὴν συμπεριφορά της σάν ἓνα ἄπειρο καὶ ντροπαλὸ κορίτσι.

Μὰ ἡ Λάουρα εἶχε πάψει σιγὰ-σιγὰ νά ενδιαφέρεται γιὰ τὸν κόσμο. Ἐκεῖνο πού τὴν ένδιέφερε ἦταν ἡ ἀγάπη τοῦ Άνρϋ καὶ τὸ φλογερὸ πάθος της γιὰ κείνον. Ἡ Μπουρζὸ εἶχε παραδοθῇ στὸν έρωτά του μ' ὅλη τὴ θερμὴ πού κρύβουν μέσα τους ἡ ὥριμες γυναῖκες καὶ πού ὅταν ἐκδηλωθῇ πυρπολεῖ τὸ αἷμα τους καὶ τὶς κάνει πιο μαχητικὲς, πιο τρυφερές, πιο ὡμορφες καὶ πιο γοητευτικὲς ἀπὸ τὸ πιο χαριτωμένο κοριτσάκι. Στὴν ἀρχὴ ὁ Άνρϋ τρώμαζε ἀπὸ αὐτὲς τὶς ἐκδηλώσεις τῆς Λάουρας. Πρῶτη φορὰ έρως γυναίκας τοῦ ἀπορροφοῦσε ὅλες τὶς ὥρες τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νύχτας του. Ὡστόσο τὸ εὔρισκε πολὺ διασκεδαστικό καὶ κολακεύονταν νά τὸν ἀγαποῦν μὲ τόσο πάθος. Ἐπειτα ὅμως ὅταν πέρασε ἡ πρώτη έντύπω-

σις κατάλαβε τὸ λάθος του καὶ ἀντελήφθη ὅτι ὁ έρως τῆς Λάουρας ἦταν ἓνα φοβερὸ ἡφαίστειο τὸ ὁποῖο τοῦ μαράζωνε τὴν καρδιά. Τὸ φοβερὸ γιὰ κείνον ἦταν ὅτι ἡ Λάουρα ἦταν ἀπὸ τὶς γυναῖκες πού δέν μπορούσε νά παίξῃ μαζί τους. Ἦταν τόσο ἐξυπνὴ πού ἦταν ἀδύνατο νά τὴν γελάσῃ. Ἐπειτα ἦταν τόσο τρυφερή, τόσο καλὴ μαζί του πού τὸν ἀφώπλιζε. Μὰ ἐκεῖνο πού σιγὰ-σιγὰ τὸν ἔκανε νά τὴν ποθῇ ἦταν τ' ὅτι τοῦ παρουσιαζόταν πάντα διαφορετικὴ. Ἐτσι εἶχε τὴν έντύπωσι ὅτι κρατοῦσε στὴν ἀγκαλιά του μιὰ νέα, μιὰ ἀγνωστὴ γυναῖκα. Κι' ἀλήθεια ἡ Λάουρα πότε τοῦ παρουσιαζόταν σάν μιὰ σίσηματική καὶ ρωμαντικὴ ὑπαρξὶς πού ἐπιθυμοῦσε νά χαρῇ στὴν ἐξοχὴ ἓνα ὡμορφο ἡλιοθασιλέμα ἡ τὴν εὐωδία τῶν λουλουδιῶν τοῦ καμποῦ καὶ πότε σάν μιὰ γυναῖκα πού ἔκλεινε μέσα της ὅλους τοὺς ἀνικανοποίητους πόθους μιᾶς φλογερῆς ὡμορφιάς. Ἄλλοτε πάλι ἔπεφτε μὲ δάκρυα ἀπελπισίας στὴν ἀγκαλιά του καὶ τὸν παρακάλοῦσε νά τὴν ἐγκαταλείψῃ.

—Μὲ κανεὶς νά ὑποφέρω τρομαχτικὰ μαρτύρια, Άνρϋ. Ὁ έρως σου εἶνε γιὰ μένα μιὰ διαρκὲς ἀνησυχία. Φοβᾶμαι ὅτι μιὰ μέρα θά σὲ γάσω. Εἶνε μοιραῖο νά χωρίσουμε. Καὶ τότε δέν θά μοῦ εἶνε πειὰ δυνατό νά ζήσω. Ἐχεις τὰ μισὰ χρόνια τῆς ἡλικίας μου. Σκέφτομαι ὅτι σὲ λίγο ἐγὼ πειὰ θά ἔχω γεράσει, σὺ θά εἶσαι πάνω στὴ δροσιά σου. Καὶ ἀσφαλῶς ὅσο καὶ νά μ' ἀγάπας θά καταλάβῃς ὅτι ὁ έρως μου θά σὲ γελοιοποιῇ στὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων. Λίλιες φορὲς λοιπὸν καλύτερα νά μ' ἐγκαταλείψῃς τώρα. Θά κλάψω, θά στενοχωρηθῶ, μὰ θά γλυτώσω ἀπὸ τὴν φοβερὴ ὑποψία ὅτι θά φύγῃς ἀπὸ κοντά μου, μόλις ἀρχίσω νά γερνᾶω.

Σ' αὐτὲς τὶς στιγμὲς ἡ κ. Μπουρζὸ παρ' ὅλη τὴν ὡμορφιά της ἦταν ἐξιολληπητὴ. Κι' ὁ Μωπρέν καταλάβαινε ὅτι εἶχε ἀπόλυτο δίκιο κι' ὅτι παρὰ τὴν θέλησί του θ' ἀναγκαζόταν μιὰ μέρα νά τὴ λησμονήσῃ. Ἐν τούτοις τοῦ ἄρεσε νά συνεχίξῃ αὐτὸ τὸ εἰδυλλιο, τὸ τόσο ἔνοχο καὶ τὸ τόσο ἐγκληματικό καὶ νά παίξῃ μὲ τὴ φωτιά καὶ τὸν κίνδυνο, μὲ τὸ θάρρος καὶ τὴν τόλμῃ τῆς ἡλικίας τοῦ.

Ὅσο γιὰ τὴν Λάουρα ζοῦσε διαρκῶς μέσα στὸ αἰσθηματικό ὄνειρό της κι' ἔκανε τὸ πᾶν γιὰ νά συγκρατῇ τ' ἄρωμα τοῦ Άνρϋ καὶ τὴν αἴσθησι τῶν χαδιῶν του καὶ τὶς ὥρες ἀκόμη πού θρίσκονταν στὴ θύλα τῆς, ἀδιαφορῶντας γιὰ τὸ σύζυγο της καὶ τὴν κόρη της. Καὶ νύχτες ὁλόκληρες τὶς περνοῦσε ἀγρυπνῇ φιλώντας τὰ ἰδια τὰ μαλλιά της τὰ ὁποῖα είχαν ἀγγίξει τὰ χείλη του καὶ ξαναζοῦσε μὲ τὴ φαντασία της ὅλες τὶς τρυφερὲς στιγμὲς πού είχαν περάσει μαζί.

Αὐτὴ τὴ θραδύα ὅμως πού ἡ κ. Μπουρζὸ ἀνεκάλυψε τόσο ἀπρόοπτα τὴν προδοσία τοῦ ἀγαπημένου της κατάλαβε ὅτι εἶχε περᾶναι ἡ νεότητά της. Στὴν ἀρχὴ, ὅταν γύρισε στὸ σπίτι της καὶ ἡλεισθῇκε στὸ διαμέρισμά της σκέφθηκε νά πεθάνῃ. Ἐπειτα ὅμως μιὰ ἐλπίδα ἄρχισε νά εἰρηνεύῃ τὴν καρδιά της. Ἐλπίζε ὅτι ὁ Άνρϋ θά πῆγαινε νά τὴν ἐπισκεφθῇ γιὰ νά τῆς ζητήσῃ συγγνώμῃ γιὰ ὅτι εἶχε γίνει καὶ νά τὴν παρακαλέσῃ νά λησμονήσῃ τὴν σκληρὴ κι' ἀδυσώπητὴ συμπεριφορά του. Πέριμενε τὸν Άνρϋ ὀκτῶ ὁλόκληρες μέρες νά πᾶῃ γιὰ νά τῆς πῇ ἔστω κι' ἓνα ψέμα. Ἡ κ. Μπουρζὸ ὅλα θά τὰ ὑπέμενε φτάνει μόνο νά κατάφερνε νά συνεχίσῃ τ' ὄνειρό της. Ὅταν ὅμως πέρασαν αὐτὲς ἡ μέρες ἡ Λάουρα κυριεύθηκε ἀπὸ μιὰ φοβερὴ μαγία ἐκδικήσεως. Σκέφτονταν ὅτι γιὰ νά μὴ τῆς πάρῃ καμμιὰ ἄλλη τὸν Άνρϋ ἔπρεπε νά τὸν σκοτώσῃ. Καὶ μὲ κλεισμένα μάτια φαντάζονταν ὅλο αὐτὸ τὸ δράμα: τὴν δολοφονία τοῦ Άνρϋ, τὸ σκάνδαλο τῶν ἐφημερίδων, τὴν πολὺκρότη δίκη στὸ Κακούργιοδικεῖο, τὴν τρομερὴ ἀγόρευσι τοῦ εισαγγελέως, τὴν κατακραυγὴ τῆς κοινῆς γνώμης καὶ τὴν καταδίκη της.

Τέλος μὴ ἀντέχοντας πειὰ στὸ μαρτύριο τῆς μοναξιάς καὶ τῆς

αθεβαιότητα ή Λάουρα έγραψε τὸ ἀκόλουθο σημείωμα στὸν Ἀνρὺ:

«Αὐριο στὶς 2 μ. μ. θὰ σὰς περιμένω, ὅσο κι' ἂν ἀργήσετε καθισμένη σ' ἓνα σκαλοπάτι τῆς σκάλας.»

XVI

ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ ΤΗΣ ΝΟΕΜΙ

Ο Ἀνρὺ ἐκείνη τὴ μέρα εἶχε κάνει μιὰ ἐξαιρετικὰ περιποιημένη τουαλέττα, εἶχε φορέσει ἓνα σοβαρὸ κοστούμι κι' ἦταν πιὸ γοητευτικὸς ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά. Τὴν ὠρισμένη ὥρα τοῦ σημειώματος χτύπησε τὸ κουδούνι τοῦ ἰδιαίτερου διαμερίσματός του. Ὁ Μωπρέν ἀνοίξε τὴν πόρτα καὶ ὑποδέχθηκε τὴν Λάουρα μ' ἓνα χαμόγελο ποὺ προσπαθοῦσε νὰ κάνῃ τρυφερό. Ἡ κ. Μπουρζὸ προχώρησε στὸ σαλόνι, ἔρριξε τὸ καπέλλο τῆς καὶ τὸ μαντῶ τῆς στὸ ντιβάνι μ' ἓναν ἄερα οἰκειότητα, σάν νὰ ὀρισκόταν στὸ σπῆτι τῆς καὶ κάθησε. Ὁ Ἀνρὺ μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια στὸ στήθος τοῦ κάθησε κι' αὐτὸς κοντὰ τῆς παρακολουθώντας τὴ Λάουρα ποὺ κυττοῦσε περίλυπη ὅλα τὰ πράγματα τοῦ σαλονιοῦ.

—Εἰς μέσα, εἶπε μ' ἓνα στεναγμό, ἀφῆσα τὴ ζωὴ μου. Ὅλα αὐτὰ δῶ πέρα εἶνε κατὶ ἀπὸ μένα...

Ὁ Ἀνρὺ δὲν τῆς ἀπάντησε. Φίλησε μόνο μὲ συμπόνια τὴν ἄκρη τῶν δακτύλων τῆς.

—Συγγνώμη, ψιθύρισε ἡ Λάουρα, δὲν ἤθελα νὰ μιλήσω γιὰ τὸν ἑαυτό μου. Δὲν ἤρθα δῶ γιὰ νὰ σοῦ παραπονεθῶ. Ω, μὴν υποθέτῃς τίποτε! Σοῦ ὑπόσχομαι σήμερα νὰ εἶμαι φρόνιμη. Τὴν πρώτη στιγμή, ὁμολογῶ ὅτι μόλις πάτησα τὸ πόδι μου δῶ πέρα κλονίσθηκε ἡ ἀπόφασίς μου. Μὰ τώρα ὅλα τελειώσαν. Δὲν ἀμφεβάλλω ὅτι ὅλα θὰ ὀρθῶν μὴ μέρη. Τώρα δὲν εἶσαι πειὰ τίποτε γιὰ μένα. Ἐκεῖνο ὅμως ποὺ σοῦ ὀρκίζομαι καὶ τὸ ὁποῖο θὰ ἤθελα νὰ πιστέψῃς εἶνε ὅτι μέσα στὴν καρδιά μου δὲν ὑπάρχει πειὰ τὸ τρελλὸ πάθος ποὺ φοβόσουν κι' ἡ ἀδυναμία μου. Ἡ γυναῖκα ἔχει πεθάνει μέσα μου... Γιὰ νὰ τὸ κατορθώσω ὅπως αὐτὸ ὑπέφερα ἀπερίγραπτα μαρτύρια. Ἐχάσα τὸν ὕπνο μου νύχτες καὶ νύχτες κι' ἔκλαψα πικρά. Τέλος κατὰφερα νὰ ἐπιβληθῶ στὸν ἑαυτό μου. Τώρα δὲν κέφτομαι τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὴν εὐτυχία τῆς κόρης μου κι' ἔπαψα νὰ τὴν ζηλεύω.

—Εἶσαι ἓνας ἄγγελος, Λάουρα, εἶπε ὁ Ἀνρὺ βηματίζοντας στενοχωρημένος στο δωματίο. Εἶχες δίκιο ὅτι τὸ εἰδύλλιο μας ἔπρεπε νὰ τελειώσῃ, ἀφοῦ δὲν μπορούσαμε νὰ νομιμοποιήσουμε τὶς σχέσεις μας κι' ἀφοῦ μας χωρίζε μισο διαφορά ἡλικίας. Μὰ ἡ ἀπόφασίς σου με τρομάζει. Πῶς εἶνε δυνατόν νὰ ζήσουμε κι' οἱ τρεῖς μαζί; Πάντως ἂν ἐσύ ἔχῃς πεποιθῇς ὅτι μπορείς νὰ συγκρατήσῃς τὸν ἑαυτό σου, τότε κι' ἐγὼ μπορῶ νὰ σὲ βεβαιώσω ὅτι θὰ κάνω τὸ ἴδιο. Ἐν τούτοις μὴ ξεχνᾷς ὅτι ὑπάρχουν μερικὲς στιγμὲς ποὺ χαλάρωνεται ἡ θέλησίς μας, τὸ λογικὸ δὲν λειτουργεῖ κι' ἡ καρδιά ἔχει ἓνα σωρὸ ἀδυναμίες, τότε ποῖος μπορεί νὰ πῇ ὅτι θὰ ἐξακολουθοῦμε νὰ κρατᾶμε τὴν ὑπόσχεσίς μας; Καὶ μὴ ξεχνᾷς, Λάουρα, ὅτι εἶμαι ἓνας ἐντιμὸς ἄνθρωπος. Δὲν θέλω νὰ κάνω δυστυχισμένη τὴ γυναῖκα μου.

Ἡ Λάουρα θέλησε ν' ἀγκαλιάσῃ γιὰ τελευταία φορά τὸν Ἀνρὺ καὶ νὰ τὸν τραβήξῃ κοντὰ τῆς. Μὰ ἐκεῖνος ξέφυγε ἀπὸ τ' ἀγκάλιατά τῆς καὶ στέναξε:

—Ἄς μὴ συνεχίσουμε τὴν ἀμαρτία, Λάουρα. Μὴ ξεχνᾷς τὴν ὁ-

πόσχεσί σου.

—Αὐτὸ θὰ εἶνε ἀνώτερο τῶν δυνάμεών μου, ψιθύρισε ἡ κ. Μπουρζὸ. Καὶ τώρα ἀκουσε: Ὁ κ. Μπουρζὸ σοῦ δίνει τὴν συγκατάθεσί του νὰ παντρευθῇς τὴν κόρη μας!...

—Ἀλήθεια; Φώναξε κατὰπληκτος ὁ Ἀνρὺ.

—Μὴ μὲ διακόπτης, τοῦ ἀπάντησε σοβαρὰ ἐκείνη. Σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιθυμία ποὺ ἐξέφρασε θὰ ἐγκατασταθῇς στὴ βίλλα μας καὶ θὰ ἔχῃς ὅ,τι ἐπιθυμήσῃς. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι δὲν ἤμαστε ὅσο μᾶς φανταζονται πλούσιοι, μὰ ἡ Νοεμί παίρνει προικὰ ἓνα ἑκατομμύριο, αὐτὴ εἶνε ἡ ἀλήθεια καὶ κληρονομᾷ ἀλλὰ ἕξη.

—Μιλᾷς σοβαρὰ, Λάουρα; Ἀπόρησε ὁ Ἀνρὺ. Νομίζεις ὅτι μ' ἐνδιαφέρει ἡ προικὰ τῆς Νοεμί;

—Μὴ ξεχνᾷς ὅτι εἶμαι ἡ μητέρα τῆς καὶ θέλω νὰ ξεκαθαρίζω ὅλες τὶς ὑποθέσεις. Εἶμαι βέβαιη ὅτι θὰ τὴν κάνῃς εὐτυχισμένη. Μόνο πρέπει ν' ἀποχτήσῃς ἓναν τίτλο εὐγενείας. Ἡ Νοεμί ἀπὸ τὰ μικρὰ χρόνια τῆς ὠνειρευόταν νὰ παντρευθῇ ἓναν κόμητα. Δὲν ἔχει λοιπὸν νὰ τῆς διαλύσῃ αὐτὸ τ' ὄνειρό τῆς. Κι' αὐτὸ γιὰ σένα εἶνε εὐκολο. Μπορεῖς ν' ἀγοράσῃς ἓνα τίτλο. Ἀλλωστε ἀκουσα τὴν μητέρα σου ποὺ ἔλεγε ὅτι ἔχετε μιὰ ἔπαυλιν στὸ Βιλανκούρ. Ἐτσι μπορείς νὰ ὀνομασθῇς Ἀνρὺ ντε Βιλανκούρ. Ἐννοια σου ὅλ' αὐτὰ θὰ κανονισθοῦν μ' ἓναν πολὺ φίλο μου ὑπουργό. Θέλω νὰ μὴ λείψῃ τίποτε στὴν κόρη μου. Μὴ σὲ τρομάζουν αὐτὰ τὰ πράγματα. Εἶνε τόσο ἀπλά! Ἐπειτα μ' αὐτὸ θὰ κλείσουμε καὶ τὰ στόματα τοῦ κόσμου.

Κι' ἡ Λάουρα Μπουρζὸ φόρεσε τὸ μαντῶ τῆς καὶ τὸ καπέλλο τῆς, τυλίχθηκε καλὰ μὲ τὸ πυκνὸ βέλο τῆς γιὰ νὰ μὴ τὴν γνωρίσῃ κανεὶς καὶ φεύγοντας εἶπε στὸν Ἀνρὺ:

—Μὴ ξεχάσῃς νὰ μοῦ στείλῃς αὐτὴ τὴν ἑβδομάδα τὴν μητέρα σου. Ἀντίο φίλε μου. Καθὼς βλέπεις ἡ ζωὴ εἶνε μιὰ διαρκὲς θυσία.

XVII

Ἡ ΤΡΑΓΙΚὴ ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ

Ἡ κ. Μπουρζὸ κι' ἡ Νοεμί ἐντελῶς ἀπρόοπτα ἔπειτα ἀπὸ λίγες μέρες ἤρθαν στὴ βίλλα τῶν Μωπρέν. Ἡ Λάουρα ἀγκάλιασε μὲ τρυφερότητα τὴ Ρενέ, τὴν φίλησε κι' ὕστερα κάθησε μὲ τὴν μητέρα τοῦ Ἀνρὺ σ' ἓνα καναπέ γιὰ νὰ συζητήσουν.

—Εἰσεῖς, δεσποινίδες, εἶπε ἡ κ. Μπουρζὸ στὴ Ρενέ καὶ στὴ Νοεμί, πηγαίνετε νὰ παρπατήσετε στὸν κήπο. Ἀφήστε τὶς μητέρες σας νὰ συνομιλήσουν λίγο... Ἐχομε μιὰ ἰδιαίτερη συζήτησι.

Ἡ Ρενέ χαμογελώντας ἔπιασε τὴν Νοεμί ἀπὸ τὴ μέση, τὴν παρέσυρε μὲ ξεφωνητὰ στὸ γάλλ, κατέβηκαν στὸν κήπο καὶ νὰ τὴν κυνηγᾷ στὶς δεινροστοιχίες καὶ νὰ τῆς φωνάζῃ χαρούμενα:

—Μοῦ κρύβεις ἓνα μυστικὸ! Μοῦ κρύβεις ἓνα μυστικὸ! Ἐνα μυστικὸ ποῦ τὸ ξέρεῖ ὅλος ὁ κόσμος!...

Ἡ Νοεμί ὅμως μόλις ἀκουσε αὐτὰ τὰ λόγια ἐννε κατὰχλωμη καὶ στάνθηκε σάν κάποιος νὰ τὴν εἶχε πληγώσει, ἐνῶ τὰ μάτια τῆς πρόδιδαν μιὰ φοβερὴ ἀπελπισία.

—Ἀνόητη, φώναξε ἡ Ρενέ, ἀγκαλιάζοντάς τιν, τί ἔπαθες; Δὲν καταλαβαίνεις λοιπὸν πῶς παίζω μὲ τὶς λέξεις. Ἀπὸ κατὶ μισόλογα τῆς μητέρας πληροφορήθηκα τί ἔχουν νὰ συζητήσουν ἡ δυὸ τους σήμερα... Πρόκειται γιὰ τὸν κ. ἀδελφὸ μου...

—Ἄς καθήσουμε, εἶπε ἡ Νοεμί. Δὲν ἔγω πειρᾷ ὅδεξι νὰ παίξω. Καὶ κάθησε στὸ παγκάκι στὸ ὁποῖο εἶχε καθῆσει τὴ νύχτα τῆς

τραγικής αποκαλύψεως ή μητέρα της.

—Μα έσύ κλαίς; Άπορησε ή Ρενέ. Τί έχεις; Γιατί είσαι λυπημένη;

Η Νοεμί έγγειρε τό κεφάλι της στόν ώμο της Ρενέ και ζέσπασε σέ σπαραχτικούς λυγμούς, ένώ τά θερμά της δάκρυα βρέχαν τά χέρια της φίλης της.

—Νοεμί, μικρή μου Νοεμί, τί έπαθες; Μίλησέ μου... Δέν έμπιστεύεσαι λοιπόν την Ρενέ σου;

—Ω, δέν ξέρεις!... Δέν θέλω νά μάθης!... "Αφησέ με!...

Αν τό ήξερες!...

Και ξαφνικά πέφτοντας στήν άγκαλιά της Ρενέ φώνασε σπαραχτικά:

—Σώσε με, άγαπημένη μου Ρενέ... Έσύ, έσύ μόνο μ' άγαπάς είλικρινα.

—Νοεμί, δέν σέ καταλαβαίνω... Δέν θέλεις νά παντρευθής τόν Άνρϋ; Δέν θες γιά σύζυγό σου τόν αδελφό μου;

—Μην επιμένεις, φώνασε ή Νοεμί. Είσαι αδελφή του και δέν κάνει νά τό μάθης. "Ας μη τό σκεφτόμαστε πειά. Καλύτερα θά δώσω μόνη μου μιά λύσι: θά πεθάνω.

—Θά πεθάνης; Και γιατί; Έκανε κατάπληκτη ή Ρενέ.

—Γιατί, ό αδελφός σου είνε...

Κι' ή Νοεμί αποτέλειωσε τή φράσι της μ' ένα ψίθυρο σκύδοντας σ' αúτι της Ρενέ.

—Ο αδελφός μου;... Λές ότι ό αδελφός μου;... Νοεμί, είσαι μιά ψεύτρα!

Κι' ή Ρενέ τινάχθηκε από τή θέσι της και στάθηκε μπροστά στή Νοεμί μέ σφιγμένες νευρικά τις γροθιές της στή μέση της.

—Όχι, όχι, Ρενέ, τό έξακρίθωσα. Είνε αλήθεια, άπάντησε μέ πίκρα ή Νοεμί. Τό ξέρει άκόμη κι' ό πατέρας μου...

Η Ρενέ τά είχε χαμένα. Γιά πολύ ώρα τό μυαλό της είχε σταματήσει και τά χείλη της τρέμαν δίχως νά μπορή νά προφέρη μιά λέξι.

—Δέν είνε δυνατόν! Δέν είνε αλήθεια, ψιθύρισε κατόπιν. Δέν μπορεί ό Άνρϋ, ό αδελφός μου νά έχη κάνει αúτό τό πράγμα. Μα πρόσεξε Νοεμί. "Αν όλ' αúτά είνε φαντασιοπληξίες σου τότε νά είσαι βέβαιη ότι θά μετανοήσης πικρά γι' αúτη τήν άναστάτωση πού έφερες στήν καρδιά μου. Κι' ή Ρενέ κάθισε δίπλα στή Νοεμί και θυθίστηκε σέ σκοτεινές σκέψεις, ένώ τό βλέμμα της έδειχνε όλη τήν τρικυμία πού θασάνιζε τήν ψυχή της.

XVIII

ΜΙΑ ΝΥΧΤΕΡΙΝΗ ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ

Ο Άνρϋ Μωπρέν ξαπλωμένος σέ μιά πολυθρόνα απέλ'αύτως με μακάριότητα τό τσιγάρο του. Η έκφρασι της φυσιογνωμίας του φανέρωνε ότι ήταν υπερόβλικά εύχαριστημένος από τόν έαυτό του. Κι' αλήθεια τό τέχνασμά του είχε πετύχει. Μέσα σ' έλάχιστο χρονικό διάστημα είχε καταφέρει νά πραγματοποιήσῃ τόν όνειρό του. Και τώρα περνούσε από τό μυαλό του όλη ή κωμωδία πού είχε παίξει γιά ν' άποχτήσῃ τή Νοεμί. Στην άρχή της είχε φερθή μέ ψυχρότητα, έπειτα τήν έκανε νά υποθέσῃ ότι τήν συμπαθούσε κι' ύστερα απέφευγε νά τήν συναντήσῃ και νά τής πῇ μιά λέξι. Κατόπιν θυμώταν τήν φοδερή σκηνή ζηλοτυπίας της Λάουρας, τήν τραγική απέλπισια της και τά δάκρυά της. Τέλος τήν πρότασι πού τού είχε κάνει νά παντρευθῇ τήν κόρη της...

—"Αν ήξερε ή Λάουρα, σκεφτόταν ό Άνρϋ, ότι από τήν άρχή

της γνωριμίας δέν είχα άλλο σκοπό από τό νά παντρευθώ τή Νοεμί, ασφαλώς θά πέθαινε από τό κακό της. Εν τούτοις δέν θά έπρεπε νά έχῃ παράπονο. Γίς χάρισα ένα χρόνο εύτυχίας. Έτσι νομίζω ότι τήν πληρώσα καλά γι' αúτη τήν εύκολία πού μου έκανε. Τί νά γίνῃ; Στη ζωή πρέπει κανείς νά είνε σκληρός αν θέλῃ νά πετύχῃ τό σκοπό του. Αν δίχως νά συνδεθώ μαζί της τής ζητούσα τό χέρι της κόρης της, θά ήρνειτο και θά γελούσε μαζί μου. Τώρα όμως τά πραγματά είνε πολύ διαφορετικά. Η Λάουρα μου δίνει τή Νοεμί και τήν προικα της, όχι βέβαια γιατί μέ θεωρεί ως άνθρωπο πού θά μπορούσα νά τήν κάνω εύτυχισμένη, αλλά γιατί δέν θέλει νά μέ χάσῃ από κοντά της. Αúτό όμως έμενα δέν μ' ένδιαφέρει. Σήμερα αγαπώ τή Νοεμί. Όσο γιά τή Λάουρα... μέ τόν καιρό θά λησμονήσῃ...

Εκείνη τή στιγμή όμως τό τρίξιμο της πόρτας τού διέκοψε τούς συλλογισμούς του κι' είδε τήν αδελφή του νά γλυστράῃ άθούρυα στό διαμέρισμά του.

—Πώς; Δέν κοιμηθήκες άκόμη; Απορήσε. Τί θες τέτοια ώρα δώ πέρα;

—Δέν μπορώ νά κλείσω μάτι, τ' άπάντησε μ' ένα στεναγμό ή Ρενέ. Αποψε είμαι πολύ ταραγμένη. Έχω άνάγκη τήν συντροφιά σου έτσι όπως και στά μικρά χρόνια μου, τότε πού έρχόμουν κρυφά τήν νύχτα γιά νά σου φέρω κανένα τσιγάρο από το πακέτο τού πατέρα, τό όποιο κατόπι καπνίζαμε μαζί. Τί άνοησίες κάναμε κείνη τήν εποχή! Μα έσύ πειά σοδ'αρευθήκες. Ασχολείσαι πειά μέ σοβαρές ύποθέσεις.

Η μόνη σοδ'αρή ύπόθεσις της ζωής μου είνε ότι θά παντρευθώ τή Νοεμί.

Η Ρενέ στάθηκε κοντά στόν αδελφό της, έκλεισε μ' ένα ξαφνικό ρίγος τά μάτια της και φώνασε έντελώς άυθόρμητα:

—Όχι, Άνρϋ, αúτό δέν πρέπει νά τό κάνῃς... Σε παρακαλώ... Είμαι βέβαια ότι είσαι τίμιος, Άνρϋ.

Κι' ή Ρενέ γονατίζοντας μπροστά του, τ' άρπαξε μέ θέρμη τά χέρια και τρέμοντας από τήν συγκίνησι τού είπε:

—Όχι, όχι, Άνρϋ, σέ παρακαλώ γονατίστῃ νά μη κάνῃς αúτό τό σφάλμα... Δέν είνε δυνατόν νά πουληθῃς... Δέν είνε δυνατόν νά πάρῃς τή Νοεμί γιά τά λεφτά της, γιά τήν προικα της. Είμαι βέβαιη ότι ό πατέρας δέν θέλει αúτό το γάμο... Αν μ' άγαπάς, αν άγαπάς όλους μας δέν πρέπει νά το κάνῃς.

—Τί έπαθες και μου δημιουργείς αúτες τις ιστορίες; φώνασε μέ ψυχρότητα ό Άνρϋ. Έλα, σήκω άπάνω και πές μου ποιός σου διηγήθηκε αúτά τά πράγματα.

—Η Νοεμί τά ξέρει όλα, άπάντησε μ' άπάθεια ή Ρενέ. Καταλαβαίνεις Άνρϋ; Είνε αδύνατον νά παντρευθῃς τήν κόρη της Λάουρας.

Ο Άνρϋ έγινε κατακόκκινος από τό θυμό του κι' ύστερα μιά θανάσιμη ώχρότης σκορπίστηκε στό πρόσωπό του.

—Ακούσε, άγαπητή μου, δήλωσε στή Ρενέ μέ σκληρότητα, ασχολείσαι μέ πραγματά πού δέν σ' ένδιαφέρουν και πού δέν επιτρέπονται στήν ηλικία σου.

—Μέ συγχωρείς, μα έσύ ήσουν ή άφορμή νά τά μάθω, τ' άπάντησε ή Ρενέ.

Ο Άνρϋ ήταν αδύνατον πειά νά συγκρατήσῃ τό θυμό του. Αρπαξε τήν αδελφή του από τό χέρι, τήν τράβηξε πρὸς τήν πόρτα και ούρλιαξε:

—Φεύγα γιατί δέν ξέρω τί μπορεί νά κάνω.

Κι' έπειτα άρχισε νά κτυπά τις γροθιές του στόν τοίχο μέ τόσο λύσσα πού μάτωσαν τά χέρια του. "Υστερα έπεσε έξαντλημένος σέ

μιά πολυθρόνα ανάσαινοντας βαρειά και μη μπορώντας να σκεφθῇ και ν' αποφασίση τίποτε. Αὐτὴ ἡ ἀποκάλυψις τὸν εἶχε τρομάξει. Μὰ ὁ Ἄνρὺ δὲν ἦταν δυνατόν νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν ἀγῶνα. Γιὰ ὅσα τὸν κατηγοροῦσαν δὲν ὑπῆρχαν ἀποδείξεις. Κι' ὁ Ἄνρὺ ἀργὰ τὰ ξημερῶματα πῆρε τέλος τὴν ἀπόφασιν νὰ τραβῇ μπροστὰ μὴ διστάζοντας σὲ κανένα ἐμπόδιο.

XIX

ΟΙ ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ ΤΟΥ ΑΝΡΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΝΟΕΜΙ

ΑΠΟ αὐτὴ τὴν τόσο δραματικὴ νύχτα εἶχε περάσει ένας μῆνας, Σ' αὐτὸ τὸ διάστημα μερικές ἀκόμη θύελλες ξέσπασαν στὸ σπίτι τῶν Μωπρέν καὶ τῶν Μπουρζό. Τέλος ὅπως στὴ φύσιν μετὰ τὴν καταιγίδα ἐρχεται ἡ γαλήνη, ἔτσι καὶ σ' αὐτὰ τὰ δυὸ σπίτια ἄρχισε πάλιν ἡ ἴδια κανονικὴ ζωὴ. Τὸ μέγαρον μάλιστα τῶν Μπουρζό παρουσίαζε ζωερὴ κίνησιν. Ἡ Λάουρα Μπουρζό θέλοντας ν' ἀναγγεῖλῃ ἐπισημῶς τοὺς ἀρραβῶνες τῆς κόρης τῆς μετὰ τὸν κόμητα ντὲ Βιλανκούρ προετοίμαζε μιά μεγαλοπρεπὴ καὶ ὀνειρῶδη δεξίωσιν. Ὅλο τὸ μέγαρον εἶχε στολισθῇ, ὁ κῆπος εἶχε γεμίσει ἀπὸ πολυχρώμα φαναράκια, στίς σκιερὰς γωνίας τοῦ εἶχαν τοποθετηθῇ ἀναπαυτικὰ πολυθρόνες γιὰ τοὺς ἐρωτευμένους ποὺ θὰ ζητοῦσαν νὰ θροῦν τὴν εὐτυχίαν τοὺς στὴ μοναξιά· κι' ὅλο τὸ σπίτι εἶχε μεταβληθῇ σ' ἓνα παλάτι τῶν «χιλίων καὶ μίας νύχτας». Ἡ κ. Μπουρζό εἶχε ἀφήσει ἀχαλίνωτῃ τὴ φαντασία τῆς καὶ δημιουργοῦσε τὴν ἀτμόσφαιραν ἑνὸς γοητευτικοῦ ὀνείρου. Ὅ,τι εἶχε ἐπιθυμήσει κι' ὅ,τι εἶχε φαντασθῇ γιὰ ν' ἀπολαύσῃ τὴ χαρὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Ἄνρὺ, τὸ προσέφερε τώρα στοὺς ἀρραβῶνες τῆς κόρης τῆς. Ἦθελε νὰ κἀν τὸν Ἄνρὺ τὸν τοῦλάχιστον τὴν Νοεμί εὐτυχισμένη. Ἦθελε νὰ κἀν τὸν Ἄνρὺ τὸν ὁποῖο ἀγαποῦσε μετὰ τὸν ἔρωτα ποὺ νοιώθουν μόνο ἡ ἔμπειρες γυναῖκες νὰ μὴ πλῆξῃ μετὰ τὴν κόρη τῆς. Ὅσο γιὰ τὴν Νοεμί φαίνονταν ὅτι εἶχε λησμονήσει τίς σκοτεινὰς σκέψεις τῆς. Ἐνοιωθε μάλιστα μιά ὑπερβολικὴ τρυφερότητα γιὰ τὴ Ρενέ. Καὶ μιά μέρα ποὺ κι' οἱ δυὸ τοὺς μάθαιναν σὲ μιά γωνιά τίς τελευταῖες φιλγοῦρες ἑνὸς χοροῦ, τὴν ἀγκάλιασε ξαφνικά καὶ μετὰ μιά ἀπρόοπτη θερμὴ τὴν ἔσυρε κοντὰ τῆς καὶ τὴ φίλησε μετὰ πάθος στὰ χεῖλη.

—Τί ἔπαθες Νοεμί; Ἀπόρησε ἡ Ρενέ χαμογελῶντας καὶ χτυπώντας τὸ πρόσωπον τῆς φίλης τῆς μετὰ τὴν ἄκρην τοῦ μαντηλιοῦ τῆς. Μὰ ἡ Νοεμί τὴν ἀγκάλιασε καὶ πάλιν καὶ σκύβοντας τῆς ψιθύρισε σ' αὐτή:

—Δὲν τὸν ἀγαπᾷ πειά!... Κι' αὐτὸς ἀκόμη εἶνε ψυχρὸς μαζὺ τῆς.

Ἡ Ρενέ κοκκίνισε καὶ κύτταξε τὴν φίλην τῆς μετὰ ἀμηχανία.

—Ναί, ναί, συνέχισε ἡ Νοεμί. Εἶμαι βέβαιη ὅτι δὲν ἀγαπιοῦνται πειά. Πρῶτα προδίδονται ὁ ἔρωτας τοὺς ἀπὸ τὰ τρυφερά βλέμματα τοὺς, ἀπὸ τὸν χαϊδευτικὸν τόνον τῆς φωνῆς τοὺς, ἀπὸ τοὺς στεναγμοὺς τοῦ Ἄνρὺ, ἀπὸ κάθε κίνησιν τοὺς. Κι' ὅταν ἀκόμη ἔφαινε ἐκεῖνος καὶ ἡ μητέρα ἔμενε μονάχη κλείνονταν σὲ μιά παράδοξη σιωπὴ καὶ φαίνονταν σὰν ὀνειροπαρμένη. Ἦμουν βέβαιη ὅταν ἀγαποῦσε ἀκόμη καὶ μετὰ τίς σκέψεις τῆς κι' ὅτι παρακολουθοῦσε τοὺς χτύπους τῆς καρδίας τῆς, τῆς καρδίας ποὺ εἶχε ἀφοσιωθῇ σ' αὐτὸν.

Καὶ παίρνοντας τὸ χεῖρ τῆς Ρενέ τὸ ἀκούμπησε στὸ στήθος τῆς καὶ πάνω ἀπὸ τὸ μεταξωτὸ φόρεμά τῆς.

—Καὶ τώρα, τὸν ἀγαπᾷς ἐσὺ μετὰ τὸν ἴδιον τρόπο, τῆς ἀπάντησε μ' ἓνα χαμόγελο ἡ Ρενέ.

—Ἰονάει ἡ καρδιά μου, Ρενέ, πονάει πολὺ!... Ψιθύρισε ἡ Νοε-

μὴ μ' ἓνα κοριτσίστικο παράπονον.

Αὐτὴ ἡ ὁμολογία τῆς Νοεμί συνεκίνησε τὴ Ρενέ. Σὲ μιά στιγμὴ ἄλλαξε συμπεριφορὰ ἀπέναντί τῆς κι' ἔπαψε νὰ προσποιῆται. Δὲν ντρεπόταν πειὰ γιὰ τὸ φέρισμό τοῦ ἀδελφοῦ τῆς, δὲν εὕρισκε ἐγκλημα αὐτὸ τὸν γάμο. Ὅσο γιὰ τ' ἄλλα ὁ χρόνος θὰ τὰ ἐσθύνει μόνος τοῦ. Μπορεῖ βέβαια καμμιά φορὰ ἡ ἀναμνήσεις νὰ τάραιζον τὴν ψυχὴ τῆς, μὰ ἦταν βέβαιη ὅτι ὁ ἔρωτας τῆς Νοεμί θὰ ἔφερνε τὸν Ἄνρὺ στὸν ἴσιον δρόμον.

Κι' ἀλήθεια κι' ὁ Ἄνρὺ αὐτὸ τὸν τελευταῖον καιρὸ εἶχε ἀποτραβηχθῇ ἀπὸ τίς εὐθυμίας παρέες τοῦ, περνοῦσε τίς περισσότερες ὥρες τοῦ στὸ διαμέρισμά τοῦ γράφοντας καὶ μελετώντας καὶ συχνὰ ἀναζητοῦσε τὴ συντροφιά τῆς Ρενέ μετὰ τὴν ἐλπίδα νὰ τὴν κἀν νὰ λησμονήσει τὴ θάνατον διαγωγὴν τοῦ. Ὁ ἔρωτας τοῦ γιὰ τὴν Νοεμί ἔδιωχνε ὅλες τίς κακίες ἀπὸ τὴν καρδιά τοῦ. Ἡ γλυκεῖα μορφή τῆς, τὰ ὡμορφα μάτια τῆς ποὺ τὸν κυττοῦσαν μετὰ τρυφερότητα, τὰ χεῖλη τῆς ποὺ τρέμαν ἀπὸ τὴν συγκίνησιν κάθε φορὰ ποὺ τὴν πλῆσσίαζε τὸν εἶχαν κάνει τόσο εὐτυχισμένο ποὺ ἤθελε νὰ γίνῃ ἀντάξιός τῆς ἀγάπης τῆς. Τὸ μόνο ποὺ τὸν στενοχωροῦσε λίγο ἦταν ἡ παθητικὴ σιωπὴ τοῦ πατέρα τοῦ, ὁ ὁποῖος ὅταν ἔμαθε ὅτι εἶχε ἀλλάξει τ' ὄνομά τοῦ κι' ἐγίνε κ. ντὲ Βιλανκούρ δὲν θύμωσε, δὲν διεμαρτυρήθη, δὲν τοῦ ἔκανε οὔτε ἓνα παράπονον. Αὐτός, ἓνας ἐνδοξος στρατιωτικὸς, ἓνας ἀξιωματικὸς ποὺ ἦταν ὑπερήφανος γιὰ τὴν λέγονταν Μωπρέν δὲν εἶχε πῇ τίποτε ποὺ ὁ γυῖός τοῦ εἶχε ἀλλάξει τ' ὄνομά τοῦ κι' εἶχε μεταβληθῇ σὲ ψευδοκόμητα Βιλανκούρ. Κι' αὐτὴ ἡ σιωπὴ τοῦ πατέρα τοῦ ἔβαρνε στὴν καρδιά τοῦ Ἄνρὺ καὶ τὸν ἔκανε νὰ νοιώθῃ τύψεις. Καταλάβαινε ὅτι ὁ Λουὶ Μωπρέν προσπαθοῦσε μετὰ τὴν σιωπὴ νὰ κρύψῃ τὴν τρικυμία ποὺ ἑασόνιζε τὴν ψυχὴν τοῦ καὶ τὴν προσβολὴν ποὺ τοῦ εἶχε κάνει αὐτὴ ἡ πράξις τοῦ μοναδικοῦ γυιοῦ τοῦ. Κι' αὐτὴ ἡ προσβολὴ ἦταν σὰν μιά μαχαιριὰ στὴν καρδιά τοῦ. Ὁ Ἄνρὺ εἶχε καταδικάσει τὸν πατέρα τοῦ. Ὅταν θὰ πέθαινε ὁ Μωπρέν θὰ ἔσθυνε μαζὺ καὶ τ' ὄνομά τοῦ. Κι' αὐτὸ ἦταν τὸ μεγαλύτερον δυστύχημα γιὰ ἓνα ἄνθρωπον ποὺ ἔζησε μόνο γι' αὐτὸ τ' ὄνομα καὶ ποὺ τὸ εἶχε δοῦναι στοὺς πιὸ ἡρωικοὺς ἀγῶνες τῆς Γαλλίας. Ἡ μὴν ποὺ εἶχε καταλάβει τὴν ἀγωνίαν τοῦ Λουὶ Μωπρέν ἦταν ἡ κόρη τοῦ. Μὰ κι' αὐτὴ κρατοῦσε ἀπέναντί τοῦ μιά αἰνιγματικὴ σιωπὴ σὰν νὰ τοῦ ἔκρυβε ἓνα μυστικὸν τῆς...

XX

ΜΙΑ ΠΡΟΚΛΗΣΙΣ ΣΕ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ

Ο Ντενουαζέλ εἶχε ἐπισκεφθῇ τὸν Ἄνρὺ Μωπρέν τὸ διαμέρισμά τοῦ καὶ συζητοῦσαν μ' εὐθύμια, καπνίζοντας καὶ πίνοντας εἰλεκτὸ λικέρ ὅταν ἓνας δαιμονισμένος θόρυβος στὸν προθάλαμον τοὺς ἀνάγκασε νὰ σιωπᾶσουν γιὰ νὰ καταλάβουν τί συνέβαινε. Πρὶν ὅμως καλὰ-καλὰ προφτάσουν ν' ἀνταλλάξουν μιά λέξη ἡ πόρτα τοῦ διαμερίματος ἀνοίξε ἀπότομα καὶ εἰσήλασε στὸ δωμάτιον ἓνας ἡλικιωμένος ἄνθρωπος, σπρώχνοντας μετὰ ἀηδία τὸν ὑπηρέτη καὶ ἀπειλῶντας τὸν μετὰ τὸ μπαστοῦνι τοῦ ὅτι θὰ τοῦ τσακίσῃ τὰ πλευρά.

—Ὁ κ. Μωπρέν ντὲ Βιλανκούρ; Ρώτησε ἐξαγριωμένος.

—Εγώ, εἶμαι κύριε, ἀπάντησε ὁ Ἄνρὺ σηκωνόμενος ἀπὸ τὴν θέσιν τοῦ.

Καὶ τὸ χοντρὸ χεῖρ τοῦ ἀγνώστου κατέφερε ἓνα ἡχηρὸ ρόπισμα στὸ πρόσωπον τοῦ Ἄνρὺ κι' ἔκανε νὰ πετάξουν σπίθες τὰ μάτια τοῦ!

Ὁ Μωπρέν ἔβρινε πελιδνὸς ἀπὸ τὸ θυμὸν τοῦ καὶ ἐτοιμάστηκε νὰ ἀνταποδώσῃ τὸ δυνατόν χτύπημα στὸν ἀγνώστον, μὰ ὁ Ντενουαζέλ

τὸν ουνεκράτησε.

— Πιστεύω ὅτι μὲ καταλάβετε, κύριε, τοῦ εἶπε ὁ ἄγνωστος. Βρίσκετε ὅτι ὑπάρχει ἓνας περισσότερος Βιλανκούρ;... Κι' ἐγώ το ἴδιο!

Κι' ὁ ἡλικιωμένος κύριος ἀνακτώντας τὴν ψυχραιμία του ἐ-
υχαλε τὸ καπέλλο του ποῦ ὡς ἐκείνη τὴ στιγμή το φορούσε καὶ ζή-
τησε συγγνώμη ἀπὸ τὸν Ντενουαζέλ.

— Καλὰ, καλὰ, τὸν διεκοψε μὲ ψυχρότητα ὁ Ανρύ. Ἀφήστε τὴ
διευθύνει σὰς στὸν ὑπηρετὴ μου. Θὰ συναντηθούμε ἀῆριο.

Κι' ὅταν φύγε ὁ παραξένος ἐκεῖνος ἐπικέκτης ὁ Ανρύ κρα-
τώντας τὸ μάγουλό του ποῦ εἶχε κοκκινίσει εἶπε στὸν Ντενουαζέλ:

— Ἐμπλέξα σε μιά ὁρώμικη ὑπόθεσι. Μὰ ἀπὸ ποῦ ξεφύτρωσε
αὐτός ὁ Βιλανκούρ. Μοῦ εἶχαν πῆ ὅτι ὅλοι οἱ Βιλανκούρ εἶχαν ξε-
κληρισθῇ. Ἄς εἶνε. Ὁ μπάτσος του ἦταν τρομερός! Πρέπει νὰ
περιποιηθῶ τὸ πρόσωπό μου. Ζώρζ, φώναξε στὸν ὑπηρετὴ μου, φέρε
γρήγορα νερό...

— Θὰ προτιμήσης τὸ σπιαθί, παρετήρησε ὁ Ντενουαζέλ. Μὰ πρέ-
πει νὰ εἰσαι εὐκίνητος καὶ προσεχτικός. Ἔτσι μόνο θὰ τὸν καρφώ-
σης σὰν θάτραχο. Δώσε μου τώρα ἓνα μπαστούνι νὰ σοῦ μάθω με-
μικὰ τεχνάσματα ποῦ ξέρουν οἱ καλοὶ ξιφομάχοι.

— Ὅχι, τ' ἀπάντησε ὁ Ανρύ. Δὲν θὰ μονομαχήσω μὲ σπαθί.

— Μὰ, διεμαρτυρήθη ὁ Ντενουαζέλ, αὐτός ὁ Βιλανκούρ μπορεῖ
ὅπως κι' οἱ πρόγονοί του, νὰ εἶνε περιφημος σκοπευτής. Καὶ τὸ πι-
στόλι δὲν ἀστειεύεται...

— Μὴν ἐπιμένεις Ντενουαζέλ. Ἄν ἦσουν στὴ θέσι μου θὰ μὲ
δικαίωνες. Ἐκλεψα ἓνα ὄνομα, αὐτός ὁ ἄνθρωπος θὰ φλυαρήσῃ
καὶ θὰ μὲ γελοιοποιήσῃ. Ἐγὼ τὸσους ἐχθρούς ποῦ θὰ διαδόσουν
τὸ πάθημά μου σ' ὅλο τὸν κόσμο. Μὲ τὸ σπαθί ἐλάχιστες πιθανότη-
τες εἶνε νὰ ξεκαθαρίσω τὸν ἀντίπαλό μου. Ἐνῶ μὲ τὸ πιστό-
λι... Καταλαθάινεις Ντενουαζέλ; Πρέπει νὰ σκοτώσω αὐτὸν τὸν
ἄνθρωπο. Ἔτσι μόνο θὰ κρατήσω τὴ θέσι μου στὴν κοινωνία...
Αὐτός εἶνε ἡλικιωμένος, τὸ χέρι του θὰ τρέμῃ... Ἐγὼ θὰ διαλέξω
ἓνα ὑποδειγματικὸ πιστόλι, εἰμαι νέος καὶ ξέρω ἀσφαλῶς νὰ ση-
μαδέψω πιὸ καλὰ... Καὶ τώρα φρόντισε νὰ ὀρῇς ἀκόμη ἓναν μάρ-
τυρα. Μὰ ἔχω τὸ λόγο σου ὅτι θὰ κρατήσης ἀπόλυτα μυστικὴ αὐτὴ
τὴν ἱστορία. Κανεὶς ποτὲ δὲν πρέπει νὰ τὴ μάθῃ. Θ' ἀναλάβῃς ἀ-
κόμη νὰ μὲ δικαιολογήσης στὸ σπίτι. Πέζ' ὅτι μοῦ ἔτυχαν δουλειές
καὶ κύτταξε νὰ τελειώνουμε μιά ὥρα ἀρχίτερα μ' αὐτὸ τὸν κύριο.
Ἐγὼ δὲν θὰ ὀγῶ καθόλου ἔξω. Θὰ τακτοποιήσω τὶς σημειώσεις
μου, θὰ γράψω μερικὰ γράμματα καὶ θὰ κοιμηθῶ νωρὶς γιὰ νὰ εἴ-
μαι ἀῆριο δροσερός καὶ ψυχραιμος. Γεῖά σου, Ντενουαζέλ, καὶ ὅ-
πως εἶπαμε: οὔτε λέξι σὲ κανένα.

Κι' ὁ Ανρύ συνώδευσε τὸν Ντενουαζέλ ὡς τὴν πόρτα. Ἐπειτα
πῆρε τὸ καλύτερο πιστόλι του, τὸ καθάρισε, τὸ γέμισε καὶ τὸ ἐτοι-
μασε σὰν ἄνθρωπος ποῦ θέλει νὰ ξεκαθαρίσῃ μιά ὥρα ἀρχίτερα
μιά ἐνοχλητικὴ ὑπόθεσι καὶ ποῦ πνίγεται ἀπὸ τὴν ἀνυπομονησία.

XXI

Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΤΩΝ ΒΙΛΑΝΚΟΥΡ

Τ Ὁ ὄνομα τῆς βίλλας τους τὸ ὁποῖο ὁ Ανρύ εἶχε διαλέξει γιὰ
τίτλο, κατὰ διαβολικὴ σύμπτωση ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ πα-
λαιὰ καὶ τὰ πιὸ γνωστὰ ὀνόματα τῶν ἀριστοκρατῶν τῆς Λω-
ραίνης ἢ ὁποία εἶχε δώσει σὲ μιά ἐποχὴ λησμονημένη περὶ σήμε-
ρα, ἓνα σωρὸ ἐπιφανεῖς εὐγενεῖς. Ὁ ἄνθρωπος ποῦ εἶχε ἐπισκεφθῇ
τόσο ἀπρόοπτα τὸν Μωπρέν ἦταν ὁ τελευταῖος τῶν Βιλανκούρ ποῦ

εἶχε κληρονομήσει τὸν τίτλο του μαζὺ μὲ ἓναν ἐρειπωμένο πύργο
ποῦ εἶχε κτισθῇ τὸ 1303 ἀπὸ τὸν Οὐλριχ ντὲ Βιλανκούρ. Ἐπειτα
ἀκολουθοῦσε ἓνα πλήθος ἀπογόνων του τῶν ὁποίων τὰ κατορθώ-
ματα ἀναφέρει ἡ ἱστορία τῆς Γαλλίας καὶ τέλος ὁ τίτλος τοῦ κό-
μητος περιήλθε στὴν κατοχὴ τοῦ Μπουασζοράν ντὲ Βιλανκούρ ἐνὸς
παράδοξου καὶ ιδιότροπου ἀριστοκράτη ποῦ εἶχε σπαταλήσει ὅλη
τὴν περιουσία του στὸ μοναδικὸ πάθος του: τὸ κυνήγι. Ὅταν οἱ
αὐστηροὶ νόμοι περιώρισαν τὶς διασκεδάσεις τῶν κυνηγῶν ὁ ντὲ
Βιλανκούρ θάριεστημένος νὰ μαλλώνῃ διαρκῶς μὲ τοὺς δασοφύ-
λακες καὶ νὰ σέρνεται στὰ δικαστήρια, μίσησε τὴν πατρίδα του, ἀ-
ποφάσισε νὰ εγκαταλεῖψῃ τὸν πύργο του καὶ νὰ πάῃ στὰ παρθένα
δάση τῆς Ἀφρικής. Καὶ πράγματι ἐξαφανίστηκε ἀπὸ τὸν κόσμο κι'
ἔφτασε ὡς τὸ Βελγικὸ Κογκό ὅπου καὶ παρέμεινε δυὸ χρόνια. Ἐ-
πειτα γύρισε κατὰκοπος καὶ τσακισμένος πάλι στὴ Λωραίνη ἐγκα-
τεστάθῃ σὲ μιά καλύβα στὸ ἐγκαταλελειμμένο χτῆμα του μὲ τὴν
ἀπόφασιν νὰ πεθάνῃ στὸν πύργο τῶν προγόνων του. Ἐπιστρέφοντας
ὁμως τὸ μόνο πράγμα ποῦ ὄρηκε ἦταν μιά ἐφημερίδα. Ἐνας ἄ-
γνωστος τοῦ ἦν εἶχε στείλει κι' εἶχε σημειώσει μάλιστα μιά εἰδη-
σι. Ὁ Βιλανκούρ τὴν πῆρε στὰ χέρια του κι' ἔρριξε περίεργος μιά
ματιά. Μὰ γρήγορα ἔχασε τὸ ἥρεμο ὕφος του, ἀγρίεψε κι' ἄρχισε
νὰ οὐρλιάζῃ σὰν πληγωμένο θηρίο. Ἡ εἰδησι ποῦ τὸν εἶχε ἀναστα-
τώσει ἔλεγε τὰ εξῆς:

«Ὁ κ. Μωπρέν (Ἀλφρέντ-Ανρύ), ἐξήτησε ὅπως προσέδωκε στ' ὀ-
νομά του καὶ τὸν τίτλο του καὶ ἐπωνομάζεται πλέον Ἀνρύ ντὲ Βι-
λανκούρ. Ἡ αἴτησις τοῦ γνωστοῦ δικηγόρου ἐγένετο δεκτὴ ἐντὸς δέ
ὀλίγου θὰ τοῦ δοθῇ ἡ σχετικὴ ἄδεια.»

Ὁ Μπουασζοράν ντὲ Βιλανκούρ στὴν ἀρχὴ δὲν πίστεψε στὰ μά-
τια του. Ποῖος ἦταν αὐτός ὁ νέος Βιλανκούρ ποῦ παρουσιαζόταν τώ-
ρα; Περπάτησε λοιπὸν πολὺ ὥρα στὴν καλύβα του μασώντας τὴν
πίπα του καὶ στεναχίζοντας καὶ τέλος πῆρε τὴν ἀπόφασιν νὰ δώσῃ ἓ-
να καλὸ μάθημα σ' αὐτὸν τὸν αὐθάδη.

Ἐρεῖς μέρες κατόπιν βρισκόνταν στὸ Παρίσι, τρελλὸς ἀπὸ τὸ
θυμὸ του καὶ τὴ λύσσα του. Κι' αὐτός ὁ ἐκνευρισμὸς του γίνονταν
ἀκόμη μεγαλύτερος ἀπὸ τὸ θόρυβο τῶν δρόμων, τὸ πλήθος τῶν ἄν-
θρώπων, τὰ φῶτα, τὴν ζωερὴ κίνησι. Ὁ Βιλανκούρ στὸ Παρίσι ἔ-
μοιαζε σὰν ἓνα ἐπικίνδυνο θηρίο τῆς ζούγκλας. Ὡστόσο κατέφυγε
σ' ἓνα δικηγόρο στὸν ὁποῖο παρέδωσε τοὺς τίτλους τους καὶ ζήτη-
σε τὴ συμβουλὴ του. Μὰ ἐκεῖνος τοῦ δήλωσε ὅτι αὐτὲς ἡ ὑποθέσεις
δὲν τελειώνουν ἀμέσως, ὅτι χρειάζονται πολλὰ λεφτὰ, ὅτι ἔπρεπε
νὰ συζητηθοῦν στὸ ἀνώτατο συμβούλιο καὶ τέλος τοῦ ζήτησε γιὰ
ὅσα τοῦ εἶχε πῆ ἑξακόσια φράγκα. Ὁ Βιλανκούρ ἀγρίεψε, ἀπειλή-
σε τὸν δικηγόρο ὅτι θὰ τοῦ τσακίξῃ τὰ πλευρὰ, μάζεψε τοὺς τί-
τλους του κι' ἀφοῦ κατάφερε νὰ μάθῃ τὴ διεύθυνσιν τοῦ Ανρύ, τρά-
βηξε ὁλόγιστα στὸ διαμέρισμά του, τὸν συνάντησε καὶ τοῦ ἀστράψε
ἓνα γερὸ χαστοῦκι. Ἔτσι ἡ ὑπόθεσι θὰ κανονίζονταν μὲ τὰ ὅπλα
καὶ δίχως πολλὰ ἐξοδά.

XXII

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΩΝ ΜΩΠΡΕΝ

Ο ΤΑΝ τὸ βράδυ ὁ Ντενουαζέλ, ἐπιστρέφοντας ἀπὸ τὸ Παρίσι,
μῆκε στὸ σαλόνι τῶν Μωπρέν εἶδε τὰ πρόσωπα ὄλων νὰ
ἀχτινοβολοῦν ἀπὸ τὴ χαρὰ καὶ τὴν εὐτυχία. Ἡ ἰδέα ὅτι μετὰ
δυὸ μέρες ὁ Ανρύ θ' ἀρραβωνιάζονταν τὴ Νοεμὶ, τὴ νέα ποῦ ἀγα-
ποῦσε, τοὺς γέμιζε ὅλους ἀπὸ ἐνθουσιασμό. Μὰ πιὸ χαρούμενη ἀπ'

όλους ήταν η Ρενέ. Γύριζε μ' εὐθυμα ξεφωνητά μέσα στο σαλόνι, ἀστετυόταν με τὸν πατέρα της καὶ διασκέδαζε με τὴν κ. Μωπρέν πού εἶχε ἐγκαταλείψει τὸ γκρινιάρικο ὕφος της καὶ τὴν κακογλωσσία της. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Ντενουαζέλ προκάλεσε νέα γέλια καὶ ξεφωνητά.

—Καλῶς τὸν Ντενουαζέλ, φώναξε ὁ κ. Μωπρέν χτυπώντας τον στὸν ὦμο.

—Τὰ σέβη μας, ἐξοχώτατε! Τοῦ δήλωσε μὲ μιὰ κωμικὴ ὑπόκλισις ἡ Ρενέ. Κι' ὕστερα προσέθεσε: Μήπως ὁ ἀέρας τοῦ Παρισιοῦ σὰς χάλασε τὸ στομάχι καὶ σὰς ἔκανε νὰ πάρετε αὐτὸ τὸ κακομοῖρικο ὕφος;

—Πῶς; Ἀπόρησε ἡ κ. Μωπρέν, δὲν μὰς ἔφερες τὸν Ἀνρύ;

—Δὲν μπορούσε νὰ ἔρθῃ, δικαιολογήθηκε ὁ Ντενουαζέλ. Ἐχει πολλὰς δουλειές. Θὰ ἔρθῃ ὅμως μεθαύριο.

—Ἐλα, Ντενουαζέλ κάτσε κοντά μου, τοῦ εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Ἀνρύ. Θέλω νὰ μοῦ διηγηθῇς τὴν ἱστορίαν πού ἔλεγες στὸ δάσος. Ἐμπρός, μὴ κοκκινίζης καὶ μὴ θέλῃς νὰ μὰς χαλάσῃς τὸ κέφι μας.

—Πάει ἡ μητέρα σου, τρελλάθηκε, ἔκανε ἀστετυόμενος ὁ Μωπρέν, σ' αὐτὴ τὴν ἡλικίαν θέλει νὰ τῆς διηγούνται σκανταλιάρικες ἱστορίες.

—Μαμὰ, μαμὰ, φώναξε ἡ Ρενέ, δὲν εἶνε σωστὸ νὰ κάνετε τὸν Ντενουαζέλ νὰ κοκκινίξῃ. Ἄφησέ τον σὲ μὰς νὰ τὸν διορθώσουμε.

—Ἦσαστε ὅλοι τόσο εὐθυμοὶ ἀπόψε! Ἐκανε μὲ θαυμασμὸ ὁ Ντενουαζέλ.

—Βεβαίως ἡμαστέ εὐθυμοὶ. Λίγο πρᾶγμα θεωρεῖς ἐσὺ τ' ὅτι ὁ Ἀνρύ θὰ παντρευθῇ;

—Πόσο μεγάλωσες, Ρενέ! εἶπε ὁ πατέρας της. Θυμᾶσαι ὅταν σ' ἔβαζα καὶ καθόσουν στὸ ἕνα γόνατό μου καὶ σ' ἄλλο τὸν Ἀνρύ καὶ μὲ κάνατε ἄλογο. Ἐσὺ ἤθελες νὰ ἦσουν τ' ἄγόρι κι' ὁ Ἀνρύ τὸ κορίτσι. Μόνο πού ὅλο τὸ θάρρος σὰς σὰς ἐγκατέλειπε ὅταν μὲ βλεπατε νὰ καθαρίζω τὸ σπαθί μου. Ξέρατε ὅτι μ' αὐτὸ καμμιὰ φορὰ σὰς τίς «ἐβρεχα» καὶ τὸ εἶχατε πάρει ἀπὸ κακὸ μάτι! Ἡ Ρενέ εἶχε τὴ μανία νὰ μοῦ στρίβῃ τὰ μουστάκια. Ὅσο γιὰ τὸν Ἀνρύ αὐτὸς διαρκῶς ἤθελε νὰ παίξῃ μὲ τὸ πορτοφόλι μου.

Ὁ Ντενουαζέλ φαίνονταν ὅμως ὅτι δὲν εἶχε καὶ τόσα κέφι. Πρώτη ἡ Ρενέ τὸ πρόσεξε:

—Ντενουαζέλ, τοῦ φώναξε, τὸ δωμάτιό σου εἶνε ἑτοιμὸ καὶ καλά θὰ κάνῃς νὰ πᾶς νὰ ξεκουρασθῇς. Τὸ Παρίσι σὲ ζάλισε σήμερα.

—Δυστυχῶς, θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ σὰς ἀρνηθῶ. Ἐχω ἀκόμη νὰ τελειώσω μερικὲς δουλειές.

—Ὡ, ἡ δουλειές, διαρκῶς ἡ δουλειές, μέινε λοιπόν, φίλε μας, ἀπόψε. Εἶπε κι' ὁ Μωπρέν. Δὲν βλέπετε λοιπὸν ὅτι ἡ γυναίκα μου ἔχει διάθεσιν νὰ τῆς πῇς κι' ἄλλες ἱστορίες;

—Ἀδύνατον. ἔκανε ὁ Ντενουαζέλ. Ἀλήθεια δὲν ἦρθε ἀπόψε ὁ Νταρντουίγέ;

—Εἶνε κι' αὐτὸς ἀπασχολημένος σὰν ἐσένα... Θέλει νὰ μεταφέρῃ τὴ λίμνη στὴ θέσιν τοῦ βουνοῦ καὶ τὸ βουνὸ στὴ θέσιν τῆς λίμνης. Τὸν γάσαστε σήμερα.

—Τί διάβολο ἔπιπασε νὰ θῆς νὰ δῇς ἀπόψε τὸν Νταρντουίγέ; Ἀπόρησε ὁ Μωπρέν.

—Ὁ Ντενουαζέλ ἔχει μυστηριώδες ὕφος, ἔκανε ἡ Ρενέ. Φαίνεται ὅτι κάτι θὰ τοῦ συνέβῃ στὸ Παρίσι.

—Ὅχι, ὄχι, ἔσπευσε νὰ διαμαρτυρηθῇ ὁ Ντενουαζέλ, δὲν ἔχω τίποτε. Μόνο πού εἶμαι πολὺ κουρασμένος. Ὅλη τὴν ἡμέραν τρέχαμε στὰ καταστήματα μὲ τὸν Ἀνρύ. Ἀγόρασε ἕνα σωρὸ πράγμα-

τα. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος μιὰ ἐβδομάδα τώρα διαρκῶς γυρίζει στοὺς δρόμους. Θέλει ν' αγοράσῃ ὅλο το Παρίσι.

—Ντενουαζέλ, φώναξε ἡ Ρενέ, γιὰ τοὺς ἀρραβῶνες τοῦ Ἀνρύ ἔχω φτιαχίει τὴν πιο καλὴ τουαλεττα. Ὅσο γιὰ τὴ μαμὰ ἐκεῖνη πειὰ δεκα φορές εἶχε προῶραις ὡς τὰ τώρα τ' ὡμορφο φορεμα τῆς.

—Πρέπει νὰ ἔχουμε πολὺ καλὴ ἐμφάνισιν, εἶπε με σουαφουίττα ἡ κ. Μωπρέν. Οἱ ἀρραβῶνες τοῦ Ἀνρύ θ' αποτελεσοῦν τὸ πιο λαμπρὸ κοσμικὸ γεγονός τοῦ χρόνου. Ὅλο το Παρίσι δὲν μιλάει παρὰ γι' αὐτοὺς σημεῖρα.

—Αὐτὸς ὁ κ. Νταρντουίγέ φαίνεται ἀπόψε ὅτι δὲν θὰ ἔρθῃ, ψιθύρισε ὁ Ντενουαζέλ καὶ σηκώθηκε ἀπὸ τὴ θέσιν του. Θὰ μ' ἀναγκάσῃ νὰ πᾶω νὰ τὸν ἔρῳ στὸ σπίτι του.

—Μὰ τί συμβαίνει; Ἀπορήσε ἡ Ρενέ. Ἐξηγήσέ μας τέλος πάντων τί τὸν θέλεις;

—Ὡ, δὲν εἶνε τίποτε, ἔσπευσε νὰ δηλώσῃ ὁ Ντενουαζέλ... Πρόκειται γιὰ μιὰ ἀνοησία...

Κι' ὁ Ντενουαζέλ τοὺς χαιρέτησε καὶ προχώρησε γιὰ νὰ φύγῃ, συνοδευόμενος ἀπὸ τὴν κ. Μωπρέν. Στὴν ἐξοδὸ τῆς βίλλας ἡ μητέρα τοῦ Ἀνρύ τὸν σταμάτησε.

—Ντενουαζέλ, τοῦ φώναξε κυττάζοντάς τον μὲ κάποια ἀνησυχία, εἶσαι βέβαιος ὅτι ὁ Ἀνρύ θὰ ἔρθῃ μεθαύριο;

Ὁ Ντενουαζέλ κίνησε καταφατικὰ τὸ κεφάλι καὶ χάθηκε μέσα στὴ νύχτα σὰν νὰ τὸν κυνηγοῦσαν. Τὸ βλέμμα τῆς μητέρας τοῦ Ἀνρύ θάρραινε τὴν ψυχὴν του καὶ κύρτωνε τοὺς ὤμους του.

Ὁ Ντενουαζέλ φεύγοντας ἀπὸ τὸ σπίτι τῶν Μωπρέν τράβηξε νὰ συναντήσῃ τὸν Νταρντουίγέ στὸ ἡσυχαστήριό του. Τὸν ἔβριχε νὰ περπατᾷ στὸν κήπο του καὶ ν' ἀπολαμβάνῃ τὸ ὡμορφο φεγγάρι καὶ τ' ἄρωμα τῶν λουλουδιῶν.

Με συγχωρῇτε πού σὰς ἀνησυχῶ αὐτὴ τὴν ὥραν, τοῦ εἶπε. Μὰ ἔρχομαι γιὰ μιὰ ἐπείγουσα ὑπόθεσιν. Ξέρω πόσο συνδέεσθε μὲ τοὺς Μωπρέν. Ξέρω ἀκόμη ὅτι ὑπῆρξατε ἕνας λαμπρὸς ἀξιωματικὸς κι' ὅτι στὰ νειάτα σας δὲν ἀρνοῦσαστε νὰ κανονίσετε τὰ ζητήματα τιμῆς πού σὰς παρουσάζουν.

—Καὶ τώρα ἀκόμη, φίλε μου, δὲν ἄλλαξα καθόλου, ἀπάντησε ὁ Νταρντουίγέ, ὀρθώνοντας μ' ἀξιοπρέπεια τὸ γερασμένο κορμί του. Λέγε φίλε μου σὲ τί μπορῶ νὰ σοῦ φανῶ χρήσιμος;

—Νὰ παρασταθῇτε ὡς μάρτυς τοῦ Ἀνρύ.

—Μιὰ μονομαχία; Ρώτησε μ' ἕνα χαμόγελο ὁ Νταρντουίγέ στολίζοντας τὴν μπουτονιέρα του μ' ἕνα λουλουδί. Λαμπρά, δὲν ἔχω καμμιὰ ἀντίρρηση. Αὐτὸ εἶνε ἕνα ἱερὸ καθήκον.

—Θὰ σας πάρω μαζί μου ἀμέσως τώρα, συνέχισε ὁ Ντενουαζέλ. Θὰ κοιμηθῇτε στὸ σπίτι μου... Αὔριο τὸ πρωὶ ὅλα θὰ ἔχουν τελειώσει... Τὸ ἀργότερο μεθαύριο.

—Συμφωνοῦ! Ἐκανε ὁ Νταρντουίγέ κι' ἀκολούθησε τὸν Ντενουαζέλ ὑπερήφανος γιὰ τὴν τιμὴν πού τοῦ εἶχε γίνει.

XXIII

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΟΥ ΝΤΕ ΒΙΛΑΝΚΟΥΡ

ΟΤΑΝ ὁ Μπουασζοράν ντὲ Βιλανκούρ ὤγῃκε ἀπὸ τὸ διαμέρισμα τοῦ Ἀνρύ σκέφθηκε ὅτι στὸ Παρίσι δὲν εἶχε γνωστούς οὔτε φίλους. Μερικὲς μόνο γνωστὲς οἰκογένειες τοῦ πατέρα του θυμῶταν ὅτι μέναν στὴν κοσμόπολιν. Κι' αὐτοὺς προσπάθησε νὰ ἐρῇ ψάχνοντας ὅλη τὴν ἡμέραν στοὺς δρόμους ὅπου θυμῶταν ἀπὸ παιδί ὅτι καθόντουσαν. Μὰ εἶχαν περάσει πάρα πολλὰ χρόνια, τὰ σπίτια εἶχαν ἀλλάξῃ ἕνα σωρὸ ἐνοίκους καὶ κανεὶς δὲν θυμῶταν

τούς κομητες και τούς βαρώνους που ζητούσε αυτός ο παράξενος άνθρωπος. Πολλοί μαλιστα τον παίρναν για τρελλό και γελώντας ειρωνικά του κλειναν κατάμουτρα την πόρτα. Αργά την νύχτα τέλος κατάκοπος ο ντε Βιλανκούρ γύρισε στο λαϊκό ξενοδοχείο που διέμενε και τράπηξε στο δωμάτιο του για ν' αναπαυθή και να βρη μια λύσι στο ζήτημα που τον απασχολούσε. Στο διάδρομο συναντήσε την ξενοδόχο.

—Κυριε, του είπε κείνη, φαίνεσθε πολύ κουρασμένος. Χρειάζεσθε ένα τονωτικό. Σας συνιστώ να δοκιμάσετε τη μύρα μας. Εινε περιφημη. Έλατε να σας σερβίρω ένα ποτήρι...

και συνώδευσε τον ντε Βιλανκούρ σε μία αϊθουσα γεμάτη κατίνους και θόρυβο. Ο Μπουασζοράν στάθηκε μία στιγμή και κύταξε με αήδεια όλους αυτούς τους μεθυσμένους κι' έτοιμασθηκε να φύγη όταν σε μία γωνιά δυο άνδρες της φρουρας του Παρισιού του κίνησαν την περιέργεια. Πιναν ήσυχα το κρασί τους και είχαν γυρίσει τις πλάτες με περιφρόνησι προς όλο αυτό το σκυλολόι. Ο ντε Βιλανκούρ διχώς να διστάση προχώρησε προς το μέρος τους, τους χαιρέτησε ζήτησε την άδεια να καθήση στο τραπέζι τους κι' ύστερα τούς παρακάλεσε να δεχθούν να τους κεράση. Στο έκτο ποτήρι ο Μπουασζοράν σηκώθηκε μ' αξιοπρέπεια και τούς δήλωσε:

—Κύριοι, ήσατε δυο λαμπροί στρατιώτες. Ένας έντιμος άνθρωπος σας ζητάει να του χρησιμεψετε ως μάρτυρες. Ο έντιμος αυτός άνθρωπος εινε ο κόμης ντε Βιλανκούρ.

Οι μεθυσμένοι σηκώθηκαν και χαιρέτησαν στρατιωτικά.

—Στην υγεία του κόμητος. Ήμαστε πάντα πρόθυμοι για δουλειές που κανονίζονται με το σπαθί ή με το πιστόλι.

—Κύριοι, είπε πάλι ο ντε Βιλανκούρ, σας εύχαριστώ που δεχθήκατε να ξεπλυνω την προσβολή του όνόματός μου. Αύριο το πρωί σας περιμένω στο δωμάτιό μου, στον αριθμό 27... Και τώρα να μου επιτρεψετε να σας προσφέρω ακόμη ένα ποτήρι...

XXIV

ΜΙΑ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ ΜΕΧΡΙ ΘΑΝΑΤΟΥ

ΤΗΝ άλλη μέρα το πρωί όταν ο Ντενουαζέλ κι' ο Νταρντουιγέ χτύπησαν την πόρτα του ντε Βιλανκούρ, την ίδια ακριβώς ώρα συνεπείς στο λόγο τους φτάναν κι' οι δυο στρατιώτες. Άστραφταν μέσα στις στολές τους τις όποιες είχαν γυαλίσει προσεκτικά και είχαν το ύψος ανθρώπων που ξέραν καλά τη δουλειά τους. Οι όροι της μονομαχίας είχαν κανονισθί. Οι αντίπαλοι είχαν διαλέξει το πιστόλι κι' είχαν κανονίσει την απόστασι. Θά σκόπευαν στα 35 βήματα. Ο Ντενουαζέλ είχε τρέξει ακόμη κι' είχε βρή ένα χειροβύγιο και ένα άμαξι το οποίο θά μπορούσε να μεταφέρει ήρεμα έναν πληγωμένο. Έπειτα προμηθευθηκε επιδέσμους και τα σχετικά φάρμακα. Η μονομαχία είχε κανονισθί για τις τέσσερις. Ο Ανρύ ως αυτή την ώρα είχε φροντίσει να τακτοποιήση τις υποθέσεις του. Ο Ντενουαζέλ θέλησε να του δώση ακόμη μερικές οδηγίες.

—Πρέπει να σκοπεύσης σταθερά του είπε κι' ακριβώς το μέρος της καρδιάς. Να όπως εδώ, κύταξε.

Κι' ο Ντενουαζέλ κάρφωσε μια ντάμα κοῦπα στον τοίχο, απομακρύνθηκε και σκόπευσε. Έπειτα έσυρε την σκανδάλη. Κι' η πέντε σφαίρες σχημάτισαν έναν κανονικό κύκλο πάνω στο τραπουλόχαρτο.

—Μπράβο Ντενουαζέλ! Είσαι περίφημος σκοπευτής! Έκανε με θαυμασμό ο Ανρύ. Έτσι κι, εγώ θά τα καταφέρω... Ωστόσο πρέπει να σου όμολογήσω ότι ήθελα να αποχαιρετήσω τους δικούς

μου. Αυτή η ιδέα έχει ριζωθί από χθες το βράδυ στο μυαλό μου. Δεν σου φαίνεται παράξενο, Ντενουαζέλ;

Ο Ντενουαζέλ δεν αποχωρίσθηκε καθολου τον Ανρύ. Γευμάτισε μαζί του, προσπάθησε να φαίνεται εύθυμος και του έδινε διαρκώς θάρρος. Τέλος ήρθε τ' άμαξι που θά τους μετέφερε στον τόπο της μονομαχίας, σε μία γωνιά του δάσους του Άβραι. Ο Ανρύ κι' ο Ντενουαζέλ στο μισό δρόμο μείναν άμιλητοι ο καθένας άφωσιωμένος στις σκέψεις του. Σε μία στιγμή όμως ο Ανρύ ζήτησε ένα τσιγάρο από τον Ντενουαζέλ.

—Μη μου άρνηθής, του είπε. Το ξέρω ότι καπνισα πάρα πολύ σήμερα κι' ότι αυτό μ' έχει έκνευρίσει. Μά σου υπόσχομαι να εινε το τελευταίο. Αλήθεια τ' άμαξι σου εινε θαυμάσιο Ντενουαζέλ και το τσιγάρο σου περίφημο. Ξέρεις τί μου θυμίζει αυτή η διαδρομή; Τον περιπάτο που έκανα μικρός με τον πατέρα και την Ρενέ. Ο καυμένος ο πατέρας μάς κρατούσε και τους δυο στην άγκαλιά του και μάς έλεγε ένα σωρό άστεια. Αλήθεια τώρα νοιώθω πόσο τον λύπησα τον τελευταίο καιρό. Μά ελπίζω ότι θά με συγχωρήση. Μά γιατί είσαι άμιλητος Ντενουαζέλ;... Δηγήσου μου πώς πέρασες χθες στο σπίτι. Τί έκανε η μητέρα και η Ρενέ; Είμαι βέβαιος ότι θά εινε ένθουσιασμένες. Μήπως κατάλαβε τίποτε η μητέρα; Μήπως άνησύχησε;...

—Άκουσε Ανρύ, του είπε σε λίγο ο Ντενουαζέλ. Θά σκοπεύσης πρώτος. Φρόντισε να σκοπεύσης καλά. Αυτή τη στιγμή δεν πρέπει να σκέφτεσαι τίποτε άλλο παρά να πετύχης τον αντίπαλό σου στην καρδιά.

Το άμαξι στάθηκε στο ώρισμένο μέρος. Σ' αυτό είχε φτάσει κιόλας ο ντε Βιλανκούρ με τους μάρτυρές του. Περιπατούσε ήσυχος περιμένοντας τον αντίπαλό του. Έπειτα οι μάρτυρες κανόνισαν την απόστασι, εξέτασαν τα πιστόλια και τα παρέδωσαν στον Ανρύ και τον ντε Βιλανκούρ. Την ώρα που ώδηγοῦσε ο Ντενουαζέλ τον Ανρύ στη θέσι του τον βοήθησε να τακτοποιήση την τουαλέττα του. Όσο για τον Βιλανκούρ αυτός πέταξε μακριά τη ρεντιγκόττα του και τη γραβάτα του, ξεκούμπωσε το πουκάμισό του σαν άνθρωπος συνηθισμένος σ' αυτές τις διατυπώσεις και στάθηκε στηριζόμενος στο μπαστούνι του. Έπειτα οι δυο αντίπαλοι στάθηκαν στο μέσον της κανονικής απόστασεως με τα νώτα έστραμμένα.

Ο Ανρύ σκέφθηκε ότι είχε να κάνη ακόμη πέντε βήματα. Στο έκτο έστράφη προς τον αντίπαλό του και διάσπηκε να πυροβολήση. Η σφαίρα βρήκε τον ντε Βιλανκούρ στην κοιλιά. Ο ηλικιωμένος άνθρωπος έγειρε προς τα μπρος φέρνοντας το χέρι στην κοιλιά του κι' ύστερα λύγισε στη μέση και γονάτισε.

—Το τραῦμα δεν εινε θάνατισμο, είπε.

Κι' ύστερα φώναξε προς τον Ανρύ που έκανε να φύγη, νομίζοντας ότι είχε τελειώσει η μονομαχία κι' ότι ήταν ελεύθερος να χαρή πάλι τη ζωή.

—Στη θέσι σας κύριε!...

Και ο ντε Βιλανκούρ ανασηκώθηκε, προχώρησε αργά, κάζεψε το πιστόλι του που είχε γλυστήρησι από το χέρι του και έπέστρεψε απέναντι του Ανρύ. Το αίμα του είχε βάψει τώρα το έδαφος και τον είχε έξαντλήσει. Τοῦ ήταν αδύνατο να σταθί όρθιος. Έπεισε λοιπόν γονατιστός και στήριξε το χέρι του καταγής ενώ με τ' άλλο σήκωσε το πιστόλι και σημάδεψε τον Ανρύ. Ο Μωπρεν είχε χάσει το χρώμα του, τα μάτια του είχαν πάρει μια υελώδη έκφρασι και μόλις μπορούσε να συγκρατηθί και να φανή ψύχραιμος.

—Πυροβολήστε, λοιπόν! Φώναξε έκνευρισμένος ο Νταρντουιγέ. Ο ντε Βιλανκούρ με άπαθεια έσυρε την σκανδάλη. Ένας ξηρός κρότος άκούστηκε. Η σφαίρα βρήκε τον Ανρύ κατάσθηθα και

τὸν σώριασε καταγῆς μὲ τεντωμένα τὰ χέρια. Τὸ νεανικὸ σῶμα του ἔκανε δυ-τρεῖς οπασμωδικές κινήσεις καὶ τέλος ἔμεινε ἀκίνητο μετὰ τὸ πρόσωπο στὴ νοτισμένη χλόη.

XXV

Η ΛΑΤΡΕΙΑ ΜΙΑΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

ΟΤΑΝ ὁ Ντενουαζέλ ἔσκυψε πάνω ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ Ἀνρὺ καὶ θεβαιώθηκε ὅτι ὁ θάνατος εἶχεν ἐπέλθει κεραυνόβωλος, τὰ ἔχασε καὶ πρὸς στιγμὴ κύτταξε μ' ἓνα ἡλίθιο βλέμμα τὸν γιὰ-τρο καὶ τὸν Νταρντουίγέ.

— Ὡστε πέθανε; Ἀληθινά, πέθανε ὁ Ἀνρὺ;... Ψιθύρισε.

Ὁ γιαιτρός ἔσκυψε πάνω ἀπὸ τὸ ἀκίνητο σῶμα καὶ κίνησε πε-ρίλυπος τὸ κεφάλι του:

— Δυστυχῶς, εἶπε, ἡ σφαῖρα τὸν ἔρρηξε στὴν καρδιά. Κρίμα ἦ-ταν τόσο νέος!

Ὁ Ντενουαζέλ κι' ὁ Νταρντουίγέ ἀποκαλύφθηκαν περίλυποι. Πέρα μακριὰ μὲ τὴν βοήθεια τοῦ γιαιτροῦ ὁ ὁποῖος εἶχε σπεύσει τώρα κοντὰ στὸν ντὲ Βιλανκούρ, οἱ δυὸ στρατιῶται μετέφεραν τὸν τρομερὸ αὐτὸ σκοπευτὴ στὴν ἀμαξία του.

Ὁ Ντενουαζέλ τοὺς εἶδε ποὺ ἀπομακρύνονταν μέσα στὴν ἡρε-μία τοῦ δειλινοῦ κι' ὕστερα μὲ βουρκωμένα τὰ μάτια ἀπὸ τὰ δά-κρυα εἶπε στὸν Νταρντουίγέ:

— Ἀλλοίμονο, τί θὰ γίνη τώρα ἡ μητέρα του;...

— Τὸν ἀγαποῦσε τόσο πολύ; Ρώτησε ὁ παλῆς ἀξιωματικὸς συγκινημένος.

— Μὲ μιὰ παθολογικὴ ἀγάπη. Τὸν λάτρευε σὰν εἰδωλο. Ὅλη ἡ τρυφερότητα τῆς καρδιάς της, ὅλες ἡ φροντίδες της, ὅλες ἡ σκέ-ψεις εἶχαν συγκεντρωθῇ σ' ἐκεῖνον. Ὁ Ἀνρὺ ἦταν ὁλόκληρη ἡ οἰ-κογένειά της. Γι' αὐτὴν δὲν ἦταν μόνο ὁ πρωτότοκος γιουίς, δὲν ἦ-ταν ὁ μοναδικὸς κληρονόμος τοῦ ὀνόματός τους, ἦταν ὁλόκληρο τὸ μέλλον τῆς οἰκογενείας. Σὰν αὐτὸν δὲν ὑπῆρχε κανεὶς ἄλλος στὸν κόσμον. Ὅ,τι ἔλεγε, ὅ,τι σκεφόταν, ὅ,τι ἔκανε ὁ Ἀνρὺ ἦταν σωστὸ καὶ δίκαιο. Τὸ παραδεχόταν δίχως νὰ τὸ συζητῇ, δίχως ν' ἀμφι-βάλλῃ καθόλου. Μέσα στὸν κόσμον, μέσα στὸ πλῆθος τῶν καλεσμέ-νων της, ὅπου καὶ νὰ βρίσκονταν ἔβλεπε μόνον αὐτόν. Ὁλος ὁ κό-σμος ἄρχιζε καὶ τέλειωνε στὸν Ἀνρὺ. Ἦταν γι' αὐτὴν ὁ πιὸ εὐγε-νικός, ὁ πιὸ ἑξυπνος, ὁ πιὸ ὡμορφος κι' ὁ πιὸ χαριτωμένος νέος. Ὁ-ταν θρискόταν κοντὰ της τὸν θαύμαζε μὲ τὸν τρόπο ποὺ περπατοῦ-σε, ἄκουγε μὲ προσοχὴ τὶς ὁμιλίες του καὶ χαμογελοῦσε μὲ μητρικὴ ὑπερηφάνεια. Ἡ ἴδια φρόντιζε γιὰ τὴν περιποίησιν τῶν ρούχων του. Ἡ ἴδια τοῦ ἔδενε τὴν γραβάτα του καὶ τὸν πεοιοιῶταν ὅπως περι-ποιεῖται μιὰ φιλάρεσκῃ γυναῖκα τὴν ὡμορφιά της. Ὅταν ὁ Ἀνρὺ ἐ-φευγε ἀπὸ τὸ σπίτι ἡ κ. Μωπρὲν ἔμεινε πολλὴ ὥρα ξαπλωμένη σὲ μιὰ πολυθρόνα καὶ τὸν παρακολουθοῦσε μὲ τὴ φαντασία της. Κι' ὅταν τύχαινε κανεὶς κείνη τὴν ὥρα νὰ τῆς μιλήσῃ ἡ κ. Μωπρὲν ἔκανε σὰν νὰ ξυπνοῦσε ἀπὸ ἓνα εὐχάριστο ὄνειρο. Γιὰ τὸν Ἀνρὺ εἶχε τὴν ἴδια παθολογικὴ ἀγάπη τῆς μητέρας της ποὺ καθὼς λέγαν εἶχε κάψει μιὰ φορὰ μ' ἓνα ἀναμμένο κάρβουνο τὸ πρόσωπο ἑνὸς ξένου πα-τιοῦ γιατί ἦταν πιὸ ὡμορφο ἀπὸ τὸ γυιὸ της! Ἐνα καιρὸ ποὺ ὁ Ἀνρὺ εἶχε ἀρρωστήσει βαρεῖα πέρασε σαράντα ὀκτὼ νύχτες στὸ προσκέφαλό του δίχως νὰ κλείσῃ μάτι. Ὅταν κατόπιν ἐγίνε καλὰ κι' ἄρχισε νὰ μαλλώνῃ μὲ τοὺς συμμαθητάς του ἡ κ. Μωπρὲν λάμ-βαινε πάντα τὸ μέρος του. Τὸν καιρὸ ποὺ ἐπρόκειτο νὰ κλεισθῇ στὸ κολλέγιο ὁ Ἀνρὺ, ἡ μητέρα του ἀγωνίσθηκε τρεῖς μῆνες νὰ τὸν κρατήσῃ ἀκόμη κοντὰ της καὶ γιὰ νὰ μὴ χάσῃ τὰ μαθήματά του,

ἔφερνε τοὺς δασκάλους στὸ σπίτι καὶ τοῦ κάναν μάθημα! Γιὰ νὰ μορφώσῃ τὸ γυιὸ της διάλεξε τὸ πιὸ ἀριστοκρατικὸ σχολεῖο, σ' αὐ-τὸ ποὺ οἱ καθηγηταὶ δὲν τιμωροῦσαν ποτέ τὰ παιδιὰ καὶ ποὺ τοὺς φερνονταν σὰν μεγάλοι φίλοι. Καὶ τὰ ἑπτὰ χρόνια ποὺ ἔμεινε καὶ με-τερα ὁ Ἀνρὺ ἡ κ. Μωπρὲν δὲν παρέλειψε οὔτε μιὰ μέρα νὰ πάῃ στὸ Σαίν-Ντενὺ γιὰ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ γυιὸ της. Δὲν τὴν φόβιζε οὔ-τε ἡ ὀρχοή, οὔτε τὸ χιόνι, οὔτε τὸ κρῦο, οὔτε ἡ κούρασι. Τοῦ πῆ-γαινε πάντα γλυκά, δῶρα, ζεστὲς φανέλλες, γάντια καὶ τοῦ εἶχε ἀγοράσει ἓνα μικρὸ χαλί γιὰ νὰ μὴ πατᾶνε τὰ πόδια του στὶς πλά-κες τῆς τάξεως κατὰ τὴν ὥρα τῆς διδασκαλίας. Στὸ κολλέγιο ὁ κοιτώνας τοῦ Ἀνρὺ εἶχε στολισθῇ τόσο πολὺ ἀπὸ τὴν μητέρα του ποὺ ἔμοιαζε σὰν γκαρσονιέρα.

Ὅταν ὁ Ἀνρὺ τέλειωσε τὸ κολλέγιο, μεγάλωσε, ἐγίνε ἀντρας, ἡ κ. Μωπρὲν ἐξακολούθησε νὰ ἔχῃ γι' αὐτὸν τὶς ἴδιες φροντίδες καὶ νὰ τὸν λάτρευῃ μὲ τὴν ἰδίαν ἀφοσίωσι. Τοῦ πλήρωνε ὅλους τοὺς λο-γαριασμοὺς, ὅλα τὰ χρῆματά του καὶ τὸν ἔντυνε στὸν πιὸ ἀκριβὸ καὶ πιὸ φημισμένο ράφτι τοῦ Παρισιοῦ. Τοῦ εἶχε ἀκόμη δῶση ἐναν ὑ-πηρέτη τὸν ὁποῖο πλήρωνε ἡγεμονικά γιὰ νὰ τὸν προσέχῃ καὶ νὰ τὸν προφυλάξῃ ἀπὸ κάθε κίνδυνον. Τοῦ εἶχε χαρίσει ἀκόμη ἓνα πολυ-τελὲς ἀμαξί μ' ἓνα θαυμασιὸν ἄλογο τὸ ὅποιο ἐλάτρευε καὶ τὸ πε-ριποιῶταν μόνῃ της, ὅχι γιατί τ' ἀγαποῦσε, ἀλλὰ γιατί ἦταν τ' ἄ-λογο τοῦ γυιοῦ της. Ὁ Ἀνρὺ ἦταν ἡ μόνῃ σκέψι της ὅλες τὶς ὥρες τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νύχτας. Καταλαβαίνετε λοιπόν, κ. Νταρντουί-γέ, τὸ δράμα αὐτῆς τῆς γυναίκας ὅταν μάθῃ ὅτι ὁ Ἀνρὺ μονομά-χησε καὶ σκοτώθηκε.

— Κύριε Ντενουαζέλ, ἀπάντησε ὁ παλῆς ἀξιωματικὸς, παρὰ τὴν θηλυπρεπὴ ἀνατροφή του ὁ Ἀνρὺ ἦταν ἐνας ἡρωϊκὸς νέος. Τὸ ἀπέδειξε τὴν τελευταία στιγμὴ τὴν ὥρα ποὺ τὸν σκόπευε ὁ ντὲ Βι-λανκούρ. Δὲν κινήθηκε ἀπὸ τὴν θέσι του, δὲν θελήσε νὰ γλυτώσῃ τὸ μοιραῖο. Στάθηκε ἀκίνητος σὰν ἀγαλμα, μὲ τὸ στήθος προτε-ταμένο, ἐνῶ ἔξερε ὅτι ἡ σφαῖρα ποὺ θὰ δεχόταν θὰ τοῦ ἔφερνε τὸ θάνατον. Ὁ ντὲ Βιλανκούρ ὅμως ἀπεδείχθη φοβερὸ θηρίο. Ἐπαι-ξε μὲ τὴ ζωὴ αὐτοῦ τοῦ νέου μὲ μιὰ φοβερὴ κτηνωδία καὶ τοῦ πα-ρέτεινε τὸ μαρτύριο τῆς θανατικῆς ἐκτελέσεως μὲ μιὰ ἀφάνταστη σκληρότητα. Ἦθελε νὰ τὸν ἐξευτελίσῃ. Ἦθελε νὰ τὸν κάνῃ νὰ χά-σῃ τὸ θάρρος του καὶ νὰ τὸν δῇ νὰ τρέχῃ γιὰ νὰ γλυτώσῃ. Ἦθελε νὰ τοῦ φυτέψῃ τὶς σφαῖρες στὴν πλάτη του καὶ νὰ τὸν σκοτώσῃ σὰν λαγὸ! Μὰ ὁ Ἀνρὺ στάθηκε γενναῖος. Ἀπεδείχθη ἀντάξιός τοῦ ἡ-ρωϊκοῦ πατέρα του καὶ μπορεῖς νὰ ὑπερηφανεύσαι ποὺ σὲ θεωροῦ-σε φίλον του.

Κι' οἱ δυὸ ἀντρες μὲ δάκρυα στὰ μάτια μετέφεραν τὸ πτώμα τοῦ νέου ἀπὸ ἐκεῖνον τὸ μέρος τοῦ δάσους ποὺ εἶχε κοκκινίσει ἀπὸ τὸ αἷμα τῆς καρδιάς του. Καταλάβαιναν ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Ἀνρὺ θὰ ἐθύιζε τὸ σπίτι τῶν Μωπρὲν στὸ πιὸ βαρὺ πένθος καὶ θὰ τσάκι-ζε τὴν ζωὴ τῆς μητέρας του. Μὰ ἦταν ἀδύνατον νὰ ἐμποδίσουν τὴν τραγικὴ καταστροφή.

XXVI

Η ΤΡΑΓΙΚΗ ΕΙΔΗΣΙΣ

Ο κ. Μωπρὲν ὅπως κάθε μέρα κατέβηκε στὸν κήπον, μόλις ση-κώθηκε γιὰ ν' ἀπολαύσῃ τὸ τραγοῦδι τῶν πουλιῶν καὶ νὰ χαρῇ τὴν ὡμορφιά τῆς φύσεως ποὺ μόλις ξυπνοῦσε ἀπὸ τὴν νυχτερινὴν τῆς ἡρεμίας. Ἐκεῖνον ὅμως ποὺ τοῦ ἔκανε παράξενη ἐντό-πωσι ἦταν τ' ὅτι ὅλο τὸ βράδυ ἡ γυναῖκα του παραμιλοῦσε, ἔκλαι-

γε στον ύπνο της και τὰ ἐξημερώματα τινάχθηκε ἀπὸ τὸ κρεβάτι φωνάζοντας σπαραχτικά:

—Βοήθεια, Λουί, μὲ σκοτώνουν!

Ἐπειτα τὰ ἐξαντλημένα νεύρα της νάρκωθηκαν καὶ θυβίστηκε σ' ἓναν βαρὺ ὕπνο.

Ὁ Μωπρέν σκέφτονταν ὅλ' αὐτὰ τὰ πράγματα καὶ τὸ μυαλό του γέμιζαν μαῦρες σκέψεις.

—Θεέ μου, τί νύχτα, ἦταν αὐτή! Ψιθύρισε. Τί νύχτα!... Κι' ὥστόσο νωρίς τὸ θράδυ ἤμαστε ὅλοι τόσο εὐθυμοί, τόσο εὐτυχισμένοι. Ἄν ἦταν δῶ κι' ὁ Ἀνρὺ θὰ διασκέδαζε τόσο ὡμορφα!

Ἐπειτα ἐβγάλε ἓνα στεναγμὸ καὶ προσπάθησε νὰ διώξῃ τίς μαῦρες σκέψεις ποὺ πλημμύριζαν τὸ μυαλό του. Δὲν καταλαβαίνει καὶ δὲν μποροῦσε νὰ ἐξηγήσῃ τί εἶχε συμβῇ. Σὲ μιὰ στιγμή τὸ βλέμμα του ἔπεσε στὸ ἀγαπημένο σκυλὶ τοῦ Ἀνρὺ, τὸ ὁποῖο ὁ γυιὸς του ἔπαυε πάντα στὸ κυνήγι. Φαίνονταν ἄρρωστο κι' εἶχε χωμέ-να στὰ σκέλη του τὴν οὐρά του. Μόλις ἀντίκρουσε τὸν Μωπρέν ἄρχισε νὰ οὐρλιάζῃ. Ὁ πατέρας τοῦ Ἀνρὺ ἐκνευρισμένος τὸ χτύπησε μὲ τὸ μπαστούνι του. Μὰ ἐκεῖνο στάθηκε πάλι κάτω ἀπὸ τὸ δωμάτιο τοῦ Ἀνρὺ καὶ συνέχισε νὰ γρυλλίξῃ πένθιμα.

Ὁ Μωπρέν ἐνοιωσε τὸ αἷμα νὰ παγώνῃ στὶς φλέβες του. Κύτταξε μ' ἀμηχανία τ' ἀνοιχτὸ παράθυρο τοῦ δωματίου τοῦ Ἀνρὺ κι' ὕστερα ἐτοιμώθηκε νὰ πάῃ στὸ δωμάτιο τοῦ γιου του νὰ δῇ τί συμβαίνει, ὅταν ξαφνικὰ ἀντίκρουσε τὸν Ντενουαζέλ νὰ ἔρχεται πρὸς τὸ μέρος του.

—Πῶς ἐσύ, Ντενουαζέλ, αὐτὴ τὴν ὥρα δῶ πέρα; Τόσο πρωί; Ποῦ κοιμήθηκες;

—Κύριε Μωπρέν... εἶπε ὁ Ντενουαζέλ συντετριμμένος σφίγγοντας τὸ χέρι τοῦ Λουί.

—Τί συμβαίνει, Ντενουαζέλ; Γιατί ἔχεις αὐτὸ τὸ περίλυπο ὄψος; Συνέβη κανένα δυστύχημα;

—Ὁ Ἀνρὺ..., ἄρθρωσε μὲ κόπο ὁ Ντενουαζέλ, ὁ Ἀνρὺ πληγώθηκε σὲ μονομαχία!

—Πληγώθηκε θανάσιμα; Χτυπήθηκε;

Ὁ Ντενουαζέλ ἔσκυψε τὸ κεφάλι γιὰ νὰ κρύψῃ τὰ δάκρυά του. —Πληγώθηκε; Ἄ, πέθανε ὁ Ἀνρὺ, Ντενουαζέλ; Φώναξε μὲ πνιγμένη ἀπὸ τὴν ἀγωνία φωνὴ ὁ Μωπρέν.

Ὁ Ντενουαζέλ ἀντὶ ἄλλης ἀπαντήσεως ἀγκάλιασε τὸν Μωπρέν καὶ ξέσπασε σὲ σπαραχτικούς λυγμούς.

—Πέθανε! Ἐκανε ὁ Μωπρέν κι' ἄφησε τὰ χέρια του νὰ πέσουν παράλυτα, ἐνῶ τὰ μάτια του θούρκωναν ἀπὸ τὰ δάκρυα. Πέθανε ὁ Ἀνρὺ; Ὁ γυιὸς μου;... Κι' ἡ μητέρα του!... Τί θὰ γίνῃ τώρα ἡ μητέρα του... ὦ! Θεέ μου! Ὁ Ἀνρὺ νεκρός! Κι' ὅμως δὲν εἶχε περάσει ἀκόμη τὰ τριάντα χρόνια. Δὲν ἤξερες πόσο τὸν ἀγαπούσαμε.

Κι' ὁ Λουί Μωπρέν σωριάστηκε σ' ἓναν πάγκο κι' ἄρχισε νὰ κλαίῃ. Ὅταν κατάφερε ν' ἀνακτησῇ τὴν ψυχραιμία του ρώτησε μὲ σβυσμένη φωνὴ τὸν Ντενουαζέλ:

—Ποῦ τὸν ἔχουν τώρα;

Ὁ Ντενουαζέλ ἔδειξε τὸ δωμάτιο τοῦ Ἀνρὺ.

Καὶ πράγματι ὁ Ντενουαζέλ κι' ὁ Νταρντουγιέ τὸ περασμένο θράδυ μετέφεραν ἀπὸ τὸ Ἀβραὶ τὸ πτώμα τοῦ Ἀνρὺ ὡς τὴν θύλα. Ὁ Ντενουαζέλ ἔσπευσε τότε νὰ ἐρῇ τὸν Μπερνάρ, τὸν κηπουρὸ στὸν ὁποῖο ἄφηνε πάντα ὁ κ. Μωπρέν ἓνα κλειδί τῆς θύλλας. Κι' οἱ τρεῖς ἄνδρες κατόπιν, ἐνῶ ὅλοι κοιμώντουσαν στὸ σπῖτι, ἐβγάλαν τὰ παπούτσια τους καὶ προσέχοντας νὰ μὴ κάνουν θόρυβο, μετέφεραν τὸν Ἀνρὺ ὡς τὸ δωμάτιό του καὶ κλειδῶσαν πάλι τὴν πόρτα. Ἐπειτα

περιμεναν νὰ ξημερώσῃ γιὰ ν' ἀναγγείλουν τὴν θλιβερὴ εἴδησι οὗτους γονεῖς τοῦ Ἀνρὺ.

—Εὐχαριστῶ! τοῦ εἶπε ὁ Μωπρέν κι' ἔπειτα κάνοντάς του νόημα νὰ σταματήσῃ τὴ δραματικὴ αὐτὴ συζητήσι, σηκώθηκε κι' ἄρχισε νὰ γυρίζῃ ὅλο τὸν κήπο.

Αὐτὸς ὁ τραγικὸς περιπάτος τοῦ Μωπρέν διήρκεσε ἀρκετὴ ὥρα. Ὁ πατέρας τοῦ Ἀνρὺ ἔκανε πέντε-ἕξι φορές τὸ γύρο τοῦ κήπου προσπαθώντας νὰ συγκρατήσῃ τὰ δάκρυά του καὶ νὰ θαμῶσῃ τὸν πόνον του. Ἰέλως σταμάτησε πάλι μπρος στὸν Ντενουαζέλ καὶ τὸν ρώτησε:

—Σκοτώθηκε σὰν ἄντρας;

—Ἐχινάτε ὅτι ἦταν γυιὸς σας; Ἀπόρησε ὁ Ντενουαζέλ.

Ὁ κ. Μωπρέν σ' αὐτὰ τὰ λόγια ὠρθωσε τὸ κυρτωμένο ἀπὸ τὸν πόνο ἀνάστημα του μὲ ὑπερηφάνεια.

—Ἐμπρός, πρέπει νὰ ἔχῃς θάρρος, Ντενουαζέλ, εἶπε. Τώρα πρέπει νὰ ἐκτελέσουμε ἓνα θλιβερό καθήκον! Ἐκεῖνος ἐξέτελεσε τὸ δικό του...

Καὶ σφίγγοντας τὸν Ντενουαζέλ στὴν ἀγκάλια του ξέσπασε πάλι σὲ λυγμούς.

XXVII

Ο ΦΟΝΗΑΣ ΤΟΥ ΑΝΡΥ;

ΑΥΤΟ εἶνε ἐγκλημα, εἶπε ὁ Μπαρούς στὸν Ντενουαζέλ, καθὼς ὠδηγοῦσαν τὸν Ἀνρὺ στὴν τελευταία του κατοικία κι' ὅλοι οἱ γονεῖς του κι' οἱ συγγενεὶς θρηνοῦσαν τὸ χαμὸ του. Αὐτὴ ἡ μονομαχία ἦταν ἐγκλημα. Ποιὰ ἦταν ἡ αἰτία ποὺ τὴν προκάλεσε;

—Ἕνα χαστούκι!

—Τί ἀνοησία! Ἐκανε ὁ Μπαρούς.

—Αὐτὸ νὰ πᾶς νὰ τὸ πῆς στὸν πατέρα του.

—Θεέ μου, ἓνας στρατιωτικὸς ἀντιλαμβάνεται διαφορετικὰ τὸν κοσμο. Ντενουαζέλ τὸ λάθος ἦταν δικό σου. Ἐπρεπε νὰ ἐμποδίσῃς τὸν Ἀνρὺ. Ἐπρεπε νὰ τὸν πείσῃς ὅτι ἡ μονομαχία εἶνε ἓνα ἐγκλημα, μιὰ τρέλλα, μιὰ ἀνοησία. Ντενουαζέλ, ἐσύ εἶσαι ὁ ἠθικὸς αὐτουργὸς τῆς δολοφονίας τοῦ Ἀνρὺ.

—Ἀκουσε, Μπαρούς, τοῦ φώναξε συγκρατώντας τὸ θυμὸ του ὁ Ντενουαζέλ, ἐν δὲν θέλῃς νὰ σὲ πνίξω ἀπὸ τὴν ἀπελπισία μου καλὰ θὰ κάνῃς νὰ κλείσῃς τὸ στόμα σου. Ἐσύ εἶσαι ἓνας δικαστὴς στὸ αἰσχροδικεῖο. Δὲν καταλαβαίνεις καὶ πολλὰ πράγματα. Εἶσαι ἱκανὸς μόνο νὰ δικάζῃς τοὺς λωποδύτες μπακάληδες καὶ τοὺς αἰσχροκερδεῖς ἐμπόρους. Ἄσε με λοιπὸν ἡσυχά στὸν πόνο μου.

—Μπορεῖ νὰ ἔχῃς δίκην, Ντενουαζέλ, ἐπέμενε ὁ Μπαρούς. Ὅσο τόσο ἔχουμε νόμους, ἔχουμε δικαστήρια, ἔχουμε λαμπροὺς δικαστὰς ποὺ προστατεύουν τοὺς τίμιους πολίτες. Θὰ μποροῦσε ὁ Ἀνρὺ νὰ καταφύγῃ σ' αὐτοὺς κι' ὄχι νὰ δεχθῇ νὰ σκοτωθῇ γιὰ ἓνα χαστούκι. Ἄ, Ντενουαζέλ ἂν ἔπεφτε στὰ χέρια μου μιὰ ὑπόθεσι μονομαχίας θὰ δῆς πῶς θὰ τὴν κανόνιζα. Οἱ μονομάχοι γιὰ μενὰ δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο ἀπὸ δολοφόνους. Ὅσο γιὰ τὴν μονομαχία εἶνε μιὰ ἀθλία καὶ αἰμοδόρος ἐκδίκησις.

—Ὁλος ὁ κόσμος δὲν ἔχει τὸ κουράγιο σου, Μπαρούς.

Ὁ Μπαρούς ἐπειδὴ κατάλαβε ὅτι πάλι θὰ διαφωνοῦσε μὲ τὸν Ντενουαζέλ καὶ θὰ τσακώνονταν, ἔκρινε καλὸ ν' ἀλλάξῃ θέμα ὁμιλίας:

—Ἦταν ἓνα τόσο σοβερὸ παιδί ὁ Ἀνρὺ, εἶπε. Ἐπειτα σκέφθηκαν τὴ θλίψι τοῦ Μωπρέν, τῆς γυναίκας του, τῆς κόρης τους. Ὁ θά-

νατός του βύθισε μία ολόκληρη οικογένεια στα δάκρυα και στο πένθος.

Ο Ντενουαζέλ όμως δεν τον άκουγε. Η θλίψη του χαμού του Άνρϋ του συνέτριβε την καρδιά και του τσάκιζε τις δυνάμεις.

Επιστρέφοντας από το κοιμητήριο ο Μωπρέν πήγε να δει τη γυναίκα του που βρίσκονταν ξαπλωμένη βαρεια άρρωστη στο κρεβάτι, ενώ η Ρενέ είχε πέσει σ' ένα καναπέ του σαλονιού προσπαθώντας να πνίξη τους λυγμούς της με το μαντήλι της.

Όλη η βίλλα των Μωπρέν ήταν κατάκλειστη και πένθιμες κουρτίνες έμπόδιζαν το φως της ημέρας να μπαίνει στο έσωτερικό της. Η ατμόσφαιρα ήταν βαρεια από τη μυρωδιά των λουλουδιών και του θυμιάματος. Όλοι εκεί μέσα δείχναν ότι σ' αυτό το σπίτι εξακολουθούσε να πλανιέται ο θάνατος.

Ο Ντενουαζέλ άσφυκτιούσε κυριολεκτικώς. Του έρχόταν η επιθυμία να φωνάξει, να ούρλιάξει, ν' αναστατώσει τον κόσμο με τις σπαραχτικές κραυγές του, με την έλπίδα ότι θα έφευγε αυτό το βάρος που του πίεζε την καρδιά. Εκείνο που τον βασάνιζε ήταν η σκέψη ότι πράγματι, ο Άνρϋ είχε δολοφονηθεί. Και μόλις άντελήφθη τη Ρενέ στο σαλόνι έτρεξε κοντά της, της πήρε τα χέρια της με τρυφερότητα και της φώναξε με δάκρυα στα μάτια:

—Ρενέ! Ρενέ! Σου σκότωσαν τον αδελφό σου.

Η Ρενέ τον κύτταξε φοβισμένη κι ύστερα χαμήλωσε τα μάτια της.

—Ναί, Ρενέ, συνέχισε ο Ντενουαζέλ, αυτός ο άνθρωπος, ο ντε Βιλανκούρ ζούσε — όπως έμαθα — σαν έρημίτης. Δεν ήξερε τίποτε κι ούτε ποτέ θα μάθαινε την πράξη του Άνρϋ. Ποτέ δεν διάβαζε έφημερίδες, δεν έβλεπε και δεν συνωμιλούσε με κανέναν άνθρωπο και ζούσε σαν ένας λύκος... Ζούσε ολομόναχος. Με καταλαβαίνεις, Ρενέ; Είχε αποτραβηχθεί από τον κόσμο γιατί τον είχε συχαθή.

Η Ρενέ έτρεμε από την αγωνία της.

—Έ, λοιπόν, φώναξε ο Ντενουαζέλ, ένας έχθρος του Άνρϋ, σημείωσε την έφημερίδα και την έστειλε σ' αυτό τον άγριό άνθρωπο. Καταλαβαίνεις τώρα το άθλιο έγκλημά του; Αυτός, αυτός ο άγνωστος έχθρος του Άνρϋ τον σκότωσε. Όσο για τον ντε Βιλανκούρ δεν φταίει καθόλου. Σαν εύγενής υπεράσπισε τον τίτλο του. Ηθελα όμως να ήξερα ποιός ήταν αυτός ο άθλιος!

Η Ρενέ με διεσταλμένα τα μάτια από τη φρίκη της, κατάχλωμη και με πνιγμένη τη φωνή από την αγωνία, άνοιξε το στόμα της και θέλησε να κραυγάσει:

—Αυτός ο άθλιος είμαι εγώ, Ντενουαζέλ! Εγώ έστειλα την έφημερίδα στον Βιλανκούρ, του οποίου έμαθα τυχαίως την ύπαρξη. Εγώ ήθελα να έμποδίσω τον Άνρϋ ν' αλλάξει τ' όνομά του για να μη σκοτώσει με την διαγωγή του τον πατέρα μας. Μα δεν φανταζομουν ποτέ ότι αυτή η ιστορία θα κατέληγε σε μία μονομαχία μέχρι θανάτου. Δεν φανταζόμουν ότι θα πέθαινε ο Άνρϋ...»

Η φωνή της όμως είχε χαθή από τον τρόπο της. Και ξαφνικά η Ρενέ έφερε το χέρι στην καρδιά της, αγωνίστηκε ν' αναπνεύσει και βιάζοντας ένα άγριο μουγκρητό πόνου, κυλίστηκε στο πάτωμα αναίσθητη.

XXVIII

ΤΟ ΦΟΒΕΡΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟ ΤΗΣ ΡΕΝΕ

Ο Ντενουαζέλ έρχόταν κάθε μέρα στη βίλλα των Μωπρέν για να πληροφορηθεί για την κατάσταση της υγείας της Ρενέ. Όταν εκείνη άρχισε κάπως να συνέρχεται, ζήτησε να του επιτρέψουν να τη δει και να της μιλήσει. Μα η Ρενέ παρ' ότι ο Ντενουαζέλ ήταν άλλοτε ο καλύτερος φίλος της κι' ο παρηγορητής της στους πόνους και στις θλίψεις που βασάνιζαν την ψυχή της, δεν ήθελε να την άντικρύσει. Κι' έντούτοις σ' άλλες άρρώστειες της άναζητούσε τη συντροφιά του και τον παρακαλούσε να μένει κοντά της και να της διηγείται ώμορφες ιστορίες για να μπορεί να κοιμηθεί. Τώρα όμως η Ρενέ δεν ήθελε ν' άκούση ούτε τ' όνομά του και παρακαλούσε να κλειδώνουν το δωμάτιό της για να μη τον άντικρύσει. Για ν' αποφύγει την συνάντησί του εύρισκε ένα σωρό δικαιολογίες. Μια του έλεγε ότι ήταν πολύ κουρασμένη, άλλοτε ότι ήταν άπληστολήμενη με τον άββά Μπλαμπούα κι' άλλοτε ότι δεν είχε διάθεσι για συνομιλίες. Έτσι κατάφερε να μη τον άντικρύσει μία έβδομάδα.

Μα ο Ντενουαζέλ είχε την έλπίδα ότι αν κατάφερνε να δει την Ρενέ θα την έκανε με τ' άστειά του και τις ιστορίες του ν' άνακτήσει πάλι την υγεία της και να της δώσει θάρρος. Σκέφτονταν ότι όπως όλοι οι άρρωστοι έτσι κι' αυτή βλέποντας κοντά της τα πρόσωπα που την λάτρευαν θ' άνακτούσε πάλι τις δυνάμεις της και το ροδαλό χρώμα θ' άνθιζε πάλι στο άγγελικό πρόσωπό της. Όταν τέλος κατάφερε να την πλησιάσει παρά την θέλησί της η Ρενέ σ' ένα μικρό κορίτσι έξεδήλωσε όλη την κακία της κι' όλη την αποστροφή της. Έπειτα έκλεισε τα μάτια της με πείσμα ένα τέταρτο της ώρας μέχρι που την πήρε στ' άληθινά ο ύπνος.

Αυτή η άκατανόητη ψυχρότης της Ρενέ έκανε τον Ντενουαζέλ νά νοιώθει μια μεγάλη στενοχώρια. Ένοιωθε πληγωμένο τον εαυτό του στα πιο τρυφερά του αισθήματα. Και αγωνίζονταν ν' άνακαλύψει τί είχε κάνει της Ρενε για να τον μισή και να τον άπεχθάνεται τόσο πολύ. Ξαφνικά μία ιδέα τον έκανε ν' άνατριχίσει:

—Μήπως αυτός ο ίησουίτης ο Μπαρούς της είχε βάλει την ιδέα ότι αυτός ήταν ο ήθικός άγούργος της δολοφονίας του αδελφού της;

Ο Ντενουαζέλ πήγε να τρελλαθεί από την στενοχώρια του κι' από τις άλλεπάλληλες σκέψεις που βασάνιζαν το μυαλό του. Ο δυστυχισμένος ζούσε διαρκώς σε μία φρικώδη αγωνία κι' υπέφερε τόσο πολύ που είχε μεταβληθεί σε φάντασμα. Κάποιος φίλος του που τον λυπήθηκε γι' αυτή την κατάσταση του του πρότεινε να τον πάρει μαζί του σ' ένα ταξίδι που θα έκανε με τη θαλαμηγό του στη Μεσόγειο. Ο Ντενουαζέλ δεν του άρνήθηκε. Έλπιζε ότι μ' αυτό το μακρινό ταξίδι θα λησμονήσει κι' ίσως όταν θα γύριζε θα εύρισκε πάλι όπως είχε γνωρίσει την Ρενέ κι' όπως την είχε αγαπήσει κι' είχε άφοσιωθεί στη φροντίδα της μορφώσεώς της.

Η Ρενέ όμως δεν ένοιωθε άντιπάθεια για τον Ντενουαζέλ, ούτε τον μισούσε. Αισθάνονταν μόνο γι' αυτόν έναν άπερίγραπτο τρόπο. Ο Ντενουαζέλ της θύμιζε την φοβερή κρίσι, που την είχε κυριεύσει εκείνη τη μέρα στο σαλόνι. Της θύμιζε την ευθύνη της για τον χαμό του αδελφού της. Έτρεμε άκόμη μήπως άπάνω στη φοβερή κρίσι των νευρών της είχε άποκαλύψει το τραγικό μυστικό της. Άλήθεια είχε πράγματι άποκαλύψει δίχως να το καταλάβει ότι αυτή ήταν η ένοχος; Μήπως του είχε πει ότι αυτή ήταν η δολο-

φόνος του Ανρύ; "Ότι αυτή είχε στείλει στον ντε Βιλανκούρ την εφημερίδα;

Μέσα στον πυρετό της τον έβλεπε σαν ένα φοβερό δικαστή που έρχοταν να την καταδικάσει γι' αυτό το έγκλημά της. Η Ρενε αγωνιζόταν κατόπι να μαντεύσει μήπως εκείνη τη στιγμή θέλησε να δικαιολογηθεί στον Ντενουαζέλ και μήπως του είχε αναφέρει ότι στελόντας την εφημερίδα στον αληθινό κόμητα είχε σκοπό μόνο να κάνει τον Ανρύ να φοβηθεί και να διαλύσει αυτόν τον γάμο ο οποίος δεν ήταν διόλου ήθικος. Φοδώνταν μήπως του είχε αποκαλύψει γιατί δεν ήθελε να παντρευθεί ο Ανρύ την Νοεμί και να πάρει την προίκα της. Και θυμώταν ότι βλέποντας τη μητέρα της να μπαίνει στην κάμαρά της είχε ριχθεί με ξεφωνητά τρόμου στην αγκαλιά της ζητώντας να την προστατεύσει απ' αυτό τον άνθρωπο που της μιλούσε με τση σοβαρότητα και τση ήρεμιά σαν ένας δικαστής που προσπαθούσε να της αποσπεί την ομολογία του έγκλημάτος της. Η Ρενε ήθελε να μη μάθει κανείς αυτό το φριχτό μυστικό της. "Ηθελε αν ήταν δυνατό να το πάρει μαζί της στον τάφο.

Κι' όταν έμαθε την αναχώρησι του Ντενουαζέλ έβγαλε ένα στεναγμο ανακουφίσεως. Νόμιζε ότι το μυστικό της το ήφερε μόνον εκείνος. Κι' αυτό την έκανε σιγά-σιγά ν' ανακτήσει πάλι τις δυνάμεις της.

Τρεις μήνες αργότερα η Ρενε φαίνονταν ότι είχε θραυτευθεί τελείως από την φοβερή αδυναμία την οποία της είχε προκαλέσει η φοβερή κρίσις των νεύρων της. Δεν υπέφερε πια, δεν έκλαιγε κι' οι στεναγμοί δεν σκίζαν αδιάκοπα το στήθος της. "Ετσι το χρώμα της υγείας άρχισε ν' ανθίζει πάλι στο ώμορφο πρόσωπό της. Μια μέρα όμως καθώς περνούσε από την δενδροστοιχία όπου είχε ακούσει την Νοεμί να της αποκαλύπτει το τραγικό μυστικό της, μόλις αντίκρισε το παγκάκι στο οποίο είχαν καθήσει άρχισε πάλι να χτυπά γρήγορα η καρδιά της και μια κερένια ωχρότης απλώθηκε στο πρόσωπό της. Αυτή τη φορά η διαληψίς της καρδιάς της γίναν πιο έντονες, πιο δυνατός ο πυρετός και η Ρενε ξανάπεσε πιο βαρεία αρρωστη στο κρεβάτι.

"Επειτα από μερικές εβδομάδες ο γιατρός του Σαίν-Ντενύ που νοσήλευε την Ρενε πήρε ιδιαίτερος τον πατέρα της και του είπε:

"Υπάρχει ένα πράγμα που μ' ανησυχεί. Η κατάσταση της υγείας της κόρης σας δεν είναι και τόσο ικανοποιητική και είναι αδύνατο να βγάλω ένα συμπέρασμα. Θα ήθελα να συμβουλευθώ έναν γιατρό που έχει ασχοληθεί ειδικώς μ' αυτές τις κάπως περίεργες ψυχικές μεταπτώσεις της ασθενούς μας... Αυτές άλλωστε η ασθένειες της καρδιάς είναι τόσο ύπουλες...

"Ναι, ναι, έχετε δίκιο, απάντησε μηχανικά ο κ. Μωπρέν, αυτές η αρρώστιες της καρδιάς έχουν τόσες επιπλοκές... "Έχω διαβάσει ένα σωρό πράγματα που τώρα που τα θυμάμαι τρομάζω και φοβούμαι για την δυστυχισμένη μου την Ρενε. Άλήθεια, γιατρέ, υπάρχει κίνδυνος; Μήπως θα χάσω κι' αυτό ακόμη το παιδί μου; Σκεφθήτε, τ' αγαπώ τόσο πολύ. Είναι αδύνατο, γιατρέ, να φαντασθώτε πόσο αγαπώ τη Ρενε μου...

"Θεέ μου! "Επανελάβε ο γιατρός, ο μεγάλος κίνδυνος αυτών των ασθενειών είναι ότι αυτές καμιά φορά προέρχονται από έντελώς άσχετες αίτίες που είναι αδύνατον κανείς να τις φαντασθεί. Κι' όταν διαπιστώσει πια κανείς την πάθησι είναι πολύ αργά. Αυτές έχουν κάνει πια το δρόμο τους κι' έχουν προξενήσει ένα σωρό καταστροφές στον ανθρώπινο οργανισμό. Η κόρη σας δεν ήταν πάντα ευερέθιστη κατά την παιδική της ηλικία; Δεν κυριεύονταν συχνά από ανεξήγητες κρίσεις, δεν έκλαιγε χωρίς αίτια και δεν κοκκίνιζε για κάτι έντελώς άσημαντο; Δεν ένοιωθε συχνά δυνατές συγκι-

νήσεις; Η κόρη σας μήπως άφωσιώνονταν με πάθος σε κάτι που αγαπούσε; Μήπως στις φιλίες της, στα παιχνίδια της, στις αντιπάθειές της δεν ήταν πάντα ζωηρή;

"Ο κ. Μωπρέν βεβαίωσε το γιατρό ότι όλ' αυτά τα συμπτώματα τα παρουσίαζε ο χαρακτήρας της Ρενε.

"Δυστυχώς, είπε ο γιατρός, η κόρη σας ήταν από εκείνα τα παιδιά που έχουν προδιάθεσι για τα νοσήματα της καρδιάς. Πέστε μου, μήπως τελευταίως δοκίμασε καμιά πάρα πολύ δυνατή συγκίνησι, για μια μεγάλη θλίψι;

"Βεβαίως, το θάνατο του αδελφού της!...

"Βεβαία αυτό μπορεί να είναι μια άφορμή. Εκτός όμως αυτής της σοβαράς ένδειξεως, θα ήθελα ακόμη να μου λέγατε μήπως της συνέβαινε και κάτι άλλο ακόμη. Μια δυνατή αισθηματική απογοήτευσις ή τίποτε εξ ίσου σοβαρό.

"Δεν το φαντάζομαι, γιατρέ. Η Ρενε δεν ήταν γεννημένη για να υποφέρει. Κανείς δεν θα μπορούσε να εναντιωθεί στην άγαπη της.

"Μήπως, επέμενε ο γιατρός, είχε ποτέ καμιά δραματική σκηνή μ' ένα πρόσωπο που λάτρευε και το οποίο της φέρθηκε τόσο άσχημα που την απογοήτευσε με την συμπεριφορά του;

"Ο κ. Μωπρέν σκέφθηκε λίγο κι' ύστερα αγνοώντας φυσικά τη δραματική συνάντησι της Ρενε με τον Ντενουαζέλ, δήλωσε:

"Όχι, ποτέ δεν της συνέβη αυτό που λέτε. Άλλωστε η Ρενε μ' αγαπά τόσο που δεν μου κρύβει τίποτε...

"Σας κάνω αυτές τις ερωτήσεις, εξήγησε στο Μωπρέν ο γιατρός, γιατί η μεγάλη πείρα μου με δίδαξε ότι όλες η ασθένειες της καρδιάς προέρχονται από αυτές τις ξαφνικές και βίαιες απογοητεύσεις. Η καρδιά «σχιζεται» θα μπορούσε να πη κανείς κάθε φορά που κυριεύεται ένας άνθρωπος από δυνατό θυμό ή από μια μεγάλη θλίψι.

"Ωστε γιατρέ θα χρειασθή να γίνει ένα ιατρικό συμβούλιο;

"Αυτό θα ήταν το προτιμότερο κ. Μωπρέν. "Ετσι θα ήσυχάζετε και σεις και γώ πάλι θα μωρέσω να λύσω μερικές επιστημονικές μου απορίες. Μου φαίνεται ότι ο πιο κατάλληλος καθηγητής γι' αυτές τις ασθένειες της καρδιάς είναι ο κ. Μπουγιό. Αυτον θα έπρεπε να καλέσουμε.

"Ο κ. Μπουγιό; Ρώτησε μηχανικά ο Μωπρέν. "Εστω κάνετε ότι σας φωτίση ο Θεός γιατρέ μου. Η ζωή της κόρης μου είναι στα χέρια σας. Φροντίσατε να μου θεραπεύσετε τη Ρενε. "Ετσι θα κάνετε καλά όχι μόνον εκείνη, αλλά και μένα και τη μητέρα της.

Κι' ο κ. Μωπρέν χαιρέτησε το γιατρό και έγρηκε από το δωμάτιο της κόρης του για να κρύψει τα δάκρυά του.

XXIX

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΝΟΣ ΠΑΤΕΡΑ

ΠΛΗΣΙΑΖΕ μεσημέρι. Ο κ. Μωπρέν καθισμένος κοντά στο κρεβάτι της κόρης του κρατούσε με τρυφερότητα τα χέρια της Ρενε που καίγαν από τον πυρετό. Η Ρενε είχε προσηλωμένο το βλέμμα της στο ρολόι και παρακολουθούσε τις ρυθμικές κινήσεις του έγκρεμους.

"Μην ανησυχής, της έλεγε κάθε τόσο ο Μωπρέν, θα έρθη.

"Η Ρενε μη έχοντας δύναμι να μιλήση κινούσε καταφατικά χαμηλώνοντας αργά τα ώμοφρα βλέφαρά της. Μέσα στο δωμάτιο βασιλευε μια απόλυτη σιωπή η οποία άφηνε ν' ακούγεται, όπως τη νύχτα η γρήγορη άναπνοή της Ρενε κι' οι κτύποι της καρδιάς της

που άκούγονταν καθαρά σαν τούς κτυπους ενός ρολογιού.

Τό κουδούνισμα της έξωπορτας που έφτασε ως τó δωμάτιο της άρρωστης, έκανε τόν Μωπρέν νά τιναχθή από τή θέσι του σαν νά πέρασε από τó σώμα του ηλεκτρικό ρεύμα. Τώρα ή Ρενέ είχε χάσει τελείως τó χρώμα της, μιά θανάσιμη ώχρότης είχε άπλωση στό πρόσωπό της κι' ένας κρύος ιδρώς της μούσκευε τó μέτωπο. Ο Μωπρέν τρέμοντας από τήν άγωνία της σκούπιζε άπαλά τόν ιδρώτα που κυλούσε στους κροτάφους της και της ψιθύριζε:

—Μήν ανησυχής. Κάνει πολύ ζέστη σήμερα...

—Έξω τó χιόνι όμως είχε άσπρίσει τούς δρόμους κι' είχε κρυσταλλώσει στα κλαριά τών δέντρων και στις στεγες τών σπιτιών...

—Ο γιατρός περιμένει στό σαλόνι, είπε σιγά μπισίνοντας στήν κάμαρα ένας ύπηρέτης.

—Α, έπιτέλους! Έκανε ό κ. Μωπρέν στενάζοντας μ' άνακούφισι.

—Πήγαινε λοιπόν, τού ψιθύρισε ή κόρη του, δέν είνε σωστό νά περιμένη.

Ο Μωπρέν διευθύνθηκε σαν ύπνωτισμένος πρós τήν πόρτα μ' ή φωνή της κόρης του τόν έκανε νά ξαναγυρίση κοντά της.

—Μπαμπά, τόν ρώτησε ή Ρενέ, θά μ' έξετάση ό γιατρός;

—Μά δέν ξέρω... Δέν τó πιστεύω... Ίσως όμως δέν παραστή ανάγκη...

Κι' ό Μωπρέν έφυγε από τó δωμάτιο της κόρης του κι' έτρεξε νά συναντήσει τόν γιατρό και νά τόν οδηγήση κοντά της. "Επειτα τόν άφησε μόνο με τήν κόρη του και κάθησε νά τόν περιμένη στό σαλόνι. Ήταν τόσο νευρικός που δέν ήξερε τί νά κάνει. Μιά περπατούσε, μιά κάθονταν, άλλοτε άφωσιώνονταν νά κυττάξη ένα λουλούδι τού χαλιού, άλλοτε κύτταζε άφηρημένα έξω από τó παράθυρο κτυπώντας τά δάκτυλά του στα τζάμια. "Ολα νόμιζε ότι γύριζαν γύρω του κι' ότι είχε χάσει τή συνείσθησι που έρίσκεται Δέν ήξερε αν είχε περάσει μιά ώρα ή μιά στιγμή. Σ' αυτό τó διάστημα που ήταν άδύνατο νά μετρηθή από τόν χρόνο δοκίμασε τις πιό δυνατές συγκινήσεις της ζωής του. "Ενοιωθε τήν άγωνία ενός ανθρώπου που βλέπει στ' όνειρό του ότι πεφτει διαρκώς πρós ένα θάνατο. "Ολα νύριζαν γύρω του, όλα χοροπηδούσαν σ' ένα τρελλό χορό. Ακόμη και μέσα στό μυαλό του εναλλάσσετο με έκπληκτική ταχύτητα ή μορφή της άρρωστης κόρης του, τó σκυθρωπό πρόσωπο τού γιατρού, τά ίκετευτικά λόγια της Ρενέ, ή άρρώστεια της. Ο Μωπρέν νόμιζε ότι αυτές τις στιγμές θά τού έδιναι ή ψυχή του. Και ξαφνικά μιά ιδέα σφηνώθηκε στό μυαλό του.

«Ο γιατρός τώρα έχει άκουμπήσει τ' άκουστικό του στό στήθος της Ρενέ και παρακολουθεί τούς κτύπους της καρδιάς της. Ή καρδιά της Ρενέ κτυπάει όλο και πιό δυνατά, όλο και πιό δυνατά ώσπου ξαφνικά άκούεσαι μιά σπαραχτική κραυγή κι' ή καρδιά της Ρενέ παύει νά κτυπάη!...»

Τότε ό Μωπρέν κυριεύτηκε από τήν έπιθυμία νά τρέξη στό δωμάτιο της κόρης του για νά τήν προλάβη ζωντανή. "Επειτα ανέκτησε πάλι τήν ψυχραιμία του και άρχισε πάλι νά περπατάη. Μά ήταν άδύνατο νά ήσυχάση. Εύρισκε ότι ό γιατρός άργοϋσε πάρα πολύ, ότι έχανε τόν καιρό του σε περιττές φλυαρίες. "Υστερα όμως συνέρχονταν και σκεφτόταν ότι ό Μπουγιό ήταν ένας σοφός έπιστήμων που ποτέ δέν έχανε άδικα τόν καιρό του. Και ξαφνικά ή έλπίδα τρύπωνε μέσα στήν καρδιά του:

—Για ν' άργή τόσο τόσο ώρα ό γιατρός, σκέφθηκε, θρήκε τήν μυστική αίτία από τήν όποία ύποφέρει ή Ρενέ και θά τήν σώση.

Αυτή ή σκέψι τόν έκανε νά χαμογελάη σαν τρελλός. "Επειτα βάλθηκε νά κυττάξη τήν πόρτα της κόρης του για νά δη μόλις άνοιξη, τήν μορφή τού γιατρού και νά καταλάβη τήν άπάντησί του. Σκέφτονταν ακόμη με ανησυχία ότι ό γιατρός μπορούσε νά τού άναφέρη όλη τήν λεπτή κατάστασι της Ρενέ, νά τού μιλήση κι' αυτός για συγκινήσεις και για έρωτες και τέλος νά προφέρη τήν τρομερή λέξι τού θανάτου. Ο Μωπρέν άγωνίζονταν νά διώξη αυτή τήν ιδέα από τó μυαλό του και για νά πείση τόν έαυτό του ότι δέν μπορούσε νά πεθάνη ή Ρενέ θυμώντας όλους τούς γνωστούς του που υπέφεραν από σοβαρά καρδιακά νοσήματα, που ήταν ξεγραμμένοι από τούς γιατρούς κι' ώστόσο κατάφεραν νά ζήσουν. Και αυτές τις σκέψεις τις έπαναλάμβανε διαρκώς στόν έαυτό του. "Επειτα κυριεύονταν από άπελπισία και νόμιζε ότι αυτή ή έξέτασις τού γιατρού δέν έπρόκειτο νά τελειώση ποτέ. Κι' αυτό τó θεωρούσε προτιμότερο. "Ετσι δέν θά ήξερε και τίποτε και ποτέ δέν θά μάθαινε τήν τραγική αλήθεια. Τέλος ή έλπίδα άρχιζε πάλι νά τρυπώνη στήν καρδιά του...

"Επειτα από μερικές στιγμές που τού φάνηκαν όλόκληροι αιώνες άνοιξε ή πόρτα κι' ό γιατρός παρουσιάσθηκε στό κατώφλι τού δωματίου.

—Λοιπόν, γιατρέ; Ρώτησε με μιά φωνή που έτρεμε από τήν άγωνία.

—Πρέπει νά κάνης κουράγιο, φίλε μου...

Ο Μωπρέν σήκωσε τó κεφάλι του και κύτταξε τó γιατρό ένω τά χείλη του συνεσπώντο προσπαθώντας νά μη προφέρουν τήν τραγική λέξι.

Ο γιατρός με ήρεμη φωνή έξήγησε στό Μωπρέν τή σοβαρή άρρώστεια της κόρης του, τις έπιπλοκές που είχε παρουσιάσει, τόν τόν κίνδυνο που διέτρεχε και τέλος κάθησε πρός σ' ένα τραπέζι κι' έγγραψε μιά μακροσκελή συνταγή.

—Καταλαβαίνετε κ. Μωπρέν; Τόν ρώτησε. Πρέπει άμέσως νά έκτελεσθή αυτή ή συνταγή. Πρέπει νά πάτε άμέσως στό Παρίσι...

Ο Μωπρέν κούνησε μηχανικά τó κεφάλι του. "Επειτα με μιά μεγάλη προσπάθεια έκρυψε τή θλίψι του κι' αλλάζοντας τόν τόνο της φωνής του μήκε στό δωμάτιο της Ρενέ λέγοντας της:

—Αγαπημένη μου μικρούλα, πηγαίνουμε πολύ καλύτερα...

—Αλήθεια; Έκανε ή Ρενέ μ' ένα χαμόγελο εύχαριστήσεως.

—Έλα, άγκάλιασέ με...

—Τί σοϋ είπε; Ρώτησε ή Ρενέ.

—Νά σε προσέχω! Φρόντισε μόνο νά μη κουράζεσαι. Δέν πρέπει νά μιλάς και νά στενοχωρήσαι. "Ολα θά διορθωθούν...

Κι' ό Μωπρέν προσπάθησε νά χαμογελάση, ένω ένοιωθε τις δυνάμεις του νά τόν έγκαταλείπουν σαν νά βρίσκονταν στα τελευταία του. Ξαφνικά όμως μιά σκέψι ήλέκτοισε νά νεύρα του και τόν έκανε ν' άνακτήση όλη τήν ζωτικότητά του:

—Πρέπει νά πάω στό Παρίσι, δήλωσε, για νά έκτελέσω τις διαταγές του...

"Υστερα άρχισε νά ψάχνη γύρω του σαν χαμένος άνθρωπος σαν κάτι νά ζητούσε.

—Πού είνε τó καπέλλο μου; Ρώτησε τέλος έξαντλώντας τήν ύπομονή του. Ποιός μου έκρυψε τó καπέλλο μου;...

—Μά τó φοράς στό κεφάλι σου, μπαμπά, είπε χαμογελώντας ή κόρη του. Αλήθεια γιατί μπαμπά είσαι σήμερα τόσο άφηρημένος;

—Εγώ διεμαρτυρήθη ό Μωπρέν κρύβοντας τήν στενοχώρια του, έγώ στενοχωρημένος; "Οχι Ρενέ μά θυμώνω μ' αυτή τήν διαβολε-

μένη αφηρημότητα μου. "Ελα, φρόνιμα τώρα Ρενέ. Θέλω να κάτσης φρόνιμα μέχρι να γυρίσω.

Κι' ο Μωπρέν βγήκε από το δωμάτιο της κόρης του, στάθηκε μία στιγμή για να σκουπίσει τον ιδρώτα που μούσκευε το πρόσωπό του, έβγαλε ένα σπαραχτικό στεναγμό από τα βάθη της ψυχής του κι' ύστερα τρέχοντας κατέβηκε από τη βίλλα, διέσχισε τον κήπο και τράβηξε για τον σιδηροδρομικό σταυμό.

XXX

Η ΑΠΕΛΠΙΣΙΑ ΤΟΥ ΛΟΥΙ· ΜΩΠΡΕΝ

ΣΤΟ σταθμό ο Μωπρέν είδε το γιατρό που ανέβαινε σ' ένα βαγόνι. "Εκείνος όμως μπήκε και κάθησε σ' ένα άλλο. Καταλάβαινε ότι δεν είχε πειρά τη δύναμη να του μιλήσει, δεν είχε τη δύναμη να τον ακούσει και ν' αντικρύσει το βλέμμα του... Φτάνοντας στο Παρίσι ο πατέρας της Ρενέ μπήκε σ' ένα φαρμακείο και παρακάλεσε να του ετοιμάσουν γρήγορα τη συνταγή. Ο φαρμακοποιός την πήρε στα χέρια του, την διάβασε προσεκτικά, έκανε ένα μορφασμό για να δείξει ότι του είχε κάνει έντύπωσι και τέλος δήλωσε:

—Θα είναι έτοιμη μετά τρεις ώρες! Καθώς βλέπω ο άρρωστος σας είναι πολύ σοβαρά!

—Ναί, ναι, ψιθύρισε ο Μωπρέν, είναι πολύ σοβαρά, κι' ένοιωσε την επιθυμία να κλάψει.

"Επειτα βγήκε από το φαρμακείο με τσακισμένο όχημα και με σκυμμένο το κεφάλι:

—Τρεις ώρες! Πρέπει να περιμένω τρεις ώρες!

Κι' ένοιωσε μία παράξενη ευχαρίστησι που θα καθυστερούσε να γυρίσει τόσο πολύ στο σπίτι του και ότι σ' όλο αυτό το διάστημα θα νύττωνε από το μελαγχολικό κι' έρευνητικό βλέμμα της αγαπημένης του άσθενος. Ο Μωπρέν δεν ήθελε ν' αποκαλύψει στη Ρενέ την τραγική αλήθεια. Δεν ήθελε να της πη ότι ο γιατρός την είχε καταδικάσει κι' ότι αυτό το τόσο όμορφο και πλαστικό σώμα της, αυτό το άγγελικό χαμόγελό της, αυτή η γλυκιά έκφρασι των ματιών της και η γεμάτη τρυφερότητα φωνή της όλα θα κλείνονταν κάτω από την κρύα πλάκα του τάφου.

—Κύριε! Κύριε! Φώναζε έκτευτικά ο Μωπρέν ύψωνοντας προς τον ούρανό τα θλιμμένα του μάτια. Δώσε μου τη δύναμη να υποφέρω τον πονο μου!...

Ο πατέρας της Ρενέ προχωρούσε σαν χαμένος ανάμεσα στο πλήθος, έπεφτε πάνω στους διαβάτες κι' ένοιωθε το μυαλό του να τον πονάει. Κινιόταν διαρκώς καταγής. Τα πόδια των διαβάτων, οι τροχοί των αμαξιών που προχωρούσαν τον έκαναν κι' αυτόν μηχανικά να προχωρή. Το κεφάλι του ενώ το ένοιωθε άδειο ωστόσο του ήταν αδύνατο να υποφέρει το βάρος του. "Όλα γύρω του του φαίνονταν όπως σ' ένα μεθυσμένο φαίνεται ο κόσμος μετά από ένα φοβερό μεθύσι του. Οι δρόμοι δεν είχαν γι' αυτόν παρά φώτα και τον θόρυβο ενός όνειρου. Μια άχτινα ήλιου στα πόδια ενός διαβάτη τον έκανε να σκεφθεί ότι δεν ήταν νύχτα αλλά μέρα κι' ότι ο ήλιος έκανε να λάμπη το Παρίσι. Ο Μωπρέν περπατούσε άσκοπα. Δεν ένοιωθε καμμία επιθυμία και δεν είχε το κουράγιο για τίποτε. "Όλος ο κόσμος που έτρεχε γύρω του είχε ένα σκοπό να εκτελέσει στη ζωή του. Κι' ο Λουί Μωπρέν είχε κι' αυτός δώ και λίγες ώρες ακόμι για ένα σκοπό. Μια μεγάλη φροντίδα: την φροντίδα της ανατροφής

της κόρης του. Γώρα όμως όλ' αυτά είχαν τελειώσει. Γι' αυτόν δεν υπήρχε πειρά τίποτε. Ο Μωπρέν ήταν ένας νεκρός μπροστά από τον οποίο περνούσε η θορυβώδης ζωή του Παρισιού. "Όταν καμιά φορά ο Μωπρέν τύχαινε να συναντήσει κανένα γνωστό ο οποίος τον ρωτούσε αν η κατάσταση της Ρενέ ήταν σοβαρά, απαντούσε δίχως να σκέφεται, σαν κάποιος άλλος κι' όχι ο ίδιος να μιλούσε:

—Ω, ναι, είναι πολύ άρρωστη!...

Συχνά στο δρόμο καθώς προχωρούσε άσκοπα συναντούσε ένα δροσερό και γεμάτο υγεία κορίτσι. Τότε ο Μωπρέν ταραζόνταν κι' άλλαζε πεζοδρόμιο γιατί του έκανε κακό να θυμάται πώς ήταν πρώτα η Ρενέ.

Ο Λουί Μωπρέν μπήκε τέλος σ' ένα δημόσιο κήπο κι' έπεσε βαρύς σ' ένα κάθισμα. Με στηριγμένο το κεφάλι στα χέρια του, κυττάζοντας διαρκώς καταγής παραμιλούσε. "Ενα κοριτσάκι πλησίασε και του προσέφερε τ' μισό γλυκισμά του. Τ' άφησε διακριτικά στην ακρη της ρεντιγκόττας του. Τ' άλλα παιδάκια ξεθαρρευμένα σαν σπουργίτια, έγκατέλειψαν τ' παιχνίδια τους κι' ήρθαν και στάθηκαν κοντά του παρακολουθώντας με το σοβαρό και ήρεμο βλέμμα τους αυτόν τον ηλικιωμένο κύριο που υπέφερε. Ο Μωπρέν σηκώθηκε και έφυγε από τον δημόσιο κήκο. "Ενοιώθε ότι η γλώσσα του είχε κολλήσει στον ούρανίσκο του, ότι ο λαιμός του είχε ξεραθεί. Μπήκε σ' ένα καφενείο για να πιη κάτι. "Απέναντί του καθόνταν ένας πατέρας με το κοριτσάκι του. Τό είχε βάσει στα γόνατά του και τό ζήτησε να φάη το γλυκό του ενώ εκείνο κτυπούσε με ξεφωνητά χαράς τα χέρια του.

—"Ελεος! "Ελεος! Ψιθύρισε ο Μωπρέν. Μη με βασανίζεις τόσο πολύ Θεέ μου!

"Υστερα για να κρύψει τα δάκρυά του πήρε την «Εικόνογραφημένη» που βρίσκονταν πάνω στο τραπέζι κι' έριξε μία ματιά στις σελίδες της. Κάτω από ένα πίνακα ζωγραφικής διάβασε με μία ανατριχίλα: «Δεν υπάρχει έλεος στο θάνατο». Ο Μωπρέν σκούπισε το μέτωπό του που βρέχονταν από έναν κρύο ιδρώτα. "Επειτα έφυγε από το κέντρο για να επιστρέψει στο φαρμακείο. Είχαν περάσει πειρά η τρεις ώρες του φοβερού του μαρτυρίου.

XXXI

Η ΕΛΠΙΔΕΣ ΤΗΣ ΡΕΝΕ ΜΩΠΡΕΝ

ΑΠΟ εκείνη την τραγική μέρα άρχισε για τον Λουί μια ζωή θλιπών και αγωνίας. Η καρδιά του έτρεμε κάθε τόσο από τους θορύβους, από το τρίξιμο της πόρτας, από την ελαφινή παρουσία ενός ανθρώπου του σπιτιού. Νόμιζε ότι κάποιος έρχόταν για να του αναγγείλει τον θάνατο της κόρης του. "Όπως όλοι που μένουν πολύ καιρό κοντά σ' έναν άρρωστο που λατρεύουν, είχε κι' εκείνος κυριευθεί από την αμφιβολία ότι δεν είχε κάνει ότι έπρεπε για να γλυτώσει τη Ρενέ, ότι η αγαπημένη κόρη του χρειαζόταν περισσότερη προσοχή και περιποίησι κι' ότι το λάθος ήταν δικό του που βρίσκονταν ακόμη η Ρενέ στο κρεβάτι. Τις νύχτες ο πυρετός του μαστίζωνε το κορμί, η μοναξιά, η σκιά του δωματίου του βρίσκει την καρδιά του. Δεν είχε παρά μόνο μία σκέψι: την κόρη του.

Κάθε πρωί σηκώνονταν με πονοκέφαλο σαν άνθρωπος που είχε βυθιστεί σε μια έφιαλτική νάρκη και που ταραζόνταν από τρομαχτικά όνειρα. Κι' ο Μωπρέν κατανικώντας την αγωνία του πήγαινε να

δη πώς εἶνε ἡ Ρενέ καὶ ν' ἀπαντήσῃ σ' ὅλες τὶς ἐρωτήσεις καὶ στίς παράξενες ἰδέες ποὺ ριζώνουν στὸ μυαλὸ τῶν μελλοθανάτων.

Καὶ ξαφνικά ἡ Ρενέ βάλθηκε νὰ σκέφτεται τὸ Μοριμόν καὶ τὴν παληὰ ἐπιστολὴ τῆς Βιλανκούρ στὴν ὁποία εἶχε περάσει τὰ πρῶτα παιδικὰ χρόνια τῆς.

—Θέλω νὰ γυρίσω ἐκεῖ πέρα, δῆλωσε στὸν πατέρα τῆς. Εἶμαι βέβαιη ὅτι ἐκεῖ θὰ παύσω νὰ υποφέρω καὶ θὰ γίνω τελειῶς καλά.

Καὶ κάθε μέρα ρώταγε μὲ ἕναν φλογερὸ πόθο τὸν πατέρα τῆς:

—Πότε θὰ φύγουμε, μπαμπά γιὰ τὴ Βιλανκούρ;

Ὁ Μωπρέν συμβουλευθεῖκε τὸν γιαντῶ. Ἐκεῖνος δίστασε μιά στιγμὴ κι' εἶπετα τοῦ δῆλωσε μὰ δίχως νὰ πιστεῦῃ κι, ὁ ἴδιος τὰ λόγια του:

—Μπορεῖ νὰ τῆς κάνῃ καλὸ ἡ ἐξοχή...

Ἡ εὐχαρίστησις ὅτι θὰ πραγματοποιοῦσε αὐτὴ τὴν ἐπιθυμία τῆς ἔκανε τὴν Ρενέ ν' ἀνακτήσῃ ὡς ἐκ θαύματος ὅλες τῆς τὶς δυνάμεις. Ἡ Ρενέ ἔφτασε στὸ Μοριμόν ἔπειτα ἀπὸ ἕνα μαρτυρικὸ ταξίδι δίχως νὰ φανερώῃ σημεῖα κοπώσεως.

Καὶ πράγματι ἡ ἀφιξὶς στὴ Βιλανκούρ χάρισε στὴ Ρενέ τὴν δροσιά τῆς. Θὰ ἔλεγε ὅτι εἶχε πάρει αὐτὴ τὴ δύναμι ἀπὸ τὶς παιδικὰ ἀναμνήσεις κι' ὅτι ξαναγεννιῶταν. Στηριζομένη στὸ μπράτσο τοῦ πατέρα τῆς γύριζε τὸ πρῶτ' ἐπὶ τὸν κήπο, στὸ λειβάδι τοῦ ἔπαιζε μικρὴ, στὴ μεγάλη λίμνη, παντοῦ σ' ὅλα τὰ πράγματα ποὺ θυμῶταν. Ἦθελε νὰ τὰ ξαναδῇ, νὰ τὰ ξαναχαϊδέψῃ, ἤθελε νὰ ζῇ τὴν παιδικὴν κι' ἀμέριμνη ζωὴ τῆς. Ὁλος ὁ κόσμος τῶν παιδικῶν ὀνείρων τῆς τὴν ἀνεγνώριζε καὶ τῆς χαμογελοῦσε. Στὸ σπίτι πάλι τῆς ξυπνοῦσαν ἕνα σωρὸ ἀναμνήσεις. Θυμῶταν τὶς περιποιήσεις τοῦ πατέρα τῆς, τὰ παραμῦθια ποὺ τῆς ἔλεγε, τ' ἀστεῖα ποὺ κάνανε μαζὺ καὶ ξαφνικά βάλθηκε νὰ γελάῃ:

—Μπαμπά θυμάσαι ποὺ ἔκανες τ' ἄλογο; Θυμάσαι ποὺ ἔτρεχες γύρω ἀπὸ τὴν εἰλάρα τραβώντας τὰ λουριά τοῦ καρροτσιοῦ μου;

Ὁ Μωπρέν κούνησε τὸ κεφάλι του. Αὐτὴ ἡ ζωηρότης τῆς κόρης του τὸν ἀνησυχούσε. Καταλάβαινε ὅτι ἡ σκέψις τῆς νὰ ἔρθῃ στὴ Βιλανκούρ προήρχετο ἀπὸ τὴν ἐπιθυμία τῆς ν' ἀποχαιρετήσῃ καὶ νὰ δῇ γιὰ τελευταία φορὰ ὅλα τὰ πράγματα ποὺ εἶχε ἀγαπήσει.

Ἐνα πρῶτ' ἡ Ρενέ καθὼς ἔκοβε τριαντάφυλλα στὸν κήκο καὶ διασκεδάσε, ρίχτηκε ξαφνικά στὴν ἀγκαλιά τοῦ πατέρα τῆς καὶ φώναξε.

—Πόσο σ' ἀγαπῶ!... Εἶσαι πάντα τόσο καλὸς μαζὺ μου!... Καταλαβαίνεις ὅτι φοῶμαι τὴ μοναξιά γι' αὐτὸ ὥστε μιά στιγμὴ ν' ἐν μ' ἀφήνεις μόνη...

XXXII

ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΑΝΑΛΑΜΠΕΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Κ ΑΘΕ μέρα που περνοῦσε ἡ Ρενέ ἔχανε σιγά-σιγά τὸ χρῶμα τῆς ὑγείας ποὺ εἶχε ζωρέψει τὸ πρόσωπό τῆς. Εἶχε παύσει νὰ ἔχῃ ἐκείνες τὶς εὐχάριστες παιδικὲς ἀνησυχίες, εἶχε παύσει νὰ φλυαρῇ μ' εὐθυμία καὶ κάθε τόσο στηρίζονταν στὸ μπράτσο τοῦ πατέρα τῆς. Ἔτσι μέρα μὲ τὴ μέρα ἐγκατέλειπε τὶς ἐκδρομὲς τῆς καὶ τοὺς περιπάτους τῆς, ἀφήσε τὰ παιγνίδια ποὺ ἔκανε στὸν κήπο καὶ μιά μελαγχολία σφράγισε τὰ χεῖλιά τῆς. Ὅταν τὴν ρωτοῦσαν πὼς αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὴ τῆς ἀπαντοῦσε μὲ μισόσβουστη φωνή:

—Ὅχι, δὲν ἔχω τίποτε!... Εἶμαι πολὺ καλά!...

Ἐν τούτοις ἡ τρομερὴ ἀρρώστεια τῆς τσάκιζε τὴν ὑγεία τῆς καὶ τῆς μάραινε τὴν ὡμορφιά τῆς. Κάθε μέρα ὁ Μωπρέν μάταια ἀναζητοῦσε νὰ ὀρῇ μερικὰ πράγματα σ' αὐτὴν, τὰ ὁποῖα εἶχε θαυμάσει τὴν προηγούμενη. Ἡ ὡμορφιά τῶν ματιῶν τῆς, τ' ἀγγελικὸ τῆς χαμόγελο, ἡ ζωηρὲς χειρονομίες τῆς, ὅλη ἡ ὡμορφιά τῶν εἰκοσίων τῆς χρόνων σδύνονταν μέρα μὲ τὴ μέρα. Ἡ τουαλέττες τῆς πέφταν γύρω ἀπὸ τὸ ἀδύνατο σῶμα τῆς σχηματίζοντας πιέττες καὶ χειρονομίες τῆς εἶχαν χάσει τὴ χάρι τους. Ξαπλωμένη τώρα σὲ μιά πολυθρόνα ἔλεγε στὸν πατέρα τῆς τὰ μελλοντικὰ σχέδιά τῆς:

—Θὰ φύγουμε πατέρα, δὲν εἶνε ἔτσι; Θὰ φύγουμε στὸ τέλος τοῦ Σεπτεμβρίου. Θὰ γυρίσουμε ὅλο τὸν κόσμο, μένοντας ἕνα μῆνα ἐδῶ, δεκαπέντε μέρες ἐκεῖ, ὅπως θέλουμε. Ἐπειτα θέλω νὰ μὲ ἀναγνώσῃς σ' ὅλα τὰ μέρη ποὺ πολέμησες. Ἀλήθεια πατέρα θυμάσαι ποὺ ἔλεγεσ ὅτι ἦσουν ἐρωτευμένος μὲ μιά πριγκίπισσα; Θέλω νὰ μοῦ ἐξηγήσῃς μὲ κάθε λεπτομέρεια ὅλ' αὐτὰ τὰ πράγματα. Καὶ ἂν δὲν μὰς φτάσῃ ὁ χειμώνας θὰ ταξιδεύουμε πάλι καὶ τὸν ἄλλον. Δὲν ἔχουμε ἀρκετὰ χρήματα μπαμπά; Ἐπειτα θὰ διασκεδάω στὸ Παρίσι καὶ θὰ ἐρῶμε πάλι κατόπι νὰ ξεκουρασθῶμε στὴ εἰλάρα μας. Εἶνε τόσο ὡμορφὴ ἡ ἐξοχή καὶ θὰ δῇς ὅτι θὰ ἤμαστε πολὺ εὐτυχισμένοι. Βλέπεις πόσο καλὴ εἶμαι μαζὺ σου. Δὲν ἀγάπησα κανέναν ἄνθρωπο ὅσο ἀγαπῶ ἑσένα πατέρα γιατί ἤξερα πόσο μὲ λατρεύεις.

—Ὅταν ὅμως συναντήσῃς ἕναν ὡμορφὸ νέο, θὰ μὲ ξεχάσῃς Ρενέ, τῆς ἀπαντοῦσε ὁ Μωπρέν παρασυρμένος ἀπὸ τὰ ὄνειρά τῆς κόρης του.

Κ' ἡ μέρες περνοῦσαν στὴ Βιλανκούρ μὲ μιά καταθλιπτικὴ μελαγχολία. Ἐνα πρῶτ' στὸ Μοριμόν ἔκανε τὴν ἐμφάνισί του ὁ Ντενουαζέλ. Αὐτὴ τὴ φορὰ ἡ Ρενέ δέχθηκε νὰ τοῦ μιλήσῃ. Μείναν μαζὺ στὸ διαμέρισμα τῆς συζητώντας γιὰ ἕνα σωρὸ πράγματα. Ἐπειτα ἡ Ρενέ ἐκλείσε τὰ μάτια τῆς. Φαίνονταν ὑπερβολικὰ κουρασμένη:

—Θέλω νὰ ἡσυχάσω Ντενουαζέλ, τὸν παρακάλεσε. Θέλω νὰ κοιμηθῶ!... Κάνει ἀπόψε τόση ζέστη... Σβύσε σὲ παρακαλῶ τὸ φῶς!... Πές νὰ ἔρθῃ κοντά μου ὁ πατέρας κι' ἡ μητέρα... Φοβάμαι τὸ κρῦο Ντενουαζέλ...

Οἱ γονεῖς τῆς Ρενέ μῆκαν ταραγμένοι στὸ δωμάτιό τῆς. —Μπαμπά, δώσε μου τὸ χέρι σου, κρυώνω τόσο πολὺ, ψιθύρισε...

Ὅστε μὲ μιά τρυφερὴ φωνὴ ἄρχισε νὰ τοῦ λέῃ ἕνα σωρὸ αἰσθηματικὰ λόγια, νὰ μιλάῃ γιὰ τὴ μητέρα τῆς, γιὰ τὸν Ἄνρῦ, γιὰ τὸν Ντενουαζέλ, γιὰ ὅλους τοὺς συγγενεῖς καὶ τοὺς φίλους τους.

Στὴν ἄκρη τοῦ κρεβάτιοῦ τῆς Ρενέ ὁ Ντενουαζέλ ἔκλαιγε σιγά, ἔχοντας κρυμμένο τὸ πρόσωπό του μέσα στὰ χέρια του.

Ἐπειτα ἀργὰ τὴν νύχτα τὸ πρόσωπο τῆς Ρενέ ἀνέκτησε τὴν ζωηρότητά του καὶ φωτίστηκε ἀπὸ μιά ἀγγελικὴ ὡμορφιά:

—Μητέρα, εἶπε, θέλω νὰ μοῦ φορέσῃς τὴν καλύτερη τουαλέτα μου... Θέλω νὰ μοῦ κόψετε ὡμορφα τριαντάφυλλα ἀπὸ τὸν κήπο κι' ἔτσι νὰ μὲ ζωγραφίσῃς ὁ Ντενουαζέλ...

Κι' ὕστερα ἐκλείσε τὰ μάτια καὶ θυθίστηκε σ' ἕναν περίεργο ὕπνο.

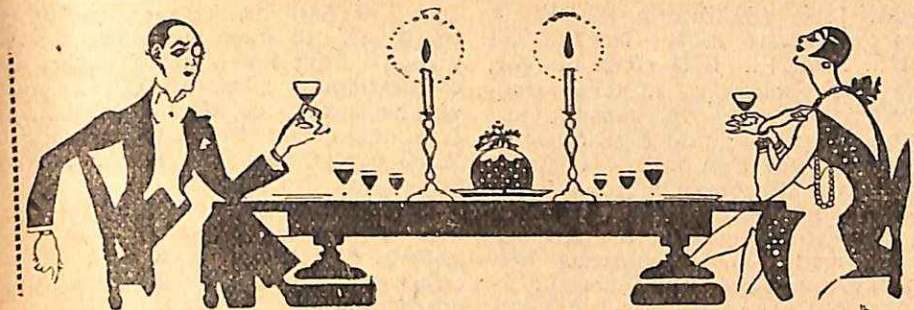
Γιὰ λίγο μέσα στὴν ἀπόλυτη ἡσυχία τῆς νύχτας ἀκούγονταν ἡ βαρεῖα ἀναπνοή τῆς. Ἐπειτα σιγά-σιγά γίνθηκε πιὸ ἡμερὴ καὶ τέλος σταμάτησε.

—Ρενέ! φώναξε ὁ Μωπρέν! Ρενέ, παιδί μου!

Ἡ Ρενέ ἀνοίξε τὰ μάτια της τοῦ χαμογέλασε καὶ ξεφύχησε.

Ἐκεῖνοι ποὺ ταξιδεύουν μακριὰ σ' ὅλες τὶς χώρες ἀσφαλῶς θὰ τοὺς ἔκανε ἐντύπωσι ἓνα παράξενο ζευγάρι. Εἶνε ἓνας γέρος καὶ μιὰ ἡλικιωμένη γυναῖκα. Σέρνουν χωρὶς σκοπὸ τὰ ὄρηματά τους περνώντας ἓνα χρόνον στὴ Ρωσσία, ἓναν ἄλλο στὴν Αἴγυπτο... Εἶνε ὁ κ. καὶ ἡ κ. Μωπρέν. Μετὰ τὸν θάνατο καὶ τῶν τριῶν παιδιῶν τους, γιατί κι' ἡ Ἀνριέττα πέθανε ἔπειτα ἀπὸ λίγο καιρὸ, ἐγκατέλειψαν τὴν Γαλλία καὶ γυρίζουν τὸν κόσμον, προσπαθώντας νὰ λησμονήσουν. Μοιάζουν σὰν δυὸ ξερά φύλλα τῶν δέντρων ποὺ τὰ σέρνει δῶ κι' ἐκεῖ ὁ ἄνεμος. Κι' ὅσοι τοὺς βλέπουν ἔτσι μελαγχολικοὺς καὶ δυστυχισμένους μὲ τὴν πίκρα ζωγραφισμένη στὰ χεῖλη τους καταλαβαίνουν πῶς εἶνε δυὸ ραγισμένες καρδιές ποὺ ἱκετεύουν τὸ θάνατον νὰ ρθῇ νὰ τίς ἡσυχάσῃ.

Τ Ε Λ Ο Σ

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ «ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ»

ΤΟΥ ΜΙΣΕΛ ΠΡΟΒΕΝ

ΔΥΟ ΔΥΣΤΥΧΙΣΜΕΝΕΣ ΥΠΑΡΞΕΙΣ

(Μιά μαγευτική βίλλα στὸ Λουγκρέν, στὶς ὄχθες τῆς λίμνης τοῦ Λεμάν. Ὁ ἰδιοκτήτης της, Πέτρος ντὲ Σαμπραί, φτάνει σ' αὐτὴ μόνος μὲ τὸ ἐξπρές τοῦ Παρισιῦ. Ἐνας γέρος γείτονας καὶ παλιὸς φίλος, ὁ κ. Βερνιέ, ἔρχεται νὰ τὸν ὑποδεχθῇ).

ΒΕΡΝΙΕ.— Ἐπιτέλους, καλῶς ὠρίσατε, κύριε Πέτρο!

ΣΑΜΠΡΑΙ.— ὦ, τὸν ἀγαπητὸ μου γείτονα!... Τί κάνετε;

ΒΕΡΝΙΕ.— Ἀπὸ πέροι ποὺ ἔχω νὰ σὰς δῶ, γέρασσα ἀκόμα κατὰ ἓνα χρόνο!

ΣΑΜΠΡΑΙ (μὲ πικρία).— Αὐτὰ ποὺ σκοτώνουν δὲν εἶνε τὰ χρόνια... εἶνε τὰ πράγματα... (Σὲ ἄλλο τόπο): Ἐχετε πάντοτε ὠραία ἀνθη;

ΒΕΡΝΙΕ.— Ἐ, αὐτὰ ἀπόμειναν ἡ στερνὴ μου χαρὰ καὶ πρέπει νὰ τὰ περιποιῶμαι. (Πλησιάζοντας καὶ κυττώντας τὸν Πέτρο).— ὦ, μὰ τί ἔχετε; Μοῦ φαίνεσθε πολὺ διαφορετικὸς ἀπὸ πέροι...

ΣΑΜΠΡΑΙ.— Γέρασσα κι' ἐγὼ κατὰ ἓνα χρόνο.

ΒΕΡΝΙΕ.— Αὐτὸ δὲ ἔλειπε!... Μήπως καμμιά ἀρρώστεια;... Ἡ κυρία;... Κανένα ἀπὸ τὰ παιδιά σας;...

ΣΑΜΠΡΑΙ.— Ὅλος ὁ κόσμος εἶνε καλὰ... σὰς εὐχαριστῶ.

ΒΕΡΝΙΕ.— Ἐν τούτοις ἓναν ὁλόκληρο χρόνο οὔτε μιὰ φορὰ δὲν γράψατε στὸ γεροφιλόσοφο, τὸ γειτονά σας.

ΣΑΜΠΡΑΙ.— Μὲ συγχωρῆτε, κα-

λέ μου φίλε, ὑπάρχουν καμμιά φορὰ πράγματα ποὺ ἐμποδίζουν κανένα νὰ γράφῃ καὶ στὸν πιὸ καλὸ του φίλου.

ΒΕΡΝΙΕ (μαντεύοντας κάποιο κρυφὸ καὶ τοῦ φίλου του).— Καὶ ἦρθατε σήμερα... μόνος στὴν ἐξοχή;

ΣΑΜΠΡΑΙ.— Ναι... Ἡ Λουσιέν... ἡ κ. ντὲ Σαμπραί θάρθῃ τὸ βράδυ μὲ ἄλλο τραῖνο... καὶ τὰ παιδιά στὸ τέλος τοῦ μηνός... τώρα εἶνε ὑπότροφα σὲ μιὰ πανσιόν. (Θλιβερά): Πολλές μεταβολές, καθὼς βλέπετε!

ΒΕΡΝΙΕ (μὲ στοργή).— Καὶ ἡ αἰτία ὅλων αὐτῶν τῶν μεταβολῶν;

ΣΑΜΠΡΑΙ.— Ἀχ, ἀγαπητέ μου παλιὲ φίλε, ὑπάρχει κάποια λύπη, ἡ πιὸ ἀπροσδόκητη, ἡ πιὸ ὀδυνηρή.. Μιὰ λύπη ποὺ σὲ κάνει νὰ πεθαίνῃς χίλιες φορές τὴν ἡμέρα... Μιὰ λύπη ποὺ ἔρχεται ἀπὸ κεί ποὺ δὲν περίμενα, ἀπ' ὅτι ἀγάπησα πιὸ πολὺ τὸν κόσμο...

ΒΕΡΝΙΕ (θαθεῖα ταραγμένος).— Εἶνε δυνατόν ἡ κ. ντὲ Σαμπραί;...

ΣΑΜΠΡΑΙ (κυττώντας τον).— Γιὰ τὴ γυναῖκα, ὅπως μὰς τὴν ἐφτάζε ὁ Θεός, ὅλα εἶνε δυνατό.

ΒΕΡΝΙΕ.— Ἀλλοίμονο! Ἐχετε δίκην! Δυνατὰ, ναί... ἀλλὰ ἀνεξήγητα... Πέραν, τίποτε δὲν ἔδειχνε ὅτι θὰ τάραιξη τὴν ἡσυχία σας, τὴν εὐτυχία σας. Πῶς ἔγινε ἓνα τέτοιο πρᾶγμα;

ΣΑΜΠΡΑΙ.— Πῶς ἔγινε; Δὲν τὸ ξέρετε λοιπόν;

ΒΕΡΝΙΕ (άλλόκοτα, σά νά μι-
λάη στὸν ἑαυτό του).— Ναί!... "Ω!
ναί!... Ξέρω!... "Ενὼ εἶσαι ἥσυχος,
ἐνὼ εἶσαι ἀσφαλής, κάποιοι ἀσή-
μαντος πολλές φορές, περνάει, κά-
ποιος ἀσήμαντος ποὺ ἔχει ὅμως ἐ-
κείνο ποὺ δὲν ἔχει πειὰ ὁ σύζυγος
στὰ μάτια τῆς συζύγου του, ἐκείνο
ποὺ ἡ συμβίωσις τὸ κάνει πειὰ νά
μὴ φαίνεται πὼς τὸχει ὁ σύζυγος:
κάτι ποιητικὸ, κάτι ἐλκυστικὸ, κάτι
ἀλλόκοτο κί' ἐγὼ δὲν ξέρω τί... "Ε-
κείνος ὁ ἄλλος, δὲν ἔχει νά κάνει
τίποτ' ἄλλο παρὰ νά ἐμφανισθῇ!...
"Ἡ γυναίκα ἀμέσως τὰ χάνει, ξεχνά-
ει τὰ πάντα καὶ πέφτει... "Αλλά ἔ-
πειτα, στὸ τέλος, ἔρχεται καμμιὰ
φορὰ τὸ ξύπνημά της, ἡ ἀγωνία, ἡ
ἀπεγνωσμένες κραυγές της... εἶνε
πολὺ ἀργὰ τότε...

ΣΑΜΠΡΑΙ (πολὺ ἀπορροφημέ-
νος).— Ναί... πολὺ
ἀργά... "Όταν ἡ δυ-
στυχισμένη ἦρθε σέ
μένα, ὅταν μοῦ ἐξω-
μολογήθηκε τὸ λά-
θος της — γιατί ἦρ-
θε καὶ μοῦ τὰ εἶπε
ὅλα, σάν νά ἤθελε
νά λυτρωθῇ ἔτσι ἀ-
πὸ ἓνα μέρος τῶν τύ-
ψεών της — ὅταν τὸ
ἔκανε αὐτὸ, εἶχε
πειὰ ξυπνήσει, εἶχε
συνέλθει, δὲν κατα-
λάβαινε πὼς εἶχε
συμβῆ αὐτό... Τὸν ἄλλον τὸν εἶχε ἀ-
πομακρύνει...

ΒΕΡΝΙΕ (ἐκπληκτος).— Καὶ
σεῖς;... Καὶ σεῖς, τί ἀποφασίσατε;
Γιατί, καθὼς μοῦ εἶπατε, περιμένετε
ἀπόψε τὴν κ. ντὲ Σαμπραί...

ΣΑΜΠΡΑΙ.— "Εγὼ... Σκέφτηκα
κατὰ τὸν πιὸ ἀνόητο, τὸν πιὸ ἀ-
πραγματοποίητο τρόπο. Θέλησα ἡ
τιμωρία της νά εἶνε μεγάλη σάν τὴν
ὁδὸν μου καὶ τῆς εἶπα: «Κανείς
δὲν θὰ μάθῃ τὸ σφάλμα σας» λοι-
πὸν, γιὰ τὰ παιδιά μας πρῶτα, ἀλ-
λὰ προπάντων γιατί θέλω νά σὰς
τὸ ἐπιβάλω, ἀφοῦ ἔχω τὸ δικαίωμα,
θὰ ἐξακολουθήσετε νά εἰστε ἡ γυ-
ναίκα μου καὶ νά εἶμαι ὁ σύζυγός
σας. Μὲ τὴ διαφορά ὅτι ποτὲ πειὰ
— μὲ καταλαβαίνετε; — ποτὲ πειὰ
δὲ θὰ εἶμαστε πραγματικοὶ σύζυ-
γοι. Γιαὶ ὅλο τὸν κόσμον θὰ ζοῦμε
μαζὺ, μὰ στὸ σπίτι μέσα δὲν θὰ ὁ-
πάρχη τίποτε κοινὸ μεταξὺ μας, δὲ
θ' ἀλλάζουμε οὔτε μιὰ λέξι...» Αὐ-
τὴ εἶνε, καλὲ μου φίλε, ἡ φρικώδης
ζωὴ ποὺ ζοῦμε ὁκτὼ μῆνες τώρα!
"Εγὼ φταίω, ἔτσι δὲν εἶνε;... "Εσεῖς
θὰ κάνετε ἔτσι;...

ΒΕΡΝΙΕ (πολὺ σοβαρά).— "Όχι,
ἐγὼ θὰ ἔκανα διαφορετικὰ, εἶνε ἀ-
λήθεια. Μὰ αὐτὸ μ' ἔκανε νά ζήσω
σαράντα χρόνια στὴν ἀπελπισία τῆς
μοναξιάς...

ΣΑΜΠΡΑΙ.— "Ω, πιὸ ἀπελπισμέ-
νος καὶ δυστυχῆς ἀπὸ μένα δὲν
μπορεῖ νά εἶνε κανεὶς ἄλλος!

ΒΕΡΝΙΕ.— Γιατί τὴν ἀγαπάτε ἀ-
κόμα.

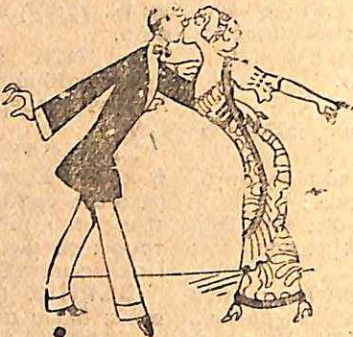
ΣΑΜΠΡΑΙ.— Ναί, εἶνε φοβερό!
Τὴν ἀγαπῶ!... περισσότερο ἀπὸ κά-
θε ἄλλη φορὰ... παρὰ τὴ θέλησί

μου, ἂν καὶ μοῦ
κλέβη τὰ πιὸ θα-
μειὰ μου αἰσθήματα,
τίς πιὸ ἐνδόμυχες
σκέψεις μου!... Αὐτὴ
δὲ λέει ποτὲ τίποτε...
ὑποφέρει... Καὶ τὴν
ἀγαπῶ ἀκόμη περισ-
σότερο μὲ τὴ θλιμ-
μένη ὡμορφία της...
Εἶνε στιγμές ποὺ ἡ
θέλησίς μου παραλύ-
ει καὶ νοιώθω νά πη-
γαίνω πρὸς αὐτήν...
"Εδῶ, μέσα, στὸ πε-
ριβάλλον ὅλων τῶν παλῶν πραγ-
μάτων ποὺ τὰ γνῶρισα μαζὺ της,
δὲν θὰ μπορέσω πειὰ νά κρατηθῶ.
Αὐτὸ θὰ εἶνε τὸ τέλος... Θὰ ἔπρεπε
νά φύγω...

ΒΕΡΝΙΕ.— Γιατί νά φύγετε; "Α-
πεναντίας πρέπει νά μέινετε!... "Αν
ξέρατε, ἀγαπημένο μου παιδί, πόσο
μικρὰ, πόσο μικρὰ, πόσο ἀστεία
φαίνονται στὸ τέλος τῆς ζωῆς τὰ
θουνά ποὺ τὰ αἰσθήματα τῆς νεότη-
τός μας τὰ θρίσκουν δυσανάστατα...
("Ακούγεται στὸ δρόμο ὁ θόρυβος μιᾶς
ἁμαξίας)

ΣΑΜΠΡΑΙ (ἐξαίρετικὰ ταραχ-
μένος).— "Εφτά ἡ ὥρα!... Αὐτὴ
εἶνε!...

ΒΕΡΝΙΕ (φεύγοντας μ' ἓνα συγ-
καταβατικὸ χαμόγελο).— Λοιπόν...
ἔς αὔριον!...

(Σὲ λίγα λεπτά, στὴν κάμαρη ποὺ θά-
λει στὴν ταράτσα, στὴν παλιὰ κοινὴ συζυγι-
κὴ κάμαρη, ὁ Πέτρος κ' ἡ Λουσὲν βρίσκον-
ται ἀντιμέτωποι. "Εκεῖνος πολὺ νευρικός,
προσπαθεῖ νά κρύψῃ τὴν ταραχὴν του καὶ νά
ἐπιβληθῇ στὸν ἑαυτό του. "Εκείνη, μὴ τολ-
μώντας ν' ἀντικρύσῃ τὸ βλέμμα του, φαίνε-
ται πολὺ καταβεβλημένη, μὲ τὸ πρόσωπο
σθυσμένο κατ' ὅπ' ἰσχυρὰ ξαναθὰ μαλλιά
τῆς καὶ μὲ τὰ μάτια τῆς περιτοινισμένα
ἀπὸ κυκλούς ακίδας).

ΣΑΜΠΡΑΙ (μὲ προσπάθεια).—
Φαίνεστε σὰ νὰ ὑποφέρετε.

ΛΟΥΣΙΕΝ (ἐκπληκτῇ γιὰ τὴ
στοργικὴ αὐτὴ ἐρώτησι).— Κουρα-
σμένη εἶμαι λίγο... Δὲν εἶνε τίποτε!...
Σὰς εὐχαριστῶ!...

ΣΑΜΠΡΑΙ.— Θὰ κατεβῆτε νά
δειπνήσετε;

ΛΟΥΣΙΕΝ.— Τσιμπήσα κάτι στὸ
τραῖνο... "Αν τὸ ἐπιτρέπετε, ὄχι, δὲ
θὰ κατεβῶ... Θὰ μείνω στὸ δωμά-
τιό μου!... (Διακοπτομένη καὶ κυτ-
τῶντας γύρω της).— "Α, συγγνώ-
μη! Εἶπα γιὰ τὸ δωμάτιό μου, ἐνῶ
αὐτὸ δὲν εἶνε πειὰ δικό μου ἦταν
κάποτε δικό μας.

ΣΑΜΠΡΑΙ.— Ναί... δικό μας, μὰ
ἂν τὸ προτιμᾶτε, εἶνε στὴ διάθεσί
σας.

ΛΟΥΣΙΕΝ.— Δὲν μπορῶ νά προ-
τιμήσω, θὰ κάνω ὅ,τι ἀποφασί-
σετε...

ΣΑΜΠΡΑΙ.— Θὰ ἦταν πιὸ βολε-
τό γιὰ σὰς. Τὸ ἔχετε συνηθίσει...

ΛΟΥΣΙΕΝ.— Καὶ σεῖς;

ΣΑΜΠΡΑΙ (ἀδιάφορα).— "Ω, ἐ-
γώ! ("Επιβαλλόμενος ἀκόμη στὸν
ἑαυτό του): Κρατήστε το... (Βλέ-
ποντας τὰ μάτια τῆς γυναίκας του
νά λάμπουν). Αὐτὸ σὰς εὐχαριστεῖ;

ΛΟΥΣΙΕΝ.— Ναί... πολὺ...

ΣΑΜΠΡΑΙ.— "Όσοπο θὰ θρῆτε
μέσα σ' αὐτὸ τόσες ἀναμνήσεις τοῦ
παρελθόντος... θὰ ξαναζήσετε μέσα
σ' αὐτές...

ΛΟΥΣΙΕΝ.— Γι' αὐτὸ εἶσθε καλὸς
ποῦ μοῦ τὸ παραχωρεῖτε... "Εἶσι,
ζώντας μέσα σ' αὐτές, θὰ μπορέσω
νά φαντασθῶ ὅτι τὸ χθὲς δὲν ἔτε-
λείωσε ἀκόμα κί' ὅτι τὸ σήμερον δὲν
ὕπηρεσε ποτέ!...

ΣΑΜΠΡΑΙ (πολὺ ταραγμένος).—
"Αλήθεια! Θὰ θέλατε;...

ΛΟΥΣΙΕΝ.— Μήπως ἡ τωρινὴ
μου ζωὴ δὲ σὰς ἀπαντᾷ γι' αὐτό;

ΣΑΜΠΡΑΙ (θέλοντας νά φανῇ
σκληρός).— Γιατί μοῦ τὸ λέτε
αὐτό;

ΛΟΥΣΙΕΝ.— "Ω!... μὲ συγχωρή-
τε... Δὲν ἔπρεπε νά σὰς μιλήσω ἔτσι.
"Αλλά καὶ σεῖς γιὰ πρώτη φορὰ ἀ-
πὸ τόσον καιρὸ μοῦ μιλήσατε μὲ
τόσο ἐνδιαφέρον... Δὲν συγκρατήθη-
κα... Εἶχα συγκινηθῇ τόσο, ποὺ ξα-
ναθρέθηκα ἐδῶ!... Πρὸ ὀλίγου, ὅ-
ταν ἔφτασα, τόσο τὰ πόδια μου ἔ-
τρεμαν, ὥστε νόμισα πὼς δὲ θὰ μπο-
ρέσω ν' ἀνεβῶ τίς σκάλες...

ΣΑΜΠΡΑΙ (φέρνοντάς της ἓνα
φωτέϊο μπρὸς στὴν ἀνοιχτὴ πόρτα
τοῦ ἐξώστη).— Καθῆστε!... Ναί, ἐ-
δῶ!... ἦταν ἡ ἀγαπημένη σας θέσι...

ΛΟΥΣΙΕΝ.— "Όπου καθόμουν
κάθε βράδυ...

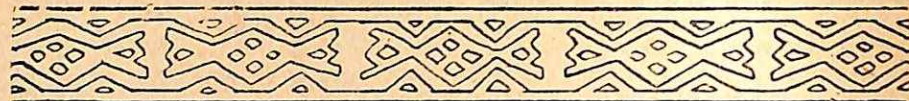
ΣΑΜΠΡΑΙ.— Καὶ ὅπου ἐρχόμου-
να καὶ σὰς εὗρισκα γιὰ ν' ἀντικρύ-
ζουμε μαζὺ τὰ θαυμάσια βράδια
τῶν καλοκαιρινῶν ἡμερῶν, τὴ λί-
μνη μὲ τὰ σθυσμένα της χρώματα,
τὰ θουνά ποὺ ἀρχίζαν νά χάνονται
μέσα στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας, τὴ
θερμὴ καὶ ἀρωματισμένη ἀτμόσφαι-
ρα καὶ στὴν ἴδια θέσι ἀκόμα θυμά-
μαι τίς τελευταῖες ἀχτίδες τοῦ ἡλι-
ου, πρὶν νά χαθῇ, νά πέφτουν σάν
χρυσὴ σκόνη ἀπάνω στὰ μαλλιά
σας... (Βλέποντας δάκρυα νά κυ-
λοῦν ἀπὸ τὰ μάτια της): Κλαῖτε;

ΛΟΥΣΙΕΝ.— "Εγὼ μονάχη μου
γκρέμισα αὐτὸ τόνειρο!...

ΣΑΜΠΡΑΙ (παράφορα).— Καὶ
σεῖς μπορεῖτε νά τὸ ξαναζήσετε...

ΛΟΥΣΙΕΝ (θαυμάσια ταραγμέ-
νη).— Τί εἶπατε;

ΣΑΜΠΡΑΙ (ποῦ σηκώνεται σάν
ν' ἀφυπνίζεται).— "Ε;... τί;... Τί εἶ-
πα;... Τίποτε!... Εἶμαι τρελλός!...
Μὴν πιστεύετε!... Δὲν εἶν' ἀλήθεια!
Δὲν ἔχω μετανοήσει γιὰ τίποτε, σὰς
μισῶ!... "Ό,τι ἦταν ὁ λόγος τῆς ζω-
ῆς γιὰ μένα, σεῖς τὸ καταστρέψατε,
τὸ λερώσατε, τὸ συντρίψατε. (Πιά-
νοντάς της τὸ μπράτσο): "Ω, ἐσύ...
αὐτὴ ἡ λέξι ποὺ δὲν ἀπὸ πῶς πειὰ,
ποῦ μὲ κάνει ἀνω-κάτω... "Εσύ, ἐ-
σύ, ἐσύ! "Ας τὸ πῶ!... "Ας τὸ ξα-
ναπῶ!... "Εσύ... αὐτὸ μὲ μεθάει!...
(Σφίγγοντάς την): Καὶ τὸ χέρι
σου... τὰ μάτια σου... τὰ χεῖλη
σου... ὀλάκερη ἐσύ, ὅπως σὲ νοιῶ-
θω, ὅπως σὲ ἀναπνέω! ("Απωθών-

ΣΕΡΒΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΓΙΑΓΚΟ ΒΕΣΕΛΙΝΟΒΙΤΣ

Η ΓΕΝΕΑ ΤΟΥ ΑΔΑΜ

Το πρωί μιās ανοιξιιάτικης μέρας, ο οὐρανός ήταν καθαρός και γαλάζιος σαν τὰ νερά της θάλασσας και ο αέρας, γεμάτος από μυρωδιές. Ή ακτίνες του ήλιου, που περνούσαν μέσα από τὰ φύλλα τῶν δέντρων, ἦσαν κατακόκκινες, σαν νὰ εἶχαν πάρει τὸ χρώμα τους ἀπὸ τὰ ἀνήθη τῆς τριανταφυλλιάς. Ἡ δροσιά λαμπροκοπούσε παντοῦ, σαν διαμάντια καὶ τὰ πουλιά πετοῦσαν μετὰ χαρὰ καὶ λαλοῦσαν, σαν νὰ χαιρετοῦσαν τὴν καλωσύνη τῆς ζωῆς.

Κι' ὁ ἄνθρωπος γίνεται ἄλλος τις ἀνοιξιιάτικες αὐτὲς αὐγές. Τοῦ φαίνεται πὼς ἡ ζωὴ εἶνε γεμάτη ἀγάπη. Ὁ γέροντας ξαναγεννιέται, ὁ ἄρρωστος αἰσθάνεται νέες δυνάμεις μέσα του καὶ τοῦ νέου, τοῦ φαίνεται, σαν νάχη φτερά, γιὰ νὰ πετάξει. Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, δὲν αἰσθάνεται τόσο τοῦ σώματος τὸ θάρος, εἶνε ἀγαθὴ, ἡμερὴ καὶ εὐγενέστερη. Τὸ στήθος ἀνοίγεται στὸν καθαρό αέρα καὶ λησιμονεῖ νὰ σκέπτεται κάθε κακό.

Μακριὰ, πέρα, ἀπὸ τὸ χωριό, ἀκούονται τῶν κοπαδιῶν τὰ κουδου-

τας την): Μὰ δὲν σὲ θέλω πειά! Φύγε λοιπόν! Φύγε!...

ΛΟΥΣΙΕΝ (παλεύοντας μετὰ τὸν ἐαυτὸ της, τρέμοντας).— Χαίρε!

ΣΑΜΠΡΑΙ (βγάζει μιὰ κραυγὴ).— Ὁχι!...

ΛΟΥΣΙΕΝ.— ὦ! ναί!... τώρα πρέπει νὰ φύγω!... Ὅταν εἰσαπτε ἐχθρός μου, ὅταν δὲν μοῦ μιλοῦσατε, μποροῦσα νάχω τὸ θάρρος νὰ μὲν κοντὰ σας, μὰ τώρα, τώρα πού... (Σιγὰ): Τώρα πού μ' ἀγαπάτε!... (Πηγαίνει πρὸς τὴν πόρτα): Ὁχι, ὄχι... πρέπει νὰ φύγω..

ΣΑΜΠΡΑΙ.— Μὰ βλέπεις καλὰ ὅτι δὲν μπορῶ πειά... δὲν μπορῶ.

νάκια καὶ γυναικεῖες φωνές νὰ τραγουδοῦν:

— Βιολέττα μου καλὴ,
μικρὴ μου Βιολεττούλα,
πὼς ἤθελα νὰ σ' ἀγαπήσω,
μὰ εἶσαι τόσο γιὰ μὲ μικρούλα...

— Ἐλα, ἀγαπημένε μου,
τί σαν εἶμαι καὶ τόσο μικρὴ,
μικρὸ εἶνε καὶ τὸ μαργαριτάρι,
μικρὸ, σαν σιταριοῦ σπειρί,
μὰ τόσο τὸ θέλουν οἱ μεγάλοι.
Μικρὸ εἶνε καὶ τὸ ἀηδονάκι,
μὰ τοὺς μεγάλους τόσο εὐχαριστεῖ!...

Τὸ κόπαδι πλησίασε, τὰ πρόβατα βγήκαν ἀπὸ τὰ κλαδιά καὶ νὰ, ἀπὸ πίσω ἡ τσοπανοπούλα. Ἐνα κοριτσάκι δεκαεξὶ χρόνων.

Ἦταν ἡ γυνιστὴ, ἡ ὀρφανούλα Λιούμπα (Ἀγάπη), ὠραῖο κοριτσάκι. Μικρὸ, ἀλλὰ καλοκαμωμένο. Τὸ σωματάκι της γεμάτο ζωὴ, δροσιά καὶ δύναμι. Τὰ κατὰμαυρα μαλλιά της γυάλιζαν στὸν ἥλιο, τὸ μέτωπό της καθαρό, τὰ μάτια της ἀστράφταν... ἀσπροκόκκινη σαν λουλουδι

(Πέφτοντας νικημένος στὰ πόδια της).— Λουσιέν! αὐτὸ εἶν' ἀνώτερο τῶν δυνάμεών μου!

ΛΟΥΣΙΕΝ.— Σήμερα, μὰ αὔριο;
ΣΑΜΠΡΑΙ (μετὰ πάθος).— Ἐ, αὔριο... θὰ ξαναρχίσουμε!

ΛΟΥΣΙΕΝ.— Θὰ ξαναρχίσω νὰ με μισῇ!

ΣΑΜΠΡΑΙ (ἐξαλλος).— Ναί... καὶ νὰ σ' ἀγαπῶ, ὅπως καὶ σύ! Μείνε!... Ἀς μείνουμε ἐδῶ μαζί σαν ἐρωτευμένοι... Ἀφοῦ μὰς χρειάζεται ἕνας πόνος γιὰ νὰ φθείρουμε τὴν ἀνάμνησι, ἄς πάρουμε τοῦλάχιστον ἐκεῖνο πού ἔχει ἀκόμη τὸ δηλητήριο μιᾶς χαρᾶς!...

ἀγριοτριανταφυλλιάς... Τί ὠραία πού εἶνε!... Τὴν βλέπεις καὶ χαίρσαι, σαν νὰ χαμογελᾷ ἕνα θρέφος! Αἰσθάνεσαι ὅτι μετὰ τέτοια συνάντησι, κάτι καλὸ, θὰ σὲ παρακολουθεῖ ὅλη τὴν ἡμέρα! Δὲν κάνουν λάθος ἐκεῖνοι πού τὴν θεωροῦσαν γιὰ τὴν ὠραιότερη κόρη τοῦ χωριοῦ!...

Δὲν εἶχε οὔτε πατέρα, οὔτε μητέρα. Τὴν λέγανε στὸ χωριό:

— Ἡ ὀρφανή.
Καὶ τῆς εἶχαν κι' ἕνα παράνομα:

— Ἡ γενεὰ τοῦ Ἀδάμ!...

Νὰ ἐξηγήσουμε τί ὀνομάζει ὁ λαὸς «Ἡ γενεὰ τοῦ Ἀδάμ»: Ἡ γυναίκα πού θὰ γεννήσῃ ὀκτὼ παιδιά ἢ κορίτσια στὴ σειρὰ, τὸ ὄγδοο, ἀνεξαρτήτως φύλου, θὰ εἶνε ἡ «Γενεὰ τοῦ Ἀδάμ».

Τὸ ὄγδοο παιδί τῆς μητέρας της, ἦταν ἡ Λιούμπα.

Ὁ λαὸς πιστεύει ὅτι γενικῶς «Ἡ γενεὰ τοῦ Ἀδάμ» εἶνε πάντοτε δυστυχισμένα ὄντα. Εἶνε «γλυκοῦ αἵματος», ἔχουν δηλαδὴ, τὴν καρδιά τους ἀνοιχτὴ γιὰ ὅλον τὸν κόσμον, πονοῦν εὐκολα γιὰ τὶς συμφορὲς τῶν ἄλλων, κλαίουں τὶς ἐξένης δυστυχίες. Δίδουν ὡς ὅτου ἔχουν καὶ ὅλα ὅ,τι ἔχουν...

Ὁ λαὸς πιστεύει ὅτι τὰ παιδιά αὐτὰ μένουν πάντα ἀτεκνα, πὼς ὅ,τι κάνουν εἰς τὸν ἄλλον βγαίνει σὲ καλὸ, ὅ,τι ὅμως κάνουν γιὰ τὸν ἐαυτὸ τους, κακὰ θὰ τελειώσῃ!...

Καὶ μὲν Λιούμπα! Ἡ μητέρα της τὴν ἀφῆσε μικρὴ καὶ ἀδύνατη, πατέρα δὲν θυμήθηκε. Ἄν δὲν ἦταν καὶ ὁ κουμπάρος της, ὁ Στογιάννος, νὰ τὴν πάρῃ, θὰ ἐπῆγαινε χαμένη κι' αὐτὴ, ὅπως καὶ τόσα ἄλλα!...

Ὁ κουμπάρος της ὁ Στογιάννος κ' ἡ κουμπάρα της ἡ Ἰθάννα, εἶχαν ἀγαθὲς ψυχὲς καὶ ἦταν καλοὶ νοικοκυρεῖοι. Τίμιος καὶ ἐντόμπρος ὁ Στογιάννος. Ψέμα δὲν βγήκε ἀπὸ τὸ στόμα του ποτέ! Ἡ Ἰθάννα ἔμαθε τῆς Λιούμπας τὶς δουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ καὶ τὸ κορτσάκι, ἔξυπνο,

τὶς ἄρπαχνε.

«Ἡ δουλειὰ, ὅπως λέν' οἱ Σέρβοι, εἶχε γεννηθῇ μαζί μ' αὐτό».

Ἡ γυναίκες τῆς γειτονιάς, σαν τὸ βλέπαν νὰ δουλεύῃ ἔτσι, κάναν τὸ σταυρὸ τους.

Ἐκτὸς αὐτοῦ καὶ ὅλο τὸ χωριὸ ἐγνώριζε, ὅτι ὅπου πήγαινε τὸ κοριτσάκι αὐτό, ἔφερνε μαζί του καὶ τὴν τύχη του. Ὁ Στογιάννος, πρὶν τὸ συμμαζέψῃ, ἦταν φτωχός. Τώρα ὅμως γέμισε ἀπὸ χρήματα. Ἐκτὸς τούτου, ἕνα ἔξω δὲν τοῦ ψόφησε. Ἐρχεται κακιά ἐπιδημία, καταστρέφει ὅλα τὰ γουρουνία τοῦ χωριοῦ, τοῦ Στογιάννου κανένα δὲν ψοφάει... Τοὺς εἶχε ζυμώσει ἡ Λιούμπα τὸ φαί κι' ὅλα ὑγιαίνουν...

Οἱ χωρικοὶ ἐθαύμαζαν...
— Ἐχει εὐλογημένα χέρια!...

Κι' ὅλοι τὴν ἐφώναζαν. Μιὰ ἀγγελάδα δὲν ἔδιδε γάλα, φωνάζαν τὴ Λιούμπα, γιὰ νὰ τὴν ἀρμέξῃ καὶ τὸ γάλα ἀμέσως ἐρχόταν ἀφθονο. Τυρὶ νὰ πιάσουν; Ἡ Λιούμπα νὰ βάλῃ πρῶτα τὸ χεράκι της καὶ κάθε δουλειὰ ἐπῆγαινε καλὰ. Τέτοια ἦταν ἡ ὀρφανὴ ἡ Λιούμπα, ἡ ὀρφανὴ «Γενεὰ τοῦ Ἀδάμ».

Βαδίζουν τὰ ζῶα στὸ βουνό. Τ' ἀκολουθεῖ ἡ Λιούμπα τραγουδώντας. Τὰ κουδουνάκια χτυποῦν στοὺς λαίμους τῶν προβάτων, καὶ τὰ μικρὰ ἄρνάκια παίζουν σαν τρελλὰ. Ἀλλὰ ἡ Λιούμπα δὲν τὰ βλέπει. Βλέπει πέρα τοὺς κάμπους, τὰ βουνὰ καὶ τῆς φαίνονται σαν τιποτένια. Αὐτὴ κάτι ἄλλο θέλει, ἄλλους ὀρίζοντας ζητεῖ. Τὸ αἷμα ἔκατε μέσα της καὶ ἡ καρδιά της χτυποῦσε σαν νάθελε νὰ πεταχθῇ ἀπὸ τὸ στήθος της. Αἰσθάνονταν κάτι μέσα της, πού οὔτε νὰ γελᾷ, οὔτε νὰ κλαίῃ ἦταν. Ἀλλὰ κάτι καὶ τὰ δυὸ μαζί...

Κι' ἔτσι προχωροῦσε πρὸς τὸ δάσος.

Σαν πλησίασε, νὰ καὶ πετιέται ἀπὸ μέσα ὁ Ἰάκωβος, ὁ γυιὸς τοῦ Ἰγνατίου.

— Καλὴμέρα σου!

Ταράχτηκε.

— 'Ο Θεός να σε βοηθήσει...

Κάτι θέλει να της πη και φαίνεται σαν να τὰ ἔχη χάσει.

Εἶνε ταραγμένος κι' αὐτός.

— Βόσκεις τὰ πρόβατα;

— Ναί.

— Ποῦ τὰ πᾶς; σὸ δάσος; τὴν ρωτᾷ, γιὰ νὰ πη ἀκόμα κάτι.

— Ναί.

— Καὶ δὲν φοβάσαι;

— Ἀπὸ ποιὸν νὰ φοβηθῶ;

— 'Ο 'Ιάκωβος εἶχε σαστίσει. Ἡ Λιούμπα εἶνε ἀνήσυχη. Τὰ πρόβατα φεύγουν μόνα πρὸς τὸ δάσος. Βρῆκε αἰτία ἡ Λιούμπα γιὰ νὰ χωρι-σθῇ.

— Φεύγω, τοῦ λέει, γιατί θά μοῦ φύγουνε τὰ πρόβατα!

— Μὴ φοβάσαι! Ξέρω ἐγὼ τὸ δάσος, σὰν τὸ σπίτι μου. Πᾶμε μαζὺ καὶ ἐγὼ θά σοῦ τὰ μαζώξω!

Προχωροῦν μαζύ. Ἡ Λιούμπα αἰσθάνεται κάποια ντροπή. Τί θά ἔλε-γαν, ἄρᾳ γε, σὰν τοὺς ἔβλεπαν μαζύ; Κι' ὅσο προχωροῦν σὸ δά-σος, τόσο αὐξάνει ἡ ντροπή της. Νὰ τοῦ πη νὰ φύγῃ, νὰ τὴν ἀφήσῃ μόνη της, ἀλλὰ πῶς νὰ τοῦ τὸ πη: "Ι-δρῶσε ἀπὸ τὴ στενοχωρία.

— 'Ο 'Ιάκωβος τὴν κυττάζει.

— Ἐλα, τῆς λέει, νὰ καθήσουμε ἐδῶ σὸ δέντρο.

Κάθισαν κ' οἱ δυὸ στὴ ρίζα ἐνὸς δέντρου. Σιωποῦν καὶ τοὺς φαίνεται σὰν νὰ μὴν εἶνε καλά.

— Δὲν ξέρω τί ἔχω, λέει ὁ νέος, δὲν εἶμαι καλὰ διόλου!

Ἡ Λιούμπα δὲν λέει τίποτα. Βγάζει τὸ ἐργόχειρο ἀπὸ τὸ καλα-θάκι της καὶ ἀρχίζει νὰ πλέκῃ. Τὰ μάτια της σὰν νὰ ἔχουνε φωτιά καὶ θαμπώνουν. Ὁ 'Ιάκωβος τῆς ρίχνει καμμιὰ κρυφὴ ματιά, κι' αὐτὴ τὸν κρυφοκυττάζει. Τί ὥραϊος εἶνε μὲ τὰ μαῦρα του τὰ μάτια καὶ τοῦ μου-στακιοῦ τὸ χνοῦδι, πού μόλις ἀρχί-ζει νὰ φαίνεται... Ἡ καρδιά της χτυπᾷ τόσο δυνατά, πού φοβάται μήπως τὴν ἀκούσῃ ὁ 'Ιάκωβος.

— Γιατί δὲν τραγουδᾷς; τὴν ρωτᾷ.

— Δὲν ξέρω τί νὰ τραγουδήσω.

— Ἀπὸ τὰ τραγούδια πού ξέρεις. Βρὲς κανένα!...

Τ' ἀρνάκια παίζουν σὸ χορτάρι.

— 'Ο 'Ιάκωβος τὰ δείχνει:

— Τί ὥραϊα πού παίζουν; Σὰν παιδάκια! Ὅτὰ τὰ ποτίσης;

— Ναί, διψᾶνε.

— Στάσου νὰ σοῦ κουβαλήσω ἐ-γὼ λίγο νερό!

"Ἐδωσαν στὰ πρόβατα νερὸ τοῦ πηγαδιοῦ, ἤπιαν κι' αὐτοὶ καὶ ἐπλυ-ναν τὰ πρόσωπά τους. Κυττάζουν ὁ ἓνας τὸν ἄλλο καὶ σιωποῦν... Μό-νον τὰ μάτια τους μιλοῦν κ' ἡ καρ-διές τους χτυποῦν...

Εἶνε ἡ ὁμιλίας τῶν ἀγγέλων, τὰ αἰσθήματα τοῦ Παραδείσου, ἡ εὐτυ-χία τῆς ζωῆς, τὴν ὁποία αἰσθάνε-ται ὁ ἄνθρωπος γιὰ λίγο μόνον και-ρὸ, καὶ τῆς ὁποίας ὁ νοῦς δὲν με-τέχει. Εἶνε τὸ ἀγιώτατο πάντων τῶν αἰσθημάτων, ἡ π ρ ὠ τ η ἀ γ ἄ π η, εὐτυχὴς ὁποῖος τὴν αἰσθάν-θηκε. Ἐκεῖνος μόνος γνώρισε τὸν Παράδεισο ἐπὶ τῆς γῆς...

* * *

— Ἀπὸ τότε ἦσαν πειὰ ὅλο μαζὺ κι' ὅλο τὶς γιορτὲς μαζὺ μιλοῦσαν καὶ τραγουδοῦσαν ἐλεύθερα — ἀπὸ τὸ πρῶτ' ὥς τὸ βράδυ, κάτω ἀπὸ τὰ δέντρα τοῦ μεγάλου δάσους. Ὁ κό-σμος τοὺς κατάλαβε.

— Ἀπὸ τὴ μιὰ γειτόνισσα στὴν ἄλ-λη, τὸ πρᾶγμα ἦρθε καὶ σὲ αὐτὰ τῶν μεγαλύτερων. Ἡ κουμπάρα 'Ι-θάννα, φώναξε στὴ Λιούμπα:

— Τί εἶνε αὐτὰ; Τὸν ἀγαπᾷς ἐσὺ αὐτόν;

Ἡ Λιούμπα πνίγεται:

— Μητέρα δὲν ἔχω, τῆς λέει, ἐσέ-να γνωρίζω γιὰ μητέρα μου. Μά-ὡς μητέρα, σὲ παρακαλῶ, μὴ μ' ἐ-ρωτᾷς γιὰ τίποτε!...

Τρομαγμένη ἡ κουμπάρα, σκύθει ἀπάνω στὴν κόρη! ἄγρια:

— Κακομοῖρα! Μήπως ἔχασες καὶ τὴν τιμὴ σου;

— Ὅχι, ἀπαντᾷ ἡ Λιούμπα σο-βαρά.

— Πρόσεξε, κακομοῖρα! Εἶσαι ὀρφανὴ κι' ἔρημ! Μόνη σου προῖ-κα εἶνε ἡ τιμὴ σου!...

Ἡ Λιούμπα κλαίει, κλαίει, καὶ τὰ διηγείται ὅλα στὴ θετὴ μητέρα της, ὅλη τὴν ἀθῶα ἀγάπη της μὲ τὸν 'Ιάκωβο.

— Ἐχω κάμει τίποτα κακό; τὴ ρωτᾷ.

— Ἀλλὰ ὁ «ταῖσις» 'Ιγνάτης — ὁ

θεῖος 'Ιγνάντιος — ὁ πατέρας τοῦ 'Ιακώβου, τὰ εἶχε πάρει πῶς σοβα-ρὰ τὰ πράγματα. Αὐτὸς πλούσιος, μεγάλος, ἰσχυρὸς, νὰ δώσῃ τὸ παι-δί του σὲ μιὰ ὀρφανὴ κι' ἔρημη!

— Δὲν τὴν θέλω! ἀπειλοῦσε τὸ παιδί του!

— Ἐγὼ ὅμως τὴν θέλω, πατερά-κη μου!

— Ὅτὰ σὲ διώξω ἀπὸ τὸ σπίτι!

— Ἀς εἶνε καλά τὰ δυὸ μου χέ-ρια καὶ ξέρω νὰ ἐργάζωμαι.

Ἐπέμενε ὁ γέρος, ἀλλὰ ὁ νέος νίκησε καὶ μιὰ μέρα ὁ «ταῖσις» 'Ι-γνάτης στέλνει καὶ φωνάζει δυὸ γειτόνας καὶ τοὺς παρακαλεῖ νὰ πᾶνε νὰ ζητήσουν ἓνα κορίτσι γιὰ νύφη, γιὰ τὸν 'Ιάκωβο, τὸ παιδί του.

— Ὁ 'Ιάκωβος ταράχτηκε. Φοβήθη-κε μήπως ἔστειλαν νὰ τοῦ φέρουν ἄλλο κορίτσι, καὶ δὲν θέλησε νὰ φο-ρέσῃ τὰ καλά τὰ ρούχα του. Ἡ μη-τέρα του, τὸν ἔσπρωξε.

— Αἶντε νὰ ντυθῆς! Δὲν εἶνε ἄλ-λη, τοῦ εἶπε. Μὴ φοβάσαι!...

Ἐκεῖνο τὸ βράδυ γινήκανε οἱ ἀρ-ρσῶνες μὲ τὴ Λιούμπα!...

* * *

Πέρασε ἓνας χρόνος εὐτυχίας γιὰ τὸ σπίτι τοῦ 'Ιακώβου. Ὁ πα-τέρας κ' ἡ μητέρα του, ἂν δὲν ἦθε-λαν τὴν Λιούμπα γιὰ τὸ μοναχοπαῖ-δι τους, πρὶν γίνῃ ὁ ἀρραβῶνας, με-τὰ τὸ γάμο τρελλαθήκανε γι' αὐ-τὴν. Μὰ σὰν πέρασε ἓνας χρόνος, ἡ χαρὰ των ἔσβυσε, ἂν καὶ ἡ Λι-ούμπα ἦταν πάντα πρόσχαρη καὶ εὐγενεϊκὰ καὶ πρόθυμη καὶ καλὴ γι' αὐτούς. "Ολοι ἦσαν στενοχωρη-μένοι!... Ἡ Λιούμπα δὲν θά ἔκανε παιδί!

— Ὁ «ταῖσις» 'Ιγνάτιος καὶ ἡ «ντάντο» Ρόζα δὲν θά κᾶναν ἐγγο-νάκια γιὰ νὰ παίζουνε!

— Δὲν ἔχει τίποτα; ἔλεγε ὁ γέ-ρος.

— Τίποτε, ἀπαντοῦσε ἡ γρηά.

— Πάει πειὰ, ἀπομείναμε σὰν ξε-ρὰ κλαδιά μὲ δίχως φύλλα!... Ἐρ-κασθήκαμε, κοπιᾶσαμε, κερδίσαμε, χάσαμε ὅλη μας τὴ ζωὴ, γιὰ ποιόν;

— Γενιά τοῦ Ἀδάμ, λέει μὲ χα-μηλὴ φωνὴ ἡ Ρόζα.

— Ἐγὼ τὸ ἤξερα.

— Κι' ἐγὼ!

— Ἄν ἤθελε νὰ μᾶς ἀκούσῃ, θά τοῦ εἶχαμε κορίτσι καλὸ καὶ ἄξιο!

— Κι' αὐτὴ εἶνε καλὴ καὶ ἄξια, λέει ἡ Ρόζα, μὲ δακρυσμένα μά-τια!

— Δὲν εἶνε ἄξια, ἀπαντᾷ ὁ 'Ι-γνάτιος. Ἄν ἦταν ἄξια, τώρα θά παίζαμε μὲ τ' ἀγγονάκια μας!... Γιατὶ δούλεψα σὲ ὅλη τὴ ζωὴ μου; Γιατὶ κοπιᾶζει τὸ παιδί μας; Γιὰ ποιόν; Αὐτὸς εἶνε νέος καὶ δὲν κα-τάλαβε ἄκόμα, ποιά εἶνε ἡ χαρὰ καὶ ἡ γλύκα τοῦ παιδιοῦ! "Όταν τὸ καταλάβῃ, θά εἶνε πειὰ ἄργά!... Μὴ μοῦ λὲς τίποτε!... Καμμιὰ δι-καιολογία δὲν ὑπάρχει!... Ἡ καρ-διά μου μοῦ πονεῖ καὶ ὕπνος δὲν μοῦ πάει!...

— Μὰ ποῦ τὸ ξέρεις, μπορεῖ νὰ δώσῃ ὁ Θεός!

— Ὁ Θεός μπορεῖ καὶ στὴν ἱτιά νὰ δώσῃ σταφύλια, ἂν τὸ θέλῃ, ἀλ-λὰ δὲν τὸ κάνει, γυναικα μου!... Σὲ ποιὸν νὰ δώσῃ παιδιά; Στὴ γενεὰ τοῦ Ἀδάμ;...

Καὶ πάλι σώπασαν κι' ὁ καιρὸς περνοῦσε!...

* * *

Πέρασαν χρόνια ἀρκετὰ! "Ασπρίσαν καὶ τὰ τελευταῖα μαῦ-ρα μαλλιά τῶν γερόντων.

Πέρασαν κάμποσα ἀκόμα χρόνια καὶ μαζὺ μ' αὐτοὺς καὶ ὁ «ταῖσις» 'Ιγνάντιος καὶ ἡ «ντάντο» Ρόζα! Ὁ 'Ιάκωβος καὶ ἡ Λιούμπα ζοῦσαν πλέον μόνοι. Ἀπὸ ἐκεῖνους τοὺς ὡ-σαίους καιροὺς τῶν φιλημάτων, οὐ-τε ἔχνος ἔμεινε!... Ἀχ, τί εἶνε ἡ ζωὴ, σὰν δὲν ἀνανεοῦται!... Ἡ Λι-ούμπα εἶχε μιὰ πίκρα, πού δὲν ἔ-κανε παιδιά, καὶ ὁ 'Ιάκωβος γιὰ νὰ τὸ λησμονήσῃ τὸ εἶχε ρίξει σὸ κρᾶσι! Νύχτες ὁλόκληρες τώρα περνοῦσε στὶς ταβέρνες! Μιὰ μέρα ἦρθε μεθυσμένος, στοῦπι σὸ σπίτι του, κι' ἀρχισε νὰ μονολογῇ, ἀπὸ τὴν πόρτα:

— Μωρὲ κρᾶσι στὴ νέα τὴν τα-βέρνα! Θεός! Κι' ἔχει καὶ μιὰ Γερ-μανίδα, πού τραγουδᾷ σὰν διάβο-λος!

Ζαλίστηκε ἡ Λιούμπα, ἀλλὰ συγ-κρατήθηκε καὶ τοῦ εἶπε γελαστή:

— Εἶνε καλὴ ἡ Γερμανίδα;

— Φυσικά! Καλύτερη ἀπὸ σένα! Μιὰ ἄλλη νύχτα πάλι, μεθυσμένος

της φωνάζει:

— Νά μη κοιμάσαι πια μ' ἐμέ.
Ἀρχίζω νά σέ συχαίνωμαι. Πήγαι-
νε σ' ἄλλη κάμαρα νά κοιμηθῇς!

— Μὲ συχαίνεσαι, ἀλήθεια;

— Ἀλήθεια! Δὲν ἔκαμες παιδιά! Ἡ Γερμανίδα ἔχει πέντε, ἀλλὰ αὐ-
τὴ δὲν εἶνε «Γενιά τοῦ Ἀδάμ».

Ἡ Λιούμπα σκύβει τὸ κεφάλι της
καὶ θγαίνει ἔξω. Πέφτει στὸ διπλα-
νὸ δωμάτιο καὶ μένει ἀγρυπνῶν, ὡς
τὸ πρωῒ.

Ὁ πόνος τῆς ψυχῆς της, τσακίζει
τὴ ζωὴ της, ἀλλά καὶ πάλι προσπα-
θεῖ νά φανῇ καλὴ καὶ ἀνοιχτόκαρ-
δη στὸν ἄντρα της. Μόνον κρυφά
στὸ δωμάτιό της ἔκλαιγε καὶ παρα-
καλοῦσε τὸ Θεό.

Μετά 5 — 6 μῆνες, ἐνῶ δούλευε
στὸ περιβολάκι της, αἰσθάνεται
σκίρτημα ζωῆς στὴν κοιλιά της.
Τρέχει ἀμέσως καὶ πέφτει μπρὸς
στὶς ἁγίες εἰκόνες.

Καὶ τὸ καλοκαίρι, ἓνα θράδυ,
ποὺ συγύριζε κάτι στὴν κάμαρή
της, βοηθούμενη ἀπὸ μιὰ κουμπά-
ρα της, αἰσθάνεται κάτι πόνους νά
τὴν ζώνουν, ἀκουμπάει πάνω στὴ
γωνιά, κι' ἐκεῖ ποὺ φωνάζει ἀπὸ
τοὺς πόνους, ἄλλη φωνὴ ἀπαντᾷ
στὴ δική της σὰν ἦχώ.

Τρέχει ἀμέσως ἡ κουμπάρα της
καὶ κάτι σηκώνει ἀπὸ κάτω, φωνα-
ζοντας:

— Παλληκάρη!... Στρατηγός!...

Ἡ γρηῃά κουμπάρα τὰ τοιμάζει
ὅλα στὴ στιγμή! Κ' ἡ Λιούμπα μέ-
νει ξαπλωμένη στὸ κρεβάτι. Σὲ
λίγο ἀκούει ν' ἀνοίγῃ ἡ ἐξώπορτα
καὶ μιὰ φωνὴ νά λήει:

— Ἐ! Δὲν εἶν' κανεὶς ἐδῶ;

— Ἦταν ἡ φωνὴ τοῦ Ἰάκωβου.

— Εἶνε, πῶς δὲν εἶνε, ἀπαντᾷ
ἡ κουμπάρα. Ἀλλὰ τοῦ κλείνει τὴν
πόρτα ἀπὸ μέσα.

Ὁ Ἰάκωβος σπρώχνει γιὰ ν' ἀ-
νοίξῃ.

— Πλήρωσε, τοῦ λέει, γιὰ νά
μπῇς.

— Τί, νά πληρώσω; ρωτᾷ ἐκεῖ-
νος.

— Νά πληρώσης γιὰ τὴν ἀνα-
νέωσι.

Ξαφνιάστηκε ὁ Ἰάκωβος.

— Ποιὰ «ἀνανέωσι» μοῦ λές;

— Παιδί! ἀπαντᾷ ἡ κουμπάρα.

Η ΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

Πρέπει νά φοβᾶται κανεὶς περισ-
σότερο τὸν ἔρωτα τῶν γυναικῶν,
παρὰ τὴν ὀργὴν τῶν ἀνδρῶν.

— Ἐκεῖνοι ποὺ λένε μεγάλα λό-
για, δὲν κάνουν ποτὲ μεγάλα πράγ-
ματα.

— Ὁ πλούσιος ποτὲ δὲν εἶνε γέ-
ρος γιὰ νά γίνῃ ἄνδρας ἑνὸς κο-
ριτοῦ.

(Γαλλικὲς παροιμίαι)

* * *

«Ὅσο πρωῒ κι' ἂν σηκωθῇ κανεὶς,
δὲν ξημερώνει γρηγορώτερα.

— Ἡ μακρυὰ γλώσσα εἶνε σημεῖο
κεντοῦ χεριοῦ.

(Ἰσπανικὲς παροιμίαι)

* * *

Τὸ νερὸ κοιμάται, ὁ ἐχθρὸς ποτὲ.

— Μορφώνεται κανεὶς καλύτερα
μὲ τὴ συνδιάλεξι, παρὰ μὲ τὸ διά-
βασμα.

(Τουρκικὲς παροιμίαι)

Κι' ἀνοίγει τὴν πόρτα.

— Δικό μου παιδί; ρωτᾷ αὐτός.
Καὶ τρέχει στὸ δωμάτιο ταραγμέ-
νος. Δικό μου παιδί;... Ποῦ εἶνε νά
τὸ δῶ!...

Τρέχει στὸ κρεβάτι, ἀρπάζει τὸ
παιδί καὶ τὸ ἐξετάζει στὸ φῶς.

— ὦ Θεέ μου! Θεέ μου! ἔχω
κι' ἐγὼ παιδί!... ὦ Λιούμπα μου,
ἀγαπητή μου! Θεέ μου, σὲ εὐχαρι-
στῶ, Λιούμπα μου, σ' εὐχαριστῶ, σ'
εὐχαριστῶ, κουμπάρα μου κι' ἐσέ-
να!... Θεέ μου, φύλαξέ με, νά μὴ
τρελλαθῶ!...

* * *

Ἡ εὐτυχία ἀρχίζει πάλι νά λάμ-
πῃ στὸ σπιτί τοῦ Ἰάκωβου. Ὁ Θεὸς
τοῦ δώρισε καὶ ἄλλο ἀκόμη τέκνο.
Ζῇ ἀκόμα μὲ τὴν Λιούμπα. Ἀπὸ
καιρὸ σὲ καιρὸ γίνεται πάλιν λόγος
γιὰ τὴ «Γενεὰ τοῦ Ἀδάμ» καὶ τότε
ὁ Ἰάκωβος θάζει τὸ χέρι του στοὺς
ὤμους τῆς Λιούμπας καὶ τῆς λέει:

— Ἀμποτε νά δώσῃ ὁ Θεὸς καὶ
τὸ παιδί μας νά θρῇ καμμιά «Γε-
νεὰ τοῦ Ἀδάμ»...

ΠΟΛΩΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΕΡ. ΣΙΕΓΚΙΕΒΙΤΣ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΜΟΥΣΙΚΟΣ

Ἦρθε στὸν κόσμον ἀσθενικὸ, κα-
χεκτικό. Ἡ γρηῃς γειτόνισσες, μα-
ζεμένες γύρω ἀπὸ τὸ κρεβάτι τῆς
λεχώντας, κουνούσαν τὸ κεφάλι βλέ-
ποντας τὴ μητέρα καὶ τὸ μωρό. Ἡ
γυναίκα τοῦ σιδερεᾶ ἄρχισε νά πα-
ρηγορᾷ τὴν ἄρρωστη, λέγοντας:

— Τὸ θλέπω, εἶνε ἄσχημα. Θὰ
πεθάνῃ. Μὴ φοβᾶσαι ὅμως. Θὰ πάω
νά φωνάξω τὸν παπᾶ νάρθη νά τοῦ
συχώρῃσι τὶς ἀμαρτίες.

— Ναί, εἶπε μιὰ ἄλλη γειτόνισ-
σα, καὶ τὸ μωρὸ πρέπει νά τὸ βα-
φτίσουμε μιὰ ὥρ' ἀρχήτερα' φοβᾶ-
μαι μὴ δὲ ζῇσῃ ὡς ποὺ νάρθη ὁ
παπᾶς. Κι' ἂν δὲν τὸ προτάσῃ ὁ
παπᾶς θὰ βρυκολακιάσῃ καὶ θὰ
γυρνᾷ στὸν κόσμον σὰν ὅλα τὰ παι-
διά ποὺ πεθαίνουν ἀβάπτιστα.

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἄναψε ἓνα
κερί, πήρε τὸ παιδί στὰ χέρια κι'
ἄρχισε νά τὸ ραντίζει μ' ἁγιασμὸ,
μουρμουρίζοντας:

— Σὲ βαπτίζω ἐν ὀνόματι τοῦ
Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁ-
γίου Πνεύματος καὶ σὲ ὀνομάζω Ἱ-
ωάννην. Καὶ τώρα, νεοφώτιστε,
μπορεῖς νά γυρίσης ἀπὸ κεῖ ποὺ
ἦρθες. Ἀμήν.

Ἀλλὰ ὁ νεοφώτιστος δὲν εἶχε
καμμιά διάθεσι νά γυρίσῃ ἀπὸ κεῖ
ποῦ ἦρθε, οὔτε καὶ νά ἐγκαταλεί-
ψῃ τὸ φτωχὸ του σαρκίον. Ἀπεναν-
τίας ἄρχισε νά κουνᾷ τὰ πόδια του
καὶ νά φωνάζῃ δυνατὰ:

Ἦρθε κι' ὁ παπᾶς, κοινώνησε τὴ
μητέρα κι' ἔφυγε. Σὲ μιὰ βδομάδα
ἡ ἄρρωστη ἦταν καλὰ.

Τὸ παιδί τρία ὀλόκληρα χρόνια
ζοῦσε καὶ δὲ ζοῦσε, ἀλλὰ τὸν τέ-
ταρτο χρόνον ὁ κοῦκος κελάτησε
στὰ κεραμίδια τοῦ σπιτιοῦ του κι'
ἀπὸ τότε ἡ ὑγεία του καλυτέρευσε

κι' ἔτσι ὁ μικρὸς Γιάννης ἔγινε δέ-
κα χρονῶν. Ἐμεινε ἀδύνατος, χλω-
μὸς καὶ πλαδαρὸς μὲ τὴν κοιλιά
φουσκωμένη καὶ τὰ μάγουλα βα-
θουλωμένα. Ἡ μητέρα του τὸν ἀγα-
ποῦσε πολὺ, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν τὴν ἐμ-
πόδιζε νά τὸν δέρνῃ καὶ νά τοῦ φέρ-
νεται βάνουσα.

Δὲν ἦταν καὶ πολὺ ἐξυπνος καὶ
σὰν ἀληθινὸς χωριότης ἔβαζε τὸ
δάχτυλό του στὸ στόμα του ὅταν
τοῦ μιλοῦσαν. Οἱ συγχωριανοὶ του
πρόλεγαν ὅτι θὰ ζήσῃ λίγο καὶ κα-
κοτύχιζαν τὴ μητέρα του, γιατί μό-
λις μποροῦσε νά δουλεύῃ ἐκεῖνος.
Σ' ἓνα μόνο πράγμα, ἄγνωστο πῶς,
αἰσθανότανε μεγάλη κλίσι: Στὴ
μουσικὴ. Ἀκούγε μὲ προσοχὴ κά-
θε ἦχο καὶ ὅσο μεγάλωνε τόσο καὶ
πιὸ πολὺ τὸν ἀπασχολοῦσε τὸ τρα-
γοῦδι κ' ἡ ἁρμονία. Ἄν πήγαινε τὰ
πρόβατὰ στὸ δάσος ἢ μὲ κανένα φί-
λο του γιὰ νά μαζέψουν φράουλες,
γύριζε χωρὶς νάχη συνάξει καμμιά
φράουλα καὶ ψιθύριζε:

— Ἀχ, μητερούλα μου, τί ὠραία
ποὺ τραγουδάει τὸ δάσος! Τί ὠ-
ραία!

— Θὰ σοῦ κάνω νά τραγουδή-
σουν καὶ τὰ πλευρά σου τώρα, πα-
λητοεμπέτη! φώναζε μὲ θυμὸ ἡ μη-
τέρα χτυπώντας τον μὲ τὴ μεγάλη
κουτάλα.

Τὸ παιδί ἔβγαζε δυνατὲς φωνές,
τῆς ἔταζε πῶς θὰ ξεχάσῃ τὸ δάσος
καὶ τὰ τραγοῦδια του, κι' ὅμως
δὲν ἔπαυε νά τὰ θυμάται...

Τὴ νύχτα ἀκούγε φανταστικὰς
φωνές, ποὺ μόνο στὴν ἐξοχὴ τις ἀ-
κούει κανεὶς, κι' ἔλεγε πῶς ὁλό-
κληρο τὸ χωριὸ τραγουδοῦσε. Οἱ
χωρικοὶ τὸν εἶχαν βγάλει ὁ «Γιαν-

νάκης ο Μουσικός».

Τις νύχτες του καλοκαιριού τ' σκαζε από το σπίτι και πήγαινε στις ρεμματιές και έπαιζε με τον σκύλο που μόνος του τον είχε φτιάξει.

Τα κοσμάτια των βατράχων και τα λαλήματα των πετεινών πίσω απ' τις βραγιές δεν τον άφηναν να κοιμηθῇ. Δεν έπαυε νά τ' ακούη κι' ο Θεός ξέρει πόσους ήχους ταίριαζε. Η μητέρα του δεν τον έπαιρνε στην έκκλησιά μαζί της γιατί αν το άρμόνιο έπαιζε καμμιά μελαγχολική ή γλυκειά μελωδιά τὰ μάτια του γέμιζαν δάκρυα κι' έλαμπαν κι' άχτινοβολούσαν σά νά καθεφτιζόταν άπάνω τους κάποιος άλλος κόσμος.

Ο νυχτοφύλακας που έφερνε γύρω το χωριό και για νά μήν αποκοιμηθῇ μετρούσε τ' άστρα τ' ουρανού ή μιλούσε σιγανά με τὰ σκυλιά, πολλές φορές έβλεπε το Γιαννάκη με το νυχτικό του νά τρέχη μέσ' στο σκοτάδι πρὸς τὴ ταβέρνα. Δεν έμπαινε μέσα, άκουμπούσε σ' ένα παράμερο μέρος στον τοίχο κι' άκουγε. Μέσα χόρευαν τὰ ζευγάρια και τραγουδοῦσαν, ένω το βιολί συνόδευε τις γλυκειές φωνές των κοριτσιών και τις βαρειές των παλληκαριών.

Ήταν τρισευχισμένος όταν άκουγε νά παίζουν βιολί σέ κανένα γάμο ή κανένα τραπέζι. Έφτιαζε κι' ο ίδιος ένα βιολί με τρίχες από άλογο, αλλά αυτό δεν έπαιζε τόσο ωραία όπως της ταβέρνας κι' όμως έπαιζε μ' αυτό απ' το πρωί ως το βράδυ, έκτός αν δεν τον ανάγκαζαν νά σταματήση με το ξύλο.

Το δυστυχισμένο παιδί όσο μεγάλωνε τόσο κι' αδυνατίζε μονάχα ή κοιλιά του έμενε φουσκωμένη. Τὰ μαλλιά του γινόντουσαν πυκνότερα και τὰ μάτια του ήσαν πάντα άπλανή και δακρυσμένα. Τὰ μάγουλά του βαθούλωναν διαρκώς κι' από το στήθος του φαινόντουσαν

τὰ πλευρά του. Δεν έμοιαζε με τ' άλλα παιδιά, αλλά με το βιολί του που έβγαζε ήχους τούς οποίους μόλις άκουγε κανείς. Έξ άλλου τρεφόταν με ξερά κοκκινογούλια και με τον πόθο ν' άποχτήση ένα αληθινό βιολί.

Αυτός όμως ο πόθος δεν ώφέλησε διόλου το φτωχό παιδί.

Στο χωριό ήταν ένα πλούσιο μέγαρο κι' ένας από τούς υπηρέτες του είχε βιολί, που το έπαιζε τότε-τότε, για νά διασκεδάξη την αγαπημένη του και τούς άλλους υπηρέτες του μεγάρου. Ο Γιαννάκης γλυστρούσε συχνά από τις περιπλοκάδες ως την αύλη του μεγάρου για νά τον ακούη ή τουλάχιστο νά ρίχνη καμμιά κρυφή ματιά στο όργανο. Ήταν κρεμασμένο στον τοίχο, άπέναντι στην πόρτα. Ο μικρός το έβλεπε από μακριά με πόθο. Μια έπιθυμία τρελλή του έρχότανε τότε-τότε: νά γιζε μια φορά με το χέρι του το βιολί, νά το έβλεπε από κοντά... Και μόνο με τὴ σκέψη αὐτὴ έτρεμε από ευτυχία ή φτωχή καρδούλα του.

Μια νύχτα δεν ήτανε κανένas στο μέγαρο. Τ' άφεντικά έλειπαν στην πρωτεύουσα κ' οί ύπηρέτες γύριζαν στους δρόμους του χωριού. Ο Γιαννάκης από πολλή ώρα είχε χωθῇ μέσ' στην αύλη και κρυμμένος μέσα στις περιπλοκάδες κυττούσε με άκατανίκητη έλξη το βιολί. Τὸν έμάγευε. Μι' άχτίδα του φεγγαριού τὸ άγγιζε. Ο άνεμος έπνεε, τὰ φύλλα κ' οί περιπλοκάδες έθρόίζαν κι' ο Γιαννάκης ένόμιζε πὼς άκουγε μιὰ φωνή νά του λέη καθαρά:

— Πήγαινε, Γιαννάκη! Στην κάμαρη δεν είνε κανένas... Έμπρός, πήγαινε. Άκούγοντας τὸ αηδὸνι νόμιζε πὼς τοῦ έλεγε:

— Πήγαινε, πάρτο!

Μὰ ή κουκουβάγια γυρνούσε πάνω απ' τὸ κεφάλι του σά νά τοῦ έ-

ΛΕΥΕ:

— Μή, Γιαννάκη, μή!

Ή κουκουβάγια πέταξε, το αηδόνι έμεινε και τὰ φύλλα του ψιθύριζαν πιὸ καθαρά:

— Δεν είνε κανείς!

Και το βιολί έλαμπε μέσ' στις άχτίδες του φεγγαριού. Ο Γιαννάκης γλυστράει σιγά-σιγά ως την πόρτα. Οί περιπλοκάδες δεν τον έκρυβαν πειά. Σέ μιὰ στιγμή βρισκότανε μέσ' στο δωμάτιο. Τὰ βατράχια της λίμνης άρχισαν νά κοάζουν δυνατά, σάν κάτι νά τὰ τρώμαξε κι' έπειτα άπλώθηκε και πάλι ή σιωπή. Τ' αηδόνι έπαψε νά κελαϊδῇ κ' ή περιπλοκάδες νά θροίζουν. Ο Γιαννάκης πλησίαζε το βιολί ήσυχα και με προφύλαξι, αλλά μι' άγωνία άρχισε νά τον πιάνη. Στην κρυφώνα του, μέσ' στις περιπλοκάδες, τοῦ φαινότανε σά νά ήταν μέσ' στο σπίτι του, σάν άγρίμι μέσ' στη λόχη, τώρα του φαινότανε πὼς ήταν άγρίμι πιασμένο μέσ' στην παγίδα. Μια αδύνατη λάμψη του φεγγαριού φώτισε άξαφνα τὸ δωμάτιο και τὸν δυστυχισμένο Γιαννάκη που τετραποδίζοντας σχεδὸν είχε φτάσει κάτω απ' τὸ βιολί. Η λάμψη έσέυσε σέ λίγο. Ύστερ' από λίγο ένas ήχος γλυκός και παραπονιαρικός άκούστηκε. Ο Γιαννάκης είχε άγγίξει κάποια χορδή του βιολιού. Μ' άξαφνα από κάποια γωνιά της αίθούσης, όπου κοιμάτανε κάποιος, άκούστηκε μιὰ θυμωμένη φωνή:

— Ποιὸς είν' αὐτοῦ;

Τοῦ Γιαννάκη κόπηκε ή πνοή, αλλά ή χοντρή φωνή άκούστηκε και πάλι:

— Ποιὸς είν' αὐτοῦ;

Ένα σπέρτο άναψε στον τοίχο, τὸ δωμάτιο φωτίστηκε και τότε, Θεέ μου, άκούστηκε βλαστήμιες, γρονθοκοπήματα, κλάματα τοῦ παιδιού, θρήνος και οδυρμός.

Τὴν άλλη μέρα ο δυστυχισμένος Γιαννάκης δικάζονταν στο δικαστήριο ως κλέφτης. Ο δικαστής κ' οί πάρεδροι έβλεπαν μπροστά τους τὸ φτωχὸ αὐτὸ παιδί με τὸ δάχτυλο στο στόμα, με τὸ βλέμμα άπλανές και φοβισμένο, μικρόσωμο, καχεχτικό, βρώμικο, γεμάτο μώλωπες,

που δεν ήξερε πὼς βρισκότανε και τί ζητούσαν απ' αὐτό. Πὼς νά δικάσουν ένα τέτοιο έλεεινὸ πλάσμα, δέκα χρονῶν μόλις που δέ μπορούσε νά σταθῇ στα πόδια του; Πὼς νά τὸ στείλουν στη φυλακή;

Τὰ παιδιά τὰ συγχωρεῖ ο νόμος, αλλά πρέπει νά μή τὸ ξανακάνη. Γι' αὐτὸ ο πρόεδρος προσκάλεσε τὸ Στάθη τὸ νυχτοφύλακα και τοῦ εἶπε:

— Πάρε αὐτὸ τὸ παιδί και δώσ' του ένα μάθημα με ραβδισμούς.

Ο Στάθης έγειρε τὸ ήλιθιο κεφάλι του, πήρε τὸ Γιαννάκη και τὸν μετέφερε στο σιτοβολῶνα. Τὸ παιδί δεν καταλάβαινε περὶ τίνος έπρόκειτο, αλλά ήταν περιτρώμο και δεν έλεγε οὔτε λέξι. Μονάχα όταν ο πελώριος Στάθης με μιὰ γροθιά τὸ έρριξε χάμω και ὤψωνοντας τὸ πουκαμισάκι του, ὤψωσε τὸ ραβδί του, ο δυστυχισμένος Γιαννάκης φώναξε:

— Μαννούλα μου!

Και σέ κάθε ραβδισμό φώναζε:

— Μαννούλα μου!

Αλλά ή φωνή του γινότανε όλοένα πιὸ χαμηλή, πιὸ σιγανή, ως τὴ στιγμή που ή πληγὴς του τὸν έκαναν νά σωπάση, νά πάψη νά έπικαλῆται τὴ μαννούλα του. Φτωχὸ συντριμμένο βιολί!... Ὡς βάρεσε κ' ήλιθιε Στάθη! Χτυποῦν οί άνθρωποι παιδιά τόσο μικρά; Τὸ δυστυχισμένο παιδί ήταν πάντα άσθενικό και καχεκτικό μὰ τώρα μιὰ ελάχιστη πνοή ζωῆς έμενε σ' αὐτό.

Η μητέρα του έφτασε τέλος και παράλαβε τὸ παιδί, αλλά άνογκάστηκε νά τὸ πάρη στην άγκαλιά της για νά τὸ πάη στο σπίτι. Τὴν άλλη μέρα ο Γιαννάκης δέ σηκώθηκε από τὸ κρεβάτι.

Τὰ χελιδόνια κελαϊδοῦσαν άπάνω στην κερασιά που ήταν μπρὸς στο παράθυρό του· μι' άχτίδα τοῦ ήλιου έμπαινε και φώτιζε με τὴ χρυσή της λάμψη τὸ πληγωμένο κεφάλι τοῦ παιδιού και τὸ μουτράκι του στο ὁποῖο δεν άπόμεινε πειά οὔτε σταγόνα αίματος. Η άχτίδα εκείνη τοῦ ήλιου ήταν ο δρόμος από τὸν ὁποῖο θά περνούσε σέ λίγο ή ψυχὴ τοῦ παιδιού.

Βραδυάζει· ή χωριατοπούλες που

ΑΓΓΛΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΒΑΛΤΕΡ ΣΚΩΤ

Η ΣΤΟΙΧΕΙΩΜΕΝΗ ΚΑΜΑΡΑ

Τόν καιρό πομπαίρνε τέλος ο άμερικανικός πόλεμος, ανάμεσα στους αξιωματικούς της στρατιάς του Κόρνθαλε που γυρίζανε στά σπίτια τους, ήταν κι' ο στρατηγός Ροβέρτος Μπράουν. 'Ο στρατηγός Μπράουν είχε πάει για κάποια ύπόθεσί του στις δυτικές επαρχίες της Άγγλιας και, γυρίζοντας στην πατρίδα του, βρέθηκε έξαφνα ένα πρωί στά περίχωρα μιας μικρής έξοχης πόλεως, πούτανε παντού γνωστή για τις φυσικές της καλλονές. Αυτή ή μικρή πόλη, καθαρώς ανάμεσα σέ μερικούς κάμπους άγγλικού χαρσκήρος, βρισκόταν σπαρμένους κριθάρι. Τά σπίτια της ήσαν όλα παλιά κι' άλλα βαστιόντουσαν σέ κακή κατάσταση. Λίγο πιό έξω, κυλούσε ένα ποταμάκι. Και πιό πέρ' άκόμα σ' ένα ύψωμα που θ' άπείχε ως ένα μίλλι άπ' την πόλη, ήτανε χτισμένος ένας παλιός μεσαιωνικός πύργος.

Αυτός ο άρχαίος φεουδαρχικός

θέρισαν τó χορτάρι τους, γυρίζουν τραγουδώντας. Μιά φλογέρα κάποιου βοσκοú ακούγεται μακριά. 'Ο Γιαννάκης άκούει για τελευταία φορά τά τραγούδια και τούς ήχους τού χωριού. 'Αξαφνα τó έτοιμοθάνατο πρόσωπό του μεταμορφώθηκε και τά σθυσμένα του χείλη ψιθύρι-σαν:

— Μαννούλα...

— Τί είν' αγάπη μου; τού λέει ή μητέρα του μέ φωνή πνιγμένη στά δάκρυα.

— Μαννούλα, ό Θεός θά μού δώ-ση εκεί ψηλά στόν ούρανό έν' άλλη-θινό βιολί; Θά μού τó δώση;

— Ναι, παιδί μου, ναι, ναι! άπαν-τάει ή μητέρα του μή μπορώντας τίποτε άλλο νά πη μέσ' στόν πόνο

πύργος κέντησε την περιέργεια και τó ενδιαφέρον τού "Άγγλου στρα-τηγού, τόσο που άποφάσισε νά ρω-τήση άν άξιζε νά πάη ως εκεί για νά τόν δη κι' άπό κοντά. Ρώτησε στό ξενοδοχείο πούχε καταλύσει και μέ μεγάλη του έκπληξη έμαθε ότι ό πύργος άνήκε στό λόρδο Φράνκ Βούδβιλλ, παιδικό του φίλο. Τί τύχη! Ουμήθηκε ότι κάποτε ό παλαιός του φίλος τούχε πη πώς θά κληρονομούσε έναν πύργο σ' αυτά τά μέρη. "Ετσι ό στρατηγός Μπράουν άποφάσισε ν' αναβάλλη την αναχώρησί του μιά-δυό μέρες για νά πάη νά έπισκεφθή τόν πα-λιό του φίλο, πούχε νά τόν ιδή τό-σα χρόνια.

Μόλις ό στρατηγός έφτασε στόν πύργο τών Βούδβιλλ, ό θυρωρός χτύπησε τó κουδούνι για ν' αναγ-γείλη τόν έρχομό του. 'Ο στρατη-γός κατέβηκε άπ' τ' άμάξι κι' έκα-με νά μπή στό προαύλιο, όπου πολ-

πού της ξεσκίζει την καρδιά.

Και ψιθυρίζει σέ λίγο μέ λυγ-μούς:

— Χριστέ μου! Χριστέ μου!

"Εγειρε τó πρόσωπό της άπάνω στό τραπέζι κι' άρχισε νά ούρλιά-ζη σάν τρελλή. Τό άγαπημένο της παιδάκι πέθαινε.

"Όταν σήκωσε πάλι τó κεφάλι της και ξανάειδε τó παιδί, τά μά-τια τού μικρού μουσικού ήσαν ά-νοιχτά κι' άκίνητα και τó πρόσωπό του άκαμπτο. 'Η άχτίδα τού ήλιου είχε εξαφανιστή.

Γιαννάκη, άναπαύσου έν ειρήνη. Πάνω άπό τόν τάφο σου ή Ιτιές θρηνούνε!..

ΕΡΡ. ΣΙΕΓΚΕΒΙΤΣ

λοι κύριοι μέ κυνηγετικές φορεσιές σουλατσάριζαν όταν βρέθηκε έξα-φνα μπρός στόν λόρδο Βούδβιλλ. Για μία στιγμή ό Βούδβιλλ τόν κύ-ταξε σάν ξένος, γιατί τόν είχε πολύ άλλάξει ό πόλεμος. Μά ή άμφιβο-λία του σκορπίστηκε άμέσως μόλις μίλησε ό έπισκέπτης κι' έπακολού-θησε ένας εγκάρδιος χαιρετισμός, πού τέτοιους ανταλλάσσουν μόνον όσοι περάσανε μαζί την παιδική τους ήλικία και τά πρώτα τους νειάτα και ξαναβλέπονται ύστερ' άπό χρόνια.

Άφου πήγαν άπάνω και είπανε πολλά, ό λόρδος Βούδβιλλ παρα-κάλεσε τó φίλο του νά μείνη μερι-κές ήμέρες μαζί του στόν πύργο. "Ο στρατηγός δέχτηκε μ' ευ-χαρίστησι νά μείνη μιά βδο-μάδα.

Αυτή την ήμέ-ρα την περάσα-νε ώραία στόν πύργο τού λόρ-δου Βούδβιλλ. Τό μεσημέρι ό λόρδος παρεκά-λεσε τó φίλο του νά τούς δι-ηγηθή στό τρα-πέζι τις πολεμι-κές του περιπέ-τειες κι' όλοι ά-κούσανε μ' ένδιαφέρον μαζί και σε-βασμό. Τό βράδυ παίξανε χαρτιά. 'Επειδή όμως την άλλη μέρα έπρε-πε νάνε ξεκούραστοι γιατί θά πή-γαιναν πρωί-πρωί στό κυνήγι, ά-πεφάσισαν νά κοιμηθούν νωρίς. Στις έντεκα οί καλεσμένοι άρ-χίσανε ν' άποχωρούν στίς κάμαρές τους.

"Ο νεαρός λόρδος πήγε ό ίδιος μέ τó φίλο του τó στρατηγό στήν κάμαρα πού τούχαν έτοιμάσει, μιά κάμαρα ευρύχωρη, άνετη, αλλά πα-λιά.

— Πιστεύω νά μείνης ευχαριστη-μένος άπ' την κάμαρά σου, είπε ό λόρδος, και νά κοιμηθής καλά τη νύχτα. "Ο πύργος έξέρεις δέν έχει παραπολλά δωμάτια, τά καλύτερα τάχουμε παραχωρήσει στούς άλ-

λους φίλους μου πούνε πολλοί, κα-θώς είδες, κι' έτσι δέν έμενε για σένα άλλο καλύτερο άπ' αυτό.

— Δέν έχω ιδιοτροπίες σ' αυτά τά ζητήματα, άπάντησε ό στρατηγός, ή πολλές έκστρατείες κ' ή τραχεία στρατιωτική ζωή μ' έχουνε συνηθί-σει νά κοιμάμαι όπου τύχη. Ξέρον-τας πώς είμαι σπίτι σου μένω πολύ πιό ευχαριστημένος άπ' ό,τι θάμου-να κι' άν έμενα στό καλύτερο ξενο-δοχείο τού Λονδίνου.

— Έλπίζω νά μή σου λείψη τίπο-τα, είπε τέλος ό λόρδος Βούδβιλλ, καληνύχτισε κι' έφυγε.

"Ο στρατηγός Μπράουν κύτταξε τότε γύρω του, ευχαριστήθηκε πού θά κοιμάτανε τέλος μιά φορά ή-συχος μετά τούς κινδύνους και τις περιπέτειες τού πό-λέμου, γθύθηκε κι' έπεσε στό κρεβάτι.

Τό πρωί ή συν-τροφιά μαζεύτηκε νά προγευματίση νωρίς, χωρίς ό-μως τó στρατηγό Μπράουν. "Ο λόρ-δος πολλές φορές εξέφρασε την έκ-πληξί του για την άργοπορία τού φί-λου του και τέλος

είπε σ' έναν ύπηρέτη νά τόν φωνά-ξη νά μάθη τί γινότανε. "Ο ύπρέ-της ήρθε σέ λίγο και τούς πληρο-φόρησε ότι ό στρατηγός είχε ση-κωθεί πολύ νωρίς και βγήκε έξω μόλις ξημέρωσε, για νά κάνη φαί-νεται καμμία βόλτα και νά πάρη τόν αέρα του.

— Είν' ή συνήθεια τού στρατιω-τικού, είπε ό λόρδος στούς φίλους του. Συνηθίζουν νά ξυπνάνε πάντα πρωί κ' ή συνήθεια τούς μένει.

Άλλά μέ την εξήγησι αυτή δέν ι-κανοποιούσε ούτε τόν έαυτό του, και έστρεφε διαρκώς ανήσυχος και σκεπτικός. Σέ μιά ώρα ό στρατη-γός ήρθε. Φαινότανε κουρασμένος και ταραγμένος. Τά μαλλιά του ά-ταχτα κι' άχτένιστα και τά ρούχα του βαλμένα όπως-όπως τó βλέ-μ-

μα του παράξενου.

— Είχες πάει περίπατο; τὸν ρώτησε ὁ λόρδος Βούδβιλλ. Μήπως δὲν μπόρεσες νὰ κοιμηθῇς τὴ νύχτα; Πῶς τὰ πέρασες;

— Ὡ, πολὺ καλὰ, θαυμάσια, εἶπε γρήγορα-γρήγορα ὁ στρατηγὸς ἀλλὰ μ' ἕνα ὕψος στενωχωρημένο κι' ἀδέξιο, πού τὸ παρατήρησε ἀμέσως ὁ φίλος του.

— Ἦπτε κατόπιν ἕνα φυτζάνι τσάι καὶ χωρὶς νὰ βάλῃ τίποτ' ἄλλο στὸ στόμα του, ξεπλώθηκε ἀφηρημένος σὲ μιὰ πολυθρόνα.

— Θάρθῃς μαζί μας στὸ κυνηγι σήμερα; τὸν ρώτησε ὁ λόρδος.

— Ἀλλ' ἀναγκάστηκε νὰ ἐπαναλάβῃ δυὸ φορές τὴν ἐρώτησί του γιατί ὁ στρατηγὸς ἦταν ἀφηρημένος.

— Ὅχι, φίλε μου. Λυποῦμαι πολὺ, ἀλλὰ δὲν μπορῶ νὰ σ' εὐχαριστήσω, γιατί πρέπει νὰ φύγω ἀμέσως. Παράγγειλα νὰ μοῦ ἐτοιμάσουν ἀμάξι. Σὲ λίγο θάρθῃ νὰ μὲ πάρῃ, τοῦ ἀπάντησε ἀποτόμως ὁ στρατηγός.

— Ὅλοι παραξευέτηκαν μόλις ἀκούσανε τὸ στρατηγὸ νὰ μιλάῃ ἔτσι.

— Μὰ, ἔκανε μ' ἀπορία ὁ λόρδος Βούδβιλλ, δὲ μοῦπες ὅτι θὰ μείνῃς μιὰ βδομάδα;

— Ναί, μπορεῖ, στὴν εὐχαρίστησι ἴσως πού ἐνοίωσα ὅταν σὲ πρωτόειδα, νὰ σοῦ ὑποσχέθῃκα νὰ μείνω μαζί σου μερικὲς ἡμέρες. Ἀλλὰ τώρα τὸ βρίσκω ἀδύνατο.

— Αὐτὸ εἶνε πολὺ περίεργο. Δὲ μπορεῖ ἀπ' τὰ χτὲς νὰ σοῦτυχε καμιά ἀνάγκη ἐξοικονομικὴ γιὰ νὰ φύγῃς.

— Ὁ στρατηγός, χωρὶς νὰ ἐξηγηθῇ καλὰ, μουρμούρισε κάτω γιὰ μιὰ δουλειὰ πού δὲν μποροῦσε νὰ τὴν ἀναβάλῃ γι' ἀργότερα καὶ δήλωσε πὼς εἶχε ἀπόλυτη ἀνάγκη νὰ φύγῃ. Κι' αὐτὸ τὸ εἶπε μ' ἕνα ὕψος τόσο ἀποφασισμένο, πού ὁ φίλος του δὲν μπόρεσε νὰ πῇ τίποτα.

— Ἀφοῦ λοιπὸν, εἶπε τότε ὁ λόρδος, θέλοντας νὰ τὸν διασκεδάσῃ κάπως, πρέπει ἐξάπαντος νὰ φύγῃς, ἔλα τοῦλάχιστο νὰ δῇς τὴν ωραία θέα ἀπὸ τὴν ταράτσα.

— Ἀνοίξε μιὰ πόρτα καὶ βγῇκαν στὴν ταράτσα. Ὁ στρατηγὸς τὸν ἀκολούθησε μηχανικά, χωρὶς νὰ

προσέχῃ τί τοῦλεγε. Κι' ἔτσι προχωρήσανε, ὥσπου ὁ λόρδος κατὰφερε ν' ἀπομακρυνθοῦν ἀπ' τοὺς ἄλλους καὶ νὰ μείνουν οἱ δυὸ μαζί μονάχοι τους. Γυρίζοντας τότε κατὰ τὸ στρατηγὸ, ὁ λόρδος Βούδβιλλ τὸν ρώτησε μὲ σοβαρὸ ὕψος:

— Ριχάρδε, εἵμαστε μόνοι μας. Πιστεύω νὰ μοῦ πῇς ὅ,τι σὲ ρωτήσω. Πῶς πέρασες ἀλήθεια τὴ νύχτα;

— Πολὺ ἄσχημα, παραπολὺ ἄσχημα, φίλε μου, εἶπε τότε ὁ στρατηγός μὲ τὸ ἴδιο σοβαρὸ ὕψος.

— Αὐτὸ μοῦ φαίνεται πολὺ παράξενο, εἶπε ὁ λόρδος, σὰν νὰ μιλοῦσε στὸν ἑαυτό του. Τότε θᾶνε ἀλήθεια αὐτὰ πού λέγονται γι' αὐτὸ τὸ δωμάτιο. Ἀς μάθω λοιπὸν τὰ δυσάρεστα πού σοῦ τύχανε τὴ νύχτα, στὸ σπίτι αὐτὸ ὅπου μόνο εὐχαρίστησι θᾶθελα νὰ αἰσθανθῇς.

— Ὁ στρατηγὸς φάνηκε κάπως στενωχωρημένος καὶ δὲν ἀπάντησε ἀμέσως.

— Ἀγαπητέ μου, εἶπε σὲ λίγο, θὰ στὰ πῶ ὅλα. Μὲ ἔξερεις πολὺ καλά καὶ δὲν πιστεύω νὰ μὲ πάρῃς γιὰ δειλό. Μόλις μ' ἄφησες χτὲς τὸ βράδυ, γδύθηκα ἀμέσως κι' ἔπεσα στὸ κρεβάτι. Ἀλλὰ δὲν μὲ πῆρε ἀμέσως ὁ ὕπνος. Καθὼς ἐμεῖνα ξεπλωμένος ἄκουσα ἄξαφνα ἕναν ἦχο σὰν τὸ σύρσιμο μεταξωτοῦ φορέματος καὶ τὸ χτύπημα παπουτσιῶν μὲ ψηλὰ τακούνια στὸ πάτωμα. Μόλις κύτταξα νὰ ἰδῶ τί ἦταν, ἀνάμειξ' ἀπ' τὸ κρεβάτι μου καὶ τὸ τζάκι πέρασε ἡ σιλουέτα μιᾶς γυναικοῦλας. Εἶχε γυρίσει κατὰ μένα τὴν πλάτη της, μὰ κατάλαβα ἀμέσως πὼς ἦταν γρηῃ. Παρατήρησα μάλιστα ὅτι φοροῦσε ἕνα φόρεμα ἀπὸ κεῖνα πού ἦταν ἡ μόδα τοῦς ἐδῶ κι' ἑκατοντηνῆντα χρόνια. Τὸ νὰ βρεθῇ αὕτῃ ἡ γρηῃ στὴν κάμαρά μου μοῦ φάνηκε ἄρκετὰ παράξενο, μὰ δὲ μοῦ πέρασε οὔτε στιγμή ἀπ' τὸ νοῦ ἡ ἰδέα πὼς δὲν ἦταν ζωντανὸ πλάσμα. Νόμισα ἀπλοῦστα πὼς θάτανε καμμιὰ γερόντισσα ὑπηρετρία τοῦ σπιτιοῦ, πού ἴσως δὲν ἔξερε πὼς ἤμουν ἐγὼ μέσα. Γι' αὐτὸ κι' ἐγὼ κουνήθηκα τότε στὸ κρεβάτι μου κι' ἔβηξα λιγάκι γιὰ νὰ τὴν κάνω νὰ μὲ προ-

σέξῃ καὶ νὰ φύγῃ. Γύρισε τότε σιγὰ κατὰ μένα... ἀλλὰ, Θεὲ καὶ Κύριε... τί ἦταν αὐτό; Σ' ἕνα πρόσωπο ποῦχε τὰ παγωμένα χαρακτηριστικά τοῦ πτώματος κι' ἔφερε τὴ σφραγίδα τοῦ θανάτου, ἦταν βαθεῖα χαραγμένα τὰ ἴχνη τῶν χειροτέρων παθῶν πού τὴν ἐμψύχωναν τὸν καιρὸ πού ζοῦσε!... Ἀνασηκώθηκα στὸ κρεβάτι καὶ κύτταξα παγωμένος τὸ ἀπαίσιο φάντασμα. Ἡ γρηῃ προχώρησε ἕνα βῆμα κατὰ πάνω μου καὶ κάθισε στὴν ἄκρη στὸ κρεβάτι, κυττάζοντάς με στὰ μάτια καὶ παίρνοντας τὴν ἴδια στάσι ποῦχα πάρει κι' ἐγὼ στὴν κατάστασι τοῦ τρόμου, τῆς φρίκης πού βρισκόμουν! Ἐπειτα μοῦ κάνε μιὰ διαβολικὴ γκριμάτσα καὶ μούγγρισε ἄγρια...

Μπροστὰ σ' αὕτῃ τῇ σατανικῇ ὀπτασίᾳ ἀνατρίχιασα ὁλάκκαιρος, τὸ αἷμα πάγωσε στὶς φλέβες μου, ὅλο μου τὸ θάρρος μ' ἐγκατέλειψε κι' ὁλος ὁ ἀνδρισμός μου ἔλυσε μέσα μου ὅπως λυώνει τὸ κερί στὴ φωτιά. Τινάχτηκα πρὸς τὰ πίσω, μισολιγοθυμισμένος, ὅπως θὰ λιποθυμοῦσε μιὰ δειλὴ χωριατοπούλα ἡ ἕνα παιδί δέκα χρόνων! Πόσῃν ὥρᾳ ἐμείνα ἔτσι, δὲν ἔξρω. Ἐξῶ μόνον πὼς τὸ ρολόι τοῦ πύργου χτύπησε μιὰ, τόσο δυνατὰ πού μοῦ φάνηκε πὼς ἦταν μέσα στὴν κάμαρα. Πέρασε κάμποσὴ ὥρα ἀκόμα ὥσπου νὰ τολμήσω ν' ἀνοίξω τὰ μάτια μου, ἀπ' τὸ φόβο μήπως καὶ ἐξαπατῶμαι μπροστὰ μου τὸ φοβερὸ φάντασμα τῆς γρηῃς. Ὅταν ἀπεφάσισα καὶ τώκανα, εἶχε γίνεῖ ἄφαντη. Ἡ πρώτη μου σκέψις ἦταν νὰ χτυπήσω τὸ κουδούνι, νὰ ξυπνήσω τοὺς ὑπηρετές καὶ νὰ ψάξω παντοῦ. Ἀλλὰ ἄλλαξα γνώμη, ὅχι ἀπὸ τὸ φόβο μὴ φανῶ δειλός, ἀλλ' ἀπὸ μόνη τὴν ἰδέα ὅτι μποροῦσα νὰ ξεναίωθ' τὴ γρηῃ ἐκεῖνη πού, καθὼς φανταζόμουν, μποροῦσε νὰχε ζαρῶσει σὲ καμμιὰ ἀπόμερη καὶ σκοτεινὴ γωνία τῆς κάμαρας. Δὲν τὴν εἶδα ὁμῶς...

Εἶνε ἀνάγκη νὰ σοῦ περιγράψω τώρα τὴν κατάστασι πού βρισκόμουν ὅλη τὴ νύχτα; Τὴ μαντεύεις εὐκολά. Μόλις ἐξημέρωσε σηκώθηκα, ντύθηκα βιαστικά, ὅπως-ὅπως,

καὶ βγῆκα ἔξω μήπως μὲ ἡσυχάσῃ κάπως ἡ πρωϊνὴ δροσιά. Αὐτὸ ἦταν. Τώρα στὰ εἶπα ὅλα. Νὰ γιατί δὲ μπορῶ νὰ μείνω περὶ ἐδῶ καὶ φεύγω.

— Λυποῦμαι πολὺ γι' αὐτὸ πού παθες, ἀγαπητέ μου, ἀλλὰ ἡ αἰτία εἶμαι ἐγώ.

Πρέπει λοιπὸν νὰ μάθῃς ὅτι ἀπ' πὸν καιρὸ πού ζοῦσε ὁ παπποῦς μου ἡ κάμαρα αὕτῃ ἔμεινε πάντα κλεισμένη, γιατί κυκλοφοροῦσε ἡ φήμη πὼς κάθε βράδυ ἐβγαίν' ἕνα φάντασμα ἐκεῖ μέσα. Ὅταν ἦρθα ἐγὼ ἐδῶ νόμισα πὼς αὐτὸ ἦταν ἀνοησία καὶ τὴν ἀνοίξα. Ὅλη ἡ ὑπηρεσία ὅμως πίστευε πὼς ἦταν στοιχειωμένη—τῶξερε ἡ γειτονιά, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς φίλους μου. Δὲν ἤθελα λοιπὸν νὰ βάλω κανένα ἄλλον νὰ κοιμηθῇ ἐκεῖ μέσα μήπως ἡ προδιάθεσίς του τὸν κάνει νὰ νομίσῃ πὼς βλέπει φαντάσματα. Ἐτοίμ' εἶχαν τὰ πράγματα ὅταν ἦρθες. Δὲν ἔξερες τίποτε ἀπ' αὐτὰ καὶ ἀπεφάσισα νὰ βάλω ἐσένα νὰ κοιμηθῇς σ' αὕτῃ. Θὰ βεβαιώνες ὅλους ἔπειτα πού θὰ σοῦ τῶλεγα, ὅτι δὲν εἶδες τίποτε κι' ἔτσι θὰ τοὺς ἔκανα νὰ πιστέψουν πὼς ἦταν ψέματα. Νόμιζα βλέπεις πὼς ἦταν ψέματα, ἀλλὰ τώρα βλέπω πὼς εἶνε ἀλήθεια.

— Δὲ μοῦ κακοφαίνεται γι' αὐτὸ πού μοῦ κάνας, εἶπε ὁ στρατηγός, γιατί τώκανες ἐπειδὴ μὲ θεωροῦσες ἄνθρωπο μὲ κάποιο θάρρος. Ἀλλὰ δὲ θὰ ξεχάσω ποτὲ τὴ συνέπεια τοῦ πειράματός σου! Τ' ἀμάξι μάλιστα ἔφτασε. Πρέπει νὰ φεύγω...

— Τοῦλάχιστον, φίλε μου, ἀφοῦ δὲ θέλεις νὰ μείνῃς οὔτε μιὰ μέρα ἀκόμα μαζί μου, δὲν ἔρχεσαι νὰ σὲ πᾶω νὰ ἰδῇς τὸν πύργο; Πάμε πρώτ' νὰ δῇς μιὰ συλλογὴ οἰκογενειακῶν πορτραίτων.

Ὁ στρατηγὸς δέχτηκε κι' ἀκολούθησε τὸ φίλο του. Πέρασαν ἀπὸ κάμποσους διαδρόμους καὶ φτάσανε τέλος σ' ἕνα δωμάτιο ὅπου οἱ τοῖχοι τοῦ ἦσαν γεμάτοι προσωπογραφίες. Ὁ λόρδος γύριζε μαζί μὲ τὸ στρατηγὸ καὶ τοῦδειχνε τίς διάφορες εἰκόνες, λέγοντάς του γιὰ τοὺς ἀνθρώπους πού παρίσταναν.

ΕΥΘΥΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΤΟΥ Μ. ΒΩΚΑΙΡ

Η ΙΤΑΞΙΔΙΩΤΙΣΣΑ

Ήταν το δεύτερο έτος του πολέμου. Το μεγάλο υπερωκεάνειο γαμάτο οικογένειες μεταναστών, ταχυδρομικούς σάκκους κι' έμπορεύματα, έφευγε απ' το λιμάνι της Χάθρης για τη Νέα Υόρκη. Στη γέφυρα οι αξιωματικοί του πλοίου άκουγαν τόν πρώτο πλοίαρχο, που τους έδινε τις τελευταίες οδηγίες. Δεν είχε να πη πολλά.

— Καμιά σχέση με τους επιβάτες. Ούτε τσάι, ούτε μπρίτζ. Μη μιλείτε με κανένα και δυσπιστείτε προς όλους. Όσοι δεν έχουν υπηρεσία στο κατάστρωμα πρέπει να μείνουν στη γέφυρα και να παρατηρούν τόν ορίζοντα.

Είστε ελεύθεροι.

Ο υποπλοίαρχος Ίακωβος Ταγιώρ, που είχε παντρευτή μόλις πρό οκτώ ημερών επέστρεψε στην καμπίνα του κι' άρχισε να γράφει το ημερολόγιό του, αφιερωμένο στη γυναίκα του που την είχε αφήσει την προηγούμενη μέρα σ' ένα ξενοδοχείο της Χάθρης. «Λυπούμαι, Έρμινά μου — έγραφε — που οι κανονι-

σμοί δεν επιτρέπουν στους αξιωματικούς του εμπορικού ναυτικού να παίρνουν μαζί τους τις γυναίκες τους. Θα κάναμε ένα θαυμάσιο ταξίδι γάμου. Η απαγόρευσις όμως είχε επιβεβλημένη και σε καιρούς ειρήνης ακόμη...»

Κάποιος χτύπησε την πόρτα.

— Έμπρός!

Ο ναύτης Πριού, υπηρέτης του υποπλοίαρχου, χαιρέτησε κανονικά.

— Τι θέλεις;

— Η κυρία σας είναι εδώ, κύριε υποπλοίαρχε.

Ο Ταγιώρ ωχρίασε.

— Είσαι βέβαιος;

— Μοῦ μίλησε!

— Και τί σου είπε;

— Μοῦ είπε πως αγόρασε το ειςιτήριο της από το πρακτορείο και πως ταξιδεύει με το οικογενειακό της όνομα. Στην καμπίνα είπε πως είναι χήρα. Μοῦ είπε πως δεν πρέπει να φοβάστε τίποτα. Θέλει μόνο να της πείτε σε ποιο ξενοδοχείο να μείνει στη Νέα Υόρκη γιατί

κάνει αναφέρονται στα χαρτιά που χω φυλαγμένα στο συρτάρι μου. Σ' αυτό μάλιστα το δωμάτιο έγινε μια άγρια δολοφονία κι' ο δράστης ήταν αυτή. Θα το κλείσω λοιπόν κι' εγώ, όπως κάνανε οι προκάτοχοί μου.

— Έτσι οι δυο φίλοι που ανταμώθηκαν με τέτοια χαρά, χωρίζονταν τώρα με πολύ διαφορετικές εντυπώσεις. Ο ένας πήγε να δώσει διαταγή ν' αδειάσουνε τη στοιχειωμένη κάμαρα και να χτίσουνε την πόρτα, κι' ο άλλος έφυγε για την πατρίδα του, ελπίζοντας πως θα ξεχνούσε τη φοβερή νύχτα που πέρασε στον πύργο του Βούδβιλ.

ΒΑΛΤΕΡ ΣΚΩΤ

— Αν είν' έτσι, είπε τότε ο λόρδος Βούδβιλ, δε χωράει πια καμιά αμφιβολία. Είν' η εικόνα της μητέρας του παππού μου, μιας κακούργας που όλα τα κακά πουχει

δεν ξέρει κανένα.

Ο νεαρός υποπλοίαρχος σκέφτηκε μια στιγμή κι' έπειτα είπε στον άφωσιωμένο του ναύτη:

— Δός της αυτό κι' έλα άμέσως πίσω.

Πήρε ένα χαρτί κι' έγραψε: «Ξενοδοχείον Κάρλεων». Και πρόσθεσε: «Ο,τι έκανες είναι φοβερό... έχεμύθεια».

Ο Πριού έφυγε σαν αστραπή. Ο Ταγιώρ έρριξε μια ματιά στο ημερολόγιό του, έσχισε το φύλλο, το τσαλάκωσε και το πέταξε στο καλάθι τών άχρήστων. Δεν ήξερε κι' αυτός αν έπρεπε να λυπηθί ή να σέβε ευχαριστημένος.

Σε λίγο ο ναύτης επέστρεψε.

— Η κυρία σας, σάς ευχαριστεί και σάς φιλεί... Δηλαδή, με συχωρείτε, έτσι είπε.

— Ευχαριστώ... Μόνο να κρατάς τη γλώσσα σου.

— Όσο γι' αυτό...

Το βράδυ στο τραπέζι ο πλοίαρχος είπε στους αξιωματικούς πως έπρεπε να κοιμηθούν ντυμένοι, όπως θα έκανε κι' αυτός. Στον Ταγιώρ ανέθεσε την επιθεώρησι τών διαδρόμων της πρώτης θέσεως, για να κλειστούν οι φεγγίτες, να κατεβασθούν τα μαύρα παραπετάσματα και να σβυστούν τα φώτα στις καμπίνες. Ο τρίτος πλοίαρχος θα επιθεωρούσε τις άλλες θέσεις και το θάλαμο τών μεταναστών. Κατά τις έννέα οι διάδρομοι ήσαν ξρημοί και σχεδόν σκοτεινοί. Ενώ ο υποπλοίαρχος Ταγιώρ εδιάβαινε από το διάδρομο του δευτέρου καταστρώματος, είδε μια κομψή γυναίκα που έρχόταν προς το μέρος του.

— Ήσαν μόνοι στο μακρύ διάδρομο.

Η Έρμινά του είπε:

— Δεν ξέρει κανένας τί μπορεί να συμβή. Ήθελα να βρίσκωμαι κοντά σου, αγάπη μου.

— Σούτ!...

Στον άγριο ήχο που έκαναν τα κύματα σπάζοντας πάνω στο πλοίο, στο μούγκρισμα του ανέμου, δυο άνθρωποι που κανείς δεν ήταν δυνατόν να τους άκούση, φοβόντουσαν ν' ανταλλάξουν δυο λόγια. Τα χείλη των μόλις άρθρωσαν λίγες

λέξεις.

— Σ' αγαπώ...

— Κι' εγώ... Στη Νέα Υόρκη να μείνης στο «Κάρλεων».

Οί έλικες έτρίζαν, έμαστίγωναν τη θάλασσα και τα κύματα σαν μανιασμένα ξεσπούσαν ως πάνω στο κατάστρωμα.

— Φοβάμαι, είπε η Έρμινά κι' έτρεξε να κρυφίη στην καμπίνα της.

Το ταξίδι βάστηξε έννηά μέρες χωρίς κανέναν αϊφνιδιασμό. Πλησίαζαν στη Νέα Υόρκη και φαινόταν πια τα ψηλά κτίρια της πόλεως, όταν ο υποπλοίαρχος Ταγιώρ, με τα μάτια καρφωμένα πάνω στην ταξιδιώτισσα που καθότανε σε μια πολυθρόνα, σε λίγων μέτρων απόστασι, άκουσε να τόν φωνάζη ο πλοίαρχος.

— Σε λίγο φτάνουμε σώοι και υγιείς! του είπε ο γέρο—λύκος. Δεν έχουμε πια να φοβηθούμε... Θέλω να σου έμπιστευθώ κάτι.

Ο υποπλοίαρχος άκουσε προσεκτικά.

— Έχουμε πάνω στο βαπόρι μια όμορφη χήρα, αυτήν ακριβώς που θαύμαζες τώρα δα...

— Πλοίαρχέ μου!

— Καλά, καλά... Θα ήθελα να της πης πως έχω κάποια περιουσία και πως έχω την τιμή να... Ξέρεις, τα χάνω μπρος στις γυναίκες... Έσύ τη γνωρίζεις. Σε είδα πού μιλούσες.

— Μάλιστα, πλοίαρχέ μου.

— Μπορούμε να παντρευτούμε στη Νέα Υόρκη και θα επιστρέψουμε έπειτα στη Γαλλία... Όταν μια γυναίκα πληρώση το εισιτήριό της και δεν τόν κουνήση απ' την καμπίνα της κανείς δεν μπορεί να πη τίποτε.

— Σωστά.

— Όστε αναλαμβάνεις την υπηρεσίαν αυτήν;

— Αδύνατον, είναι παντρεμένη.

— Παντρεμένη;

— Είμαι βέβαιος.

— Και ο άντρας της την αφήνει να ταξιδεύη μόνη;

— Τη συνοδεύει...

— Όχι δά. Θα τόν έβλεπα...

— Τόν είδατε, πλοίαρχέ μου.

— Ποῦ στο διάβολο, λοιπόν, είναι

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΣΑΣ

ΤΟΥ ΠΩΛ ΜΠΟΥΡΖΕ

ΤΥΨΕΙΣ

— "Αν δέν έμενα τόσο άργά στη λέσχη, παρακολουθώντας τό παιγνίδι, δέ θά συναντούσα τό ζωγράφο Φρεμιών πού όλομόναχος σ' ένα τραπέζι του έστιατορίου έπινε ένα φλυτζάνι ζουμι, δέν θά μου πρότεινε νά μέ πάη σπίτι μέ τ' άμάξι του καί δέν θ' άκουγα τήν Ιστορία πού θά σάς διηγηθώ.

— Τί έκανες τέτοια ώρα στη λέσχη; μέ ρώτησε.

— Παρακολουθούσα τό μπυκαρά, ό Λωτρήν έχασε έξήντα χιλιάδες.

— Μόνο μιά φορά έπαιξα, είπε συλλογισμένος ό Φρεμιών. Άπό τότε δέ θέλω ούτε τούς άλλους νά βλέπω νά παίζουν.

— Μπα! κι' έγώ έτυχε νά ιδώ τραγικά πράγματα. "Ημουν παρών όταν ό Ντωριέ πιάστηκε μέ κάποιον στη λέσχη καί δέχτηκε έπειτα τη μονομαχία πού του στοίχισε τη ζωή. Ποιος από μάς δέν είδε κάτι παρόμοιο...

— Τό ξέρω. Μά είνε διαφορετικό νάχης τύψεις γιά μιά τραγωδία. "Όταν σου διηγηθώ τί μου συνέβη θά ιδής πώς δέν είνε άδυναμία μου, ότι καί τό άθωότερο μπρίτζ μ' άποτροπιάζει... Αυτό πού θά σου διηγηθώ μου συνέβη τόν πρώτο χρόνο...

αυτός ό ήλίθιος;

— Παρών, πλοίαρχέ μου!

— Σύ;... Καί ό κανονισμός;

— Επλήρωσε τό εισιτήριό της, πλοίαρχέ μου, καί δέν τό κούνησε άπό τήν καμπίνα της...

— Χμ! Καλά! Καλά, είπε ό πλοίαρχος κοκκινίζοντας...

Έπειτα έμεινε άκίνητος γιά κάμψη ώρα κυττώντας τούς δαντελένιους άφρους πού άφηνε ό έλικας...

νο πού μπήκα στη λέσχη, άμέσως δηλαδή μετά τήν πρώτη μου έπιτυχία στην έκθεση.

— Μέ τήν «Οφήλια»; 'Αλήθεια, ποιός έχει τώρα τήν εικόνα σου;

— Ένας 'Αμερικανός, είπε ό ζωγράφος μέ στεναγμό. Τήν πλήρωσε σαράντα χιλιάδες φράγκα, ενώ έγώ τήν είχα πουλήσει χίλια πεντακόσια. Τότε, άκόμη, δέν ήμουν ό ευτυχής καλλιτέχνης πού —όπως λέει ό φίλος σου Λαρσέ— κυττάζει μιά μέρα ένα μπουκέτο καί τήν έπομένη εισπράττει δέκα χιλιάδες... Τότε χίλια πεντακόσια φράγκα ήσαν γιά μένα όλόκληρη περιουσία. Γιά νά καταλάβης τί σημασία είχε παρόμοιο ποσό, φτάνει νά σου πώ, πώς ήρθα στο Παρίσι χωρίς άλλο εισόδημα άπό τά χίλια φράγκα τό χρόνο πού μου έδινε ό δήμος μου. Έτσι έζησα έξη όλόκληρα χρόνια.

— 'Αδύνατο! είπα.

— Δυνατώτατο, μου άπάντησε μέ περηφάνεια. Μερικοί φίλοι μου κι' έγώ πιάσαμε ένα σπίτι καί ή φιλενάδα του ένός μαγεύρευ. Σαρανταπέντε φράγκα τό φαγητό καί δεκαπέντε τό νοίκι γιά τόν καθένα. "Εφτιανά μόνος τό κρεβάτι μου. Τό ίδιο καί ό Ταρνίφ, ό γλύπτης, ό Σούνεφ, ό ζωγράφος, ό Ριβάλ, ό χαράκτης καί ό καλύτερος άπ' όλους «στο στρατώνα», όπως λέγαμε τό σπίτι μας, ό Λαντρά...

— Λαντρά; είπα, τό ξέρω αυτό τό όνομα.

— Τό διάβασες στις έφημερίδες. 'Ακριβώς γι' αυτόν θά σου πώ. "Ηταν ό καλύτερος μαθητής κι' έπαιρνε πάντα τό πρώτο βραβείο. "Επινε όμως. Τί τά θέλεις. Μέ τη ζωή πού κάνουμε, συνασταρεφόμενοι διαρκώς μοντέλλα κι' εργάτες, είμαστε

έκτεθειμένοι σέ πειρασμούς. Καί προπάντων στον πειρασμό του ποτού. Κι' αυτό ήταν ή αίτία πού ό Λαντρά δέν πέτυχε τήν ύποτροφία της Ρώμης. Είχε άρχίσει έναν πίνακα πού φαινόταν πώς θά γινόταν ύπεροχος, μά τόν εργάστηκε έπειτα μεθυσμένος... Νά μή στά πολυλογώ, όταν έγώ κατώρθωσα νά έκθέσω, αυτός ήταν ό μόνος της συντροφιάς πού έμεινε μπουκέμ, καί κάτι χειρότερο, σωστός ζητιάνος. Γύριζε άπό άτελιέ σέ άτελιέ καί ζητούσε δανεικά. Δέν τά έπέστρεφε φυσικά ποτέ. 'Αλήθεια όμως πώς τά δανεικά ήσαν πολύ μικρά. Γι' αυτό κι' έξεπλάγην όταν μιά μέρα βρήκα σπίτι ένα γράμμα του μέ τό όποιο μου ζητούσε διακόσια φράγκα. Μου έγραφε πώς τούς τελευταίους έξη μήνες πού δέν τόν είχα δη άγωνίστηκε νά λησμονήση τό πάθος του, πώς δέν ξανάπιε, πώς θέλησε νά εργαστή, μά δέν τό κατώρθωσε, πώς ή φιλενάδα του —ή άλλοτε μαγεύρισά μας— ήταν άρρωστη, ένα γράμμα, τελοσπάντων, ζητιάνου, άπ' εκείνα πού σέ προδιθέτουν κακά. Έγνώριζα όμως καλά τό Λαντρά καί ύστερα δέν μου έλεγε ψέματα. Κατά σύμπτωση, εκείνη τήν ίδια μέρα είχα πάρει τά χίλια πεντακόσια φράγκα της «Οφήλιας». Έπληρα δέκα εικοσόφραγκα, τάκλεισα σ' ένα φάκελλο, έγραψα τ' όνομα καί τη διεύθυνσι του Λαντρά καί φώναξα τό θυρωρό. Κάποιος τόν είχε στείλει σέ θέλημα. "Αν βρισκόταν στη θέση του, ό Λαντρά θά ζούσε άκόμη. Δέν πειράζει, σκέφτηκα, τού τά στέλνω αύριο». Έντυνόμουν άλλωστε βιαστικά γιά ένα άπό τά πρώτα γεύματα πού ήμουν καλεσμένος. "Όταν τελείωσε τό δείπνο, ένας άπό τούς συνδαιτημόνας μέ συνόδευσε στη λέσχη —όπου είχα γίνει δεκτός πρό μηνός, μά δέν είχα πατήσει άκόμα τό πόδι, γιατί δέν ήξερα κανένα. Μπήκαμε στη μεγάλη αίθουσα. Είχα ζήσει ως τότε τόσο περιωρισμένα πού άναγκάστηκα νά ρωτήσω τό σύντροφό μου τί παιγνίδι ήταν εκείνο πού μάζευε τσούς γύρω στο τραπέζι. Γέλασε καί μου είπε τί ήταν ό μπυκαράς. Θέλετε

νά παίξετε;» μέ ρώτησε. «Θέλω, είπα, μά δέν έχω μαζί μου χρήματα». Μου ξήγησε άκόμη πώς μπορούσα νά πάρω ως τρεις χιλιάδες άπό τό ταμείο της λέσχης, φτάνει νά τά έπέστρεφα σέ είκοσιτέσσερες ώρες.

— Θά πάρω έκато φράγκα, είπα. "Αν τά χάσω θά φύγω.

— Καί τάχασες κι' έμεινες. Ξέρω καλά άπό τέτοιες Ιστορίες.

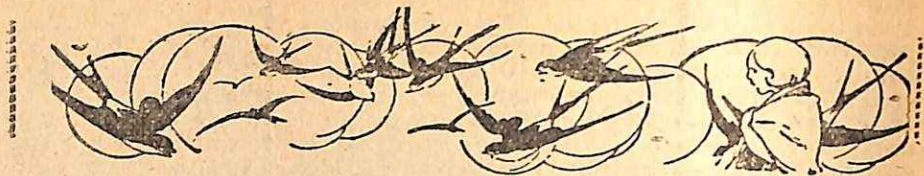
— Στην άρχή κέρδιζα κι' άν άκουγα τόν οδηγό μου θάφευγα κερδισμένος. Έμεινα όμως κι' έχασα κέρδη καί κεφάλαια. Δέν ήθελα νά πουν οι άλλοι πώς φοβήθηκα. Έπιτέλους κατά τις δύο μετά τά μεσάνυχτα έπέστρεψα στο σπίτι μου, άφου έχασα τρεις χιλιάδες. Αυτό τό ποσόν ήταν άκριβώς όλη μου ή περιουσία, χίλια πεντακόσια άπό τήν πώλησι της «Οφήλιας» κι' άλλα τόσα άπό οικονομίες μου...

— Άφου δέν έγινες παίκτης έπειτα άπό τέτοια σκηνή θά πή πώς δέν θ' άγαπās τά χαρτιά.

— ...Όταν ζύπνησα τό πρωί έπειτα άπό ταραγμένο ύπνο μέ κατείχε ή ιδέα πώς έπρεπε νά χρησιμοποιήσω τήν πείρα πού απέκτησα. Έλεγα άν σέ ώριμμένη περίστασι έπαιξα διαφορετικά θά κέρδιζα... Έξαφνα τό βλέμμα μου έπεσε στο φάκελλο του Λαντρά. Είπα πώς ήταν άνόητο καί άσκόπο νά θυσιάσω έτσι αυτά τά χρήματα. Έπρεπε άλλως τε νά πληρώσω τό χρέος μου. Αργότερα θά έπαρνα ίσως καμιά προκαταβολή άπό τόν έμπορο τών εικόνων ή θά πουλούσα τίποτε σκίτσα.

Χίλια φράγκα θά ταύρισα, βέβαια καί θάδινα καί τά διακόσια του Λαντρά. Προσπαθούσα νά πείσω τόν έαυτό μου πώς τό γράμμα του έλεγε ψέματα. Τό ξαναδιάβασα... μουσική τήν καρδιά. Μά δέν ήθελα νά πεισθώ. Κάθισα εθώς κι' έγραψα του Λαντρά πώς μου ήταν άδύνατο νά τόν βοηθήσω. "Όταν τώστευα αισθανόμουν τύψεις. Έπειτα πάλι σκέφτηκα πώς θά κέρδιζα στο μπυκαρά καί θάστέλνα καί του Λαντρά διακόσια φράγκα. "Ημουν βέβαιος πώς θά κέρδιζα.

— Καί κέρδισες; ρώτησα.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Κ. ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗ

ΤΟ ΣΥΝΑΠΑΝΤΗΜΑ

Ήταν ένα βράδυ νοτισμένο, ένα βράδυ υγρό και σκοτεινό — αρχές του Νοεμβρίου, κάπως έτσι — μέσα στα δειντράκια του Ζαππείου. Ή μεγάλη κίνησις είχε πάρει, έδω και δέκα μέρες, ή δροσιά άρχιζε να δυναμώνη — και ήταν μόνος, καθισμένος σ' έναν μπάγκο, κοντά σε μία μεγάλη φοινικιά. Είχε γεμμένο το κεφάλι στην παλάμη κι' άκουγε τη μεγάλη σιωπή, το μουσικό κι' απέραντο παλμό της φθινοπωρινής εκείνης νύχτας· και, μόνος καθώς ήταν, σήκωνε πού και πού τα μάτια και κύτταζε, ψηλά, τα λαμπερά συμπλέγματα των άστρων· ένα βαθύ κι' άπροσδιόριστο συναίσθημα τρόμου, αγωνίας κι' έρμηιας, έσφιγγε τότε την καρδιά του, δίχως λόγο... Κι' όμως ο άέρας πού περνούσε, είχε άκόμα, πού και πού, κά-

— Ναί, κέρδισα, μά ήταν πολύ άργα. Ο Λαντρά, πού δεν είχε πη ψέματα, κατελήφθη από την τρέλλα της άπελπισίας. Αυτός κ' ή γυναίκα του άπεφάσισαν ν' αυτοκτονήσουν.

Τους βρήκαν νεκρούς στο κρεβάτι τους — έγώ μάλιστα έσπασα την πόρτα... Τους πήγαίνα τα διακόσια φράγκα. Ήταν πολύ άργα!... Καταλαβαίνεις λοιπόν τώρα γιατί αισθάνομαι φρίκη και μόνο να ιδώ χαρτιά;

— Άλλά, είπα έγώ, κι' άν λάβαινε τα χρήματα ένκαίρως θά ζούσε ένα-δυό μήνες...

Πάντα θά τελείωνε όπως τελείωσε.

— Ίσως... αλλά στη ζωή δεν πρέπει να είνε κανείς ή σταλαγματιά του νερού πού έφχειλλίζει το ποτήρι.

ποια ζεστά και σύντομα λιγώματα, κάποιες χλιαρές άναπνοές, κάτι μακρυνό και μουχλιασμένο, σαν άναθυμιάσεις ύπογειών...

Τά δέντρα φυλλορροούσαν σιωπηλά, στα σκοτεινά — και τα φύλλα καθώς ήσαν μουσκεμένα κι' έπεφταν ξαφνικά στο πρόσωπό του, τόν έκαναν κάθε στιγμή ν' ανατριχιάζει και τούδιναν την αίσθησι, σά νάσταζαν άπάνω του μεγάλες στάλες αίμα...

Θυμώταν το καλοκαίρι πού πέρασε — τις έξοχές, τα θέατρα — κι' άκόμα, ένα χλωμό κοριτσάκι, πού είχε άγαπήσει κάποιον βράδυ, στο Παληό το Φάληρο: ένα κοριτσάκι λιγνό, με σταχτιά ρούχα και κόκκινο καπέλλο. Τόν είχε κυττάζει βαθειά — κι' απ' τη βραδυά εκείνη, δεν τόν ξαναείδε, άν και πήγε πέντ' — έξη φορές στη σειρά, ξεεπίτηδες γιά δαύτο... Έπειτα ο νους του πήγε στον πατέρα του, πού είχε να λάβη δυό βδομάδες γράμμα του και μυριζόταν κάποια δυσάρεσκεια.

Ήταν φοιτητής και καθόταν μόνος σ' ένα ισόγειο δωματιάκι, πρὸς την Πλάκα, σε μία οίκογένεια γνωστή του· είχε κατασταλάξει εκεί, άφοι γύρισε όλες τις συνοικίες της Άθήνας και δε μπόρεσε να βρή ή συχία, να μελετήσει γιά τις εξέτασεις· γι' ατί είχε άπόφασι να πάρη το δίπλωμά του κ' ύστερα να δώσει εξέτασεις, ακολουθώντας κάποιον κλάδο ιδιαίτερο. Ήταν ψυλός, αδύνατος, με δυό μεγάλα μάτια φωτεινά και με τα χείλη έλαφρά στριμμένα, με κάποιον τρόπο παιδικήσια πεισματάρικο.

Είχε γνωρίσει τις γυναίκες, έδω και τρία χρόνια: ένα διάστημα μάλιστα είχε και έρωμένη ταχτική,

μία Πολωνέζα με ξανθά σγουρά μαλλιά, ένα ξανθό πού γύριζε στον κόκκινο και πού τόν άφησε στα κρύα του λουτρού, άφοι ζήσανε μαζί δεν ξέρω πόσους μήνες. Ο πατέρας του, στην αρχή τούστελνε άρκετά και ζούσε σαν άφέντης· ύστερα όμως, όταν έμαθε τα γλέντια του — κι' ένας πατέρας πάντα τά μαθαίνει — έγινε και κείνος πύ σφιχτός και τώρα τούστελνε ίσια-ίσια, όσα του χρειαζόντουσαν γιά να ζήση.

Τά βράδυα όμως είχε πάρει το συνήθειο να βγαίνει ταχτικά, μ' ένα φίλο του από την Καλαμάτα, πού σπούδαζε μηχανικός και πού τώρα ύπηρετούσε στρατιώτης.

Άπόψε όμως ήταν όλομόναχος· είχε δειπνήσει άπό νωρίς κι' έπειδή δέ νύσταζε καθόλου, έφτασε στο Ζάππειο, δίχως κι' εκείνος να το καταλάβη κι' έκατσε σ' έναν μπάγκο.

Μακρυνά, περνούσαν τ' αυτοκίνητα κι' άκουγόντουσαν ή φωνές και τα τραγούδια.

Ένας χωροφύλακας σκοπός του ζήτησε ν' άνάγη το τσιγάρο του· αλλάξεανε δυό-τρείς κουβέντες· όμως σε λίγο πέρασε ή έφοδος και σφύριξε κι' ο σκοπός τόν άφησε τρεχάτος.

Ο Νίκος άλλαξε τότε θέσι κι' έκλεισε τα μάτια· ήταν άκριβώς στην ήλικία πού οί μεγάλοι πόθοι ώριμάζουν και παίρνουν ένα πληθος γλυκά χρώματα.

Άκουσε τότε κάποιον τρίξιμο στα δέντρα κι' άνοιξε τα μάτια του και κύτταξε· μοιάζανε σά βήματα κομμένα, πολύ άλαφρυά και φοβισμένα· προχωρούσαν, και πάλι σταματούσαν· μία στιγμή φανήκανε σά νάθελαν να πάνε πρὸς τα πέρα — έπειτα όμως γύρισαν και πλησίασαν.

Είδε τότε να προβάλλη μία σκιά· πέρασε μπροστά του και σταμάτησε· ύστερα ήρθε κι' έκατσε στο πλάι του.

Ήταν μία γυναίκα. Δέ μιλούσε. Δοκίμασε λοξά να την κυττάξη· φορούσε μαύρα ρούχα φτωχικά· κι' είχε ριγμένο άτσάλα κι' άπλά ένα μικρό σαλάκι στα μαλλιά της.

Γύρτσε τότε και τόν κύτταξε κι' εκείνη. Έδειχνε πώς θέλει να μιλήση.

Εκείνος τότε έλυσε με μιάς τη σιωπή.

— Πώς έτσι μόνη τέτοιαν ώρα έδω χάμου;...

Εκείνη ήρθε πύ κοντά, στριμώχτηκε άπάνω του κι' άπλωσε το χέρι στο δικό του.

— Ήρθα να σε βρω, τού είπ' εκείνη!

Εκείνος όμως δεν της άποκριθήκε.

Κατάλαβε πώς ήτανε τρελή.

Σηκώθηκαν και τράβηξαν μαζί ύπρὸς τις Κολώνες.

Ύστερα όμως, ξαφνικά, μετάνιωσε.

Τόν πήρε κάποια ξαφνική συναίσθησι των γύρω του, ο σαρκικός έρεθισμός του κόποσε με μιάς και θέλησε να φύ-

γη. Όμως αὐτή γαντζώθηκε στο χέρι του κι' αισθάνθηκε, στο περασμένο μπράτσο της, τόν ήχο της καρδιάς της πού χτυπούσε. Ή φωνή της άρχισε να τρέμη.

— Πού θες να πας; Πού θά μ, άφήσης όλομόναχη; Έγώ ήρθα γιά σενα, Λεωνίδα. Εέχασες τί μούταξες; Τό Εέχασες;...

Εσκυψε και τού φίλησε το χέρι κι' άρχισε να κλαίη με παράπονο. Ένοιωθε τα δάκρυά της να τού μουσκεύουνε τα δάχτυλα.

Αὐτό λιγάκι τούδωσε στα νεύρα. Τίναξε το χέρι του άπότομα και στάθηκε προκλητικά μπροστά της.

— Ποιά είσαι και τί θέλεις άπόμένα; Έμένα δέ με λένε Λεωνίδα...

Στο μακρυνό το φῶς τού φανα-

ριού, είδε δυο μάτια ξεαλλά, πελώρια. Αυτά τα μάτια είχαν μεγαλώσει, είχαν γίνει καταπληκτικά και τον κυττούσαν έντρομα, με φρίκη.

Τότε, σά να κατάλαβε την πλάνη της, τραβήχτηκε δειλιά από κοντά του, έφυγε μονοκόμματα, ξερά — και χάθηκε στη σιωπή της νύχτας...

* * *

Το ίδιο βράδυ, την είδε στ' όνειρό του.

Φορούσε τώρα μιάν ωραία φορεσιά, με μεγάλες κρεμαστές κορδέλλες: ήτανε τώρα σ' ένα περιθόλι, μ' έξωτικά παράξενα λουλούδια, με μεγάλα δέντρα γύρω-γύρω, που τραγουδούσαν μαγικά πουλιά.

Στεκόταν δίπλα σ' ένα συντριβάνι, σά να τόν περίμενε, δέν ξέρω πόσα χρόνια.

Την κυττούσε σάν έκστατικός.

"Ενοιωθε τα μεγάλα της τα μάτια, τα ίδια μάτια τα σπαραχτικά, τα τρυφερά, τα παραπονεμένα, καρφωμένα τώρα στην ψυχή του. Δέν το μίλούσε, μόνον τόν κυττούσε. Κι' αυτά τα μάτια, καθώς τόν κυττούσαν, το φαινότουσαν γνώριμα κι' άξέχαστα, και σά να τόν κυττούσαν από πάντα...

Τότε τα μάτια της μεγάλωσαν, μεγάλωσαν, ξεπέρασαν τόν κύκλο του προσώπου, μετακινήθηκαν άργα μέσ' στο σκοτάδι κ' ήρθαν και στάθηκαν άκίνητα μπροστά του.

Και μέσα του γεννήθηκε μιιά τύψις, ένα βαθύ παράπονο μουγγό που δέ μπορούσε να τώ πη με λόγια: άνοιγαν μέσα του μιιά φοβερή πληγή, μυστηριώδη και χωρίς έλπιδα.

"Ενοιωθε τώρα πώς αυτά τα μάτια ήσαν δεμένα με την υπαρέξί του, ήσαν ένα κομμάτι της ψυχής του, για πάντα πλέον άποχωρισμένο — πώς είχαν κλείσει κάποτε, γι' αυτόν, κάποιο μεγάλο μυστικό χαράς, που το διέφυγε, δέν ξέρω με ποιόν τρόπο — κάποιος χαράς άγύριστα χαμένης...

"Ενοιωθε μέσα μιιά φωνή σπαραχτική, που τόν έπιτιμούσε μυστικά και τούλεγε πικρά και πονεμένα:

— Είμαστε τα μάτια της Αγάπης, τα μάτια της άγύριστης Αγά-

πης που πέρασαν μιιά νύχτα μέσ' στο δρόμο σου, δίχως να τώ πάρης μυρουδιά! Πέρασαμε στο δρόμο της ζωής σου — κι' όμως εσύ δέ θέλησες να μάθης τόν καϋμό μας, δέ θέλησες ποτέ να μάς γνωρίσης... Γι' αυτό και μείς χαθήκαμε για πάντα, χαθήκαμε για πάντα, ναί! για πάντα...

Μιιά νοσταλγία που περνούσε την ψυχή, ένας λυγμός βαθύς κι' άπεγνωσμένος — μιιά τρυφερή κι' άπεραντη λαχτάρα, για κάτι μακρινό χιμαϊρικό, κάτι πολύ γλυκό κι' άνεπανόρθωτο...

Ξύπνησε βουτηγμένος μέσ' στο κλάμα.

Μόλις βράδυασε, παράτησε τούς φίλους του κι' έτρεξε στο Ζάππειο μονάχος, έτρεξε σάν τρελλός, με καρδιοχτύπι, να ξαναβρή την άγνωστη γυναίκα.

Κάθισε κοντά στη φοινικιά, άναψ' ένα τσιγάρο και περίμενε.

Κύτταξε μ' άγωνία τώ ρολοί του. Πλησίαζαν να ρθούνε τα μεσάνυχτα. "Ως τή μιιά δέ φάνηκε κανένας. "Η ύγρασία τόν διαπερνούσε.

"Αρχισε τότε να γυρίζη μέσ' στον κήπο.

Κρατούσε τώ καπέλλο του στο χέρι και κάπνιζε χωρίς διακοπή.

...Όταν κύτταξε και πάλι τώ ρολοί, ήτανε τώρα πέντε περασμένες.

Πήγε και πάλι πρὸς τή φοινικιά.

"Εκατσε στὸν μάγκο και περίμενε.

Τά φύλλα έπεφταν σωρὸς από τά δέντρα: έμοιαζαν τώρα σάν κομμένα χέρια, σά χέρια μαρμαρένα και κομμένα, που κυλούσαν γύρω με λαχτάρα κι' έψαχναν μέσ' στα σκοτεινά και στριφογύριζαν — σά νάθελαν να πιάσουν κάτι ασύλληπτο, κάτι που δέν υπάρχει στὸν άέρα...

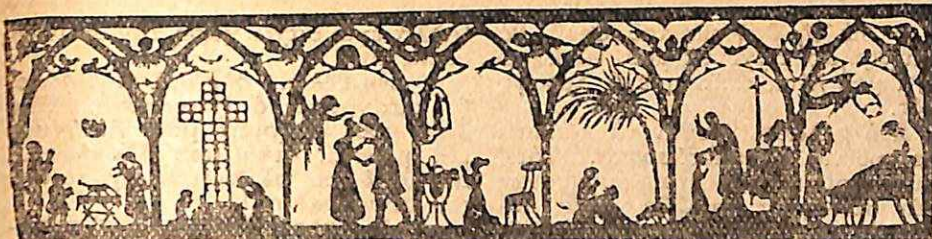
Σέ λίγο άρχισε να βρέχη σιγανά.

ΝΑΠ. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

ΓΙΑ ΝΑ ΓΕΛΑΤΕ

"Ενας Άγγλος σοφός έλεγε:

— "Ας μου δείξουν τά φορέματά που φόρεσε μιιά άγνωστή μου γυναίκα σ' όλη της τή ζωή και μπορώ να σάς γράψω τή βιογραφία της, χωρίς να πέσω καθόλου έξω!...

ΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ ΜΠΑΓΙ

ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

Γυρτός από τά χρόνια και έτοιμόρροπος, στηριζόμενος με τώ ένα του χέρι σὸν ὤμο του ὑπασπιστοῦ του και άκολουθούμενος από δυο μαύρους, ντυμένους στα κόκκινα, οι όποιοι επαγρυπνούσαν επί της αθλίας ζωής του, ο Ροδόλφος Μπαλιόνε, δούξ και τύραννος της Περούζης, έπιθεωρούσε, όπως συνήθιζε να τώ κάνει καθημερινῶς, κατά τις πιθυμίες του, τά άνάκτορά του. Ο Ροδόλφος σήκωνε τώ κεφάλι του, έβλεπε μιιά στιγμή τις προόδους τῶν έργων και ὕστερα χωρίς να πη λέξι, συνέχιζε τήν πορεία του.

Άξαφνα τώ θλέμμα του, τώ φλογερῶ και θολῶ, που ήταν τώ μόνο ζωντανό χαρακτηριστικό στο άπνεκρῶμένο από τώ γήρας πρόσωπό του, σπηλώθηκε σὸν Ντομένικο Μπιόντι, φλωρεντινό ζωγράφο, ο όποιος έπωνομάζετο, λόγω της θείας καθαρότητος της γραμμής του και της παραδεισιακής γλυκύτητος τῶν χρωμάτων του, ο Σεραφικός.

— Έξακολουθείς να μην έχης ελπίσεις από τήν μνηστή σου; τόν ρώτησε ο δούξ.

— Ναί, άρχοντά μου.

Τά χείλη του νέου έτρεμαν από τή συγκίνησι και δάκρυα άνάβλησαν έξαφνα απ' τά θλιμμένα του μάτια.

— "Αν πέθαινε θ' άνεκάλυπταν τώ πῶμα της, εξακολουθήσε ο Ροδόλφος. "Η καρδιά της γυναίκας είνε εύμετάβλητη!... "Ισως έγκατέλειψε έκουσίως τούς γονεϊς της και σένα. Μήν άνησυχής για τή ζωή της. Κάποιος άντρας τήν προστατεύει...

— Τήν προτιμῶ νεκρή παρά άτιμασμένη! πιθύρισε ο ζωγράφος.

— Άνοησίες. Μου είπαν ότι πέρασαν κιόλας όχτώ μέρες άφότου έφυγε. Περισσότερο δέν μπορεί να κρατήση ένας άνθρώπινος πόνος. Θά τήν ξεχάσης και θά παρηγορηθής.

— Υπάρχουν πόνοι παντοτινοί, άρχοντά μου!

— Αιώνιος είνε μόνον ο Θεός, αν υπάρχει, άπάντησε σχεδόν θυμωμένος ο δούξ, εξακολουθώντας τήν πορεία του.

* * *

Καθισμένος στη μαρμαρίνη του πολυθρόνα, τήν διακοσμημένη με χρυσά μωσαϊκά, ο Ροδόλφος Μπαλιόνε, λίγες μέρες άργότερα, έλεγε τά έξής σὸν Ντομένικο Μπιόντι, τόν όποιον είχε καλέσει επί τούτῳ στα άνάκτορά του:

— Διάλεξα έσένα απ' όλους τούς ζωγράφους που γνωρίζω, γιατί μόνος ο πόνος μπορεί να μεταδώσει στα δημιουργήματα τῶν καλλιτεχνῶν τήν πνοή της ζωής, τήν ζωτικότητα που γυρεύω. Έσύ ὀπότε, τώ ξέρω. Γι' αυτό θά κατορθώσης να μεταφέρης στο πανί τή γυναίκα που αγαπῶ, όπως είνε στήν πραγματικότητα. Τώ μοντέλο σου είνε έτοιμο και σε περιμένει πίσω απ' αυτό τώ παραπέτασμα. Πρόσεξε όμως. Θέλω ή γυναίκα που θά ζωγραφίσης, να είνε ωραιότερη από όλες τις γυναίκες που δημιούργησε πινέλο ζωγράφου ως σήμερα. Γιατί για μένα τώ έργο αυτό δέν θά είνε μιιά γυναίκα μόνον, ωριμένη, ατή που θά ζωγραφίσης, αλλά ή γυναίκα εν γένει, τώ θεσπέσιο αυτό πλάσμα που τόσο πολύ αγαπήσα στή ζωή μου.

— Με τη βοήθεια του Θεού, θά επιχειρήσω, ἄρχοντά μου, νά κάμω ὅ,τι μοῦ λέτε, ἀπάντησε ὁ Σεραφικός.

Δυὸ σκλάβοι ἔσυραν τὰ κόκκινα βελουδένια παραπετάσματα. Τότε, μιά κραυγή, ποῦ ἦταν συγχρόνως σάν στεναγμός τρελλῆς χαρᾶς καί σάν λυγμός ἀμετρήτου πόνου, θῆκε ἀπὸ τὰ στήθη τοῦ ζωγράφου. Πῆγε νά πέση ἀπὸ τὴν ταραχή του. Τὰ μάτια του ἐγέμισαν φρίκη. "Ε-κλαίγει, καὶ δὲν ἤξερε κανεὶς ἂν ἦταν ἀπὸ ὑπερβολικὴ εὐτυχία ἢ ἀπὸ ἀνέκφραστο πόνο.

— Ἡ Μπίανκα Μαρία... ὦ ἄρχοντά μου... Λυπήσου μας!...

Καθισμένη σ' ἓναν καναπέ, μὲ τὸ κεφάλι γυρισμένο ἀπάνω σ' ἓνα μαξιλάρι ἀπὸ μαῦρο μετάξι, ἡ κόρη ἔστεκε ἀκίνητη, χλωμὴ, σάν νὰ ἦταν τὸ ἀγαλλμα τοῦ ἐαυτοῦ της. Τὰ κλεισμένα της μάτια δὲν ἀνοίξαν. Θὰ ἔλεγε κανεὶς ὅτι τὰ σκοτεινά της βλέφαρα τὴν ἐντυναν ὀλόκληρη, ἐντυναν ὅλη τὴν ἀγνή, λευκὴ, ὡσάν πεντελικὸ μαρμάρου, γυμνότητά της.

— "Ελεος!... "Ελεος!... ψιθύριζε ὁ Σεραφικός, ἀποστρέφοντας τὰ βλέμματά του ἀπὸ τὴ θεὰ ἐκείνης ποῦ καὶ μὲ τὸ κύτταγμα μόνον ἐφοβῶταν μήπως τὴν μιάνη, καὶ ὕψωνε ἱκετευτικά τὰ χέρια πρὸς τὸν κύριό του.

— Γιατί παραπονεῖσαι; ἀπάντησε ἡσυχά ὁ δαῦξ. Σοῦ ὑποσχέθηκα ὅτι θὰ σοῦ ἐπεστρέφετο ἡ μνηστὴ σου. Ἰδοὺ τὴν! Μήπως φαντάζεσαι ὅτι ἐπιχειρήσα νά βίξω τὴν τιμὴ της;... "Οχι. Εἶνε ὅπως μοῦ τὴν ἔφεραν, ὅπως τὴν ἐγνώρισες. Δὲν ἐξέτασα νά μάθω ἂν ὑπῆρξε ἐρωμένη σου. Τί με μέλλει; "Ο,τι ζητῶ ἀπὸ τὴν κόρη αὐτὴν ἐγώ, — κατὰλαβέ το — δὲν εἶνε ἡ ὠραιότης ποῦ σέ μεθὰ ἔσένα, αὐτὴν ποῦ ὀλίγον κατ' ὀλίγῃ ἀθάνατη ὡμορφιά ποῦ θὰ ζωντανέψη ἀπάνω στὸ πανὶ τὸ πινέλο σου. "Υστερα μπορεῖς νά τὴν ξαναπάρῃς, ἂν τὸ ἐπιθυμῇς, καὶ ν' ἀποκτήσῃς τὴ φθαρτὴ ὠραιότητά της.

Ἀλλὰ ἐγὼ θάχω χαρὴ τὴν ἀθάνατη οὐσία της!

— Δὲν θέλω... δὲν θέλω!... φώναξε κλαίγοντας ὁ Ντομένικο. Εἶνε δική μου, ἄρχοντά μου, δική μου καὶ μόνον... δική μου ὀλόκληρη... Δὲν θὰ δώσω σὲ ἄλλους τὴν εἰκόνα τοῦ σώματός της!

— Δὲν μπορῶ βέβαια νά σ' ἀναγκάσω νά κάνῃς αὐτὸ ποῦ ἐπιθυμῶ, ἀπάντησε ὁ τύραννος, γιατί ξέρω ὅτι κανένα μαρτύριο δὲν θὰ σὲ κάμψῃ. Ἄν ὅμως ἐξακολουθήσῃς νά μὴν ὑπακούῃς, τότε θὰ διατάξω τοὺς δυὸ αὐτοὺς μαῦρους ποῦ θλέπεις, ν' ἀφαιρέσουν ἀπὸ τὴν ἀγαπημένη σου ὅτι πολυτιμότερο ἔχει. Λοιπὸν θὰ ὑπακούσῃς, λέγε;

— Θὰ ὑπακούσω, ἄρχοντά μου!

Σιγὰ-σιγὰ, τὸ ἔργο δημιουργήθηκε τόσο τέλει, ὥστε τὸ ἀκίνητο σῶμα ποῦ παρίστανε εἶχε περισσότερη ζωὴ ἀπὸ τὸ ζωντανὸ σῶμα τοῦ μοντέλου.

Ὁ τύραννος περνοῦσε ὅλη τὴν ἡμέρα του στὸ ἐργαστήριό τοῦ ζωγράφου, μὴ ἀνεχόμενος ἀπ' τὴ ζηλοτυπία του γιὰ τὸ ψεύτικο σῶμα, τὸ ζωγραφισμένο στὸ πανί, τὴν παρουσία κανενὸς ἄλλου, ἐκτὸς τοῦ ζωγράφου καὶ τῆς μνηστῆς του κοντά του.

Οἱ δύο νέοι, παρὰ τὸ μῖσος τοὺς κατὰ τοῦ τυράννου ἦσαν ἐν τούτοις καὶ εὐτυχεῖς ἐν μέρει, ἐκείνος μὲν γιατί εἶχε ξαναβρῇ ἀπειράχτη τὴ μνηστὴ του, ἐκείνη δὲ γιατί παρ' ὅλους τοὺς κινδύνους ποῦ εἶχε περάσει, εἶχε, ὡς ἐκ θαύματος, διατηρήσει τὴν ἀγνότητά της. Ἐνδομύχως ὅμως κατείχοντο ἀπὸ σκέψεις τὶς ὁποῖες ἔκρυβαν ἐπιμελῶς.

Ἐμισοῦσαν καὶ οἱ δύο τὸν τύραννο καὶ κατεχόμενοι ἀπὸ τὴν σφοδρὴ ἐπιθυμία νά τὸν ἐκδικηθοῦν, ἀνέμεναν τὴν κατάλληλη εὐκαιρία. Ὁ Ντομένικος προετοίμαζε ὑπομονετικά καὶ μεθοδικὰ τὴν ἐκδίκησίν του. Καὶ μόνον ὅταν σκέφθηκε τὶς λεπτομέρειες, καὶ βρῆκε τὰ μέσα νά

παρακάμψῃ ὅλους τοὺς κινδύνους, ἀποφάσισε νά πραγματοποιήσῃ τὶς σκέψεις του.

Μιά μέρα ἔτρεξε στὸ διαμέρισμά τοῦ δουκὸς καὶ τοῦ φώναξε:

— Ἄρχοντα! Ἄρχοντα!... Ἐπιχειρήσαν νά καταστρέψουν τὸ ἔργο μου!... Ὁλόκληρο μέρος τοῦ σώματος εἶνε μουντζουρωμένο!

Ὁ Ροδόλφος Μπαλιόνε, τρέμοντας ἀπὸ ὀργή, ἔσπευσε ἀμέσως στὸ ἐργαστήριό τοῦ ζωγράφου, ἑτοιμὸς νά τιμωρήσῃ τὸν ἐγκληματία.

— Ἐδῶ, ἐδῶ, ἐφώνασε ὁ Σεραφικός, δείχνοντας τὴν εἰκόνα.

Ὁ δαῦξ ἔσκυψε γιὰ νὰ δῇ. Τότε ὁ ζωγράφος τὸν ἄδραξε μὲ τὰ δυὸ του χέρια ἀπὸ τὸ λαιμὸ καὶ τὸν ἐπνίξε, φωνάζοντάς του:

— Πέθανε δίχως νὰ μεταλάβῃς καὶ νὰ ἑομολογήῃς, θρωμόσκυλο!

"Υστερα ἐξέσχισε τὴν εἰκόνα του καὶ ἀφοῦ εἶπε στὴ μνηστὴ του νὰ ντυθῇ, ἔβγαλε τὰ ρούχα τοῦ Μπαλιόνε καὶ τὰ φόρεσε ὁ ἴδιος. Μὲ τὰ δικά του ρούχα ἐντυσε τὸ πτώμα τοῦ δουκὸς, καὶ γιὰ νὰ εἶνε πλήρης ἡ ὁμοιότης, μὲ τὰ χρώματα ποῦ τοῦ ἔμεναν, ἔδωκε στὸ πρόσωπο τοῦ νεκροῦ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ δικοῦ του προσώπου. Δὲν ὑπῆρχε πλέον κανεὶς κίνδυνος. Τότε ὁ Δομένικος, ἐκάλεσε τοὺς ὑπηρετὰς τοῦ δουκὸς καὶ τοὺς εἶπε:

— Ρίξτε στὰ σκυλιὰ τὸ πτώμα αὐτό. Εἶνε τοῦ ζωγράφου τὸν ὁποῖον ἐπνίξα γιὰ νὰ τὸν τιμωρήσω γιατί ἐτόλμησε νὰ μὲ βρῇ.

Κανεὶς δὲν ἀναγνώρισε τὸν Σεραφικό γιατί ἐμιμεῖτο θαυμάσια τὴν θραχνὴ καὶ ὑπόκαφη φωνὴ τοῦ τυράννου. Οἱ ὑπηρετὲς ἐξετέλεσαν ἀμέσως τὶς διαταγὰς τοῦ ζωγράφου. Ὅταν ἐπέστρεψαν, ὁ Σεραφικός τοὺς εἶπε:

— Καὶ τώρα εἰσιμάστε τὸ ἀμάξι μου. Θὰ κάνω ἓνα περίπατο.

"Υστερα ἀπὸ λίγες ὥρες ὁ Δομένικος καὶ ἡ μνηστὴ του, θρίσκονταν ἀσφαλεῖς πέραν τῶν συνόρων τοῦ δουκάτου τῆς Περούζης, στὴν θαυμασιὰ πατρίδα τοῦ Δάντη, τὴν Φλωρεντία, εὐλογοῦντες τὸ Θεὸ, ποῦ τοὺς εἶχε ἐπιτρέψει νὰ ἐνωθοῦν γιὰ πάντα.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ ΜΠΑΓΙ

ΑΠΟ ΠΑΝΤΟΥ ΠΟΙΚΙΛΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

ΤΑ ΓΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΠΩΝΤΕ-
ΛΑΙΡ

"Όταν ὁ Μπωντελαίρ θρискότανε σὲ φτώχειες, πράγμα ποῦ συνέβαινε συχνὰ κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του, ἐπήγαινε αὐτόκλητος στὸ σπίτι ὁποιοῦδήποτε φίλου του καὶ τοῦ ἔλεγε:

«Ἐχει κανένα προσκαλεσμένο στὸ τραπέζι σου;» «"Οχι». «Τότε, λοιπὸν θὰ σοῦ κάνω ἐγὼ συντροφιά»!...

Ὁ Σῶν, ὁ περίφημος τύπος τῆς Μονμάρτρης, τὸν ὁποῖον ὁ Μυρζὲ μετέβαλε σὲ Σωνάρ στοὺς «Μπο-ἐμ», ἀφηγεῖται σχετικὰ στὰ ἀπομνημονεύματά του, ὅτι κάποτε ὁ Μπωντελαίρ τὸν εἶχε προσκαλέσει σὲ γεῦμα. Μόλις ἔκατσαν στὸ τραπέζι, ἓνας ὑπηρετὴς ἔφερε ἓνα κομμάτι θαυμασίου τυριοῦ καὶ μιά μπουκάλα ἐκλεκτοῦ κρασιοῦ Μπορντώ.

— Ἀπὸ τὰ ἐπιδόρπια θ' ἀρχίσουμε; ἐρώτησε κατὰπληκτος ὁ Σῶν.

Ὁ Μπωντελαίρ τότε τοῦ ἀπάντησε ὅτι ἐπειδὴ ἦταν πολὺ λαίμαργος καὶ ἐκλεκτὸς στὰ φαγητά του καὶ δὲν μποροῦσε νὰ παραθέτῃ γεῦμα ἀντάξιον τῆς ὀρέξεώς του, ἔκανε πάντοτε ἔτσι γιὰ νὰ σχηματίσῃ τὴν ἰδέα ὅτι ἀποτελεῖ ἓνα ὑπεροχὸ γεῦμα τοῦ ὁποῖου ὅλα τὰ ἀνύπαρκτα φαγητά ἦσαν ἐκλεκτά σάν τὸ κρασί καὶ τὸ τυρί.

Αὐτὸ τὸ ἀνέκδοτο τοῦ Μπωντελαίρ μᾶς θυμίζει ἓνα ἄλλο τοῦ Ὁσκάρ Οὐάιλντ. "Όταν ὁ μεγάλος αὐτὸς Ἀγγλος αἰσθητικὸς ἀπεφυλακίσθη, πῆγε μιά μέρα στὸν παλιὸ τοῦ καπνοπώλῃ μὲ 20 μόνο φράγκα στὴν τοῦ τῆς του καὶ τοῦ ἐζήτησε νὰ ἀγοράσῃ ἓνα ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ἐκλεκτά πούρα ποῦ καπνίζει τὸν παλιὸ εὐτυχισμένο καιρὸ. Ὁ καπνοπώλης τοῦ ἀπάντησε ὅτι δὲν ἔχει ἀπ' αὐτὰ, ἀλλὰ κάπως κατωτέρως ποιότητος ποῦ ἐτιμῶντο πρὸς 15 φράγκα τὸ ἓνα. Ὁ Οὐάιλντ τότε ἀγόρασε ἓνα ἀπ' αὐτὰ, ἀλλὰ τοῦ τὸ πλήρωσε πρὸς 20 φράγκα γιὰ νὰ ἔχῃ τὴν ἰδέα ὅτι καπνίζει ἀπὸ τὰ παλιὰ ἐκλεκτά πούρα του.

ΓΑΛΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΟΥ ΑΛΦΟΝΣΟΥ ΔΩΔΕ

Ο ΦΘΟΝΕΡΟΣ

Πώς να μην αγαπηθούν; Ωραίοι και διάσημοι και οι δύο, τραγουδούσαν μαζί, ζούσαν κάθε θράδυ την ίδια παθητική καλλιτεχνική ζωή, έπαιζαν στο θέατρο ρόλους έρωστών... Δεν παίζει κανένας με τη φωτιά χωρίς να καίη. Μπορεί να λήη κανείς κάθε θράδυ: «Σ' αγαπώ!» στον άλλον χωρίς να αισθανθή κάποτε θαθεία συγκίνησι; Ο έρωσ τους έγεννήθη μέσα σ' αρμονικό περιβάλλον, κάτω από τους ήχους των βιολιών και τούς ρυθμούς της ορχήστρας.

Σε λίγο όλο το Παρίσι έμαθε τον έρωτά τους και τούς χειροκροτούσε σέ κάθε παράστασι με περισσότερο ένθουσιασμό. Το αίσημά τους έγινε το ζήτημα της ημέρας. Ο κόσμος πήγαινε στο θέατρο έπιτήδες για να θαυμάσει τα δυο αυτά καλλιτεχνικά άστρα, που τραγουδούσαν αρμονικά και αγαπιώνταν τρελλά.

Δεν άργησαν ν' άρραβωνιαστούν και να κάνουν σέ λίγο και τούς γάμους των. Ωρκίσθηκαν αιώνια πίστι και άφοσίωσι σ' όλη τους τη ζωή...

Μετά το γάμο, το κοινόν άργησε να τούς απολαύση στη σκηνή. Όταν όμως τελείωσε η άδεια των, ένεφανίσθηκαν μαζί στο ίδιο έργο. Μέχρι της ημέρας εκείνης, πάντα ο άνδρας είχε την υπεροχή στη σκηνή. Ήταν μεγαλύτερης ηλικίας και περισσότερου πεπειραμένος. Μάγευε την αίθουσα με τη φωνή του και την έξαιρετική τέχνη του. Κοντά του, ή πρίμα φαινόνταν μάλλον σαν μαθήτριά του — μιά μαθήτριά προ-

κισμένη με μεγάλο τάλαντο — με ύποσχέσεις μεγαλυτέρας εξέλιξεως. Η φωνή της δέν ήταν ακόμα γεμάτη και πλουσία. Οι ώμοι της είχαν την λεπτότητα της νεότητος. Όταν όμως ένεφανίσθη έκ νέου πρό του κοινού, σ' ένα από τούς προηγούμενους ρόλους της και ένας ήχος γεμάτος, πλούσιος, γλυκύτατος, βγήκε από το στήθος της, άφθονος και καθαρός σαν πηγή, ακούστηκε μέσα στην αίθουσα ένας ψίθυρος έκπληξεως και θαυμασμού συγχρόνως. Όλο τó ένδιαφέρον της παραστάσεως συγκεντρώθηκε πλέον γύρω της. Για την νεαρή γυναίκα ή θραδεία εκείνη υπήρξε ένα αλησμόνητο όνειρο θριάμβου. Η άτμόσφαιρα της φαινόταν ελαφρή και αίθερία, γεμάτη από ακτίνες και ευτυχία. Όσο για τόν άνδρα, τó κοινόν έλησμονήσε νά τόν χειροκροτήσει. Είχε βοητεύσει τούς πάντας ή γυναίκα του. Ο τραγουδιστής παρηγωνίσθη στη θέσι ενός άπλου κομπάρσου.

Βέβαια τó πάθος που είχε έκδηλώσει ή καλλιτέχνις έκείνο τó θράδυ, στη φωνή και στο παίξιμό της, ένεπνέετο από αυτόν που αγαπούσε. Έκείνος μονάχα έδινε τη μαγική αυτή λάμψι στα ώραια έκφραστικά μάτια της. Αντί όμως νά τόν κάμη υπερίψανο αυτή ή σκέψις, τού ένέπνευσε τρομερή άπογοήτευσι.

Η ματαιότης του καλλιτέχνου υπήρξε ισχυρότερη από την αγάπη του. Είς τó τέλος της παραστάσεως τά έβαλε με τόν διευθυντή του θεάτρου. Είχαν ξεχάσει νά τού δώσουν τίς κατάλληλες οδηγίες, είχαν πα-

ραλείπει νά τόν καλέσουν έγκαίρως στην τρίτη πράξι, κ.λ.π. κ.λ.π.

Παρ' όλα αυτά, ή εύνοια του κοινού έστράφη τελειωτικώς προς την πρωταγωνίστρια. Η έκλογή των έργων, ή ώμορφιά της, ή ζωή της της έτοίμασαν όλόκληρη σειρά θριαμβευτικών εμφανίσεων. Δέν είχε παρὰ νά παρουσιασθή στη σκηνή για νά προκαλή τόν άπερίγραπτο ένθουσιασμό του κοινού, τó όποϊον την έλάτρευε. Σε κάθε νέα έπιτυχία, ο σύζυγος έδείχνετο νευρικός, μελαγχολικός, θυμώδης. Η έπιτυχία της γυναίκας του τού έκανε την έντύπωσι κλοπή, κλοπή που έγίνετο είς θάρος του. Η δική του δόξα έδυε μέρα με την ήμέρα. Έπι πολύ καιρό προσπάθησε νά κρύψη από όλους, από τη γυναίκα του, την άπογοήτευσί αυτή, που δέν ήθελε νά όμολογήση. Ένα θράδυ όμως, ένw έκείνη άνέβαινε τη σκάλα του καμαρινιού της, φορτωμένη με μπουκέτα, τού είπε: «Είχαμε ωραία σάλα απόψε!»

— Βρίσκεis; άπάντησε έκείνος με τόση ειρωνεία και πικρία, ώστε τά μάτια της άνοιξαν εξαφνικά.

Ο άνδρας της έξήλεγε. «Όχι με μιά ζήλεια συζύγου, που θέλει τη γυναίκα του ωραία μονάχα για τόν έαυτό του, αλλά με μιά ζήλεια ήθοποιού, ψυχρά, άμειλητη, άγρία... Κάποτε, όταν τελείωνε ένα τραγούδι και τά χειροκροτήματα ήρχοντο προς αυτήν από όλα τά σημεία της αίθουσής, παρατεταμένα και έπίμονα, έκείνος προσποιείτο άδιαφορία και έρριχνε μοχθηρά βλέμματα στους θεατάς. «Ω, αυτά τά χειροκροτήματα, που έχουν τόν ήχο του χαλαζιού και γεμίζουν τη σάλα, τη σκηνή, τά παρασκήνια, όταν τά γνωρίση ένας ήθοποιός μιά φορά, δέν μπορεί πειά νά τά ξεσυνηθίση! Οι μεγάλοι ήθοποιοί δέν πεθαίνουν ποτέ από γηρατεία, ούτε από άρρώ-

στεια. Παύουν νά υπάρχουν όταν δέν τούς χειροκροτούν πειά. Ο τραγουδιστής μας, μπρός στην άδιαφορία του κοινού, κατελήφθη από μαύρη άπελπισία. Άδυνάτισε, έγινε ιδιότροπος, κακός. Προσπαθούσε νά αντιδράση, νά συμβιβάση την αγάπη του με τη ζήλεια.

— Είνε γυναίκα μου! Έπρεπε νά είμαι υπερίψανος, έπιθύριζε όταν άρχιζε ή παράστασις.

Τό αληθινό όμως αίσημα έχάνετο μόλις έμπαινε στη σκηνή. Αγαπούσε τη γυναίκα και μισούσε συγχρόνως την ήθοποιό — την αντίζηλο. Έκείνη αντίλαμβάνετο την αλήθεια και τόν περιποιείτο, όπως περιποιούνται ένα άρρώστο. Πρώτα σκέ-

φθηκε νά περιορίση τó παίξιμό της, νά μη δίνη όλη τη ζωή της, όλα τά μέσα της τέχνης της. Αί αποφάσεις της όμως διελύοντο, στη θερμή και τó θαυμασμό του πλήθους. Τό τάλαντό της ήτο άνώτερο από τη θέλησί της. Τότε έξευτελίστηκε, έγινε μικρή άπέναντι του άνδρός της. Τού ζητούσε συμβουλές. Τόν ρωτούσε αν ήταν καλή, αν είχε έννοήσει τó ρόλο της...

Φυσικά ο άλλος δέν ήταν ποτέ εύχαριστήμενος. Με τó ύποκριτικό ύφος, που έχουν οι ήθοποιοί άναμεταξύ τους, της έλεγε, τίς θραδείες που ήταν μεγαλύτερη ή έπιτυχία της:

— Πρόσεξε, μικρή μου... δέν πιάς καλά... χρειάζεται λίγη μελέτη.

Κατέφευγε και σέ γελοίες παρατηρήσεις. «Ήταν συναχωμένη, δέν είχε φωνή, έκανε φάλτσα... Άλλες φορές δοκίμαζε νά την έμποδίση νά τραγουδήση:

— Ξέρεις, τραγουδάς πολύ συχνά. Έπρεπε νά ζητήσης μιά άδεια νά ξεκουραστής...

Ένα θράδυ της είπε πάλι:

— Άρχισες πολύ γρήγορα τó φινάλε τού νουέτου. Μου χάλασες τó μέρος μου! Τό κάνεις έπίτηδες;

ΕΡΡΙΚΟΥ ΧΑΪΝΕ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

I

Ὁ δυστυχισμένος δὲν ἀντιλαμβάνεται ὅτι αὐτὸς τῇ στενοχωροῦσε στὸ τραγοῦδι τῆς, ὅτι ἐπετάχυνε τὸ τραγοῦδι τοῦ γιὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὰ χειροκροτήματα, ὅτι ἔπαιρνε τὴν πρώτη θέσι στὴ σκηνὴ καὶ τὴν ἀφήνε στὴ δευτέρα γραμμὴ. Δὲν παρπονεῖτο ὅμως ἐκεῖνη, γιατί τὸν ἀγαποῦσε. Ἀλλωστε ἡ ἐπιτυχία καθιστᾷ τὴν ἡθοποιὸ ἐπιεικῇ. Στὸ θέατρο ὅλοι ἀντελήφθησαν τὴν περιέργη αὐτὴ περίπτωσι τῆς ἀντιζηλίας. Οἱ συνάδελφοι διασκέδαζαν εἰς θάρος τοῦ πρωταγωνιστοῦ καὶ τὸν κορόιδευαν κρυφὰ καὶ φανερά. Ἐδέχτο διαρκῶς συγχαρητήρια γιὰ τὸ τάλαντο καὶ τὴν τέχνη τῆς γυναικάς του.

Μία ἡμέρα ἐκεῖνη ἐδήλωσε στὸν ἄντρα τῆς ὅτι ἦταν ἀποφασισμένη νὰ παραιτηθῇ ἀπὸ τὸ θέατρο.

— Θὰ ποῦν πὼς ἐγὼ δὲν σ' ἀφίνω νὰ παίξεις! τῆς εἶπε ὠργισμένος. Καὶ τὸ τρομερὸ μαρτύριο ἐξακολούθησε καὶ γιὰ τοὺς δύο.

Ἐνα θράδυ, ποὺ ἐδίδετο ἡ πρώτη ἐνὸς μελοδράματος, τὴ στιγμὴ ποὺ ἐπρόκειτο νὰ εἰσέλθῃ ἡ πρῶτα σκηνὴ κάποιος τῆς εἶπε:

— Προσοχή... Φοβοῦμαι ὅτι θὰ σὰς σφυρίζουν...

Ἐκεῖνη ἐγέλασε. Νὰ τὴν σφυρίζουν; Καὶ γιατί; πρὸς Θεοῦ; Ἦταν τριγυρισμένη ἀπὸ συμπάθειες καὶ θαυμασμούς. Δὲν εἶχε ἐχθρούς. Ἐν τούτοις ἦταν ἀλήθεια. Στὸ μέσον τῆς παραστάσεως, τὴ στιγμὴ τοῦ μεγάλου ντουέτου μὲ τὸν ἄνδρα τῆς, ἐνῶ ἡ φωνὴ τῆς ἀνέβαινε κανονικά μὲ μιὰ σειρὰ ἀπὸ θαυμαστὰς νότες κρυστάλλινες, ἀκούσθηκαν σφυρίγματα ἀπὸ πολλὰ σημεῖα τῆς αἰθούσης. Τὸ κοινὸν ἦταν ἐξ Ἰσου συγκινημένο καὶ κατάπληκτο μὲ αὐτὴν. Ἐνας ψίθυρος ἀποδοκιμασίας ἀκούσθηκε στὴ σάλα ἐναντίον τῶν ταραχοποιῶν.

Ἐξαφνα μιὰ τρελλὴ ιδέα πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ τῆς:

Ὁ ἄνδρας τῆς ἦταν κοντὰ τῆς, στὴ σκηνή, καὶ τὴν κύτταξε μὲ ἓνα μοχθηρὸ μειδίαμα... Ἦ δυστυχισμένη ἀντελήφθη περὶ τίνος ἐπρόκειτο. Οἱ λυγμοὶ τὴν ἐπνίξαν... Δὲν μπόρεσε νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά τῆς καὶ

Πάνω στὰ φτερά τῶν τραγουδιῶν μου θὰ σὲ μεταφέρω, θὰ σὲ μεταφέρω ὡς τὶς ὄχθες τοῦ Γάγγη, ἐκεῖ ξέρω ἓνα θεσπέσιο μέρος.

Ἐκεῖ ἀνθίζει ἓνας μυρωμένος κήπος· κάτω ἀπὸ τὶς γαληνιαῖες ἀχτίδες τῆς σελήνης, τὰ λουλούδια τοῦ λωτοῦ, περιμένουν τὴν ἀγαπημένη μικρὴ ἀδελφὴ τους.

Οἱ ὑάκινθοι γελοῦν καὶ φλυαροῦν ἀναμεταξύ τους καὶ κλείνουν τὸ μάτι στὰ ἄστρα, τὰ τριαντάφυλλα κρυφομιλοῦν μυρωμένες κουβέντες.

Τὰ δειλὰ καὶ πηδηχτὰ πλησιάζουν γιὰ ν' ἀκούσουν καὶ μακρὰ θορυβοῦν τὰ νερά τοῦ ἱεροῦ ποταμοῦ.

Ἐκεῖ θὰ ξαπλωθοῦμε κάτω ἀπὸ τὶς χουρμαδιές καὶ ἡ σκιά τους θὰ μᾶς φέρῃ ὄνειράτα οὐρανίας μακαριότητος.

II

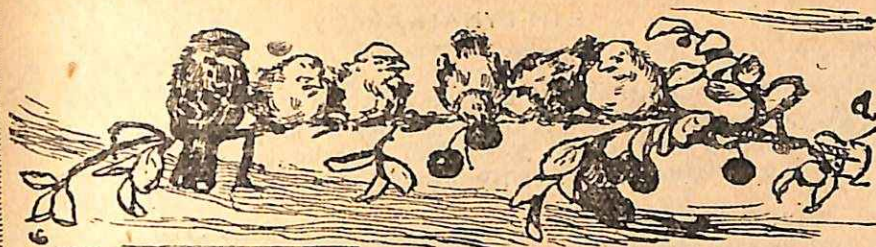
ὦ! μὴν ὀρκίζεσαι, φίλησέ με μονάχα, δὲν πιστεύω στοὺς ὄρκους τῶν γυναικῶν. Ἡ μιλιὰ σου εἶνε γλυκειά, ἀλλὰ πὶδ γλυκὸ ἀκόμη εἶνε τὸ φιλὶ ποὺ σοῦ ἔκλεψε. Εἶσαι δική μου καὶ νομίζω ὅτι τὰ λόγια δὲν εἶνε παρὰ ἓνα μάταιο φύσημα.

ὦ! ὀρκίσου, πολυαγαπημένη μου, κάνε ὄρκους πάντα, σὲ πιστεύω, μοῦ φτάνει μιὰ σου λέξι. Ἀκουμπῶ πάνω στὸ στήθος σου καὶ νομίζω πὼς εἶμαι τρισευτυχισμένος, πιστεύω πολυαγαπημένη μου πὼς θὰ μ' ἀγαπᾷς ὅσο ζῶ καὶ πέρα ἀπ' τὴ ζωὴ ἀκόμα!...

ἐξηφανίσθη στὰ παρασκήνια...

Ὁ ἄνδρας τῆς εἶχε βάλει ἀνθρώπους νὰ τὴν σφυρίζουν... Ἦταν τόσο φρικτὸ, τόσο ὀδυνηρό!...

ΑΛΦΟΝΣ ΝΤΩΝΤΕ

Ο ΣΤΙΧΟΣ
ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΑΓΩΓΙΑΤΗ

Κάποιος ἀγωγιάτης
γλυκομάτης,
πάγαινε τ' ἀγῶϊ του
κάτου πρὸς τὴ χώρα.

Καὶ στὴν κοντοστράτα
— ἔρμα νειᾶτα! —
ἔκαμε κι' ἀπόκαμε
καὶ γιὰ κάμποση ὥρα,

Στοῦ δεντροῦ τὸν ἴσκιο
τὸ θαρίσκιο,
ἔξεψε, ξεπέξεψε
σ' ἓνα στρουγγολίθι,

Κι' ἔγειρε στὴ χλόη,
μπρὸς στ' ἀγῶϊ,
κι' ἔκλεισε τὰ μάτια του
κι' ἐβαρυσκοιμήθη.

ΤΟ ΒΡΑΔΥ

Πέφτει μέσα μου τὸ θράδυ
Ποῦνε κι' ὄξω· πέφτει ἄργο
Καὶ μοῦ πνίγει τὸ σκοτάδι
Τὶς ἀγάπες ποῦχα ἐγώ.

Πέφτει μέσα καὶ τὶς σβύνει
Ἐτσι ὡς σβύνει καὶ τὶς νιὲς
Ποῦ ἐκεῖ ἀντίκρι μου ἔχουν μείνει
Σὲ κατώφλια καὶ σ' αὐλές.

Τὰ μουλάρια ἀνάρια,
τὰ χορτάρια
πάτησαν, καὶ μῆκανε
στοῦ Στοιχιῦ τὸν τόπο.

Τὸ Στοιχιὸ ξυπνάει
καὶ σκορπάει,
θάνατο στὸν ἄχαρο
κι' ἔρμο στρατοκόπο.

Τὰ μουλάρια, ἀλλοιά τους,
τὰ συλλοϊκά τους
χάνουν, καὶ πλανεύονται
νύχτα στὰ λαγγάδια,

Καὶ μουγγὰ, ἰσκιωμένα
φρενιασμένα,
κλαῖνε τὸν ἀφέντη τους
χρόνους στὰ σκοτάδια.

ΣΩΤ. ΣΚΙΠΗΣ

Πάν καὶ πάνε... Τὶς τυλίγει
Μέσα μου ὅλο πὶδ πυκνὸ.
Ἄ! τὸ θράδυ ποῦ τὶς πνίγει.
Ἰδιο σὰν κι' ἐτοῦτο ἐδῶ,

Σὰν κι' ἐτοῦτο ποῦ ὀλοένα
Πέφτει ἀπ' ὄξω καὶ γυρνᾷ
Σὲ φτωχόσπιτα θλιμμένα,
Χαλασμένα, σκοτεινά...

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ

ΣΤΗ ΓΥΝΑΙΚΑ ΜΟΥ

Ἐδῶ τὸ σπῖτι ἀνθίζ' ἐδῶ τὸ πράσινο θλαστάρι
Μέσα στὸν ἴσκιο τῆς χλωρῆς-χλωρῆς κληματαριάς.
Περιπλεκτὸ μέσ' στὰ χλωρὰ τὸ μυστικὸ φεγγάρι
Ζᾶν πνέμα πρωτοθώρητο κατέβαινε σ' ἐμᾶς.

Ἐδῶ τοῦ πόθου δυὸ πηγές μᾶς δρόσιζαν τὰ χρόνια,
Ἡ μιά στὰ μάτια μας μπροστά, κ' ἡ ἄλλη ὄνειρευτή.
Ἡ Μούσα ἐδῶ ἀποκοίμιζε τῆς ἔγνοιας τὰ τριζόνια
Καὶ τῇ μανίᾳ ἀνάστανε τῆς Λύρας τὴν ἱερή.

Ἐδῶ γλυκαπολάψαμε τῆς πρωτογεννημένης
Τὰ πρῶτα ξεπετάματα καὶ πήρε μας τὸ νοῦ,
Σὰν ἐρχομός παμπόθητος ποῦ δὲν τὸν περιμένεις,
Τὸ φέγγος τ' ὀλοστρόγγυλο τοῦ δευτέρου καρποῦ.

Ἐδῶ πρωτοδεχτήκαμε στὴν ἀγκαλιά μιά μέρα
Τὸν τρίτο, τὸν ἀσύγκριτο καὶ τὸν περαστικό
Ποῦ ὀλόγυρά μας ἄλλαξε τὸν κοσμικὸν ἀέρα
Σὲ θεῖο κρασί στ' ὀλάσπρο φῶς τοῦ Ὀλύμπου προσφερτό.

Ἐδῶ τὰ νειᾶτα σου ἦτανε καὶ στὴ φροντίδα ἀπάνου
Μιά ζωγραφιά βενέτικη πλατεῖα ζωγραφιστή
Ἀπὸ τὸ χέρι κανενὸς φεγγόβολου Τισιάνου,
Λαμποκοπώντας τὴ χαρὰ σ' ἀδρότατο κορμί.

Ἐδῶ τὸ σπῖτι ἀνθίζ' ἐδῶ τὸ πράσινο θλαστάρι
Καὶ τὸκρυβε ἡ κληματαριά στὸν ἴσκιο τῆς χλωρῆς.
Τώρα δὲ μένει τίποτε... τὸ μυστικὸ φεγγάρι
Κλαίει σὲ παλάτι ἀμίλητο, τετράπατο, θαρύ.

Ἐδῶ ἡ ζωὴ ποῦ πέθανε ἤθελε νεκροθάφτη
Κάποιον Ἀπρίλη, ἀνθότοπον ἤθελε τάφον, ὦ!
Ποιὸς νὰ τὴν καταράστηκε; Δὲ θρέθηκε γιὰ δαύτη
Παρὰ ἓνα μνήμα ἀταίριαστο κι' ἀναγελαστικό.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Κ' ΕΙΠΑ ΣΤΗΝ ΤΡΙΚΥΜΙΑ

Κ' εἶπα στὴν τρικυμία:
— Ἐλα καὶ χτύπα, σοῦ ἄπλωσα τὰ στήθεια,
Ἐλα καὶ σύντριψε! θέλω τὸν πόνο,
πάντα τὸν πόνο.
Πάσο σὲ πρόσμενα στὸ λόφο
ποῦ βγῆκα γιὰ τὰπάντημά σου!
Μ' ἐπνίξε ὁ κάμπος μὲ τὶς ἄχνες
ποῦ ἀπάνω τους γελάει ἓνας ἥλιος,
ἄρρωσθημένος ἓνας ἥλιος

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΕΡΙΕΤΤΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΑΣ

(Ἡ ζωὴ καὶ ὁ τραγικὸς θάνατος μιᾶς ἱστορικῆς γυναίκας)

Ὅταν ὁ ἐμφύλιος πόλεμος κ' ἡ Ἐπανάστασις ἀνάγκασαν τὴν Ἐριέττα, κόρη τοῦ Ἑρρίκου τοῦ ΙΥ καὶ τῆς Μαρίας τῶν Μεδίκων καὶ σύζυγο τοῦ ἀποκεφαλισθέντος βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Καρόλου πρῶτου, νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Ἀγγλία, τὴ χώρα ὅπου εἶχε περάσει τὶς πιὸ γλυκεῖες ὥρες τῆς ζωῆς της, ἡ ἡρωϊκὴ καὶ ρωμαντικὴ αὐτὴ γυναῖκα κατέφυγε στὴ Γαλλία. Ἐκεῖ βρῆκε ἄσυλο σ' ἓνα μοναστήρι ὅπου ζοῦσε μιὰ ζωὴ ἐλεεινὴ καὶ ἐξευτελιστικὴ. Ἄν καὶ κανόνιζε μόνη της τὰ ἐξοδὰ της ἔφτασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ μὴ μπορῇ πεῖν νὰ πληρώσῃ τοὺς ἀνθρώπους της, οἱ ὅποιοι διαδοχικῶς τὴν ἐγκατάλειψαν. Πούλησε τὶς τουαλέττες της γιὰ νὰ μὴν πεθάνῃ ἀπ' τὴν πείνα καὶ γιὰ κάμποσο τῆς ἔλειψαν καὶ τὰ εἶλα γιὰ ν' ἀνάβῃ τὴ φωτιά της καὶ σχεδὸν καὶ τὸ ψωμί γιὰ νὰ θρέψῃ τὸ παιδί της.

Αὐτὸ τὸ παιδί ἦταν ἡ Ἐριέττα Ἄννα Στούαρτ, ἡ μέλλουσα «Μαντάμ», πιὸ γνωστὴ στὴν ἱστορία μὲ τ' ὄνομα Ἐριέττα τῆς Ἀγγλίας.

Ἡ Ἐριέττα ἀπὸ τὴν παιδικὴ της ἡλικία γνώρισε τὴν ἀθλιότητα τῆς πιὸ σκληρῆς δυστυχίας. Ἐπὶ πολὺν καιρὸ ἡ χήρα τοῦ Καρόλου I καὶ ἡ κόρη της ἔζησαν τέτοια ἐλεεινὴ ζωὴ, ὥστε στὸ τέλος προκάλεσαν τὸ γενικὸ οἶκτο τῶν Γάλλων. Μὰ καὶ τὰ οἰκονομικὰ τῆς Γαλλίας βρισκόντουσαν τότε σὲ μιὰ τελεία ἀποσύνθεσι κ' ἡ δυστυχισμένη ἐξόριστος δὲν μποροῦσαν νὰ ὑπολογίσουν στὴν ὑποστήριξι τῆς γαλλικῆς Αὐλῆς. Ἡ ἴδια ἡ βασίλισσα Ἄννα ἡ Αὐστριακὴ εἶχε βρεθῇ στὴν ἀνάγκη νὰ ἐκποιήσῃ τὰ πολυτίμα πετράδια τοῦ στέμματος! Τὸ κοινοβούλιο τέλος συγκινήθηκε καὶ παραχώρησε μιὰ ἐπιχορήγησι σαράντα χιλιάδων λιβρῶν στὶς δυὸ ἐξόριστες πριγκίπισσες ποῦ εἶχαν καταφύγει

Ἐλα καὶ σκόρπισε τὶς ἄχνες,
Ἐλα καὶ πνίξε τοῦ τὸν ἥλιο,
αὐτὸν τὸν ἄρρωστο τὸν ἥλιο!
Ἐλα κι' ἀντάρεψε τὰ δέντρα
ποῦ ἀσάλευτα μὲ βλέπουν γύρα,
Ἐλα καὶ σήκωσε τὸ κύμα,
τὸ κύμα στὸ ποτάμι κάτω.
Θέλω τὴ θάρκα μου νὰ λύσω,
στ' ἀφρόκοπο τὸ μάνισμά του
διψᾶω ἓνα πάλαιμα συντρίμμα,
τὸ θράχο ὅς εἶνε ν' ἀγκαλιάσω.
Μ' ἐπνίξε ὁ κάμπος μὲ τὶς ἄχνες,
μ' ἐπνίξε ὁ ἄρρωστος ὁ ἥλιος
θέλω τὸ πάλαιμα, θέλω τὸν πόνο,
πάντα τὸν πόνο!

Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

στο γαλλικό έδαφος.

Μέχρι του γάμου της ή νεαρά 'Εριέττα 'Αννα δεν άπασχόλησε την ιστορία. Είπε αλήθεια ότι έστερείτο φυσικών χαρίτων κι' ούτε κανένα άλλο θέλητρο είχε άπάνω της. 'Η άπλότης της ζωής της και το φτωχικό της ντύσιμο δεν έκαναν να στρέψη προς αυτήν κανένα βλέμμα.

Όταν ή 'Εριέττα πρωτοπαρουσιάστηκε στη γαλλική Αύλη θά ήταν μόλις δέκα χρόνων. 'Η παρουσία της πέρασε σχεδόν άπαρατήρητη. Τότε μόνο καταδέχτηκαν να την προσέξουν οι αύλικοι κύκλοι, όταν ή τύχη άρχισε να της χαμογελάει και πάλι: ο άδελφός της Κάρολος ο δεύτερος, είχε άνακτήσει το θρόνο του πατέρα του. 'Η νεαρά 'Εριέττα έμελλε να γίνη τώρα μία περιζήτητη νύφη.

'Αρχισαν λοιπόν να μιλούν περί γάμου της με το μοναδικό άδελφό του βασιλέως της Γαλλίας, το Φίλιππο του 'Ανζού. 'Η 'Εριέττα ήταν μόλις δεκάξη χρόνων, μά οι πρόωροι γάμοι ήσαν συνηθισμένοι αυτή την εποχή. Είχε γίνει άλλωστε άρκετά θελκτική, άν πιστέψουμε την περιγραφή της κ. ντέ Ματτεβίλ, ή οποία γράφει τά έξης:

«'Η 'Αγγλίδα πριγκίπισσα είν' άρκετά ύψηλή, έχει άρκετή χάρι και το κορμί της πού είν' αλήθεια ότι δεν είνε καμωμένο χωρίς λάθος (θά την έπαιρνε κανείς για καμπούρα) δέ φαίνεται τόσο κακοφτιαγμένο, όσο είνε πράγματι. 'Η άμορφία της δεν είνε από τις έξαιρετικές, μά το πρόσωπό της, παρ' όλα τά έλαττώματά του, έχει κάποια ξεχωριστή χάρι και γοητεία, κυριολεκτικά αξιέπαστη. Τό χρώμα της είνε πολύ λευκό και καθώς έχει μία φυσική άπόχρωση, θυμίζει ρόδο και γιασεμί. 'Η μύτη της δεν

είν' άσχημη, το στόμα της είνε ροδόχροον και τά δόντια της είνε σπινίας λευκότητος και κανονικότητος. Μά το μακρύ πρόσωπό της και ή ισχνότης φαίνονται σάν ν' άπειλούν την άμορφιά της.

»Ο πρίγκιψ με τον όποιον ήθελαν να ένώσουν διά γάμου το καχεκτικό αυτό πλάσμα, το τόσο εύγενικό, έπρεπε να είνε ο τελευταίος στον όποιο θά ταίριαζε μία παρόμοια τύχη. 'Ο Φίλιππος του 'Ανζού, ήταν ή πιό παιδαριώδης, ή πιό εύτελής ύπαρξις πού έζησε ποτέ. 'Ωραίος παραπάνω άπ' ό,τι πρέπει σ' έναν άντρα, δεν είχε τίποτε άντρικό επάνω του. 'Αναθρεμμένος μέσα στις δεσποινίδες της τιμής και στις καμαριέρες της Αύλης δεν άρεσκότανε παρά στη συντροφιά τους και δεν είχε για τίποτ' άλλο γούστο παρά για τά στολίδια και τούς φαλμπαλάδες. 'Α-

πασχο λ η μ έ ν ο ς πάντοτε με τά πιό ποταπά πράγματα, με τις μάσκες του και τις περούκες του, τά άρώματα και τά κοσμήματα, δεν τον εύχαριστούσε τίποτε περισσότερο παρά να μεταμφιέζεται και

με ρούχα κόρης, φορώντας σκουλαρίκια στ' αυτιά, να γυρίζει κυνηγώντας περιπέτειες. Σ' αυτές τις περιπλανήσεις τον συνάδευαν και μερικοί έλαφρόμυαλοι άλλοι, όπως ο άσθβας ντέ Σοαζύ, ο όποιος με τόσο διασκεδαστικό τρόπο διηγείται τά κοινά τους κατορθώματα. 'Επειδή ήταν άρκετά κοντός, ο Φίλιππος φορούσε υποδήματα με πολύ ύψηλά τακούνια για να φαίνεται ψηλότερος. «'Ο Φίλιππος, βεβαιώνουν εκείνοι πού τον συναναστράφηκαν, και στην έξοχή ακόμα ντυνότανε σά να επρόκειτο να πάη χορό. Πήγαινε φτεασιδωμένος, άπαθής μέσ' στη φωτιά και στά έπι-

κίνδυνα μέρη με μία γενναιότητα τόσο φυσική πού φαινότανε σά ν' άγνοούσε τί είνε ο θάνατος...»

Είχε περάσει τά τριάντα χρόνια και δεν είχε αλλάξει διόλου στις συνήθειές του. 'Η δεύτερη σύζυγός του τον περιγράφει ως έχοντα «τρόπους» περισσότερο γυναικείους παρά άντρικούς. Δεν άγαπούσε ούτε τ' άλογα, ούτε το κυνήγι' άρεσκότανε μόνο να παίξει, να τρώη πολύ, να χορεύη και να κάνη την τουαλέττα του». Προσθέσατε σ' αυτά ότι είχε τις χειρότερες συναναστροφές του κόσμου. Αυτός λοιπόν ήταν ο ύποψήφιος μνηστήρ της 'Εριέττας, ο όποιος δεν άργησε να γίνη και σύζυγός της.

Μέσα σ' ένα τέτοιο διεφθαρμένο περιβάλλον ή άρετή της 'Εριέττας ήταν έκτεθειμένη σε χίλιους κινδύνους. Καθώς μάλιστα ήταν εκ φύσεως κοκέττα, καθώς ήθελε ν' άρέση, πώς θά μπορούσε ν' άντισταθή στις πρώτες επιθέσεις πού θά της γινόντουσαν;

'Ο Λουδοβίκος ΧΙΥ ήταν ο πρώτος στά δίχτυα του όποιου έπεσε. Αυτός βέβαια, δέ θέλησε να κάνη γυναίκα του αυτή τη φιλάσθενη και άπο ξεπεσμένη γενεά' πριγκίπισσα, μά άρκέστηκε να συνάψη μαζί της κρυφές έρωτικές σχέσεις. Μά είτε έπειδή το βασιλικό αίσθημα δεν ήταν και τόσο φλογερό, είτε έπειδή ή γυναিকাδέλφη του δεν τολμούσε να στραφή τόσο ψηλά, προς αυτόν, ο έρωσ του έμεινε κάπως άπραγματοποίητος. 'Η 'Εριέττα προτίμησε ν' άκούση τις έρωτικές φιλοφρονήσεις του κόμητος ντέ Γκίς. Αυτός ήταν φημισμένος για την κομψότητά του, τους τρόπους του και την επιτήδευσι της κουθέντας του. Μας παρουσιάζεται ακόμα άπό τους χρονογράφους της εποχής ως πνευματώδης και έιρων, έλαφρός και ματαιόδοξος, γενναίος όσο κι' άνόητος.

'Η ιδιοσυγκρασία της 'Εριέττας ήταν πάντοτε φιλάσθενη. 'Ολόκληρες ήμέρες έμεινε στο κρεβάτι της, πράγμα πού δεν την έμπόδιζε να δέχεται, αλλά έξαιρετικά στολισμένη, άπό το πρωί ως τις έννιά το

βράδυ. 'Ο εύθυμος χαρακτήρας της, ή χάρις και ή γοητεία της έκαναν τους επισκέπτας της να λησμονούν γρήγορα ότι βρισκόντουσαν στο πλευρό μιάς άσθενους.

Τόν ίδιο χρόνο του θανάτου της ένα έξασκημένο μάτι βλέποντάς την μπορούσε να καταλάβη ό,τι δεν έχει ακόμα παρά μήνες ζωής. 'Η κυρία ντέ Μονπανσιέ, ή οποία τη συνάντησε στις Βερσαλλίες την ώρα πού πήγαιναν και οι δυο να επισκεφθούν τη βασίλισσα Μαρία—Τερέζα, μάς τη ζωγραφίζει με γραμμές πού αφήνουν να ύπονοηθ ή το προσεχές τέλος της: «'Η «Μαντάμ» (ή 'Εριέττα) μπήκε στο δωμάτιο της βασίλισσης σά μία πεθαμένη ντυμένη και για μία στιγμή όλος ο κόσμος καθώς και ή βασίλισσα κι' εγώ, είπαμε: ή «Μαντάμ» έχει το θάνατο ζωγραφισμένο στο πρόσωπό της και ο «Κύριος» (ο Φίλιππος του 'Ανζού) έχει δίκη να λή ή ότι δεν θά ζήση πολύ με τέτοιο πρόσωπο πού έχει». 'Ωστόσο ή 'Εριέττα είπε στη βασίλισσα κατά την επίσκεψή της εκείνη ότι ένιωθε αυτή την ήμέρα τον έαυτό της πολύ καλύτερα, ότι ήταν άποφασισμένη ν' αλλάξη ζωή πράγμα πού έλπιζε να της κάνη καλό στην ύγεια της, ότι είχε καταπληκτική όρεξι κλπ. κλπ. Τέλος παρεκάλεσε τη βασίλισσα να της παραθέση ένα μικρό γεύμα το γρηγορότερο, γιατί φοβόταν μην πάη ο σύζυγός της και της τό άπαγορεύση κι' όταν της παρετέθη, κατόπιν πολλών παρακλήσεων, έφαγε, με λύσσα.

Στις 24 'Ιουνίου του ίδιου έτους (1670) έξη μέρες μετά την επάνοδό της άπό την 'Αγγλία, ο Φίλιππος του 'Ανζού και ή 'Εριέττα πήγαν στο Σαιν—Κλο. Την πρώτη μέρα πού έμειναν εκεί ή 'Εριέττα παραπονέθηκε ότι ένιωθε κάποιον πόνο στο πλευρό και στο στομάχι. 'Επειδή όμως έκανε πολύ ζέστη, θέλησε να κάνη μπάνιο στο ποτάμι παρά την απαγόρευσι του γιατρού της, μά αυτό τη χειροτέρεψε. 'Ηταν Παρασκευή. Την Κυριακή άκουσε όπως πάντα τη λειτουργία, έφαγε το μεσημέρι όσο έτρωγε συνήθως και μετά το γεύμα ξαπλώθηκε ό-

ΜΙΚΡΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΚΟΥΡΙΕΛ ΜΠΟΥΨΕ

ΤΟ ΑΛΟΓΟ

Η σκηνή ήταν σύντομη και — πράγμα που θα σ' ας φανή παραδοξολογία— συγχρόνως πολύ άργη και πολύ γρήγορη.

Καταμερίς του δρόμου τρία παιδιά παίζανε και κυλιόντουσαν άπάνω στον άμμο. Νομίζω πώς τ' βλέπω ακόμη μπροστά μου αυτή τη στιγμή και πάντοτε έτσι θαρρώ πώς τ' βλέπω στο μυαλό μου, όπως πάντοτε θυμούμαι τη σκηνή που ξετυλίχτηκε τότε. Τό ένα ήταν κοριτσάκι ως έφτα χρονών, με το μπουτρακι του ροδοκόκκινο, με μεγάλα κι' άθωα γαλανά μάτια, μαλλιά κατάνευρα και πυκνά που πέφτανε άταχτα στο λαιμό του και στα μάγουλά του, το άλλο, ένα μπουτράκι τεσσάρων-πέντε χρονών,

παχουλό, ξανθό και κόκκινο, ένας μικροσκοπικός άνθρωπάκος, χωμένος μέσα σ' ένα μπαλωμένο παντελόνι, πολύ φαρδύ και πολύ μακρύ για δαύτον, που το κρατούσαν ψηλά, κοντά στον ώμο, ή ξεφτισμένες τιράντες του και το τρίτο, ένα μικρό παιδάκι, άκαθορίστου ηλικίας με φουστανάκια ακόμα, που καθόταν στην άμμο, ένα αγαθό μωρό με μεγάλα μάτια χωρίς έκφρασι και σγουρά μαλλιά.

Δεν ξέρω ποιο ήταν το παιγνίδι τους, μά μου φαίνεται πώς δεν έπαιζαν τίποτε. Άνακάτωναν την άμμο με τα χεράκια τους, κυλιόντουσαν κάτω κι' άπολάμβαναν σά ζωαράκια την άνοιξιάντικη γλύκα του άέρα. Κανέννας δέ βρισκόταν έ-

πως έκανε συχνά όταν είχε την έλευθερία, στίς πλάκες. Όταν ξύπνησε, όλοι είδαν πώς το πρόσωπό της ήταν τρομερά χαλασμένο. Συγχρόνως το πλευρό της άρχισε νά πονή. Της έφεραν ένα ποτήρι νερό με κάποιο φάρμακο, το όποιο ή ίδια είχε ζητήσει από πρίν. Άξαφνα άρχισε νά φωνάζει: «Ω Θεέ μου! πώς πονάω! Δέ μπορώ πειά». Τη μετέφεραν στο κρεβάτι της και έτρεξαν νά βρουν το γιατρό ο οποίος διάταξε διάφορα φάρμακα.

Έντούτοις οί πόνοι άρχισαν νά γίνονται πιο δυνατοί.

Η Έριέττα φώναζε πώς πονούσε όσο ποτέ δεν είχε πονήσει. Ζήτησε νά έξετάσουν το ποτήρι το όποιο είχε το νερό με το φάρμακο που της έφεραν, έλεγε ότι ήταν βέβαιη πώς τη δηλητηρίασαν κι' ότι έπρεπε νά της δώσουν άμέσως το αντίδοτο φάρμακο. Της έφεραν καθάρσιο και... σκόνη από πουκάμισο έχιδνης. Οί για-

τροί άπεφάσισαν νά της κάμουν άφαίμαξι μά διεφώνησαν, γιατί οί μισοί ήθελαν νά γίνη στο πόδι κ' οί άλλοι μισοί στο χέρι. Τό Ιατροσυμβούλιο δεν κατώρθωσε νά συμφωνήση κι' έν τώ μεταξύ ή άσθενής άγωνιούσε. Η έγχειρίσις τέλος άπεφασίσθη, μά δεν της επέφερε παρά μία στιγμιαία ανακούφισι.

Όλα τ'ά τότε έν χρήσει Ιατρικά μέσα, σιναμικές, βότανα, δοκιμάστηκαν μά χωρίς καμμία έπιτυχία. Ό θάνατος ζωγραφιζόταν πειά στο πρόσωπό της και οί γιατροί διακήρυξαν ότι δεν ύπάρχει πειά καμμία έλπίς.

Τέλος ή Έριέττα κάνει δυο-τρείς σπασμωδικές κινήσεις και ξεμυχάει, έννηά ώρες άκριβώς από τη στιγμή που έννοιωσε τόν πρώτο πόνο.

Παρ' όλες τις ύποψίες δηλητηρίασεως που ήγέρθησαν δεν ύπάρχει καμμία άμφιβολία ότι ο θάνατός της ήταν φυσικός, άποτέλεσμα της καχεκτικής της καταστάσεως.

κεί για νά τ'ά προσέχη· τό μικρό χωριουδάκι φαινότανε βυθισμένο σ' ένα μεσημεριάτικο μακάριο ύπνο, με τ'ά λίγα άσβεστωμένα σπιτάκια του σάν ξεχασμένα δεξιά κι' άριστερά στον ίσιο και άτελείωτο δρόμο, τό φυτεμένο με δυο δεντροστοιχίες από δρυές.

Καθισμένος στη σκιά, μπρός στο μοναδικό μαγαζάκι του χωριού, ήμουν κι' έγώ ο ίδιος μισοναρκωμένος, κουρασμένος από τη μακρινή πορεία μου με ποδήλατο. Είχα διασχίσει την ήλιολουσμένη και ώραία εκείνη ήμέρα του Μαΐου, πάνω από σαράντα χιλιόμετρα κι' έπρεπε νά διασχίσω κι' άλλα τόσα για νά φτάσω στο τέρμα της έκδρομής μου. Ένοιωθα μία γλύκα νά πλημμυρί-

ζη τό κορμί και τ'ά μάτια μου έκλειαν, καθώς κάπνιζα την πίπα μου. Παράπερα ήταν άκουμπιαμένο τό καλό μου ποδήλατο, ο σύντροφος της έκδρομής μου.

Έξαφνα διαπεραστικές φωνές μ' έκαναν νά συνέλθω άπό τη νάρκη και νά πετχτώ ύρβιτος. Άμέσως αντίκρυσά ένα θέαμα που μ' έκανε νά παγώσω από τόν τρόμο μου και με κάρφωσε στη θέσι μου.

Στό δρόμο, αντίκρυ μου άκριβώς, στο ίδιο μέρος που μία στιγμή προητέρη άπαιξαν τ'ά παιδάκια, περνούσε ένα μεγάλο φορτωμένο κάρρο, σκεπασμένο μ' ένα μαύρο χοντρό πανί που τό έσερνε άθόρυβα ένα μεγάλο καστανό άλογο. Και με μία ματιά, γρήγορη σάν άστραπή, ένω με τ'ά χέρια μου που έτρεμαν έσφιγγα τ'ά μηνίγγια μου, με τό στόμα μου άνοιχτό, μη μπορώντας νά ξεφωνίσω, είδα τον άμαξά νά κοιμάται μπρούμητα πάνω στο μαύρο πανί, τ'ά δυο μεγα-

λύτερα παιδάκια, τό κοριτσάκι και τό αγόρι, ν' άποτραβιούνται στην άκρη του δρόμου, ένω τό μικρό παιδί έμενε άμέριμνο στη μέση του δρόμου, χωρίς τη συνείδησι του φριχτού κινδύνου· που τό άπειλούσε. Δεν είχα προφτάσει νά σαλέψω από τη θέσι μου, όταν τό βαρύ άλογο βρισκόταν από πάνω του.

Μά όχι... δέ βρισκόταν από πάνω του... Κι' άκριβώς τη στιγμή που νόμιζα πώς θ' αντίκρυσω τό παιδάκι λυωμένο, συντριμμένο, είδα τό καλό ζωό νά στέκεται για μία στιγμή, νά χαμηλώνη τό κεφάλι του προς αύτό, σ'ά νά ήθελε νά το μυστή και ύστερα άπλώνοντας τ'ά πόδια του νά περνάη από πάνω του με τό κάρρο χωρίς νά τό άγγίξη.

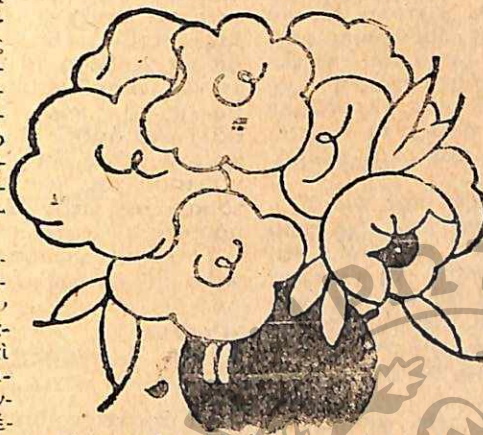
Φωνές τρόμου, θόρυβος, πόρτες που άνοίγουν με όρμη, τό αγόρι και τό κοριτσάκι τρώνε μπάτσους που τ'ά κάνουν νά ξεφωνίζουν και μία γυναίκα τρέχει άναμαλλιασμένη σάν παλαστή και σηκώνει τό παιδάκι. Τότε ο άμαξάς, ο όποιος ξυπνάει ύστερ' άπ' όλη αύτη τη φασαρία, πηδάει από τό κάρρο

του και ρίχνοντας μία ματιά γύρω του, αντίλαμβάνεται τ'ά συμβάντα κι' άρχίζει νά χτυπά με τό καμτσίκι τό ζωό του δυνατά, βλαστημώντας και βρίζοντας.

Τότε άνακατέφτηκα κι' έγώ σ' αύτη τη φασαρία. Πετάχτηκα από τη θέσι μου με δάκρυα στα μάτια. Στην άρχή μου ήρθε νά πνίξω σ'ό τόν άνθρωπο. Κι' όμως δεν έέρω πώς αντί νά κάνω αύτό καθησύχασα άμέσως κι' ήρθα στα σύγκαλα. Και με γλυκειά φωνή, γεμάτη καλωσύνη, τού λέω:

— Καλέ μου άνθρωπε, μη χτυπάς πειά τό άλογο κι' έλα νά πιούμε μαζί ένα ποτηράκι.

Έκείνος γύρισε και μού έρριξε

ένα βλέμμα πολύ δύσπιστο, γεμάτο θυμό· έγω άρχίζω νά γίνωμαι έξω φρενών και σκέφτομαι ότι μιά φορά ακόμα άν χτυπούσε τό δυστυχισμένο τό ζώο του, νά πέσω άπάνω του και νά τόν στραγγαλίσω. Αυτό τό αίσθάνομαι, είμαι βέβαιος πώς θα συμβή έτσι. Μά άν δέν τό ξαναχτυπήση πειά θα τόν συγχωρέσω κι' έτσι νοιώθω πώς θα κάνω μιά καλή πράξη, πώς ό καλός μου τρόπος θα ξυπνήση γιά πρώτη φορά μέσα του κάποιο αίσθημα φιλανθρωπίας και συμπάθειας πού ίσως στο μέλλον πολλές φορές θα τή νοιώση νά χτυπήη στο στήθος του.

Δέν τό ξαναχτύπησε όμως. Θα διάβασε χωρίς άλλο μέσα στην αλόκοτη φλόγα των ματιών μου τό τί θ' ακολουθούσε κατόπιν άν τό χτυπούσε πάλι. Θα αίσθάνθηκε μέσ' στην άσχημάτιστη ψυχή του την ψυχοπάθεια, πού έλαμπε από τη δική μου. Ναι, γιατί με μιάς γλυκάθηκε τό πρόσωπό του, πέταξε τό καμτσίκι του μέσ' στο άμάξι και σταμάτησε τό άλογό του.

Τότε έγω γυρίζω και φωνάζω, μέσ' απ' τόν κόσμο πού είχε πειά μαζευτή γύρω απ' τό άμάξι και σχολίαζε τό έπεισόδιο, τη γυναίκα του μαγαζιεύου και της λέω νά φέρη δυό ποτήρια κρασί. Κατόπιν πηγαίνω πρὸς τό άλογο, τού περνάω τό χέρι στο λαιμό και τό χαϊδεύω με συγκίνησι.

— Άμαξά, τού λέω, μπορώ νά τού δώσω λίγη βρώμη, έ;

— Όπως σας άρέση, κύριε, άπαντάει σιγά ό άμαξάς κοκκινίζοντας από τη ντροπή του.

Η γυναίκα τού μαγαζιεύου φέρνει τό κρασί· και τσουγκρίζουμε τά ποτήρια μας. Της λέω νά φέρη βρώμη και σέ λίγο τη φέρνει.

Ό άμαξάς ξεζέβει τό άλογο κι' ένὼ αυτό τρώει πεινασμένο από τό πανέρι πού κρατώ στ' άριστερό μου χέρι, έγω με τό άλλο μου χέρι χαϊδεύω ολόένα τό κεφάλι του. Τό χαϊδεύω σιγά-σιγά, τό χαϊδεύω ολόένα κι' έξαφνα, χωρίς νά θέλω, στά καλά καθούμενα, με πιάνει τό κλάμα. Δέν μπορώ πειά νά συγκρατήσω τά δάκρυά μου πού τρέχουν ολόένα και βρέχουν τά τελευταία άπομει-

νάδια της βρώμης πού τό καλό άλογο τά τρώει μαζεύοντας τα από τό βάθος τού καλαθιού.

Τελείωσε. Τό καλάθι άδειασε, ό άμαξάς ζέβει πάλι τό άλογό του, τό κάρρο ξεκινάει. Τού σφίγγω τό χέρι και τού κλείνω στην χούφτα του έν' άσημένιο δίφραγκο.

— Νά, πάρε νά πihς και καν' άλλο ποτήρι στο δρόμο.

Ό άμαξάς δέ μπορούσε πειά νά μου μιλήση, ούτε και νά με κυττάξη στά μάτια, τόσο είχε συγκινηθή.

Στάθηκα ακόμα μιά στιγμή, κυττάζοντας τό άμάξι πού έφευγε. Κάποιο χαλινάρι όμως δέ θα ήταν καλά ζευγμένο, γιατί σέ λίγο είδα τόν άμαξά νά σταματάη πάλι τό άλογό του και νά πηδάη κάτω. Τόν είδα κάτω νά φτιάχνη. Και όταν ξεμπερδεψε, πριν άνέβη στο κάρρο, τόν είδα νά χαϊδεύη τό ζώο του στη χαίτη και νά τού χτυπήη φιλικά τό λαιμό με τό χέρι. Ύστερα άνέβηκε πάλι στο άμάξι του και τόν είδα νά παίρνη πάνω απ' τό μαύρο πανί τό καμτσίκι του και νά χαράξη μ' αυτό κύκλους στον άέρα, φαιδρά, χαρμόσυνα, με καλωσύνη.

Τότε κι' έγω ξελαφρωμένος στέναξα κι' έφυγα από κεί.

ΜΥΘΟΙ

ΤΟ ΜΕΘΥΣΙ

Οί άραπάδες διηγούνται τόν έξής ύπεροχο μύθο γιά τούς μεθύσους:

Μιά φορά ό Διάβολος παρουσιάστηκε σ' έναν άνθρωπο και τού είπε:

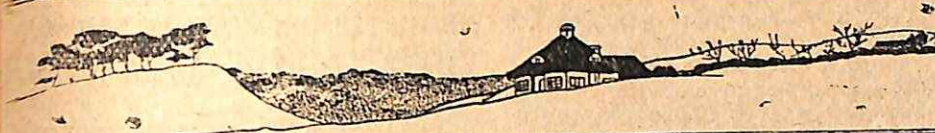
— Ήρθα γιά νά σέ πάρω. Όσο-σο όμως μπορώ νά σοι χαρίσω τη ζωή, άν κάμης ένα από αυτά τά τρία πού θα σοι πω:

»Νά σκοτώσης ή τόν πατέρα σου, ή τήν άδελφή σου ή νά μεθύσης.

Ό άνθρωπος ήταν κουτός. Σκέφτηκε λοιπόν κ' είπε:

— Τί νά κάμω; Νά σκοτώσω τόν πατέρα μου; Είνε τρομερό κακούργημα!... Νά σκοτώσω τήν άδελφή μου; Επίσης... Άς πω καλύτερα κρασί κι' άς μεθύσω...

Ήπτε λοιπόν, έμέθυσε και τούς έσκότωσε και τούς δυό!...

ΑΠ' ΟΛΑ ΔΙ' ΟΛΟΥΣ

ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ο ΠΑΝΤΕΡΕΦΣΚΥ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ

Ό μέγας Πολωνός πιανίστας Παντερέφσκυ, ό οποίος άμέσως μόλις άνεκηρύχθη άνεξάρτητη ή πατρίδα του μετά τόν Εύρωπαϊκό πόλεμο, έ χρημάτισε και πρωθυπουργός της, έδωσε άλλοτε στο Λονδίνο μερικά κονσέρτα γιά φιλανθρωπικούς σκοπούς, τά όποια προκάλεσαν ύπερ αυτού έναν ένθουσιασμό άπερίγραπτο. Οί θαυμαστές του απέκλειαν καθημερινώς τήν είσοδο τού σπιτιού πού διέμενε ό ένδοξος πιανίστας, τόσο, ώστε μιά μέρα άναγκάστηκε νά φύγη απ' τη σκάλα της ύπηρεσίας.

Μόλις θρέθηκε στο δρόμο, άνεπνευσε, εύτυχής γιατί έννοιώθε επί τέλους τόν έαυτό του έλεύθερο και άγνωστο απ' τούς άλλους. Σταμάτησε μάλιστα μ' έναν πιστό φίλο του πού τόν συνήδευε, γιά νά κη τάξη έναν εργάτη πού δούλευε λιθοστρώνοντας ένα χαλασμένο μέρος τού δρόμου κι' άνοιξε στο τέλος και κουβέντα μαζί του.

— Πόσο χαίρομαι πού μιλάω μ' αυτόν τόν καλό άνθρωπο! Είπε ό Παντερέφσκυ στο φίλο του. Αυτός τουλάχιστον δέν ξέρει ποιός είμαι.

Άλλοιμονο, όμως! Τή στιγμή άκριβώς πού ό μέγας πιανίστας έκανε ν' άπομακρυνθή με τό φίλο του, ό εργάτης τού φώναξε δειλά:

— Κύριε Παντερέφσκυ, δέν θα ήθελε τήν καλωσύνη νά μου δώσετε τη φωτογραφία σας με τήν ύπογραφή σας από κάτω;...

Η ΡΑΧΗΛ... ΑΝΘΟΠΩΛΙΣ

Όταν ή μεγάλη τραγωδός Ραχήλ έγινε δεκτή στο Ώδειο των Πα-

ρισίων, έπήγε στον καθηγητή της άπαγγελίας Προβό νά τόν παρακαλέση νά της δώση μερικά μαθήματα ιδιαιτέρως. Άλλά ό καθηγητής όχι μόνο δέ θέλησε νά της παραδώση μαθήματα, αλλά και της είπε περιφρονητικά:

— Παιδί μου, καλύτερα θα ήκανες νά πās νά πουλάς λουλούδια!

Τά σκληρά αυτά λόγια έπληγωσαν βαθειά τήν μέλλουσα μεγάλη τραγωδία.

Σέ λίγο καιρό, ένα θράδυ, ή Ραχήλ σημείωσε τόν πρώτο της μεγάλο θρίαμβο στο ρόλο της Έρμιόνης. Όταν έπεσε ή αύλαία, μετά τό τέλος της παραστάσεως, ή ήθοποιός ένέμισε με λουλούδια τήν ελληνική χλαμύδα της και κρατώντας τήν, έπήγε στον καθηγητή, πού πρό όλίγων μηνών τήν είχε συμβουλέψει νά γίνη άνθοπωλή. Και με κάποια ειρωνεία τού είπε:

— Κύριε Προβό, άκολούθησα τη συμβουλή σας. Καθώς βλέπετε, πουλώ λουλούδια. Μήπως θέλετε ν' αγοράσετε κανένα;

ΤΟ ΚΑΛΥΤΕΡΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΜΠΑΛΖΑΚ

Ένα θράδυ ό μεγάλος μυθιστοριογράφος Όνορέ ντε Μπαλζάκ δειπνούσε μαζί με άλλους λογίους και μ' έναν έξυπνο συμβολαιογράφο. Ο Μπαλζάκ εκείνο τό θράδυ φαινόταν έξαιρετικά στενοχωρημένος και σχεδόν δέν μιλούσε σέ κανέναν. Η μελαγχολία του άποτελούσε αντίθεσι πρὸς τή γενική εύθυμία, τήν ώστε ό συμβολαιογράφος τού έκανε τήν παράτηρήσι.

— Πώς νά μίν είμαι στενοχωρημένος, άπάντησε ό Μπαλζάκ, τη στιγμή πού ξέρω ότι τό πρωί πρέ-

πει να πληρώσω χίλια φράγκα και δεν έχω τώρα πεντάρα.

— Αυτό είναι μόνο; είπε ο συμβολαιογράφος χαμογελώντας και άμέσως έβγαλε το πορτοφόλι του από την τσέπη του.

— Ναι, πρόσθεσε, πάρε χίλια φράγκα και μου τα δίνεις όταν εκδώσης το καλύτερό σου βιβλίο.

Πέρασαν τρία χρόνια. Ο Μπαλζάκ είχε ξεχάσει ολότελα το πράγμα όταν μια μέρα έλαβε την άκομέσως έβγαλε το πορτοφόλι του.

«Αγαπητέ μου Μπαλζάκ, μόλις διάβασα την «Πληγωμένη Καρδιά». Τι άριστούργημα! Είνε ασφαλώς το καλύτερό σου έργο».

Ο Μπαλζάκ κατάλαβε τί σήμαινε αυτή η έπιστολή, αλλά έπειδή δεν ήταν σέ θέσι να έκπληρωση την ύποχρέωσή του, άπάντησε:

«Υπομονή, η «Πληγωμένη Καρδιά» είναι ένα από τα καλά έργα του Μπαλζάκ. Δεν είναι όμως το καλύτερο».

Δέκα χρόνια πέρασαν κι' ο Μπαλζάκ εξέδωσε τους «Φτωχούς Γονείς», όταν έλαβε και δεύτερο γράμμα του συμβολαιογράφου.

«Δεν μ' ενθαρρύνετε καθόλου, του άπάντησε τότε ο Μπαλζάκ. Σας βεβαιώ ότι μπορώ να γράψω έργα πολύ καλύτερα ακόμη».

Ο ΧΑΪ'ΝΕ Κ' Η ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ

Ο Χάινε ήταν πολύ περήφανος. Απόδειξίς τούτου είναι το κάτωθι ανέκδοτό του: Κάποτε, όταν θρискότανε στο Μόναχο, γινότανε πολύς λόγος γι' αυτόν στην Αύλη της Βαυαρίας. Άλλοι έξεθειάζαν την ποιητική του μεγαλοφυΐα, άλλοι το πνεύμα του και την έξυπνη όμιλία του με τόσο ένθουσιασμό, ώστε μια πριγκήπισσα εξέφρασε την έπιθυμία να τον γνωρίση.

— Τίποτε το εύκολώτερο, είπε κάποιος ύπασιπότης. Άρκει που ξέρω πού κάθεται.

Κι' έστειλε άμέσως έναν ύπάλληλο των ανακτόρων στο σπίτι του ποιητού με την παράκληση να τον παρακαλέση να πάη να πιη τον καφέ του στής πριγκήπισσης.

Πράγματι ο αύλιός έπήγε στον Χάινε και του άνέφερε το σκοπό της άποστολής του.

— Προσφέρετε τα σέβη μου στην πριγκήπισσα, άπάντησε τότε ο ποι-

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ Θ. ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ

Στην "Υδρα όπου κρατήθηκε στή μονή του Προφήτη 'Ηλιου, σωζόταν πρό μερικών άκόμα χρόνων και το «πεύκο του Κολοκοτρώνη», κάτω από το όποιο συνήθιζε να κάθεται. Το πεύκο αυτό κόπηκε από κεραυνό.

«Όταν μετά την καταδίκη του σαράντα χωροφύλακες μ' έναν μοίραρχο επί κεφαλής πήγαν, νύχτα, να τον πάρουν από το περιβόλι του, έξω από το 'Ανάπλι, επί 'Αντιβασιλείας, είπε: — «Έφτανε να μου στείλουν ένα σκυλί μαλλιαρό από κείνα που κάνουν θελήματα, με ένα γράμμα να πάω στ' 'Ανάπλι και μ' ένα φανάρι στο στόμα του για να μάς φέγγη και τών δυνάω μας και θα ύπάκουγα άμέσως!»

«Όταν έπειτα από την είς θάναταν καταδίκη του τον πληροφόρησαν, ότι ο βασιλεύς του χαρίζει τη ζωή και του μετριάξει την ποινή σέ είκοσι χρόνων φυλάκιση, είπε: «Θά γελάσω το βασιλέα, δεν θά ζήσω τόσο πολύ!»

ΕΞΟΦΡΕΝΙΣΜΟΙ

ΚΕΦΑΛΟΤΣΙΓΚΡΙΣΜΑ!

Στο Κάνσας των 'Ηνωμένων Πολιτειών έγινε πρό έτών μια περιεργατή μονομαχία. Ο Δανιήλ Κόραϊτ, διευθυντής ξενοδοχείου, και ο ζωέμπορος 'Ιάκωβος Δοναχί, φιλονικήσαντες ενώ έχαρτόπαιζαν, άποφάσισαν να μονομαχήσουν, συγκρούοντες τα κεφάλια τους!...

Η μονομαχία ύπήρξε τραγική. Οι δύο αντίπαλοι έτοιγκησαν τα κεφάλια τους τόσο δυνατά, ώστε ο μὲν Δοναχί έτραυματίσθηκε σοβαρώς, ο δέ Κόραϊτ έπαθε κάταγμα του κρανίου και διάσεισιν του έγκεφάλου!

ητής, γιατί είχε την καλωσύνη να με συλλογιστή, αλλά παρακάλεσε την να με συγχωρήση, γιατί συνηθίζω να παίρνω τον καφέ μου εκεί που παίρνω και το γεύμα μου.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Π. Α. ΑΞΙΩΤΗ

ΤΟ ΓΡΑΜΜΕΝΟ

Στεριανό άγεράκι ανάλαφρο, άπαλό, δροσοβόλο, χαμηλώνει και φιλεί χαϊδευτικά και αύλακώνει τη θάλασσα, σάν με φτερό πεταλούδας και κυματάκι άδύνατο, σάν κουρασμένο, ξεψυχά άφροστεφανωμένο, μελωδικό, άπάνω στην χαλικοστρωμένη άμμουδιά της γελαστής άκρογιαλιάς.

Πολλά θαρκάκια, τόσα σημεία μελανά, σάν στίγματα, άπάνω στο καταγάλαζο, θαλάσσιο σεντόνι, σρίζουν έδω κι' εκεί την ήρεμη, τη γελαστή έπιφάνεια του εύμετάβολου στοιχείου, του όποίου το γαλανό χρώμα, στόν άφθαστον όρίζοντα πέρα, σμίγει και γίνεται ένα με το διάφανο χρώμα τ' ουρανού. Ο ήλιος, με όλη του τη φωτεινή μεγαλοπρέπεια, χύνει και άπλώνει παντού το ζωοπάροχο, το εύεργετικό του θάλλπος με θεϊκή γενναιοδωρία.

Ο ναυτικός κόσμος του νησιού θρίσκεται σέ ταραχή, και συγκίνησι. Η άκρογιαλιά μυρμηκιάζει από γυναίκες, άνδρες και παιδιά. Αυτά κυλιόνται και παιζογελούνε και τηδούνε και τρέχουνε στην άμμο άπάνω, ενώ η καρδιά εκείνων που έπαυσαν να είναι παιδιά, είναι γεμάτη από ένα αίσθημα σάν χαροποιό, όπου όμως πολύ όμοιάζει και με λύπη. Μόνο των παιδιών η ζωή από παιγνίδια άρχινά και σέ παιγνίδια τελειώνει και δεν την μέλλει καθόλου την ηλικία αυτή για την τρικυμία, όπου θράζει μέσα στις καρδιές εκείνων που πάσανε να είναι παιδιά. Και είναι γεμάτη ταραχή και συγκίνηση η καρδιά των μεγάλων, γιατί είναι άποχαιρετισμού ήμέρα,

όπου θα χυθούνε δάκρυα γλυκά και πικρά στόν ίδιο καιρό. Στιγμή όπου γεννά ένα αίσθημα άνέκφραστο, άπροσδιόριστο και όπου πολλές φορές μοιάζει με δυστυχία.

Ήρθαν πολλές ν' άποχαιτήσουνε γονείς, άνδρες, άδελφια, μπορεί και της καρδιάς φίλους. Τρία, τέσσερα καρσθακια φεύγουνε στα ξένα. Οι ναύτες, δακρυσμένοι, ρίχνουνε όστερνή ματιά στ' άγαπητά θουνά του νησιού των, με μια παράκληση άφωνη, και γι' αυτό πιο θερμή άκόμα, στην Παναγιά και τον 'Αϊ-Νικόλα, να τους άξιώση να γυρίσουνε στο τριστόθητο, στο φτωχικό τους νησάκι. Κυττάζετε: Εκεί μάγουλα δακρύβρεχτα, έδω μαντήλια που άποχαίρετούνε με τίς πιο έγκάρδιες εύχές... Μα και μυστικοί πόθοι που η δειλία έκρατούσε θαμμένους σάν μύρο πολύτιμο, στις καρδιές μέσα, αναβλύζουν έξαφνα και χείλια άτολμα ως τότε, φανερώνουνε τα μυστικά καρδιάς πληγωμένης.

Η Μαρίνα στέκεται μονάχη παράμερα, μισοκλαμένη. Είναι πολύ όμορφη, μα όρφانه και φτωχή και μόνη έλπίδα έχει τον Άνδρέα το ναύτη, που τον άγαπά θερμά και που της ύποσχέθη να την πάρη. Είναι λυπημένη γιατί ο Άνδρέας πολλές φορές της ύποσχέθηκε και δέ ύλάζε το λόγο του.

Τώρα κατέθηκε να τον άποχαιρήση για τελευταία φορά. Εκείνος στέκεται παρέκει, κοντά σέ μιάν άλλη, τη μεγαλόσωμη και τολμηρή Άννέζα. Δεν έχει την όμορφιά της Μαρίνας η Άννέζα, μα είναι πλούσια

και ο πατέρας της της τον υποσχέθηκε τον Άνδρέα, που η κόρη του θέλει να τον αρπάξει από τη Μαρίνα, περισσότερο από πείσμα, παρά απ' αγάπη.

Η Μαρίνα ρίχνει μία ματιά στη θάλασσα, που θα πάρη γρήγορα τον ακριβό της και μία ματιά σ' εκείνον, που τότε βαστά ή άλλη κοντά της, μία ματιά ήμερη, γεμάτη αγάπη και παράπονο, γιατί ξέρει πως έχει έχθρο δυνατό γνωρίζει και του Άνδρέα τον αδύνατο, τον άτολμο χαρακτήρα και τρέμει ή φτωχή, ή όρφανή Μαρίνα.

Σε λιγάκι ή Άννέζα έφυγε περήφανη, με τό κεφάλι ψηλά, βέβαιη για τη νίκη της, και ο Άνδρέας έπλησίασε τη Μαρίνα.

— Έχε γεια, Μαρίνα, της είπε.

— Στο καλό, Άνδρέα ή Παναγιά ή Τουρλιανή να σε φέρη, έπρόσθεσε με ταραχή, που δεν μπορούσε να κούψη.

Ήταν πολύ όμορφη, πολύ έλκυστική ή Μαρίνα, μάλιστα τη στιγμή εκείνη.

Ο Άνδρέας ταραχτηκε.

— Τι έχεις; την έρωτησε.

— Φοβούμαι, Άνδρέα...

— Ποιόν;

— Την Άννέζα... έμένα θα με ξεχάσης... είπε με τόση γλυκάδα και με τόσο παράπονο, που ο Άνδρέας συγκινήθηκε βαθειά, γιατί αισθάνθηκε τό φταίξιμό του.

— Μαρίνα! να με φάη ή θάλασσα αν σε ξεχάσω... της είπε μ' ένθουσιασμό, κρατώντας τό χέρι της.

Και δεν έλεγε ψέματα τη στιγμή εκείνη.

— Αχ! μην άμόνης! έπεν ή Μαρίνα. Ο Θεός να σε φυλάη... και ό,τι γενή ός γενή, έπρόσθεσε με περισσότερο θέρμη και σαν να όμóρφηνε πιο πολύ την όρα εκείνη.

— Να με φάη ή θάλασσα, Μαρίνα, αν σε ξεχάσω, ξεναείπε ο Άνδρέας και έφυγε τρεχάτος... Έτρασήχθη και ο κόσμος κι' έμειναν μόνο τά παιδιά με τις φωνές και τά γέλια των, και ή Μαρίνα δακρυσμένη να βλέπη τό καραβάκι, που έπαιρ-

νε μακριά στα ξένα τη μόνη της έλπίδα.

Η Άννέζα δεν άνησυχεί καθόλου. Ξέρει τη δική της δύναμη, ξέρει την άδυναμία της Μαρίνας και του Άνδρέα τό χαρακτήρα και είνε βέβαιη για τη νίκη της και έχει την άπονιά να δείξη στη Μαρίνα την ύπεροχή της. Συχνά περνά από τό σπιτάκι της Μαρίνας καταστόλιστη, περήφανη, σαν να θέλη να ταπεινώση τη φτωχή που έτόλμησε ν' αγαπήση και να θελήση εκείνον που αγαπούσε και ήθελε κι' αυτή. Η Μαρίνα έκαμνε πως δεν την έβλεπε και άμα την άπαντούσε δέω, λοξοδρομούσε κι' έφευγε τρεχάτη, σαν που φεύγει και κρύβεται τό μικροπούλι στού γερακιού τόν ίσκιό.

Και δεν είχε άδικο να φοβάται ή Μαρίνα. Στο γύρισμα τό χρόνου έγύρισε ο Άνδρέας στόν τόπο του και ή Μαρίνα τοú κάκου τόν έπερίμενε. Η Άννέζα, ο πατέρας της με τά πλούτη και τ' αγαθά του, τόσο πειρασμοί, εθάμπωσαν τόν αδύνατο ναύτη και ή Μαρίνα έλησμονήθηκε μαζί με τόν όρκο του.

Η Μαρίνα έκλαψε, μα χωρίς θυμό, δεν μπορούσε να θυμώσει. έλυπήθηκε μόνο, γιατί ήξερε πως ο Άνδρέας έκακόπεσε.

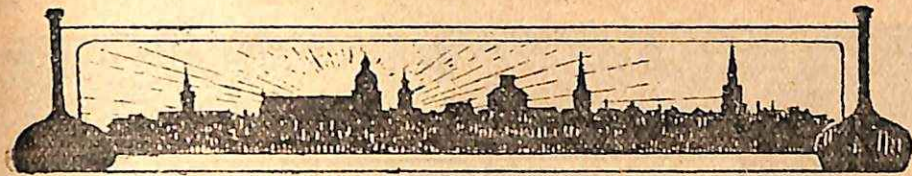
Και αλήθεια ή Άννέζα ήταν και περηφανή και σκληρή και δεν πέρασε πολύς καιρός, που ο Άνδρέας έμετανόνησε για την πράξη του. Μα δεν είχε την τόλμη ν' άντικρύση την άδικημενη Μαρίνα, τό θησαυρό που έπαραινώρας κι' έφυγε στα ξένα, λυπημένος, τόσο λυπημένος, που ή ζωή του έφαινότανε θαιρειά.

Ύστερα από λίγο καιρό, μέσα στα θύματα μίας φοβεράς φουρτούνας ήταν και ο Άνδρέας...

Η Άννέζα τόν έκλαψε κατά χρέος και γρήγορα παρηγορήθηκε.

Συχνά, πολύ συχνά, τότε θυμάται και χύνει δάκρυα πικρά στη μνήμη του μία άλλη γυναίκα άπαρηγόρητη, όρφανή, φτωχή και άμοιρη, ή Μαρίνα...

Π. Α. ΑΞΙΩΤΗΣ

ΜΙΚΡΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙ ΤΟΥ ΤΟΛΕΔΟΥ

Ποιός θα μου πη άν ο ήλιος είνε πιο όμορφος στην άνατολή του ή στη δύση του; Ποιός θα μου πη ποιο δέντρο είνε πιο όμορφο από την έληά και την άμυγδαλιά; Ποιός θα μου πη ποιός άλλος τόπος θγαίνει πιο άντρεία παλληκάρια από τη Βαλέντσια και την Άνταλούζια; Ποιός θα μου πη ποιά είνε ή πιο όμορφη γυναίκα;

— Θα σάς πω ποιά είνε ή πιο όμορφη γυναίκα: είνε ή Αύγη της Βέργιας, τό μαργαριτάρι τών γυναικών.

Ο μαύρος Τουζάνι πήρε τό δόρυ του, πήρε την άσπίδα του, τό δόρυ του τό κρατεί με τό δεξι χέρι, την άσπίδα την κρεμάει απ' τό λαιμό. Κατεβαίνει στο σταύλο του και κυττάζει τις σαράντα φοράδες του, τη μία ύστερ' από την άλλη.

— Η Βέρζα είνε ή πιο βαρβάτη, άπάνω στην πλάτη της θα πάρω μαζί μου τό μαργαριτάρι του Τολέδου, ή, μα τόν Άλλάχ! ή Κορντούα δεν θα με ξεναίδη ποτές.

Φεύγει, παίρνει δρόμους, λαγκάδια και κάμπους, φτάνει στο Τολέδο κι' άπαντάει ένα γέρο κοντά στο Ζακατίν.

— Γέρο, με τ' άσπρα γένεια, πηγαινε αυτό τό γράμμα στόν Δόν Γκυτιέρε, στόν Δόν Γκυτιέρε ντε Σαλντάνια. "Αν είν άντρας θάρρη να παλαίψη μαζί μου κοντά στην πηγή του Άλμάνι. Τό μαργαριτάρι του Τολέδου πρέπει να τ' αποχτήση ένας από τους δυό μας.

Κι' ο γέρος πήρε τό γράμμα, ξεκίνησε και τό πήγε στόν κόμη ντε Σαλντάνια, την ώρα που εκείνος έπαιζε σκάκι με τό Μαργαριτάρι του Τολέδου. Ο κόμης διάβασε τό

γράμμα κι' άμέσως χτύπησε με τό χέρι του τόσο δυνατά τό τραπέζι, που όλες ή πουλιες του σκακιού πέσανε χάμω. Και σηκώθηκε άμέσως και γύρεψε τό δόρυ του και τό πιο καλό του άλογο και τό Μαργαριτάρι του Τολέδου σηκώθηκε κι' αυτό κι' έτρεμε σύγκορμη, γιατί είχε καταλάβει ότι θα πήγαινε ο κόμης να μονομαχήση.

— Αφέντη Γκυτιέρε, δόν Γκυτιέρε ντε Σαλντάνια, μείνε, σε παρακαλώ να παίξης άκόμα μαζί μου.

— Δε θα παίξω τώρα σκάκι, πάω να παίξω με τό δόρυ στην πηγή του Άλμάνι.

Μα τά δάκρυα της Αύγης δε μπόρεσαν να τόν κρατήσουν, γιατί τίποτε δεν μπορεί να κρατήσει έναν ίππότη που πάει να μονομαχήση.

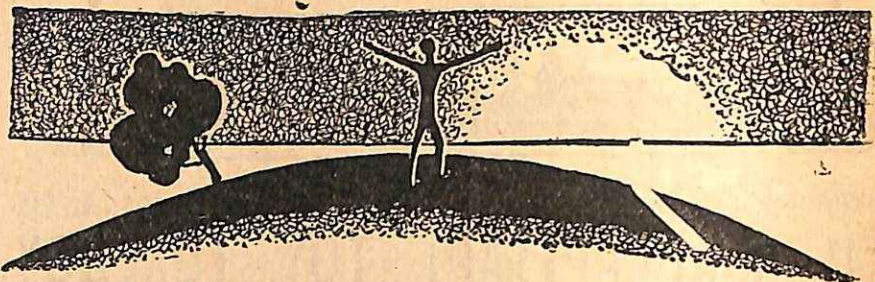
Τότε τό Μαργαριτάρι του Τολέδου φόρεσε τό πανωφόρι της, καβάλλησε τη μούλα της και πήγε στην πηγή του Άλμάνι.

Γύρω από την πηγή ή χλόη ήταν κόκκινη. Κόκκινη και τό νερό της πηγής, μα ποτέ τό αίμα ενός χριστιανού δε μπορεί να θάψη κόκκινη τη χλόη, να θάψη κόκκινο τό νερό του ποταμιού.

Ο μαύρος Τουζάνι κοιτάει άνάσκελα στο χόμα. Τό δόρυ του δόν Γκυτιέρε έσπασε άπάνω στο στήθος του. "Όλο του τό αίμα φεύγει από τό κορμί του σιγά-σιγά. Η φοράδα του ή Βέρζα, τόν κυττάζει κλαίγοντας, γιατί αυτή δε μπορεί να γιατρέψη τη λαθωματιά του άφέντη της.

Τό Μαργαριτάρι κατεβαίνει από τη μούλα του και πλησιάζει τό μαύρο.

— Μαύρε Τουζάνι, του λέει, κάνε

ΟΙ ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ
ΤΟΥ Κ. ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗ
Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΒΑΛΑΒΑΝΗΣ

Ἡ «χρυσὴ νεολαία» καὶ ἡ ποιητικὴ τριάς. — Ὁ Βαλαβάνης ἐρωτευμένος. — Τὸ προφητικὸ «Ὀνειρό του». — «Ὁ τάφος τοῦ Κλέφτη». — Τὸ μοιραῖο δίστιχο. — Πῶς τὸν πένθησε ὁ Γεώργιος Παράσχος.

Στις ἀρχές τοῦ 1850 ἕνας ὄμιλος ἀπὸ νέους ζωηροὺς καὶ εὐθύμους ἐξεχώριζε στὴ μικρὴ τότε Ἀθήνα. Ἦσαν οἱ πρόδρομοι τῆς «χρυσῆς νεολαίας» τοῦ 62. Τοὺς εἶχεν ἐνώσει ἡ φωτιά τῆς νεότητος, ἡ εὐλικρίνεια καὶ ἡ ἀγάπη.

Μέσα στὴν παρέα αὐτὴ ἐγνωρίσθηκαν ἕνα καλοκαιρινὸ θράδυ στὸ «Ἀντρον τῶν Νυμφῶν» — κοντὰ στὸν Ἰλισσὸ — τρεῖς νεαροὶ ἀκόμη ποιηταί: Ὁ Γεώργιος Παράσχος, ὁ Γεώργιος Ζαλοκώστας καὶ ὁ Δημοσθένης Βαλαβάνης. Τὰ ὀνόματα τῶν δύο πρώτων εἶνε γνωστά, πολυτοῦ γραφημένα εἰς τὸ βασιλεῖον

κουράγιο, θὰ ζήσης ἀκόμα, δὲν θὰ πεθάνης καὶ θὰ παντρευτῆς μιά ὥμορφη μαύρη· τὸ χέρι μου ξέρει νὰ σοῦ γιατρέψῃ τὶς λαβωματιές πού σοῦ ἔκανε ὁ ἵππότης μου.

— Ὁ πάλλευκο Μαργαριτάρη, ὦ τριώμορφο Μαργαριτάρη, ἀπόσπασε ἀπὸ τὸ στήθος μου αὐτὸ τὸ κομμάτι ἀπὸ τὸ δόρυ, ποῦχει μείνει καὶ τὸ σχίζει. Τὸ ἀτσάλι του μὲ παγώνει καὶ μὲ λυώνει.

Αὐτὴ τὸν ἐπλησίασε ἀνύποπτη, μὰ ἐκεῖνος συγκεντρώνει ὅλες του τὶς δυνάμεις καὶ μὲ τὴν κόψη τοῦ σπαθιοῦ του τῆς κομματιάει τὸ πρόσωπό της. τὸ τόσο ὥραϊο.

ΠΡΟΣΠΕΡ ΜΕΡΙΜΕ

τῶν Μουσῶν. Ὁ Βαλαβάνης ὅμως δὲν εἶνε γνωστὸς εἰς τὸν πολὺν κόσμον, ἀν καὶ ἡ τέχνη του δὲν ἦτο κατωτέρα ἀπὸ τὴν τέχνην τῶν φίλων του. Ψυχὴ περήφανη καὶ γενναία, εἶχε προικισθῇ ἀπὸ τὴ φύσιν μὲ ρωμαλέα ἔμπνευσι, μὲ ἔκτακτη καλαισθησία, μὲ μουσικὴ ἀντίληψιν στὸ στίχο. Ἡ μορφή τῶν ποιημάτων του πλησιάζει τὴν ἐπτανησιακὴν. Καὶ εἶνε ἄξιο ἰδιαίτερας σημειώσεως ὅτι, ἐνῶ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἐκυριαρχοῦσε ἡ καθαρευούσα καὶ κατὰ μυριάδας ἐγράφοντο μακαρονοειδεῖς στίχοι, ἀνοστοὶ, γλυκανάλατοι, παραγεμισμένοι μὲ ἀπαρέμφματα καὶ μέσους ἀορίστους δευτέρους, μὲ σάβανα, νεκροκεφαλές καὶ φθίσιν—μόνον ὁ Δημοσθένης Βαλαβάνης ἀπετέλεσε μίαν ὥραϊα ἐξαίρεσιν. Παρουσιάστηκε μὲ τὴ λαμπρότητα καὶ τὴ δροσιά τοῦ δημοτικοῦ στίχου, τοῦ ὁποῖου ἐγνώριζε ὅλα τὰ μυστήρια.

Γεννήθηκε στὰ 1824. Πατρίδα του ἦταν ἡ Καρύταινα. Ὁρφανὸς ἀπὸ πατέρα, ἔζησε 18 χρόνια στὸ χωριό, μὲ τὴ στοργικὴ του μάνα, μὲ πολλὰ στερήσεις. Ἀλλ' εἶχε τὴ μάνα του, τὸ μεγαλύτερο ἀγαθὸ τοῦ κόσμου. Ἦρθε στὰς Ἀθήνας γεμάτος πόθο στὰ γράμματα καὶ μὲ τὴ μικρὴ βοήθεια κάποιου συγγενοῦς του, θέλησε νὰ σπουδάσῃ τὴν ἱα-

τρικὴ. Φοιτητὴς αὐτὸς, βλέποντας τὸν κόσμον μὲ τὰ ὠραιότερα χρώματα, συμπληρώνοντας τὰ θέματά του μὲ τὴ φαντασία καὶ ἀναδημιουργώντας αὐτὰ ἰδανικώτερα, ἔκλεινε γιὰ λίγες στιγμὲς τὰ ἐπιστημονικά του βιβλία καὶ ἀφηνότανε στὴν ἔμπνευσι. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἦταν στὴν ἀκμὴ τοὺς δύο φιλολογικὰ περιοδικά: ἡ «Εὐτέρπη» καὶ ἡ «Μνημοσύνη». Σ' αὐτὰ ἐδημοσιεύθηκαν προθύμως τὰ πρώτα του ποιήματα: «Ὁ τάφος τοῦ Κλέφτη» καὶ τὰ ἐρωτικά ἐλεγεία τοῦ «Εκείνη» καὶ τὸ «Ὀνειρό μου». Γιατὶ ὁ Δημ. Βαλαβάνης ἦταν ἐρωτευμένος. Ἐνα θερμὸ αἶσθημα ἐτάραζε τὴν καρδιά τοῦ ποιητοῦ. Ὁ Ζαλοκώστας γράφει κάπου:

«Εἰς τὸν θῖον τοῦ Βαλαβάνη φαίνεται ὅτι οὐχὶ μικρὸν κλονισμόν ἐπέφερεν ὁ ἔρως, ἔρως μάλιστα αὐτοχῆς, πρωτότυπος καὶ ἀσυνήθης εἰς πολλούς».

Τὸ «Ὀνειρό μου» ἐδημοσιεύθη στὴ «Μνημοσύνη» συνοδευόμενον ἀπὸ μερικὲς παρατηρήσεις τοῦ Γ. Ζαλοκώστα.

Τὸ «Ὀνειρό» εἶνε ἡ τρυφερὴ ἱστορία τοῦ ἔρωτός του σὲ μιά Ἀθηναία κόρη, πού κατοικοῦσε ἐκεῖ σ' ἕνα σπῆτι τῆς Πλάκας. Ἴδου τὸ ποίημα, πού ἔκανε τότε ζωηρὴ ἐντύπωσιν στὸν φιλολογικὸν κόσμον καὶ ἔδωσε ἀφορμὴ ν' ἀνάψουν πάλι ἡ συζητήσεις γιὰ τὴ «γλῶσσα τῆς ποιήσεως»:

Γελοῦσαν τὰ τριαντάφυλλα, οἱ ἀνθοὶ μοσχοβολοῦσαν
Καὶ σὲ πουλιοῦ πουρπούλισμα μόνον ἐσειοῦντο οἱ κλάδοι
Καὶ ἡ ἀντηλιάδες στῆς δροσιάς τὶς στάλες ἐγλυστοῦσαν,
Κι' ἀπὸ διαμάντι δλόσπαρτο μοῦ ἐφάνη ἕνα λειβάδι·
Τρεμουλιαχτὲς στὰ μάτια μου ἐπαίζανε ἡ ἀχτίδες,
Παρέκει ἐμουρμουρόκλαιγε μιά θρύσι στὸ πλευρό μου.
Ἐδῶ πῶς σὲ εἶδα μοναχῇ, πῶς μοναχὸν μὲ εἶδες
Μοῦ ἐφάνη στ' ὄνειρό μου.

Λὲς κι' ἀγγελούδας ὡμορφιά νὰ σοῦδινε ἡ χλωμάδα,
Τὰ μάτια σου ἀναγάλιαζαν στὴ λάμψιν καὶ στὴ χάριν
Σὰν στὸ νερὸ τὸ καθαρὸ τοῦ Ἥλιου ἡ ἀντηλιάδα
Κι' ἀπ' τὰ μαλλιά σου πέρναγε, τὸ θάλασμο νὰ πάρῃ.
Χαρούμενο, ἀνεμπόδιο τῆς μοναξιάς τ' ἀέρι.
Καὶ σὰν νὰ μὴ μὲ γνώριζες, ποτὲ δὲν σ' εἶχα φέρει
Μοῦ ἐφάνη στ' ὄνειρό μου.

Ψιλὸ ἔπεφτε στοὺς κόρφους σου τὸ φόρεμα σὰν πάχη,
Ποῦ ἔβλεπε καὶ δὲν ἔβλεπε τὰ στήθια σου τὸ μάτι,
Σὰν στὸν καθρέπτη τὴ θωριά ὅπου σκεπάζει ἡ ὄχνη.
Μὲ ἀγγέλου ἀέρα τὸ κορμὶ τ' ὀλόλαμπρό σου ἐπάτει,
Καὶ σὰν νὰ σὲ ξεγέλαγε μὲ χίλια - δύο ἡ Μοῖρα
Ὀλόχαρη, ξεπέταχτη, σ' εἶδα στὸ λογασιό μου.
Κόρη, ἄς μὴν εἶνε πλάνη μου αὐτὴ ἡ χαρὰ πού ἐπῆρα
Γιὰ σένα στ' ὄνειρό μου!

Καὶ γύρω σὰ νὰ γύρευες ἀνθὸ τῆς ἀρεσίας σου
Στὰ χαμολούλουδα ἔσκυφτες καὶ ἡ πεταλούδες φεύγαν,
Κι' ἐγὼ μὲ κλώνο τῆς μυρτιάς ἐσιμῶνα κοντὰ σου
Μὲ εἶδες γλαρὰ, δὲν λάλησες, ὅλλ' ἡ ματιές σου ἔλεγαν
Πῶς ἤθελε τὸ χέρι σου τὸν κλώνο μου νὰ πάρῃ.
Μεθώσες τὸ χαμόγελο, σοῦδωσα τὸν ἀνθὸ μου.
Τὸν πήρες, μὲ κυπαρισσιοῦ τὸν ἔσμιζες κλωνάρι,
Μοῦ ἐφάνη στ' ὄνειρό μου.

Εξύπνησα και στ' όνειρο πλανιέται ο λογισμός μου,
Τόν κόσμο, κόρη, θά δηλώ το στολιστό λειβάδι,
Τό θαμποδόλημα εξηγεί την πλάνη αυτή του κόσμου,
Και αγνώριστος πού σουδωκα εγώ το μυρτοκλάδι
Σημάνει για τόν Έρωτα πώς μιὰ ζωή δέ φθάνει.
Με το κυπαρισσόκλωνο πού έξιμες τόν άνθό μου
Δηλοί πώς θ' όγαπά ή ψυχή κι' όταν κανείς πεθάνη.
Αυτό είνε τόνειρό μου.

* * *

Ο «Τάφος του Κλέπτη» έχει τη λεβεντιά του άρματωλισμού, εύωδιάζει θυμάρι και έλατο. Μας δίνει πιστή εικόνα της ήρωικής ζωής των κλεφτών, με τους οποίους ο Βαλαβάνης έζησε και συναναστράφη. Το έπικόν τουτο ποίημα, ή κριτική της εποχής του, το έθεώρησε «ως άριστούργημα και της ελληνίδος ποιήσεως έν τών τελειότερων έργων».

Εκτός τούτων, ο Βαλαβάνης έγραφε τραγωδίαν «Ο θάνατος του Παπαφλέσσα», έλεγειον «Είς τόν θάνατον νεονύμφου», μεταφράσεις στίχων του Λαμαρτίνου, πολιτικές σατύρας κ.λ.π. Ένα διήγημά του: «Αυτό νύκτες», δημοσιευμένο στην «Ευτέρπη», έχει την σφραγίδα της μελαγχολικής φιλοσοφίας. Ο ποιητής έπασχε τότε, «έπιγαινε προς τό μνημα» και ή θλίψη έθόλωνε την καθάρη πηγή της έμπνεύσεώς του. Το διήγημα αυτό είνε το τελευταίο του Βαλαβάνη.

* * *

Ο Βαλαβάνης, λίγους μήνες πριν πεθάνη, εσύχναζε στο σπίτι του Ζαλοκώστα και άπήγγελλε στίχους του. Το σθητικό νόσημά του είχε προχωρήσει, άλλ' ό ποιητής ήλπιζε άκόμη. Σε μιὰ από τις άπλές εκείνες φιλολογικές συναναστροφές, ήτανε γραφτό του ν' άκούση από φιλικό στόμα ότι λίγες μέρες μόνο θά ζούσε στον κόσμο τουτο. Ένας από τους παρευρισκομένους — κατά τη συνήθεια της εποχής — έπρότεινε τη συμπλήρωση στίχων σε δεδομένη ομοιοκαταληξία. Σε άλλες θραδιές οί φίλοι γελοούσαν με τις κουτές ή άκατάλληλες άπαντήσεις, τώρα όμως συνέθε ή κάτι πικρό. Διότι όταν ο Βαλαβάνης έπρότεινε τόν άκόλουθο στίχο:

Έχει θερμό τό στήθος του, μεγάλη την (ψυχή του

έλαβε την άκόλουθη άπάντησι:

Και τόν άστέρα της αύγής λαμπάδα νε-
(κρική του.

Ο Βαλαβάνης εξάρωσε τά φρύδια και δέ μίλησε πειά. Με τό αυγινό άστρο μιὰς ημέρας του Μαΐου 1854 ο ποιητής απέθανε σε ήλικία τριάντα έτών. Οί ποιητάι και συγγραφείς τών Άθηνών τόν εκήδευσαν με άδελφική θλίψη. Ο Γεώργιος Παράσχος έβαλε πένθος επάνω στο μανίκι της φέρμελης και κρέπι μαύρο στο φέσι του, και με φωνή γεμάτη λυγμούς, άπήγγειλε τόν έπικηδειό του. Άλλά τμή τά χρόνια, έχάθηκαν τά ίχνη του τάφου του και κανείς δέ μπορεί τώρα νά μας δείξη σε ποιά γωνιά του άθηναικού νεκροταφείου κοιμάται ο περιπαθής ποιητής του «Ονείρου».

ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗΣ

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ

Ο ΓΑΜΟΣ ΚΑΙ Η ΖΩΗ

Κάποιοι Σκώτος γιατρός ζήτησε τελευταία ν' άνακαλύψη την έπιρροή του γάμου επί της διαρκείας της ανθρωπίνης ζωής.

Εκ τών έρευνών του λοιπόν εξάγεται ότι εκ τών άποθνησκόντων έγγάμων, οί πλείστοι φτάνουν στα 59 1) 2) έτη, ενώ τών άγάμων μόνον στα τεσσαράκοντα.

Με άλλους λόγους, δηλαδή, οί έγγαμοί ζούν περισσότερο τών άγάμων και ή θνησιμότης μεταξύ αυτών είνε άραιότερη. Το ίδιο περίπου συμβαίνει και με τις γυναίκες. Φροντίσετε λοιπόν νά παντρευτήτε, αγαπητοί άναγνώστες και άναγνώστριες της «Οίκογενείας».

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΕΝΑ ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛ ΑΓΓΕΛΟΥ

Στά χρόνια της Βενετίας.— Μιὰ νύχτα κοντά στη Γέφυρα τών Στεναγμών.— Η κόρη με την εσάρπα και ο άγνωστος σωτήρας. — «Δικέ μου είνε τό χέρι!» — «Όπου θαυματουργεί τό μολύδι ένός ζωγράφου.

Στά παλιά βενετσιάνικα χρονικά σώζεται ή παρακάτω ιστορία, πού έχει κύρια της πρόσωπα έναν Έλληνα και ένα Βενετσιάνο καλλιτέχνη:

Ένα βράδυ χεινοπωριάτικο, στα 1520, μιὰ γυναίκα σκεπασμένη με μεγάλη μαύρη εσάρπα, πήγαινε κατά τη γέφυρα Ριάλτο, στη Βενετία. Η περπατησιά της ήτανε άτακτη κι' αδύνατη κάθε τόσο κύτταζε γύρω της με μάτι φοβισμένο... Σταμάτησε στη μέση της γέφυρας, κύτταξε με ανατριχίλα τά καθαρά νερά της Άδριατικής, έπειτα έκλεισε τά μάτια, μουμούρισε «Χαίρε, Άντώνη μου» κι' έτοιμάστηκε νά πέση στη θάλασσα. Τη στιγμή εκείνη ένας δυνατός άντρας βγήκε απ' τό σκοτάδι, ώρμησε, την κράτησε και της είπε:

— Κόρη, γιατί θέλεις νά καταστρέψεις τη ζωή πού σουδωσε ο Θεός; Άν εισαι δυστυχισμένη, νά μιὰ εκκλησιά! Έμπα μέσα, γονάτισε, προσευχήσου και ζήτησε παρηγοριά. Όχι όμως νά πέσης στο θανάσιμο άμάρτημα της αυτοκτονίας!

Η κόρη προσπαθούσε νά ξεφύγη από τά χέρια του σωτήρα της και νά πραγματοποιήση τό σκοπό της. «Άφσέ με νά πεθάνω έν ειρήνη!» έλεγε και δερνότανε, ώσπου από τη συγκίνησι σωριάστηκε λιπόθυμη. Ο σωτήρας της σήκωσε τό κεφάλι της και για νά της δώση άέρα, τράβηξε την εσάρπα και ξεσκέπασε τό

πρόσωπό της. Τά χαρακτηριστικά της ήταν ωραϊότατα και ο άνθρωπος την κύτταζε με έκπληξι και θαυμασμό, ενώ αυτή σιγά-σιγά έρχότανε στον έαυτό της.

Ύστερα από λίγο τό διηγήθηκε ποιά ήταν και πού τοικοκούσε. Η ιστορία της συνοψίζεται σε λίγες λέξεις: Πατέρας φιλάργυρος, φτωχός έραστής, έρωσ άμοιβάτος, άλλ' άτυχος. Ματαίως ή Μαρία παρακαλούσε τόν πατέρα της, πλούσιο ξενοδόχο της Βενετίας, νά δεχτή για γαμπρό του τόν αγαπημένο της Άντώνιο Μπαρμπάρηγο, Έλληνα την καταγωγή, από μητέρα όμως Βενετσιάνα. Ο Άντώνης ήταν ο ώραιότερος γονδολιέρης απ' τους έπλεον κάτω από τη Γέφυρα τών Στεναγμών! Επitéλους, τό βράδυ εκείνο ο πατέρας της Μαρίας θύμωσε σε τέτοιο βαθμό πού την έδειρε σκληρά. Και ή Μαρία άπελπισμένη, έφυγε από τό σπίτι για νά πέση στη θάλασσα.

— Πάμε μαζί στο σπίτι σας! είπε ο άγνωστος. Θά τόν πείσω εγώ.

Ο ξενοδόχος δέχτηκε την κόρη του με σκληρές επιπλήξεις. Επειτα την διέταξε νά παη στο δωμάτιό της κι' έρριξε βλέμμα ύποπτο στον άγνωστο πού του την είχε ξαναφέρει. Άλλά ή κορμιοσασιά του ξένου και τό σοβαρό παρουσιαστικό του, τόν έκαναν νά μη του μίληση άσχημα.

Τη στιγμή πού ή Μαρία ήταν έ-

τοιμη ν' αποτραβηχτή στο δωμάτιό της, ένας νέος με στολή γονδολιέρης φάνηκε στην πόρτα, πλησίασε κρυφά και μουρμούρισε:

— Μαρία, αγάπη μου!

Ο Τζανετίνης τον είδε και ώρμησε φωνάζοντας: «Φύγε γρήγορα! Έξω από το σπίτι μου, διακονιάρη! Έξω!»

Ο νέος δεν κουνήθηκε. Κι' όταν ο γέρος τελείωσε τις βρισιές του, ο γονδολιέρης άρχισε να τον παρακαλή να δώσει τη συγκατάθεσή του για το γάμο. «Άφισέ μας να παντρευτούμε, έλεγε, αγαπιώμαστε. Δε βλέπεις ότι παρά λίγο να φέρης δυστυχία;»

— Δε δίνω την κόρη μου σ' ένα φτωχό, κακομοίρη, σαν έσένα!

— Τι σημαίνει αν είμαι σήμερα φτωχός; Θα δουλέψω και θα πλουτίσω. Μήπως ο πρίγκηψ Λορέντζος των Μεδίκων δεν ήταν μικρέμπορος; Μήπως ο δούκας Ίακωβος Σβέρτζας στην αρχή δεν ήταν τσοπάνης; Ο ξένος είχε καθήσει σε μία γωνιά και από κει παρακολουθούσε το διάλογο με προσοχή. Σηκώθηκε, πλησίασε τον Μπαρμπαρήγο και του είπε:

— Καλά μίλησες, γονδολιέρη! Το θάρρος φέρνει την επιτυχία και η προσπάθειες τη νίκη! Η Μαρία θα γίνει γυναίκα σου!

— Ποτέ! φώναξε ο Τζανετίνης.

— Άκουσε, γέροντα, έξακολούθησε ο άγνωστος γυρίζοντας με περιφρόνησι προς τον ξενοδόχο. Άν το παλληκάρι αυτό είχε εξακόσιες πιστόλες(*) θα του άρνιόσουν την κόρη σου;

— Έξακόσιες πιστόλες; Μακάρι να τις είχε... Τότε... θα ήταν άλλος λογαριασμός.

— Λοιπόν, αβριο θα τις έχη!

Ενώ έλεγε αυτά ο ξένος, έβγαλε από την τσέπη του ένα κομμάτι χοντρό χαρτί, μολύβι και άρχισε γρήγορα να ζωγραφίζει ένα ανθρώ-

πινο χέρι. Παρίστανε τούτο άνοιχτό, άνυπόμονο, με την παλάμη γουρωτή, σαν να περίμενε να πέση μέσα βροχή χρυσών νομισμάτων. Το χέρι εκείνο είχε μίαν έκφρασι φιλαργυρίας και στο ένα δάχτυλο φορούσε χοντρό δαχτυλίδι.

— Είπε το χέρι μου! φώναξε ο Τζανετίνης.

— Και η ιστορία μου, είπε ο ζωγράφος.

Έπειτα έδωσε το σκίτσο στον Άντώνη και του είπε:

— Πήγαινε το στον Πέτρο Μπέμπολο, το βιβλιοθηκάριο, στ' Ανάκτορα του Αγίου Μάρκου και να του ζητήσεις 600 πιστόλες.

— Εγώ δε θάδινω ούτε τσεκί-νι(**) για δαυτό! είπε ο γερο-φιλάργυρος.

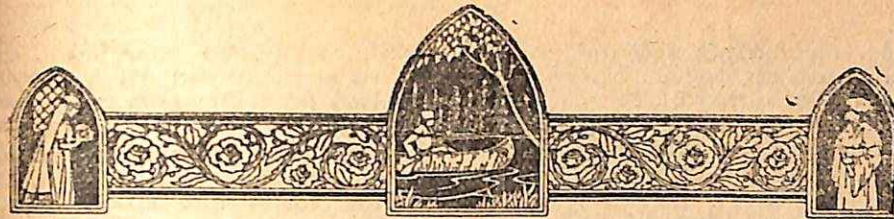
Ο καλλιτέχνης δεν του έδωσε άπάντησι. Ο γονδολιέρης πήρε το χαρτί και παρέτήρησε τον άγνωστο με άπορία. Άλλά μιά ματιά της Μαρίας του έδωσε θάρρος κι' έτρεξε να έκτελέση την παραγγελία του ξένου.

Με χέρια σταυρωμένα και το μέτωπο συννεφιασμένο, ο ζωγράφος περπατούσε πάνω-κάτω, κυττάζοντας πότε-πότε έκστατικά τη νεαρή κοπέλα, ή οποία, μετανοημένη τώρα για το παραλίγο άμάρτημά της, είχε γονατίσει μπροστά στο είκονοστάσι και προσευχότανε σιωπηλή. Όσο για το γέρο πατέρα της, αυτός είχε αφήσει τη συνηθισμένη αυθάδειά του και είχε ζαρώσει σε μία γωνιά. Ο άγνωστος εκείνος ζωγράφος του είχε έπιβληθή...

* * *

Μιά ώρα πέρασε... Άξαφνα άκούστηκαν βήματα γρήγορα, χαρούμενα και παρούσιαστηκε ο Άντώνης κρατώντας στα χέρια ένα πουγγί και ένα γράμμα. Το πουγγί είχε μέσα 600 πιστόλες, το γράμμα ήτανε για το ζωγράφο, τον όποιον ο Πέτρος Μπέμπολο καλούσε να τον

(*) Πεντάρα.

ΑΠΟ ΤΟ 1821

ΟΙ ΕΡΩΤΕΣ ΤΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

Η έπιδρομή στο σπίτι του Μουσταφά Μπέη Κόνιτσα.— Η αιχμαλωσία της Άϊσέ.— Όπου έπεμβαίνει ή... Καραϊσκάκινα!

Άπό τους άντρες του Άγώνος, ο Γεώργιος Καραϊσκάκης ήταν ο έρωτικώτερος. Όραιο, όπως ήταν, λεβέντης, είχε πολλές κατακτήσεις. Έντούτοις δεν έμεινε πάντοτε πιστός στον έρωτα. Και το όνομα της Μαρίας που έμεινε από τα στόματα των παλληκαριών του στις παραδόσεις του λαού, μάς θυμίζει ένα όλόκληρο έρωτικό ειδύλλιο, του όποιου ύπηρξε ο ήρωας.

Ήταν άκόμη κλέφτης ο Καραϊσκάκης, λίγο ύστερ' από τη διάλυσι του σώματος του Κατσαντώνη, όταν μιά νύχτα έπάτησε με τα παλληκάρια του το σπίτι ενός πλούσιου Τούρκου άρχοντα, του Μουσταφά—μπέη Κόνιτσα. Οί κλέφτες μέσα στον ένθουσιασμό του θριάμβου, τρέχανε δεξιά κι' άριστερά στους όντάδες του πλούσιου σπιτιού άρπάζοντας τα πολύτιμα πράγ-

ματα και σκοτώνοντες χωρίς έλεος τους ύπηρέτες του Μπέη που τρέμανε από το φόβο τους σαν καλαμόφυλλα. Ο Καραϊσκάκης, κρατώντας το χαντζάρι του που έσταζε αίμα, είχε μπη σε μία κάμαρα του σπιτιού, όταν κλάματα τράθηξαν την προσοχή του.

Πλησίασε και βλέπει μιά νεαρή Τουρκοπούλα γονατισμένη να κλαίη στο πτώμα του γέρου Μουσταφά.

Τό θέμα αυτό του διέλυσε άμέσως το μεθύσι του αίματος. Σε λίγο ή κόρη γονατισμένη άκόμη, χωρίς μιλιάρη, σήκωσε τα μάτια της γεμάτα παράπονο και παρακάλια.

Ήσαν μεγάλα μάτια που φώτιζαν τέλειο πρόσωπο Τουρκοπούλας. Ο Καραϊσκάκης τάχασε. Το χαντζάρι έπεσε από τα χέρια του. Έσκυψε, σήκωσε την Τουρκοπούλα και κρατώντας την στην άγκαλιά

τιμήση με την έπίσκεψή του.

— Πάρτα και μέτρησέ τα! είπε ο άγνωστος πετώντας το πουγγί στο φιλάργυρο πατέρα.

Ο Άντώνης Μπαρμπαρήγος στεκότανε μπροστά στον ευεργέτη του χλωμός και τρέμοντας από χαρά.

— Μιά χάρι άκόμη, του είπε. Ποίος είσθε!

— Τί σάς μέλλει;

— Τί μάς μέλλει; φώναξε τώρα και ή Μαρία άρπάζοντας το χέρι του ζωγράφου και φιλώντας το με ευγνωμοσύνη. Θέλουμε να το μάθουμε για να το εύλογοιμε σε δλη

μας τη ζωή!

— Όνομάζομαι Μιχαήλ Άγγελος!

Ήταν ο μέγας καλλιτέχνης της Ιταλικής Αναγεννήσεως!

* * *

— Θέλετε τώρα να μάθετε τί άπέγινε το σκίτσο «το χέρι του φιλαργύρου;» Όταν ο στρατός του Ναπολέοντος μπήκε νικητής στην Ιταλία, το σκίτσο έπεσε στα χέρια ενός στρατιώτη, ο όποιος όταν γύρισε στο Παρίσι το παρέδωσε στο Μουσείο του Λούβρου για ν' άποτελέση ένα από τα πολυτιμότερα κοσμήματά του.

(*) Χρυσό νόμισμα της Ένετικής Δημοκρατίας.

του, την τράβηξε έξω από τον τόπο εκείνο της φρίκης. Την πήρε μαζύ του στο στρατόπεδό του και ύστερ' από λίγους μήνες την θάφτισε. 'Η ώραία 'Αϊσέ έγινε Μαρία ή Μαριώ, όπως την έλεγαν χαϊδευτικά.

'Η Μαριώ έτρεφε εὐγνωμοσύνη στον Καραϊσκάκη γιατί της χάρισε τη ζωή. Καί του ήταν πιστή κι' αφωιωμένη. "Εμεινε πάντοτε κοντά του ως έρωμένη του και ως νοσοκόμος, διότι είχε ανάγκη από νοσοκόμο ο άρχηγός που έπασχε. 'Η Μαριώ τον άκολουθήσε σε όλες τις εκστρατείες και στο πλευρό του πάντοτε μέσα στις μάχες. Ντυμένη άντρικά, ρωμαλέα στο σώμα, γυναία στην ψυχή, φαινόταν σά νέο, άμούστακο παλληκάρι. Καί πράγματι, για όλους τους στρατιώτες του Καραϊσκάκη ή Μαριώ ήταν ο καπετάν Ζαφείρης ο ψυχογυιός. Μόνο οι πολύ γνώριμοι του άρχηγού και σε στενό κύκλο την έλεγαν Μαριώ.

'Υπάρχει και μία ώραία Ιστορία συναντήσεως της Μαριώς με τη γυναίκα —τη νόμιμο σύζυγο— του Καραϊσκάκη:

Κάποτε ο άρχηγός περαστικός από το σπίτι του κατέλυσε εκεί με δύο του παλληκάρια και με το Ζαφείρη. 'Ο Ζαφείρης για ν' άστειευθή πήγε στο μαγειρείο κι' άρχισε να τσιμπά και να πειράζει τις υπηρέτριες. Αυτές έμπηξαν τις φωνές. "Ετρεξε άμέσως ή άρχηγίνα στο μαγειρείο και είδε το Ζαφείρη έπιθετικώτατο.

'Η Καραϊσκάκινα πηγαίνει στον άντρα της:

—Τί πράγματα είν' αυτά; Τα παλληκάρια σου παλαίβουν με τις ψυχοκόρες μου.

'Ο Καραϊσκάκης σηκώθηκε:

—Ποιά παλληκάρια, γυναίκα; ρωτάει.

—Νά, εκείνος ο μικρός, ο παλλη-Ζαφείρης!

'Ο Καραϊσκάκης ήσυχασε:

—"Α, ο Ζαφείρης; "Αφσέ τον, γυναίκα, κι' ως παλαίβη.

'Η γυναίκα του Καραϊσκάκη ή όποια σε στιγμή ζήλειας είχε υπο-

ψιαστή το ώμορφο παλληκάρι, άρχισε να καταλαβαίνει ότι ή υποψίες της είχαν βάσι. Δέν είπε όμως τίποτε σε κανένα. 'Αλλά τη νύχτα μπήκε κρυφά στην κάμαρη που κοιμότανε ο Ζαφείρης. Καί το πρωί, ξυπώντας τον Καραϊσκάκη, άρχισε να παραπονιέται για την άπιστία του.

'Εκείνος δέ συγκινήθηκε πολύ. 'Επειδή όμως αγαπούσε με ξεχωριστή αγάπη τη γυναίκα του και δέν ήθελε να τη δυσαρεστήση, της είπε με την άφέλεια που τον διέκρινε:

—Γιατί κάνεις έτσι; Δέν είμαι τάχα άρκετός και για δύο γυναίκες;

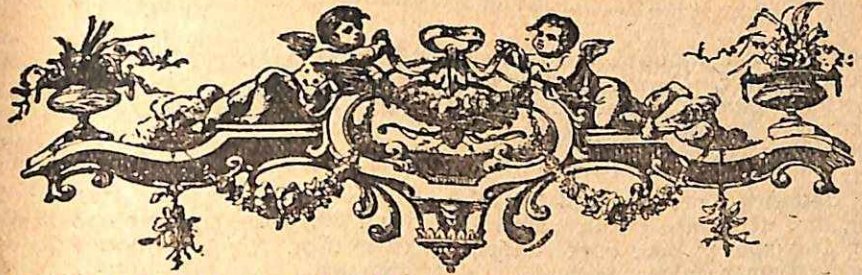
Και κράτησε πράγματι τη Μαριώ μαζί του ως τις τελευταίες ήμέρες του. Στις περιποιήσεις της και στην άδελφική της αγάπη χρωστούσε τη συντήρησή του στη ζωή, με όλη τη φοβερή του άρρώστεια. Γιατί ο Καραϊσκάκης, όταν σκοτώθηκε στο Νέο Φάληρο, ήταν φθισικός.

Στη διαθήκη του δέν την λησμόνησε. Καί άφησε «της Μαριώς 1.000 γρόσια».

ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

ΠΩΣ ΝΑ ΚΑΘΑΡΙΖΕΤΕ ΤΙΣ ΓΟΥΝΕΣ

Πρίν φυλάξετε τις γούνες σας πρέπει να τις καθαρίσετε. Το καλύτερο καθαρίσμα γίνεται με τον έξης τρόπο: Γεμίζετε ένα πήλινο ή γυάλινο δοχείο με μαγνησία ή κιμωλία τριμμένη για τις άνοιχτόχρωμες γούνες και με πίτυρο ή άμμο για τις σκούρες. Βάζετε το δοχείο μέσα σε φούρνο σθυσμένον ή κάτω από τη φουφού σας έως ότου ζεσταθί. "Ετσι, όπως έχει ζεσταθί, πασπαλίζετε με την κιμωλία ή με το πίτυρο τη γούνα σας από πάνω ως κάτω. Μετά μία ώρα τη βουρτσίζετε κόντρα και κατόπιν την κρεμάτε και τη χτυπάτε μ' ένα ραβδάκι λεπτό, την βουρτσίζετε με μιá χοντρή βούρτσα και την τινάζετε για να γίνη άφράτη.

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΟΥ ΔΕΣΠΟΤΗ

Πού έχειροτονήθη ο 'Αθανάσιος Διάκος.— Τ' αηδόνια της 'Αρτοτίνας και ο ύπνος του Πανιερωτάτου.— 'Από τη μια χρονιά στην άλλη... — 'Η πίστις θαύματουργεί.— Το λημέρι του Διάκου.

'Ο 'Αθανάσιος Διάκος έχειροτονήθηκε διάκος από τον 'Επίσκοπο Λιδωρικίου στο μοναστήρι 'Ιωάννου του Προδρόμου. Μετά τη χειροτονία ο δεσπότης έγύρισε πάλι στην 'Αρτοτίνα. Τη νύχτα, εκείνος που τον έφιλοξενούσε, τον έπηγε να κοιμηθί, για όρρασία, σ' ένα έξωτερικό διαμέρισμα του σπιτιού, χωρίς σκέπη, κάτω από τα πυκνόφυλλα δέντρα του δασώδους βουνού. 'Αλλά τ' αηδόνια ήσαν τόσο πολλά στα μέρη εκείνα και τόσο φλύαρα κάτω από τον καλοκαιριάτικο ούρανό, ώστε αν και νάρκωσαν με τη γλυκειά φωνή τους το Δεσπότη, δέν τον άποκοίμιζαν όμως έντελώς, καθώς ήθελε...

Μόλις κατά τα χαράματα μπόρεσε να κλείση λίγο τα μάτια του, αλλά γρήγορα το φώς της ήμέρας και ή άντηλιά τον ανάγκασαν να σηκωθί. Σε λίγο, οι προύχοντες της κωμοπόλεως, άμα έμαθαν ότι ξύπνησε, παρουσιάστηκαν μπροστά του και πρώτα-πρώτα τον έρώτησαν πώς τα πέρασε τη νύχτα.

—Κακά και μαύρα, άπάντησε ο Δεσπότης με στενοχώρια. Αυτά τα καταραμένα τ' αηδόνια, δέν μ' άφηκαν να κλείσω μάτι!

Την ίδια μέρα ο Δεσπότης έφυγε από κεί, κι' έξακολούθησε την περιόδεία που έκανε κάθε καλοκαίρι στα χωριά της δικαιοδοσίας του. Οι κάτοικοι όμως της 'Αρτοτίνας ματαίως έπερίμεναν ν' ακούσουν κελάδη-

μα αηδονιού. Ούτε μέσα στην κωμόπολι, ούτε στα περίβδλια, ούτε στο δάσος εύρισκε κανείς αηδόνι σε τριών ώρων απόστασι γύρω. Τοῦτο γινότανε όλο το χρόνο.

Οι κάτοικοι στην άρχή δέν ήξεραν τί να ποῦν. "Υστερα όμως θρήκαν την εξήγησι: "Όλοι, μ' ένα στόμα, είπαν πώς τ' αηδόνια χαθήκανε από την κατάρα του Δεσπότη, που του χαλάσαν τον ύπνο στο μοναστήρι του "Αη Γιαννιού του Προδρόμου. Γιατί όλη ή επαρχία αγαπούσε και σεβότανε τον 'Επίσκοπό της — τότε θεωρούσε άγιο, που, αν ήθελε, μπορούσε να κάνει και θαύματα.

Πέρασε χρόνος. "Ηρθαν οι καλοκαιρινοί μήνες και ο Δεσπότης άρχισε πάλι την περιόδεία του.

"Αμα έφθασε στην 'Αρτοτίνα, έμεινε στο ίδιο σπίτι του φίλου του και τη νύχτα κοιμήθηκε στο ίδιο μέρος όπου και την περασμένη χρονιά!...

Σε λίγο τον πήρε ο ύπνος. Κοιμήθηκε τώρα χωρίς να τον ένοχλήση τίποτε, θάρεια, και μόλις σηκώθηκε την αύγη, άπόρρησε γιατί δέν άκουγε τριγύρω το γλυκό κελάδημα του αηδονιού, μέσα στα τιτιθίσματα των άλλων πουλιών.

—Μπρέ, τί γινήκανε τ' αηδόνια! έλεγε ο Δεσπότης. Δέν έχει αηδόνια της 'Αρτοτίνας ο λόγος;

"Αμα, κατά τα συνηθισμένα, πα-

ρουσιαστήκανε μπροστά του οί νοικοκυράιοι της 'Αρτότινας για νά τόν καλημερίσουν, ό Δεσπότης ρώτησε για τ' αηδόνια καί φαινότανε στένοχωρημένος πού δέν τ' άκουσε έφέτος.

— Δεσπότη, άπάντησαν οί 'Αρτοτινοί, από πέροι πού τά καταράστηκε ή Πανιερότης σου, ούτε είδαμε, ούτε άκούσαμε αηδόνη πουθενά.

— Μά έγώ δέν ήθελα νά τά καταραστώ τά ε υ λ ο γ η μ έ ν α, είπε χαμογελώντας ό Δεσπότης.

Τήν ίδια στιγμή, τά γύρω δέντρα άντήχησαν από φωνές αηδονιών, από γλυκόλαλα κελαρήματα. Μυριάδες αηδόνια σήσανε συναυλία χαρούμενη πού άνέβαινε σάν ύμνος στόν καταγάλανο ούρανό. 'Ο Δεσπότης έχάιδευε ευχαριστημένος τά γένεια του. Οί 'Αρτοτινοί τόν προσκυνήσανε σάν 'Αγιο, πού έδειξε τό θαύμα του.

Καί από εκείνη τή στιγμή τ' αηδόνια δέν έσιώπησαν ποτέ πειά. Λένε μάλιστα οί κάτοικοι πώς τό κελάδημά τους ήτανε πιό καθαρό, πιό γλυκό καί έντονο από πρῶτα. Σέ κείνο τό λόγγο έρχότανε συχνά ό 'Αθανάσιος Διάκος με τά παλληκάρια του νά βρῇ δροσιά κι' άνάπαυσι κάτω από τά έλατα καί τά πλατάνια.

ΔΙΑΛΟΓΟΙ

ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ

'Ο έμπορος. — Νά μη χαρώ τά παιδιά μου, κυρία, νά μη χαρώ τή γυναίκα μου, άν σάς λέω ψέματα. Έφτάμιση δραχμές μου κοστίζει ό πήχυς.

'Η κυρία. — Καλά δέν είν' ανάγκη νά όρκιζόσαστε στή γυναίκα σας καί στά παιδιά σας.

'Ο έμπορος. — Δέν πειράζει, κυρία μου, μη στεναχωριέσαι. Είμαι άκόμη έλεύθερος!

'Ο γιατρός πρὸς φλύαρη κυρία:

— Σās παρακαλῶ, κρατᾶτε τή γλώσσα σας έξω ὡς πού νά σās γράψω τή συνταγή καί νά φύγω!

ΤΗΣ ΣΤΙΓΜΗΣ ΕΥΘΥΜΑ ΛΟΓΙΑ

Στό ζυθοπωλείο:

Μ ο ν ό λ ο γ ο ς ζ υ θ ο π ό τ ο υ : 'Απόψε έφτασα στό δωδέκατο ποτήρι. Νά δῶ τώρα πῶς θά φτάσω καί.. στό σπίτι μου!...

Στό ξενοδοχείο μεταξύ συνδαιτημόνων:

'Ο ένας βρίσκει ένα μυρμηγκι μέσα στό ψωμί καί τό δείχνει στόν παρακαθημένο.

'Ε κ ε ί ν ο ς : Καλά πού δέν τό έφαγες' μπορούσε νά σου φέρη κόψιμο.

'Ο άλλος : Τό μυρμηγκι δέν είνε βέβαιο πῶς φέρνει κόψιμο. Σέ πιάνει... κ ό ψ ι μ ο μόνον άν καταπιής κανένα μαχαίρι!...

Μιά γνώμη κουτσομπόλας περί ανδρογύνου, πού δέν διακρίνεται επί πνεύματι:

— Οί δύο μαζύ κάνουν... ένα τετραάποδο!...

Τήν παραμονή τοῦ νέου έτους ό κ. Π. έκ παραδρομής καταπίνει μαζύ με τό κομμάτι τής θασιλόπηττας καί τό άργυρό νόμισμα, πού έτυχε νάνε μέσα στή φέτα του.

— Καί τώρα νά μηνύσουμε τοῦ γιατροῦ, λέει άνήσυχη ή γυναίκα του.

— "Α μπᾶ! μπᾶ! Αὐτός είνε ικανός νά μου πάρη τά λεφτά κι' από μέσα από τό στομάχι!... διαμαρτύρεται ό κ. Π.

Στήν έξοχή:

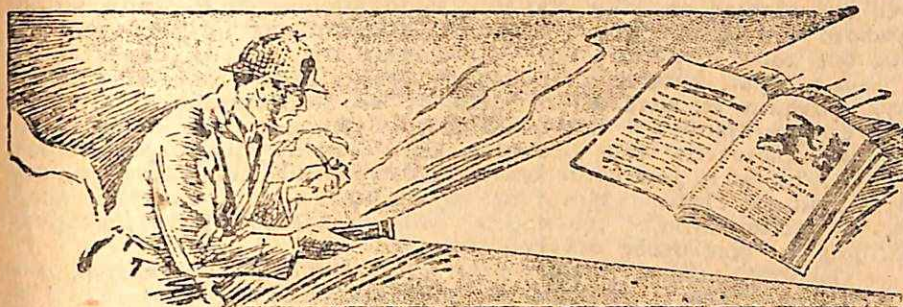
Είνε τόσες μυίγες, ὥστε ό κ. 'Αναξαγόρας για νά κοιμηθῇ αναγκάζεται νά σκεπάσῃ τό κεφάλι του με τό συρματόπλεκτο σκέπασμα τῶν φαγητῶν.

Μιά κυρία από τήν συντροφιά τόν ρωτᾶει:

— 'Αναξαγόρα, τί έχεις σκεπάσει αὐτοῦ; Κεφαλάκι πρόβειο;

Κι' ό 'Αναξαγόρας έξυπνότατα:

— "Οχι!... μυαλά!

ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΩΔΗ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΠΩΛ ΕΡΝΣΤ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑ

(Συνέχεια έκ τοῦ προηγούμενου καί τέλος)

'Ο Λάνς, αθέλά του, κύτταξε τώρα πρὸς τόν Κάϋλ, καί τόν περιεργάστηκε προσεχτικά. Ναι, πραγματικῶς ήταν άφανισμένος από τίς συγκινήσεις κι' από τήν προηγούμενη άρρώστεια του, ό 'Αρθουρ Κάϋλ. Με δυσκολία στεκόταν όρθός στα πόδια του, κι' ή κατάχλωμη μορφή του έμοιαζε σάν μορφή έτοιμοθανάτου.

'Ωστόσο, ό Λάνς ήταν δυσσαρεστημένος με τήν εμφάνισι τής θεληκτικής νέας, παρ' ὅλο πού ή βοήθειά της φαινόταν άπαραίτητη στόν πάσχοντα θείο της. Καί τής είπε εύγενικά, μά σταθερά:

— Δεσποινίς, άς στερηθῇ για λίγη ὥρα τίς περιποιήσεις σας, ό θεός σας... 'Εμείς ὅλοι, θά άνεβούμε άπάνω στό νεκρικό δωμάτιο τοῦ Τζαίημς, κι' έσεις θά μείνετε έδῶ κάτω στό χῶλλ... Θά αφήσω μαζύ σας τόν βοηθό μου Ντῶσον, νά σας συντροφεύῃ!

— Μά!... μουρμούρισε με θλιμμένη δυσφορία, ή κοπέλλα.

— Θά γίνῃ ὅπως λέω, δεσποινίς! διέκοψε ό Λάνς, αὔστηρά τώρα. 'Απάνω στό δωμάτιο τοῦ Τζαίημς, έχει περάσει ἤδη ό θάνατος!... Δέν μπορῶ νά θεβαιώσω, ὅτι πιθανόν νά ξαναπεράσῃ κι' άπόψε!... Γι' αὐτό, βρίσκω φρονιμώτερο — για τήν άτομική ασφάλειά σας — νά μείνετε έδῶ κάτω έσεις, ὅση ὥρα θά λείπουμε έμεις άπάνω!

— 'Ο κύριος Λάνς έχει δίκαιο, αγαπητή μου μικρούλα! θιάστηκε νά πῇ έπεμβαίνοντας, κι' ό θεός Κάϋλ. Σ' ευχαριστῶ για τή στοργή σου, μά μὴν έπιμένῃς περισσότερο... 'Εννοια σου... 'Αν τυχόν χρειαστώ τή βοήθειά σου, θά σέ φωνάξουμε άμέσως!

'Η 'Ανία στέναξε μ' έγκαρτέρησι. Κι' ακολουθῆσε τόν Ντῶσον, ό ὁποῖος τήν ὡδήγησε σ' ένα σαλονάκι τοῦ ίσογειοῦ πλαινῷ με τό χῶλλ. 'Ο Λάνς, ό Κάϋλ, ό Σόλβεγκ, κι' ό Μίλλιγκαν, άρχισαν ν' άνεβαίνουν τή σκάλα, για νά πάνε στό μοιραίο γραφεῖο τοῦ Τζαίημς.

— Γιατί άργησες έτσι νά ρθῇς; ρώτησε ό Λάνς ψιθυριστά τόν Μίλλιγκαν, κρατώντας τον λίγο πιό πίσω απ' τοὺς ἄλλους δύο.

— Δέν μπόρεσα νά τοὺς κουβαλήσω γρηγορώτερα, έδῶ! άπάντισε χαμηλόφωνα επίσης, ό Μίλλιγκαν. Μπορούσα, διάβολε, ν' άνεβῶ στίς κρεββατοκάμαρές τους, καί νά τοὺς ντύσω γρήγορα με τό ζόρι;

—Σωστα! παραδέχτηκε, ο Λάνς. Αυτή η άργοπορία όμως δείχνει, ότι κάποιος απ' τους δυό τους προσπαθούσε να κερδίσει καιρό, αγνώστο για ποιόν λόγο... Ποιός έτοιμασθηκε τελευταίος απ' τους δυό τους, άργώντας έτσι περισσότερο απ' τον άλλον;

—Δέν ξέρω! ξανάπε ο Μίλλιγκαν. Τόσο ο Κάυλ, όσο κι' ο Σόλβεγκ, φανήκαν να κατεβαίνουν μαζί απ' τις κρεβάτοκαμαρές τους, όταν έτοιμασθηκαν!... Έτσι, δέν μπορώ να υπέαιώσω, ποιός έτοιμάστηκε πρώτος απ' τους δυό τους, και ποιός άργησε περισσότερο!

Ο Λάνς κάτι μούγκρισε ανάμεσα στα δόντια του. Ωστόσο, δέν έβγαλε μιλιά. Παρά, ταχύνοντας τὸ ανέσασμά του, ανέθηκε πρώτος τη σκάλα, άνοιξε την πόρτα του γραφείου του μακαρίτη Γζαίμς, κι' είπε στους συνοδούς του:

—Περάστε, κύριοι... Εδώ μέσα δολοφονήθηκε, ὁ άτυχής άλλοτε προεδρός σας... Κι' εδώ μέσα, υποψιάζομαι ότι θά βρούμε τη μυστική κρύπτη του πολυτίμου σχεδιαγραμματος!

Πέρασε ὁ Κάυλ πρώτος, ύστερα ὁ Σόλβεγκ, τρίτος ὁ Μίλλιγκαν, και τελευταίος ὁ Λάνς, ὁ ὁποιος έκλεισε κατόπιν την πόρτα. Ἀμίλητοι κι' οἱ τέσσερές τους, αλληλοκυτταζόντουσαν με συγκίνησι και μ' ένδιαφέρον. Βρισκόντουσαν κλεισμένοι στο δωμάτιο αυτό, στο ὁποῖο είχε ήδη ξεψυχήσει ένας τραγικά δολοφονημένος φίλος τους, και στο ὁποῖο ἐπροκειτο τώρα να βροῦν τὸ σχεδιαγράμμα ενός κρυμμένου θησαυροῦ, ματωμένου ήδη απ' τὸ ἀδικοχυμένο αἷμα τριῶν θυμάτων!

—Κύριοι, ἡ λύσις του μυστηρίου βρίσκεται στα σημειώματα που λάβατε, και τὰ ὁποῖα δείχνουν μιὰ ὠρισμένη ὥρα! Ξανάπε ἐπίσημα ὁ Λάνς. Μὰ ἡ ὥρα που δείχνει τὸ καθένα τους, δέν εἶνε ὥρα ραντεβού!...

Εἶνε κάτι άλλο, τὸ ὁποῖο πρόκειται τώρα να σας δείξω!

—Τὸ σημειώμά σας δέν ἔγραφε: 1,19 μου φαίνεται;

—Μάλιστα! πάντῃς ὁ Σόλβεγκ.

Ο Λάνς, ἐνῶ ὅλοι τὸν κυττοῦσαν με βουβὴ περιέργεια, βιάδισε παρευθὺς πρὸς τὸ ρολόγι τοῦ τζακιού. Σταμάτησε κατόπιν τὴ λειτουργία του, και γύρισε τοὺς δείχτες με τὸ χέρι του, ὥστε να δείξουν τὴν ὥρα 1,19. Συγχρόνως εἶπε:

—Τώρα, θά προσέξουμε σὲ ποιὸ σημείο τοῦ δωματίου κατευθύνεται ὁ λεπτοδείκτης, όταν τὸ ρολόγι δείχνῃ 1 ἢ ὥρα και 19 λεπτά!

Έβγαλε πλαγιαστά τὸ μάγουλό του κοντὰ στο ρολόγι, και κύτταξε πρὸς τὴν κατεύθυνσι τοῦ λεπτοδείκτη. Ο λεπτοδείκτης αὐτὸς ἔδειχνε πρὸς ένα σημείο τοῦ τοίχου τοῦ δωματίου, λίγο ἀριστερὰ απ' τὸ παράθυρο....

Ο Λάνς βιάδισε πρὸς τὸ σημείο αὐτὸ τοῦ τοίχου, κι' ἔσχισε ποσεχτικά ένα κομμάτι απ' τὸ κολλημένο ἐκεῖ χαρτί τῆς ταπετσαρίας τοῦ τοίχου, ὅμοιο μὲν με τὸ ὑπόλοιπο χαρτί, ἀλλὰ κάπως πιὸ καινούργιο.

Κι' ἀναπῆλθε μ' ἐκπληξι. Στὸν τοῖχο, τὸν γυμνὸ τώρα απ' τὸ κομμάτι τοῦ σχισμένου χαρτιοῦ, ἦταν γραμμένη με μπλὲ μολύβι ἡ ἐξῆς αἰνιγματική σημείωσι: «4 B. πρὸς τὰ Δ»!

—Ὅλοι ἀπόμειναν ἔκθαμβοι. Κανένας δέν μπορούσε να καταλάβῃ, τί σήμαινε ἐκείνο τὸ: «4 B. πρὸς τὰ Δ»!

Ο Λάνς, κουνώντας τὸ κεφάλι του σκεπτικός, γύρισε τοὺς δείχτες τοῦ ρολογιοῦ στο 12,47 τοῦ σημειώματος τοῦ Κάυλ. Στὴν καινούργια θέσι πούδειχνε σ' ἄλλο σημείο τοῦ τοίχου ὁ λεπτοδείκτης, ἔβρεθηκε πάλι γραμμένη με μπλὲ μολύβι, ἡ ἴδια αἰνιγματική σημείωσι: «4 B. πρὸς τὰ Δ»!

Τὸ ἴδιο ἐπίσης συνέβη σ' ἄλλο σημείο τοῦ τοίχου, όταν ἔδειξε πρὸς τὰ ἐκεῖ ὁ λεπτοδείκτης τοῦ ρολογιοῦ, κανονισμένου στὴ 1 ἢ

ὥρα και 13 λεπτά, σύμφωνα με τὸ σημείωμα τοῦ μακαρίτη ἐπίσης Στιβερ!

—Τι να σημαίνῃ ἄράγῃ, αὐτὸ τὸ «4 B. πρὸς τὰ Δ»; Ψιθύρισε σκεπτικός ὁ Σόλβεγκ πρώτος, σκουπίζοντας τὸ αἰῶνια ἰδρωμένο μέτωπο του. Διάβολε!... Μοῦ φαίνεται, ὅτι τίποτε δέν σημαίνουν αὐτά, παρὰ εἶνε φάρσες εἰς βάρος μας ἐκ μέρους τοῦ ξαναμωραμένου σπ' τὰ γηρατειὰ μακαρίτου Γζαίμς!

—Ο Γζαίμς δέν ἦταν καθόλου ξαναμωραμένος! ἐπάντησε κάπως αὐστηρά, ὁ Λάνς. Αὐτὰ τὰ τρία σημειώματα που ἔστειλε, ἀπο ένα στὸν καθένα σας, μὰς δείχνουν ὅλα αὐτὰ τὸ αἰνιγματικό «4 B. πρὸς τὰ Δ»!... Μὰ φαντάζομαι, ὅτι κράτησε κι' ένα τεταρτὸ σημείωμα για τὸν αὐτὸ του, ὁ μακαρίτης Γζαίμς... Κι' ἂν τὸ βροῦμε, ἴσως να δοῦμε σ' αὐτὸ τὴν τελικὴ λύσι τοῦ μυστηρίου!

ἤλυνε ὕστερα δὺςπιστα τὸ κεφάλι του, και προσθε:

—Μὰ δυστυχώς, υποψιάζομαι ὅτι δέν θά τὸ βρούμε ἐμεῖς αὐτοί!... Ὡς τὸ ὁρῆκε ἤδη ὁ δολοφόνος με τὴν κουκούλα, καὶ ὡς ε-ψαξε και ξανάψαξε τὰ ἔγγραφα τοῦ θύματος του. Και τώρα, μοναχὰ οὗτος θά ξέρῃ, που θά βρῇ τὸ πολυτίμο και κρυμμένο σχεδιαγράμμα!

Ο Σόλβεγκ κι' ὁ Κάυλ, πλάι-πλάι, κύτταζαν με ἀγωνιώδες ἐνδιαφέρον τὸν Λάνς. Επίσης τὸν κύτταζε ἐπὶ κι' ὁ Μίλλιγκαν: ὀρθίος κοντὰ στὴν πόρτα τοῦ γραφείου.

Τὸ πρόσωπο τοῦ σιωπηλοῦ τώρα Λάνς, ἦταν ἀπαθὲς και παγερὸ σὰν μάρμαρο. Μὰ ἡ ψυχὴ του ἦταν συνταρακτικὰ λαχταρισμένη, και τὰ νεῦρα του ἐτοιμά για κεραυνοβόλο δράσι. Ἀν ἔπρε-κειτο να συμβῇ κάτι τὸ τρομερὸ κι' ἀπροσδόκητο, ἐκ μέρους τοῦ καταχθονίου «Ἀνθρώπου με τὴν κουκούλα», τώρα ἀκριβῶς ἦταν ἡ στιγμή για να συμβῇ!...

Μὰ τὸ δωμάτιο ἐξακολουθοῦσε να μὲν σιωπῇ, ἐνῶ δοῦσι κι' οἱ τρεῖς κύτταζαν τὸν βουβὸ ἐπίσης Λάνς στα μάτια!...

Και ἔαφνικα, κάτω στο ἰσόγειο, ένας πυροβολισμὸς βροντε-ρὸς ἀντήχησε... Εὐθὺς ἀμέσως, ἄλλος ένας ἀκόμη. Και συγ-χρόνως, μιὰ διαπεραστικὴ φωνὴ φρικῆς ἔσχισε τὸν ἀέρα, κάτω...

—Μικρούλα μου! ξεφώνισε τότε ὁ Κάυλ, χλωμὸς σὰν πεθαμέ-νος. Ἡ φωνὴ τῆς Ἀνίτας μου, εἶνε αὕτη!... Βοηθήστε τὴν!... ἦ

Ο Μίλλιγκαν, μ' ἕνα μούγκρητο λύσσας, εἶχε ἀνοίξει ἤδη τὴν π'ρτα και κατέβαινε τὰ σκαλοπάτια ὀλοταχώς.

Ο Λάνς, διαταχτικός για λίγο, και μὴν ἐννοώντας ν' ἀφήσῃ μόνους ἐκεῖ τὸν Σόλβεγκ και τὸν Κάυλ, ἔμεινε ἀκίνητος στὴ θέσι τοῦ κυττάζοντάς τους. Μὰ ἡ σπαραχτικὴ φωνὴ κάτω, δυνάμωσαν και τὸν τραβοῦσαν ἀκατανίκητα...

Τέλος, με ἔαφνικὴ ἀπόφασι, τράθηξε γοργὰ πρὸς τὴν πόρτα, για να βγῇ. Μὰ πριν βγῇ, ἀκούσε πίσω του ένα βαρὺ χτύπημα, ἕναν γδοῦπο κορμιοῦ που σωριαζεται χαμῶ, και...

Και συγχρόνως ἀκούσε τὴ διαβολικὴ και καταχθονία ἐκείνη φωνὴ τοῦ κουκουλοφόρου δολοφόνου — τὴν τόσο γνωστὴ του πειὰ — να τοῦ λῇ με γοργὴ και ἀπαίσια κι' ἀγρία ἀπειλή:

—Στάσου, και μὴ γυρίσῃς τὸ κεφάλι σου πρὸς τὰ δῶ!... Ψη-λά τὰ χέρια!... Ἄν γυρίσῃς να κυττάξῃς πρὸς τὰ δῶ, ἢ ἂν κου-νηθῇς, θά φυτέψω ὅλες τὶς σφαῖρες τοῦ πιστολιοῦ μου στο παλὸ-κορμό σου, βρωμόσκυλο!

Μηχανικά ὁ Λάνς, συμμορφώθηκε με τὴ σατανικὴ διαταγὴ. Ἡ Ψυχρὴ ἀπειλὴ τοῦ θανάτου, ἡ ὁποία ἔβγαине απ' τὸ κολασμένο στό-μα τοῦ ἀγνώστου και μυστηριώδους δολοφόνου, τὸν πάγωσε στὴ θέσι του, και τὸν ἀνάγκασε οὔτε κἂν να στρέψῃ, λίγο τὸ κεφάλι

του πρὸς τὰ πίσω, γιὰ νὰ δῇ ποιῶς τὸν διέτασσε ἔτσι ἄγρια κι' ἐπιταχτικῶς: Ὁ Σόλβεγκ, ἢ ὁ Κάουλ;

Μὰ πρὶν προλάβῃ καν, ν' ἀπὸ τὴν ἐλπίδα τὴν ἀγωνιώδεις αὐτὲς σκέψεις τοῦ ὁ ἀκίνητος Λάνς, δέχτηκε ξαφνικὰ ἓνα κεραυνόβολο καὶ θάρυ χτύπημα — ἴσως ἀπὸ ροπαλο, ἴσως ἀπὸ κάθισμα — τίσῃ στὸ κεφάλι τοῦ καὶ στὸν τράχηλό του, καὶ ἐπιπλῶθηκε παρעוּת στὸ πατωμα καὶ ματόφυρτος κι' ἀναίσθητος!

Ἐν τῷ μεταξύ, εἶχαν πάσει κάτω στὸ ἰσόγειο, ὁ θόρυβος κι' ἡ φωνές. Καὶ τώρα, οὔτε ὁ Ντῶσον, οὔτε ἡ Ἀννίτα, οὔτε ὁ Μίλλικαν ἀκουγόντουσαν πειὰ καθόλου!

Θ'

~~~~~

ΤΩΡΑ, μπρὸς στὸ τζάκι τοῦ γραφείου τοῦ μακαρίτου Τζαίμς στεκόταν ὀρθὸς ὁ «Ἀνθρωπος μετὰ τὴν κουκούλα»!

Ἦταν ντυμένος μετὰ τὴν πένθιμη μαύρη κουκούλα τοῦ καὶ μετὰ τὸ μαῦρο ντόμινο του. Στὸ χέρι του, τὸ μαυρογαντοφορεμένο, κρατοῦσε ἓνα μικρὸ χαρτάκι, τσαλακωμένο καὶ κηλιδωμένο ἀπὸ ξερὸ πειὰ αἷμα: Ἦταν τὸ τέταρτο ἐκεῖνο αἰνιγματικὸ σημεῖωμα, τὸ ὁποῖο εἶχε γράψῃ κι' εἶχε κρατήσῃ γιὰ τὸν ἑαυτὸ τοῦ ὁ Τζαίμς, καὶ τὸ ὁποῖο τοῦ κλεψε ἀπ' τὴν τσέπη τοῦ αἰματωμένου πτώματός του, ὁ ἀπαίσιος κουκουλοφόρος δολοφόνος του!

Κι' ἀπάνω στὸ χαρτάκι αὐτό, ἦταν σημειωμένη ἡ ἐπίσης αἰνιγματικὴ φράσις:

«4 Βήματα πρὸς τὰ Δεξιά, ξεκινώντας ἀπ' τό...!... Κι' αὐτὸ νὰ ἐπαναληφθῇ τέσσερες φορές, καὶ διαρκῶς στρέφοντας πρὸς τὰ Δεξιά, σὲ κάθε 4 Βήματα»!

Ὁ «Ἀνθρωπος μετὰ τὴν κουκούλα», γέλασε τότε ἓνα γέλιο σατανικὸ καὶ σαρκαστικόν. Καὶ κυττάζοντας δυὸ ἄγρια ὑποκείμενα, τὰ ὁποῖα στεκότουσαν εὐλαδικά ἀντίκρου τοῦ — ἦσαν οἱ δυὸ ἀπ' τοὺς τρεῖς ἐκεῖνους κακούργους, ποὺ ἔβαλαν φωτιά στὸ ἐρημικὸ ἀγρόκτημα — τοὺς εἶπε:

— Διάβολε!... Μοῦ ἦταν αἰνιγματικὴ αὐτὴ ἡ φράσις, τὴν ὁποία διάβασα στὸ χαρτάκι ποὺ κλεψα ἀπ' τὴν τσέπη τοῦ Τζαίμς... Καὶ θὰ μοῦ ἦταν ἀκόμη αἰνιγματικὴ, ἂν δὲν προλάβαινε νὰ μοῦ κἀν τὴν ἀποκαλύψεις τοῦ αὐτοῦ ὁ κακομοῖρης ὁ Λάνς!... Καθὼς σκέφτηκε, ὅτι τὰ ψηφία τῶν σημειωμάτων τοῦ Τζαίμς σχετίζονταν μετὰ τοὺς δείκτες τοῦ ρολογιοῦ, τὸ αἰνίγμα εἶχε λυθῇ πειὰ γιὰ μένα!... Βέβαια, τίποτα δὲν θὰ πῇ τὸ «4 Β. πρὸς τὰ Δ.», ποὺ βρίσκεται σημειωμένο μετὰ μολύβι τέσσερες φορές στὸν τοῖχο!... Ὁλα αὐτὰ ὅμως, μοῦ ἐξηγοῦν τώρα ὅτι τὰ παραπάνω ἀποσιωπητικά τοῦ δικοῦ μου σημειώματος, κρύβουν τὴ λέξι «ρολόγι»!... Δηλαδή, ἀπ' τὸ ρολόγι ἐδῶ θὰ ξεκινήσω, κάνοντας 4 βήματα πρὸς τὰ δεξιά, καὶ διαρκῶς στρέφοντας πρὸς τὰ δεξιά κάθε τέσσερα βήματα!... Ἔτσι, ἐκεῖ ποὺ ἐσταματήσω πειὰ, ἀσφαλῶς θὰ βρίσκειται κρυμμένο τὸ πολυτίμο σχεδιάγραμμα τοῦ βυθισμένου θησαυροῦ τῆς «Συλβάνας»!

Ἐτριψε τὰ χέρια τοῦ μετὰ ἀπληστία, καὶ τὰ μάτια τοῦ ἐλαμπαν διαβολικά. Πρόσθεσε κατόπιν, στοὺς δυὸ συνενόχους του:

— Ἐξω φτώχεια, φιλαράκοι μου, μὲ τὸν ὅλο σχεδιάγραμμα καὶ θάλομε στὸ χέρι τοὺς ἀνεκτιμήτους πολυτίμους λίθους!... Θὰ σὰς ἀνταμείψω ἡγεμονικά, καὶ θὰ σὰς κάνω ἑκατομμυριούχους!... Τί κολασμένος παμπόνηρος ποὺ ἦταν αὐτὸς ὁ Τζαίμς!... Ἦξερε νὰ κρύψῃ καλὰ τὸ σχεδιάγραμμα... Χωριστὰ τὸ καθένα πὰ τέσσερα σημειωμάτια τοῦ, καθὼς καὶ τὰ σημειώματα τοῦ τοῖχου, δὲν ἔλεγον ἀπολύτως τίποτα!... Ὁλα μαζὺ ὅμως, εἶνε

ἀποκαλυπτικώτατα, καὶ φλύαρα σὰν γαλιάντρες! Ἀς δοῦμε τώρα ποῦ διάβολο θὰ βροῦμε τὸ σχεδιάγραμμα!

Στάθηκε μπρὸς στὸ ρολόγι τοῦ τζακιοῦ, κι' ἔκανε τέσσερα βήματα πρὸς τὰ δεξιά. Βρέθηκε, παραξενεμένος, πλάι στὸ σημεῖο τοῦ τοῖχου, ὅπου ἦταν γραμμένη ἡ πρῶτη ἀϊνιγματικὴ σημείωσις μετὰ τὸ μπλε μολύβι. Ἐστρίψε δεξιά, ἔκανε ἄλλα τέσσερα βήματα, καὶ βρέθηκε στὸν πλατὺν τοῖχο, στὸ σημεῖο τοῦ δευτέρου μολυβδογραμμένου σημειώματος.

Ἐστρίψε ξαναστρίβοντας πάλι δεξιά, κάνοντας τέσσερα βήματα πάλι, καὶ πρὸς τὰ δεξιά πάλι ξαναστρίβοντας, ἔκανε τὸν γύρο τοῦ δωματίου τοῖχο-τοῖχο, καὶ ξαναβρέθηκε στὰ τελευταῖα μπρὸς στὸ ρολόγι πάλι!

— Φλογαδὴ, μπρὸς στὸ σημεῖο ὅπου εἶχε ξεκινήσει!!!

— Ὁτοῦ, διάβολε! ὁλαστῆμσε ἀπορώντας. Ὁ διάβολος νὰ με πάρῃ, ἂν δὲν ἔχῃ κρύψῃ τὸ σχεδιάγραμμα ἐδῶ κάπου στὸ ράφι τοῦ τζακιοῦ, αὐτὸς ὁ διάβολο-Τζαίμς!... Κι' ὅλα αὐτὰ τὰ καμώματά του, καὶ τὰ σημειώματά του στοὺς τοίχους, καὶ τὰ χαρτάκια τοῦ ποῦστελνε, τὰ δημιούργησε ἀποκλειστικῶς καὶ μόνο γιὰ νὰ μπερδέψῃ τὰ πράγματα, ὥστε... ὥστε νὰ μὴ μπορῇ νὰ βρεθῇ τὸ σχεδιάγραμμα, ἀπ' τὸν καθένα χωριστὰ, ἀλλὰ ἀπὸ ὅλους μαζὺ, καὶ μετὰ κοινὴ συνεργασία, ἂν ὁ ἴδιος σκοτωνόταν ἐν τῷ μεταξύ!

Γύρισε ὕστερα στοὺς δυὸ συνενόχους τοῦ, καὶ πρόσθεσε ξερά:

— Ἐλάτε, νὰ ψάξουμε ἐδῶ στὸ τζάκι... Μπορεῖ τὸ σχεδιάγραμμα νὰ βρίσκεται κρυμμένο, κάτω ἀπὸ κανένα χαλαρωμένο τοῦβλο!... Μπρὸς, λίγη προσπάθεια ἀκόμη καὶ τελειώνουμε ὀριστικά!... Οἱ ἄλλοι τί γίνονται κάτω στὸ ἰσόγειο;... Γιατί, ὅσο γιὰ τὸν σκυλο-Λάνς, φρόντισα νὰ τοῦ περάσω χειροπέδες, καὶ νὰ τὸν δέσω ἀναίσθητον ἀπὸ κάποιον νεροσωλῆνα τοῦ πλαίνου ἐδῶ λουτροῦ!

— Μὰ κι' ἐμεῖς συγυρίσαμε καλὰ τὴν κοπέλλα, κι' ἐκεῖνον ποὺ τὴ φύλαγε! ἀπάντησε ὁ ἓνας. Χτυπήσαμε κατόπιν καὶ τὸν ἀστυνομικόν, ποὺ κατέβαινε τὴ σκάλα τρεχάτος... Τώρα, οἱ δυὸ ἄνδρες κι' ἡ κοπέλλα βρίσκονται δεμένοι χειροπόδαρα κάτω, καὶ τοὺς φρουρεῖ ὁ ἄλλος σύντροφός μας!

Οἱ δυὸ κακοποιοὶ ἔβγαλαν τοὺς σουγιάδες τῶν. Ὁ μυστηριώδης κουκουλοφόρος ἔβγαλε ἓνα στυλέττο, παρόμοιο μετὰ τὸ προηγούμενον φονικὸ στυλέττο τοῦ, τὰ ὁποῖα ἄφηγε μπηγμένα στὸν λαϊμὸ τῶν θυμάτων τοῦ.

Κι' οἱ τρεῖς τώρα, σκυμμένοι στὸ τζάκι, δοκίμαζαν μετὰ τὴν αἰχμὴ τῶν μαχαριῶν τοὺς τρεῖς χαραμαδες τῶν τοῦβλων, γιὰ νὰ δοῦν μήπως ἦταν κανένα ἀπὸ αὐτὰ φρεσκοχαλαρωμένο...

Γιὰ ἀρκετὲς στιγμές, στὸ πένθιμο ἐκεῖνο δωμάτιο ἀκουγόντουσαν μονάχα τὰ ξυσίματα τῶν μαχαριῶν στὶς συνδέσεις καὶ στὰ διάκενα τῶν τοῦβλων ἀναμεταξύ τους, καθὼς κι' ἡ λαχανιασμένη ἀναπνοὴ τῶν τριῶν κακούργων.

Κι' ἐν τῷ μεταξύ, ἡ πόρτα τοῦ λουτροῦ πίσω στὴν ῥάχη τοῦ ἀνοιξε σιγαλὰ κι' ὑποῦλα, καὶ στὸ κατῶφλι τῆς φαινόταν στυγνός — κι' ἀποφασιστικὸς σὰν τίγρις, ἡ ὁποία πρόκειται νὰ ὀρμήσῃ — ὁ ντετέκτιβ Λάνς!...

Ὅλοι οἱ συνηθισμένοι στὴν ἀγρία πάλη μετὰ τὸ ἔγκλημα, ξέρουν κι' ἐλαττώνουν τὴ σφοδρότητα τῶν χτυπημάτων — τὰ ὁποῖα δέχονται κατακέφαλα μετὰ τὸ νὰ ζαρώνουν πρὸς τὰ κάτω τὸ κεφάλι τοὺς ἐγκαίρως κι' ἀστραπιαῖα, κατὰ τὴ στιγμὴ ποὺ δέχονται τὸ χτύπημα.

Τὸ ἴδιο εἶχε κάνει κι' ὁ Λάνς, πρὶν, ὅταν ἐνοιωσε ὅτι τοῦ ἐρ-

χόταν κατακέφαλα τὸ φοβερό χτύπημα τοῦ μυστηριώδους δολοφόνου. Ἔτσι, δὲν ἔχασε ἐντελῶς τὶς αἰσθήσεις του, παρ' ὅλο πὺ προσποιήθηκε — φυσικά — τὸν ἐντελῶς ἀναίσθητο.

Τὸ μάγουλο του, καθὼς ἦταν ξαπλωμένος χάμω στὰ κρύα πλακάκια τοῦ λουτροῦ, δροσίστηκε. Ἐπίσης καὶ τὸ μέτωπό του. Αὐτά, τὸν βοήθησαν νὰ ξαναβρῇ γοργὰ τὶς αἰσθήσεις του. Μὲ τὰ δόντια του, ἔστριψε καὶ ξέστριψε πολλές φορές τὴν κανουλα τοῦ σιδερένιου νεροσωλήνου τοῦ λουτροῦ, σὲ τρόπο ὥστε τὴν ἔβγαλε πειὰ ἀπ' τὴ θέσι της.

Ἦξερε κατὰ ἑάθος ὅλα τὰ μυστικά τῶν διαφόρων συστημάτων τῶν χειροπεδῶν. Αὐτές, ἡ ὁποῖες τοῦ ἔδεναν τώρα τὰ χέρια, ἦσαν τελευταίου συστήματος, πὺ κλειδωναν μὲ αὐτὸ μὰ τὸ ν μηχανισμό. Μὲ τὸ μυτερὸ ἄκρο τῆς κάνουλας, ὅμως, ὁ Λάνς κατάρθωσε νὰ πιέση τὸ καλοκρυμμένο στὰ πλαγία ἐλατήριο τῶν χειροπεδῶν, ἡ ὁποῖες — μ' ἓνα ἄθροισμα «κλί»! — ἀνοῖξαν ἀμέσως.

Ἄσπλος, μὰ ελεύθερος τώρα, κι' αἱματόφυρτος, σύρθηκε σιγαλά ὡς τὴν πόρτα τοῦ λουτροῦ. Ἀπ' τὴν ὀπὴ τῆς κλειδωνιάς, κύταξε μέσα στὸ γραφεῖο. Καὶ σκίρτησε μ' ἔκπληξι...

Οὔτε τὸν Κάουλ, οὔτε τὸν Σόλβεγκ εἶδε ἐκεῖ μέσα, εἴτε ὄρθιους εἴτε σωριασμένους χάμω.

Εἶδε ὅμως τὸν τερατώδη κουκουλοφόρο ἄγνωστο, καὶ τοὺς δυὸ συνενόχους του, νὰ εἶνε σκυμμένοι καὶ γονατισμένοι μπρὸς στὸ τζάκι, καὶ νὰ ψάχνουν μὲ τὶς αἰχμές τῶν μαχαριῶν τους ἀναμεσα στὰ τοῦβλα!

Δὲν ἔμενε πειὰ καιρός, γιὰ νὰ πᾶ ἀσκοπα χάμενος. Κάθε στιγμή πὺ περνοῦσε, σήμαινε καὶ θεθαῖον θάνατο γιὰ τὸν Λάνς καὶ γιὰ τοὺς συντρόφους του...

Μὲ βλέμμα σπινθηροβόλο γάτας πὺ παρσμονεῖ ποντικό, εἶδε τὸν μυστηριώδη κουκουλοφόρο νὰ βρίσκεται τώρα μισοχωμένος μέσα στὴν κοιλότητα τοῦ τζακιῦ, ἐξακολουθώντας κι' ἐκεῖ μέσα τὶς ἄκαρπες ὡς τώρα ἐρευνές του. Σκυμμένοι καὶ μὲ τὰ κεφάλια τοὶς πρὸς τὰ μέσα τοῦ τζακιῦ οἱ δυὸ σύντροφοί του, θρινόντουσαν προσηλωμένοι σὲ κάτι ὁδηγίες, πὺ τοὺς ἔδινε ἐκείνη μὲ τὴν διαβολικὴ κι' ὑπόκοφη φωνή του.

Δὲν ἐπιτρεπόταν πειὰ δισταγμός. Λαχταρισμένος, ὁλοκληρωτικά συγκεντρωμένος στὸν ἑαυτὸ του ὁ διάσημος ντετέκτιβ, ἀνοῖξε σιγαλά τὴν πόρτα τοῦ λουτροῦ. Τὸ βλέμμα του ξεχώρισε μιά θάρεια καρέκλα, ἐκεῖ κοντὰ στὸ τζάκι...

Μὲ πῆδημα ξαφνικὸ κι' ἀστραπιαῖο, ὤρμησε καὶ χούφτωσε τὸ βαρύτατο ἀπὸ ξύλο σκαλιστὸ καρυδιάς κάθισμα ἐκεῖνο. Τὸ σήκωσε ψηλά καὶ μὲ ἀπερίγραπτη σφοδρότητα, τὸ κατέβασε στὶς ράχες τῶν δυὸ σκυμμένων συνενόχων, πρὶν προλάβῃ κανένας τοὺς νὰ φυλαχτῇ...

Ἐκεῖνοι κυλίστηκαν ἀναίσθητοι. Μὰ τὴν ἴδια σχεδὸν στιγμή, ὁ κουκουλοφόρος δολοφόνος μὲ τὸ μαῦρο ντόμινο του, ἄρχισε νὰ πυροβολῇ ραγδαία κατὰ τοῦ Λάνς, μισοζαρωμένος ὅπως ἦταν στὴ γωνιά τῆς κοιλότητος τοῦ τζακιῦ.

Ὁ Λάνς, προβλέποντας τὴν ἐπίθεσι αὐτή, εἶχε φροντίσει ἤδη — μὲ ταχύτητα κεραυνοῦ κι' ὑπερφυσικὴ ἐτοιμότητα — νὰ σκύψει σχεδὸν κατάχαμα, νὰ φυλαχτῇ πλάγια, καὶ νὰ πετάξῃ μὲ ὀρμὴ τὸ ἄχρηστο πειὰ κάθισμα ἐναντίον τοῦ πολυελαίου!

Οἱ ἄλλοι τοῦ ἠλεκτρικοῦ ἔγιναν παρעוθὺς συντριμμια, καὶ σκοτάδι βαθὺ καὶ πηχτὸ ἀπλώθηκε στὸ δωμάτιο. Ὁ μυστηριώδης κουκουλοφόρος πετάχτηκε ἔξω ἀπὸ τὸ τζάκι, πειὰ. Ἐξακολουθοῦσε νὰ πυροβολῇ ἄσκοπα κι' ἀργά, προσπαθώντας νὰ ξεχωρίσῃ ἀπ' τὴν στιγμιαία λάμψι τῶν πυροβολισμῶν, πὺ θρικόταν ἤδη ὁ

Λάνς, γιὰ νὰ πυροβολήσῃ πειὰ στὰ σίγουρα καὶ «στὸ ψαχνό»... —Λάνς, ἐδῶ εἰμαι! ἀκούστηκε μιά φωνὴ ὅρνετῃ καὶ λαχταρισμένη, ἀπέξω στὸ χῶλλ. Ἐφτασα!

Ἦταν ὁ Ντῶσον αὐτός, κι' ἀνέβαινε γρήγορα τὴ σκάλα....

Ὁ μαυροντυμένος δολοφόνος γύρισε πρὸς τὴν πόρτα, στὸ ἄκουσμα τῆς φωνῆς αὐτῆς, ἐλαστωμένως ὀδεύρας, καὶ πυροβολώντας πρὸς τὰ κεῖ. Ὁ Λάνς ἐν τῷ μεταξῷ, εἶχε συρθῇ μὲ τὴν κοιλιά, κοντὰ στὸ τραπέζι. Ἀρπάζε — ψηλαφοῦσε στὸ σκοτάδι — ἓνα βαρὺ μολυβένιο ἀντικείμενο, ἀπὸ αὐτὰ πὺ χρησιμοποιοῦν γιὰ νὰ πιέζουν τὰ χαρτιά στὸ τραπέζι, ὥστε νὰ μὴν τὰ παίρνῃ ὁ ἀέρα!

Καὶ βοηθούμενος ἀπ' τὴ λάμψι τοῦ πιστολίου τοῦ δολοφόνου, καθὼς πυροβολοῦσε, τοῦ σημάδεψε τὸ χέρι, καὶ τοῦ πέταξε μὲ σφοδρότητα τὸ μολυβένιο ἐκεῖνο. **Θ ἄ ρ ο ς !**

Βλαστήμα πόνου ἀκούστηκε, καὶ τὸ πιστόλι ἔπεσε στὸ πάτωμα. Μὲ λύσσα ὁ Λάνς, κι' ὑπολογίζοντας πὺ ἀκριδῶς θὰ θρικόταν ὁ ἄσπλος πειὰ τρομερὸς ἀντίπαλός του, ὤρμησε ἐναντίον του σὰν τίγρις πεινασμένη.

Μὰ τὸ μαῦρο ντόμινο, τὸν προστάτευε καλὰ καὶ τὸν ἔκανε ἐντελῶς ἀόρατο, μέσα στὸ πηχτὸ ἐκεῖνο σκοτάδι. Ἔτσι, καθὼς τὸ δωμάτιο φωτίστηκε τώρα ξαφνικά, ἀπ' τὸ ἠλεκτρικὸ φανάρι τοῦ Ντῶσον — ὁ ὁποῖος εἶχε φτάσει ἤδη — τὰ χέρια τοῦ Λάνς ὀρέθησαν νὰ ψηλαφοῦν μάταια στὸ κενό.

Ἔτσι, μονάχα δυὸ ὄρθιοι ἄνδρες ὑπῆρχαν στὸ μοῖραῖο αὐτὸ γραφεῖο τοῦ μακαρίτου Τζαίμς. Δηλαδή, ὁ Λάνς κι' ὁ Ντῶσον! Καὶ δυὸ ἀναίσθητα κορμιά θρικότων ἔξαπλωμένα στὸ πάτωμα, χάμω: Γὰ κορμιά τῶν δυὸ ἐκείνων υνενόχων!

Ὅσο γιὰ τὸν ἀρχηγό τους, τὸν μυστηριώδη ἐκείνον ντομινοφόρο καὶ κουκουλοφόρο δολοφόνου, εἶχε ἔξαφανισθῇ σὰν νάνοιζε ἡ γῆ καὶ νὰ τὸν κατὰπιε!

I'

Η ΘΕΙΑ ΔΙΚΗ

Ὁ Μίλλιγκαν, μπῆκε κι' αὐτὸς ἀμέσως ὕστερα ἀπ' τὸν Ντῶσον, μέσα στὸ ἀναστατωμένο ἐκεῖνο γραφεῖο.

Ἡ μορφή του ἦταν χλωμή, κι' αἶμα ἔτρεχε ἀπ' τὸ κεφάλι του. Ἔσερνε μαζὺ του ἀναίσθητον, τὸν τέταρτο ἐκείνον κακοῦργο, ὁ ὁποῖος τοὺς φρουροῦσε πρὶν κάτω.

—Μόλις ἀκούσε τοὺς πυροβολισμοὺς ὁ φιλαράκος αὐτός, μὰς ἀφῆσε κι' ἔτρεξε νὰ βοηθήσῃ τὸν καταραμένο ἀρχηγό του! Ἐξηγήσε ὁ Ντῶσον ἀπλά, μόλις εἶδε τὸ ἀναίσθητο κορμὶ τὸ ὁποῖο ἔσερνε μέσα ὁ Μίλλιγκαν. Μὰ τὸν πρόλαβα στὴν πόρτα, καὶ μὲ μιά κατακέφαλη γροθιά τὸν ἔαπλωσα χάμω!

—Νὰ πάρῃ ὁ διάβολος, κι' ἐγὼ δὲν ξέρω πῶς τὴν ἐπαθα πρὶν! μουρμούρισε ὁ Μίλλιγκαν, σκουπίζοντας τὸ αἱματόφυρτο πρόσωπό του. Καθὼς κατέβαινα τὴ σκάλα τρεχάτος, ὕστερα ἀπ' τὰ ξεφωνητὰ ἐκεῖνα τῆς κοπέλλας, κάποιος μὲ χτύπησε μὲ σίδερο στὸ κεφάλι καὶ λιποθύμησα... Ὅταν συνῆλθα, τώρα μόλις πρὸ ὀλίγου, εἶδα κομμένα τὰ σκοινιά, μὲ τὰ ὁποῖα μὲ εἶχαν δέσει οἱ ἄχρειοι!

—Τάκοψα ἐγὼ! ἔξηγησε ὁ Ντῶσον, πάλι! Κι' ἐμένα μ' εἶχαν χτυπήσει καὶ μ' εἶχαν δέσει!... Μὰ μὲ ἀπαράτῃρητα καὶ διαδοχικά ζαρώματα καὶ τεντώματα τοῦ κορμιοῦ του, κατὰφερα νὰ χαλαρώσω τὰ δεσμά μου... Καὶ μόλις ὁ φιλαράκος πὺ μὰς φρουροῦσε, ἔτρεξε ἔδῳ ἀπάνω στὸ πρῶτο ἄκουσμα τῶν πυροβολισμῶν, ἀπαλλάχτηκα παρעוθὺς ἀπ' τὰ σκοινιά μου, ἔκοψα τὰ δικά σου, κι' ἀνέβηκα τρεχάτος ὡς ἐδῶ!... Ἀλήθεια, πὺ εἶνε ἡ κοπέλλα;

— Έδω είμαι! άκούστηκε ή μουρμουριστή και τρεμουλιαστή φωνή της Άνιτας Κάυλ, ή οποία έμπαινε στο δωμάτιο τή στιγμή εκείνη, πριν προλάβη ό Μίλλιγκαν νά ύγη προς αναζήτησί της. — Ω, Θεέ μου, τί περιπέτειες είν' αυτές!... Πού είνε ό θεϊός μου;... Πού είνε επίσης κι' ό κύριος Σόλβεγκ;

Μά ό Λάνς, μέ στυγνή μορφή και μέ χείλη σφιγμένα, δέν έδινε καθόλου προσοχή ούτε στον Ντώσον, ούτε στον Μίλλιγκαν, ούτε στην θειαφοκίτρινη και μισολιπόθυμη από φρίκη κοπέλλα. Τό μυαλό του ήταν απορροφημένο σε αγωνιώδεις και πυρετώδεις σκέψεις. Καί διαρκώς αναρωτιώταν:

— Η κόλασι άράγε κατάπιε, έτσι ξαφνικά, αυτόν τον κουκουλοφόρο;... Πού νά πήγε, Θεέ μου;... Πώς εξαφανίστηκε έτσι;

Ωρμησε στο πλαϊνό λουτρό, όπου ήταν δεμένος ό ίδιος πριν. Τό λουτρό ήταν άδειο τελείως. Άπ' την πόρτα δέν ήταν δυνατόν νά ξέφυγε, γιατί θά τον συναντούσαν στη σκάλα ό Ντώσον πρώτα, κι' ό Μίλλιγκαν πού άνέθηκε εύθυσ κατόπιν.

— Ωρμησε προς τό μισοανοιχτό παράθυρο ό Λάνς, τώρα. Μά κι' από εκεί, ήταν άδύνατο νά ξέφυγε ό μυστηριώδης δολοφόνος. Ούτε σχοινένια σκάλα ύπήρχε, ούτε σχοινιά, στο παράθυρο αυτό. Καί τό ύψος του άπ' τό έδαφος, ξεπερνούσε τά δέκα μέτρα!

— Ό Λάνς, έκθαμβός διαρκώς κι' απορώντας, ξαναμπήκε στο μικρό λουτρό. Είδε μία πορτούλα κλεισμένη. Ήταν ή πόρτα του αποχωρητηρίου. Τήν άνοιξε μέ λαχτάρα.

Κι' άνασπήδησε κατάπληκτος!

Μέσα στο αποχωρητήριο, και χάμω στα πλακάκια, κοιτόντουσαν ό Κάυλ κι' ό Σόλβεγκ!

— Θείε μου! ξεφώνησε σπαραχτικά, ή Άνίτα, όρμώντας προς τον Κάυλ.

— Μή! ξεφώνισε ό Λάνς συγχρόνως, άπλώνοντας τό χέρι του γιά νά τήν έμποδίσω. Περιμένετε, δεσποινίς... Είνε ζωντανός, άλλωστε!

Μά έν τώ μεταξύ, ό Ντώσον κι' ό Μίλλιγκαν είχαν προλάβει νά συγκρατήσουν τήν έξαλλη κοπέλλα, τήν οποία ξάπλωσαν μισολιπόθυμη σε μία πολυθρόνα του γραφείου.

— Ό Λάνς έσκυψε στους δυό άνδρες, και τους' περιεογάστηκε προσεχτικά. Ζαρωμένος στη θείε του ό Σόλβεγκ, θογγούσε όδυνηρά και λαχανιασμένα. "Ενα έντονο μελάνιασμα μαύριζε στο μέτωπό του, σαν νά προσερχόταν από σφοδρό χτύπημα ροπαλού.

— Ό Κάυλ, ξαπλωμένος μπρούμυτα πλάι στον Σόλβεγκ, άρχιζε νά συνέρχεται πειά άπ' τήν άναίσθησία του, γιατί αλαφροκουνώταν τώρα και στέναζε βαθείά. Τό κεφάλι του ήταν λουσμένο από αιχτό αίμα τό οποίο είχε τρέξει από μία φαρδυά πηγή, παρόμοια κι' αυτή σαν σφοδρή πληγή ροπαλού...

Ξαφνικά, ό Λάνς έμπηξε μία κραυγή καταπληξέως, κι' ώρμησε προς τον Κάυλ. Τήν ίδια κραυγή έμπηξε κι' ό Μίλλιγκαν, όρμώντας κι' αυτός προς τά κεί έπίσης. Είχαν αντικούσει κι' οι δυό τους ένα μαύρο ντόμινο, κουλουριασμένο και μισοκρυμμένο κάτω άπ' τό κοομί του Κάυλ!! Καί κοντά στο κεφάλι του έπίσης, σφιγμένη ανάμεσα στα δάχτυλά του, κοιτόνταν μία μαύρη κουκούλα!!

— Ό Κάυλ! μουγκοίσε άσυγκράτητος, ό Μίλλιγκαν. — Ωστε ό Κάυλ ήταν ό μυστηριώδης δολοφόνος!

— Θείε μου! ούόλιασε σπαραχτικά κι' ή κοπέλλα, ή οποία άκουσε τά λόγια του Μίλλιγκαν κι' ώρμούσε άνασπασμένη από φρίκη. Θείε μου!... — Ωστε... Έσείς ήσαστε ό... ό...

Δέν τολμούσε ν' άποτελειώση τή φοβερή ροάσι της. Τόσο της φαινόταν τρομακτικό κι' άπίστευτο, αυτό πού έλάτε!

Κι' ό Κάυλ έν τώ μεταξύ, σκοτισμένος άκόμη άπ' τήν προηγου-

μένη άναίσθησία του, και σφίγγοντας άκόμη ανάμεσα στα δάχτυλα του χεριού του τήν πένθιμη μαύρη κουκούλα, κύτταζε όλους γύρω-γύρω μέ όρθάνοιχτα κι' έκθαμβά μάτια, σαν νά μ'ήν ένοιωθε άκόμη πού θρισκόταν, καθώς και τί συνέβαινε όλόγυρά του...

— Ωστε τον ύποψιαζόσαστε λοιπόν άπό πριν, δεσποινίς; πετάχτηκε κι' είπε μέ λαχτάρα ό Λάνς, καρφώνοντας άπάνω της βλέμματα έξυθρική, και λαμπερά.

— Άλλοίμονο!... — Ω, άλλοίμονο! θόγγησε εκείνη όδυνηρά, σκύβοντας τό κεφάλι της και μη μπορώντας νά ύποφέρει τά άστραφτερά κι' έξιγνιαστικά βλέμματα του μεγαλοφυούς ντετέκτιβ. Ναι, κυρίε!... Πρέπει νά τό παραδεχτώ, δυστυχώς γιάτί, έρρηκα πριν εκείνο τό μαύρο πανί... Έξω στο χόλλ, και μπρος στην πόρτα του θείου μου άκριβώς!... Δέν τολμήσα όμως πριν, νά τον ένοχοποιήσω... Κι' έκρυψα τήν αλήθεια λέγοντας ότι τό βθήκα άνάμεσα στις δυό πόρτες του θείου μου και του κυρίου Σόλβεγκ!...

— Αλήθειε! ιδεσποινίς; ξεφώνησε άπροσδόκητα λαχταρισμένος τώρα, ό Λάνς. — Ωστε τό μαύρο εκείνο κουρελάκι, τό έθήκατε άκριβώς μπρος στην πόρτα του θείου σας;... — Ω, δόξα σοι ό Θεός!... Τώρα, δέν μου μένει πειά καμμία άμφιβολία, ότι ό μυστηριώδης δολοφόνος μέ τό μαύρο ντόμινο και μέ τήν μαύρη κουκούλα είνε ό Σόλβεγκ, κι' όχι ό Κάυλ!

Κατάπληξης γενική, άτλώθηκε μέσα στο μικρό εκείνο δωματάκι. Ό Κάυλ, ό Μίλλιγκαν, ό Ντώσον, κι' άνατριχιασμένη άκόμη κοπέλλα, κύτταζαν τον Λάνς μέ βουθή λαχτάρα και μ' έκθαμβά μάτια. Μονάχα ό Σόλβεγκ, μέ προσποιητό θάμπωμα στα μάτια, κυττούσε σαν ζαλισμένος δθθεν γύρω του, και σαν νά συνερχόταν δθθεν μόλις εκείνη τή στιγμή άπ' τήν προηγούμενη λιποθυμία του...

— Ναι, γιά σένα μιλάω, Σόλβεγκ! έξακολούθησε έντονα ό Λάνς, σκύβοντας και κυττώντας τον στα μάτια. Έσύ έμαθες, ότι ό μακαοίτης Τζαίμς είχε στην κατοχή του τό σχεδιάγραμμα της θυθισμένης «Συλβάνας»... Έσύ σκότωσες τον Τζαίμς, τον Στίβερ και τον συνένοχό του ύπηρέτη του Τζαίμς... Κι' έσύ προσπάησες, έν τώ μεταξύ, νά ένονοποιήσης τον Κάυλ ως δολοφόνο όλων αυτών των θυμάτων σου, γιά νά καταδικασθής κι' αυτός εις θάνατον άπ' τό δικαστήριο, και νά μείνεις πειά έσύ μόνος κι' άνυποψίαστος, γιά νά χαρής τους θησαυρούς της «Συλβάνας»!... Ναι, μόνος σου πειά, και βοηθούμενος άπ' τό σχεδιάγραμμα, θά τραβούσες άνόητος στην έπιφάνεια τήν κασσετίνα μέ τους πολυτίμους λίθους της θυθισμένης «Συλβάνας»!!

— Ό Σόλβεγκ, δθθεν σαν νά έλεπε έπισπλητικό όνειρο, έκανε πώς δέν ένοιωθε τά λόγια του Λάνς! Μονάχα, έξακολουθούσε νά τον κυττάει σαν έκθαμβός κι' άποχαινώμενος. Κι' ό μεγαλοφυής ντετέκτιβ, έαυπτε πιδ έντονα:

— Έσύ, ήρθες έδώ στο σπίτι του Τζαίμς, άμέσως μόλις ό Κάυλ σου τηλεφώνησε, ρωτώντας άν έλαβες κι' έσύ αίνιγματικό σημείωμα παρόμοιο με τό δικό του, εκ μέρους του Τζαίμς... Σκότωσες λοιπόν τον Τζαίμς, του πήρες διάφορα έννοαφα άπ' τό νηαπειά του κι' άπ' τις τσέπες του, νομίζοντας ότι θάβρισκες σ' αυτά τό σχεδιάγραμμα της «Συλβάνας»!

Δέν τό βθήκες όμως, και γύρισες νά έαναυδάης... Με πέτυχες όμως έδώ άπροσδόκητα, κι' άφου δέν κατώρθωσες νά με δολοφονήσης, έέφυγες... Κατά τή φύγ ή σου αυτή, έπεσες άπάνω στη δεσποινίδα Κάυλ... Της άρπαξες τήν τσάντα, νομίζοντας πως θάήν μέσα της τό σχεδιάγραμμα, έφυγες, μά και πάλι άπέτυχες στα σχέδιά σου!

Κατά τό άπόγευμα της έπομένης ήμέρας, νθες δηλαδή, ήρθες στη συγκέντρωσι πού κάναμε στη βίλλα του Κάυλ... Υπα-

ψιαζόσουν, μήπως ο θερμόαιμος κι' οξύθυμος Στίβερ αποκαλύψει μερικές ύποπτες κηλίδες του παρελθόντος σου... Αποφάσισες να τον εξοντώσεις, μυστηριωδώς κι' αυτόν!

...Βοηθώντας τον να βγάλει το έπαινοφορι του, εκεί στο χώλλ, έτριψες άπραγμάτηρα ένα φωσφορικό σπέρτο στον λαιμό του... Κι' άργότερα, όταν άρχισε πραγματικώς να σε ξεσκεπάσει ως ύποπτον σιγά-σιγά, έκοψες τα σύρματα του ηλεκτρικού με το στυλέττο σου, και πρόλαβες να τον δολοφονήσεις πεντώντας του από μακριά αυτό το στυλέττο μέσα στο σκοτάδι, οδηγώντας σίγουρα απ' τη φωτεινή φωσφορική γραμμή του λαιμού του!

Ο συνένδοχος σου υπηρέτης του δύστιχου Τζαίμς, ήρθα εδώ και κατάφερε να με παρασύρει στην παγίδα που μου έστησε... Έσύ, δήθεν ότι άπευρθη να άναπαυθής στην κρεβάτοκάμαρα που σου παραχώρησε φιλόξενα ο Κάυλ, έφυγες κρυφά απ' το παράθυρό της, κι' ήρθες στο σπίτι του Τζαίμς... Με ρίξατε άναίσθητον χάμω, με παρασύρατε με αυτόκινητο ως το έξοχικό σπίτι του άγροκτήματος εκείνου, και παρά λίγο να με κάψετε ζωντανόν!

...Όταν με παρέδωσες εκεί στους κακούργους συνενόχους σου κι' έφυγες πρώτος έσύ, ήρθες πάλι στο σπίτι του Τζαίμς και δολοφόνησες τον συνένόχο σου ύπηρέτη του, φοβισμένος μήπως τυχόν σε άποκαλύψει άργότερα... Ύστερα, γύρισες πάλι στη θύλα του Κάυλ, κι' άνέθηκες άπαρατήρητος πάλι απ, το παράθυρο στην κλειστή από μέσα κρεβάτοκάμαρά σου, σκαρφαλώνοντας ως εκεί με σχοινένια σκάλα ίσως, ή με σχοινί!

Κατόπιν, πέταξες έξω στο χώλλ, και μπρός στην πόρτα τον Κάυλ, ένα κομμάτι μαύρου πανιού άπαράλλαχτου με το πανί του ντόμινου και της κουκούλας σου, για να τον ένοχοποιήσεις... Κι' όταν τηλεφώνησα στον Μίλλικαν, να πάρη έσένα και τον Κάυλ και να σάς φέρη εδώ, έσύ άργοπόρησες ύποπτα ως μια ώρα περπίου!

...Γιατί;... Για να προλάβεις να είδοποιήσεις τους συνενόχους σου, να ρθούν κι, εκείνοι εδώ στο σπίτι του Τζαίμς, για να μάς εξοντώσουν όλους μαζί μαζεμένους!... Σχεδόν, κόντεψαν να το κατορθώσουν... Χτύπησαν κάτω την κοπέλλα και τον Ντώσαν... Και χτύπησαν επίσης και τον Μίλλικαν, που έτρεχε να κατεβή τη σκάλα, μόλις άκούσαμε τις τρομαγμένες φωνές της κοπέλλας!

...Καταχθόνιος όπως είσαι, σκέφθηκες παρευθής κι' έβαλες σ' έέργεια ένα μεγάλο και στερνό κόλπο... Ώφελήθηκες απ, τη σύγχυση των πυροβολισμών, κι' απ' την άγωνία του Κάυλ για τις φωνές της άνεψιας του... Και τον χτύπησες με μικρό σιδερένιο ρόπαλο κατακέφαλα, πριν προλάβη ν' άντιληφθί ποιος άκριθώς τον χτύπησε κι' από πού του ήρθε το χτύπημα!

...Σχεδόν συγχρόνως, ενώ ο Κάυλ έπεφτε άναίσθητος κι' έγώ έτρεχα προς την πόρτα, άλλαξες τη φωνή σου, την έκανες διαβολική όπως εκεί στο πυρπολημένο πειά σπίτι του άγροκτήματος, και με διέταξες να σταματήσω και να μη γυρίσω πίσω το κεφάλι μου!... Άστραπιαία σχεδόν, με χτύπησες κατακέφαλα — πετών μου από μακριά το σιδερένιο ρόπαλό σου — και μ' έρριξες άναίσθητον χάμω... Έτσι, δέν πρόλαβα να δώ ποιός είσαι, όπως δέν πρόλαβε να σε δη κι' ο Κάυλ... Όσο, για το να σε γνωρίσω απ' τη φωνή σου, ούτε κι' αυτό θα μου ήταν δυνατόν, γιατί φρόντισες να την άλλάζεις!

...Έτσι, νομίσανε ο Κάυλ κι' έγώ — ή θα νόμιζες, ότι νόμισα έγώ — ότι είχαμε πέσει θύματα του μυστηριώδους δολοφόνου!... Ντύθηκες άστραπιαία το μαύρο ντόμινό σου και την κουλά σου, για να ψάξεις ήσυχά με τους συνενόχους σου για το κρυμμένο σχεδιάγμα, δίχως νάχης φόβο να σε άναγνωρίση κα-

νενας από μάς, αν τυχόν συνερχόταν απ' τη λιποθυμία του έν τώ μεταξύ!... Και...

Με βουγγητό άγωνίας κρυφής ο Σόλβεγκ, διέκοψε:

—Είστε μεθυσμένος, κύριε Λάνς!... Δέν καταλαβαίνω τι λέτε!

—Μεθυσμένος;... "Οχι δά! σάρκασε ο Λάνς. Άπεναντίας, είμαι πολύ καλά στα λογικά μου... Σε ύπωψιαστηκα, άκόμη πριν δολοφονήσεις τον Στίβερ... Και βεβαιώθηκα, ότι ήσουν έσύ ο μυστηριώδης κουκουλοφόρος δράστης τώτων δολοφονιών, εύθους άμέσως μετά τη δολοφονία του Στίβερ!... Με πολλή έπίδειξη μου πρόσφερες τον άναπτήρα σου, προηγουμένως — για να ανάψω το τσιγάρο μου, εκεί στη θύλα του Κάυλ — για να μου δείξης, ότι έσύ δέν είχες άπάνω σου καθόλου σπέρτα, και μάλιστα φωσφορικά, όπως είχε και μου τα πρόσφερε ο άνύποπτος φυσικά Κάυλ!

...Έπισης, το μαύρο πανί, το ριγμένο μπρός στην πόρτα του Κάυλ, ήταν δικό σου τέχνασμα!... Θα μπορούσε ποτέ, ένας τόσο καταχθόνιος και σατανικός δολοφόνος, όπως ο κουκουλοφόρος άγνωστος, να σκορπάη μπρός στις πόρτες του ύφασματα παρόμοια με το ύφασμα της κουκούλας του;

Και στα τελευταία, άφου έκανες πριν τα δσα καμώματα έκανες, κι' άφου συνήλθα άπροσδόκητα απ' τη λιποθυμία μου κι' ώριμσα έναντίον σας — εκεί που ψάχνατε στο τζάκι με τους συνενόχους σου — ώφελήθηκες απ' το σκοτάδι του δωματίου... Μου έξέφυγες, γιατί ήμουν άοπλος... Και σέρνοντας μαζί σου τον άναίσθητο Κάυλ, ήρθες εδώ στο άποχωρητήριο, ξετύθηκες το ντόμινό σου και την κουκούλα σου, τα έβαλες κάτω απ' τον Κάυλ, δήθεν ότι σ' αυτόν άνήκουν, και...

Και χτυπώντας μόνος σου το κεφάλι σου στον τοίχο, ώστε να δημιουργηθί αυτό το μελάνιασμα — και να πιστευθί, ότι σου το προξένησαν με χτύπημα ροπάλου — έπεσες χάμω προσποιητά άναίσθητος, θέλοντας να μάς παραστήσεις ότι ήσουν κι' έσύ ένα θύμα του μυστηριώδους δολοφόνου Κάυλ!

Πάλι ξαναμουρμούρισε άγωνιδώς, ο Σόλβεγκ:

—Παραλογίζεστε, κύριε Λάνς!... Ψέματα λέτε!... Δέν βασίζονται σε άποδείξεις, αυτά που...

—Σε άποδείξεις; διέκοψε μουγκρίζοντας με άγανάκτησι, ο Λάνς. Άποδείξεις θέλεις, Σόλβεγκ; Νάτες, χειροπιαστές και σίνουρες!

Κι' άρπάζοντας την κουκούλα, την όποία κρατούσε άκόμη άσυναίσθητα ο Κάυλ στα δάχτυλα του, την έβαλε μπρός στα μάτια και στη μύτη του Σόλβεγκ, και ξαναμουγκρίσε:

—Ίδρώνεις διαρκώς και σαν γουρούνι, Σόλβεγκ!... Κι' ή κουκούλα αυτή, είναι άκόμη θρεγμένη απ' τον ιδρώτα σου — μέσα τυλιγμένο καθώς είχες το κεφάλι σου — και μυρίζει απ' τον ιδρώτα σου άκόμη, αυτή ή κουκούλα!... Λοιπόν;

—Λοιπόν, δέν θα καθίσω ζωντανός στην ηλεκτρική καρέκλα, παληοκτήνος! ούρλιαξε ξαφνικά ο Σόλβεγκ, με μάτια που άστράφταν από άνίσχυρη λύσσα.

Και παιν προλάβη κανένας να τον έμποδίση, πήδησε όρθος με την καταχθονία εκείνη σβελτάδα του, διέσχισε άστραπιαία το λουτρό και το γραφείο του Τζαίμς, και δρασκέλισε βίαια το άνοιχτό παράθυρο...

Είχε κυριολεκτικώς συντριβί το όγκώδες και βαρύ σώμα του Σόλβεγκ, καθώς έπεσε κατάμαζα από ύψος δέκα σχεδόν μέτρων. Κι' είχε βρή τον οίκτρο αυτόν θάνατο, πέφτοντας από κεινο άκριθώς το παράθυρο, απ' το όποιο είχε μπη ήδη άλλοτε, για να θάψη

τά χέρια του στο αίμα άθώων κι' ανυπόπτων θυμάτων!

— Η Θεία Δίκη πρόλαβε την ανθρώπινη δικαιοσύνη! μουρμούρισε μελαγχολικά ο Λάνς, λίγες στιγμές αργότερα, σκύβοντας απάνω στον αίματομένο και συντριμμένο τοίχο των σαρκών, όπως είχε καταντήσει πειά ο καταχθόνιος Σόλβεγκ.

— Υστερα, γυρίζοντας προς τους άλλους μάρτυρας της φριχτής αυτής σκηνης, τους βουβούς κι' άνατριχιασμένους, πρόσθεσε:

— Θέλετε τώρα να μάθετε, πού βρίσκεται κρυμμένο το πολύτιμο σχεδιάγραμμα της βυθισμένης «Συλβάνας», το οποίο τόσο αίμα άδικοχαμένων θυμάτων κόστισε;... Θα το βρήτε κάτω ακριβώς απ' τη θάσι του ρολογιού, το οποίο βρίσκεται εκεί στο ράφι του τζακιού!... Ναι, εκεί στη θάσι του υπάρχει μια κοιλότης μικρή, μέσα στην οποία βρίσκεται κρυμμένο το πολύτιμο σχεδιάγραμμα!

...Ω, ήταν έξυπνος πολύ, ο μακαρίτης Τζαίημς... Διάλεξε για κρυπτή του σχεδιαγράμματος την πιο απλή και φανερή σχεδόν θέσι... Κανενός το μυαλό δεν θα φανταζόταν ποτέ, ότι ήταν δυνατόν να υπάρχει κάτω απ' την κοιλότητα του μπρούντζινου ρολογιού κρυμμένο, ένα τόσο πολύτιμο αντικείμενο, όπως το σχεδιάγραμμα!... Και για μεγαλύτερη προφύλαξι, για να μπερδέψη περισσότερο τα ίχνη των τυχόν υπόπτων έρευνητών — οι οποίοι θαψαχναν να βρούν το σχεδιάγραμμα, για να το κλέψουν κρυφά — προέβη στην άποστολή όλων των μυστηριωδών δήθεν σημειωμάτων, και στην άναγραφή της μυστηριώδους δήθεν εκείνης φράσεως στον κάθε τοίχο του δωματίου του!... Πού να φαντασθή κανένας, ότι όλη αυτή η σκηνοθεσία έγινε αποκλειστικώς και μόνο για να αποκρυβή ασφαλέστερα η απλουστάτη κρυπτή του ρολογιού;

Κι' έτσι ήταν πραγματικώς. Όσο για το θησαυρό της «Συλβάνας» τον ανέσυραν αργότερα και πήγε σε καλά χέρια.

Τ Ε Λ Ο Σ

ΣΤΟΝ ΠΡΟΣΕΧΗ ΤΟΜΟ ΤΗΣ «ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ»

ένα αισθηματικότατο, γεμάτο περιπέτειες

μυθιστόρημα του ΡΙΧΑΡΔΟΥ ΣΑΒΑΖ

εις συνεχείας

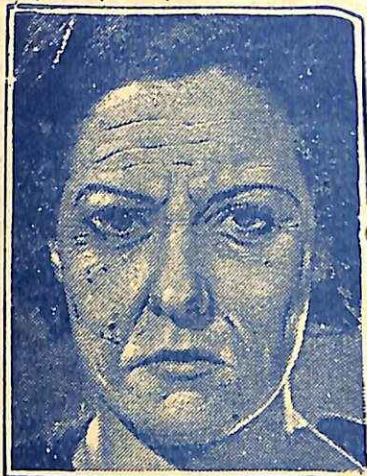
Η ΩΡΑΙΑ ΚΑΤΑΣΚΟΠΟΣ

Ἡ ἐκπῆλκτικὴ ἀνακαίνυσις
ἐνὸς ἱατροῦ

Ἐπαναδίδει τὴν νεότητα σὲ μιὰ ἐπιδερμίδα μαραμμένη καὶ ρυτιδωμένη

Μία ἱατρικὴ ἐφημερίς τῆς Βιέννης ἀναγγέλλει τὸν τελευταῖον θρίαμβον τῆς ἐπιστήμης ποὺ θὰ ἐκπλήξῃ τὸν κόσμον. Ὅχι μόνον εἶρε τὴν ἀφορμὴν τῶν ρυτίδων, ἀλλὰ ἐπίσης τὸ μέσον νὰ τις ἀφαιροῦν. Μητέρες ἀκόμη καὶ γιαιτιάδες δύνανται τώρα νὰ ξαναῦρουν τὸ φρέσκο καὶ καθαρὸ χρῶμα τῆς νεότητός των. Γυναῖκες 50 χρονῶν καὶ πλέον μποροῦν νὰ ξαναῦρουν τὴν θελουτὴ ἐπιδερμίδα καὶ χωρὶς ρυτίδες τῆς νεότητός των.

Αἱ ρυτίδες προέρχονται διότι ἐνῶ γηράσκουμεν ἡ ἐπιδερμὶς χάνει μερικὰ ζωτικὰ καὶ θρεπτικὰ συστατικά. Αὐτὰ τὰ συστατικά τώρα προέρχονται ἀπὸ νέα ζῆα. Ὄταν τὰ Ἐπαναδίδῃ τις εἰς τὴν ἀνθρώπινην ἐπιδερμίδα τὴν καλοῦσιν ἐκ νέου φρέσκην καὶ νέαν. Αὐτὰ τὰ ἐκπληκτικὰ ἀποτελέσματα τῶν δακιμῶν τῶν γενομένων εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βιέννης ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ **Dr Stejskal**. Τὰ ἀποκλειστικὰ δικαιώματα ἐκμεταλλεύσεως τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ ἐν λόγω καθηγητοῦ ἡγορήθησαν παρὰ τῆς **Tokalon** ἀπὸ μυθώδους ποσού. Τὸ ἐκκεῖνισμα τῶν ζωντανῶν δερματικῶν κυττάρων, ὀνομαζομένων «**Biocell**» δὲν εὑρίσκεται παρὰ ἐντὸς τῆς κρέμας **Tokalon** (χρῶματος ρόζ). Κατὰ τὰς γενομένας δοκιμὰς εἰς Νοσοκομεῖα ἐπὶ γυναικῶν 60 ἐτῶν, αἱ ρυτίδες ἀφαιρέθησαν ἐντὸς 6 ἐβδομάδων (ὁλτε τὴν σχετικὴν ἔκθεσιν εἰς τὴν ἱατρικὴν Ἐφημερίδα τῆς Βιέννης).

Μεταχειρίζεσθε τὴν κρέμαν **Tokalon** τροφὴν διὰ τὴν ἐπιδερμίδα, χρώματος ρόζ, κάθε θράδυ, προτοῦ πλαγιάσετε. Τρέφει καὶ ἀνανεώνει τὴν ἐπιδερμίδα σας κατὰ τὸν ὕπνον σας. Αἱ ρυτίδες ἐξαφανίζονται ταχέως. Ἐντὸς μερικῶν ἐβδομάδων θὰ φαίνησθε ἀρκετὰ χρόνια νεώτερα. Τὴν ἡμέραν μεταχειρίζεσθε τὴν Κρέμα **Tokalon** χρώματος λευκοῦ μὴ λιπαρὰ. Διαλύει τὰ μαύρα στίγματα, ξαναοφίγγει τοὺς διεσταλμένους πόρους, καθιστᾷ λευκὴν, γλυκερὴν καὶ θελουτὴ τὴν πλέον σκοτεινὴν ἐπιδερμίδα, ἐγγυώμεθα ἐπιτυχὴ ἀποτελέσματα, ἄλλως, τὰ χρήματα ἐπιστρέφονται.